

Natura 2000

Deel 1 - SBB-terreinen

Integratie autochtone bomen en struiken

**Ecologisch Adviesbureau Maes
Ecologisch Adviesbureau Van Loon**

Staatsbosbeheer Driebergen

Colofon

Samenstelling en rapportage:

Bert Maes (Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht)

René van Loon (Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal)

Vormgeving, kaarten en dataverwerking:

Emma van den Dool (Ecologisch Adviesbureau Maes)

Foto's:

Ecologisch Adviesbureau Van Loon: Strabrechtse Heide en Beuven

Ecologisch Adviesbureau Maes: overige foto's

Begeleiding:

Bert van Os (Staatsbosbeheer)

Opdrachtgever:

Staatsbosbeheer, Driebergen

Utrecht, Berg en Dal, Driebergen, maart 2009.

Inhoud

hfdst.		blz.
1	Voorwoord	5
2	Inleiding	7
2.1	Doelstelling Natura 2000	7
2.2	Stand van zake onderzoek autochtone bomen en struiken	7
2.3	De habitattypen met bomen en struiken	8
2.4	Wat is autochtoon	9
2.5	Het belang van autochtone bomen en struiken	10
2.6	Knelpunten en bedreigingen	11
2.7	De “Top 25” van de Natura2000-gebieden	14
3	Beschrijving van de Natura 2000-gebieden	16
3.1	Toelichting op de beschrijvingen	16
3.2	Regio Noord	19
3.3	Regio Oost	97
3.4	Regio West	210
3.5	Regio Zuid	266
4	Naamlijst van inheemse boom- en struiksoorten, waarvan autochtone exemplaren voorkomen in Nederland	396
5	Literatuur	399
DVD	met losse kaarten per Natura 2000-gebied, ArcView-shapes, Exceltabel en veldformulieren van de opnames	

1. Voorwoord

Dit rapport is bedoeld als een bijdrage aan de beheervisies van de Natura 2000-gebieden. Het gaat in dit Natura 2000-kader om de integratie daarbij van autochtone bomen en struiken. In dit rapport komen alle Natura 2000-gebieden in geheel of gedeeltelijk eigendom van Staatsbosbeheer aan de orde. In een vervolgrapportage komen de overige Natura 2000-gebieden buiten de Staatsbosbeheereigendommen aan de orde. Voor zover bekend en relevant wordt informatie over autochtone bomen en struiken per Natura 2000-gebied weergegeven. Voor deze rapportage is geen gericht en gebiedsdekkende inventarisatie aan vooraf gegaan. Er is gebruik gemaakt van de onderzoeksgegevens die reeds in de afgelopen 20 jaar zijn verzameld. De mate van volledigheid kan daarom per Natura 2000 gebied zijn. Gangbaar is alleen die inventarisatiegegevens als actueel te beschouwen die niet langer dan 10 jaar geleden verzameld zijn. De gegevens uit dit rapport zijn voor een deel ouder, maar aangezien het om langlevende organismen gaat, namelijk bomen en struiken, mag een aanzienlijk ruimere datumgrens gehanteerd worden. In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten omschreven van het autochtone onderzoek zoals die nu worden gehanteerd en toegepast. In hoofdstuk 3 worden de Natura 2000-gebieden afzonderlijk besproken.

Deze rapportage is in opdracht van het Staatsbosbeheer samengesteld door Bert Maes (Ecologisch Adviesbureau Maes te Utrecht) en René van Loon (Ecologisch Adviesbureau Van Loon te berg en Dal). Emma van den Dool (EAM) verzorgde de vormgeving, kaarten en data-analyses. Bert van Os (Staatsbosbeheer te Driebergen) begeleidde het project.

Maart 2009
Utrecht, Berg en Dal, Driebergen

De genenbank van autochtone bomen en struiken, Roggebotzand, geopend in 2006.

Integratie autochtone bomen en struiken in Natura 2000

2. Inleiding

2.1 *Doelstelling Natura 2000*

De doelstelling van Natura 2000 is het waarborgen van de biodiversiteit. Daarbij wil het Rijk de bedreigde en waardevolle habitattypen en soorten in stand houden en zo nodig herstellen. Waarde- en zeldzaamheidsbepaling van flora en vegetatie heeft zich lang beperkt tot de kruiden (en deels ook mossen) en voor zover het gaat om houtige gewassen vooral tot de dwergstruiken. De reden daarvoor was de beperkte kennis van de autochtoniteit van boom- en struiksoorten. Inmiddels is, na ruim 20 jaar onderzoek naar oude boskernen, houtwallen en heggen een steeds groeiend en meer volledig overzicht ontstaan van het actueel voorkomen van autochtone bomen en struiken.

Bomen en struiken zijn in belangrijke mate voorwaardenscheppend voor de biodiversiteit van o.a. kruiden, ongewervelde dieren, vogels en vleermuizen. Daarnaast is ook de biodiversiteit van natuurlijke populaties van boom en struiksoorten een niet altijd onderkend belang op zichzelf. Daarnaast wordt hier aandacht gegeven aan cultuurhistorische aspecten van de houtige gewassen. Met deze rapportage wordt een bijdrage geleverd aan de integratie van de autochtone bomen en struiken binnen het kader van Natura 2000.

2.2 *Stand van zake onderzoek autochtone bomen en struiken*

Het onderzoek en kartering van autochtone bomen en struiken is gestart in 1991 met het Programma Genetische kwaliteit van het Ministerie LNV. Het onderzoek kwam voort uit het Meerjarenplan Bosbouw en het Natuurbeleidsplan (Maes, 1993). Met het internationale Biodiversiteitsverdrag in Rio de Janeiro (1992) is het onderzoek versneld. De kennis betreffende autochtone bomen en struiken is aanzienlijk verbreed door later onderzoek in Nordrhein-Westfalen en Vlaanderen en recenter door o.a. het DNA-onderzoek (Maes, red. 2007). Thans is ca. 60% van Nederland in kaart gebracht. DNA-onderzoek is inmiddels verricht aan o.a. *Quercus*, *Juniperus*, *Prunus avium*, *Malus sylvestris*, *Crataegus* ssp. en *Rosa* ssp. DNA-onderzoek naar genetische diversiteit en de mate van autochtoniteit is overigens nog volop aan de gang.

In het verlengde van onderzoek en kartering zijn een aantal autochtone herkomsten op de Rassenlijst geplaatst, zodat certificering van oogst en vermeerdering mogelijk is (Buitenveld e.a., 2006). Van een 45 tal soorten zijn inmiddels door het Staatsbosbeheer verschillende herkomsten opgenomen in een genenbank in de Flevopolder (boswachterij Roggebotzand). Een klein aantal autochtone *Tilia*-herkomsten staan in het lindearboretum te Winterswijk (Van den Brandhof, 2008).

2.3 *De habitattypen met bomen en struiken*

Bomen en struiken kunnen in een aantal habitattypen een belangrijke en dominerende rol spelen. Het gaat daarbij met name om de volgende habitattypen (Jansen en Schaminée, 2003):

- 2140:** Vastgelegde ontkalkte duinen met Kraaihei (*Empetrum nigrum*).
- 2150:** Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen met Struikhei (*Calluna vulgaris*; Calluno-Ulicetea)
- 2160:** Duinen met Duindoorn (*Hippophae rhamnoides*)
- 2170:** Duinen met Kruipwilg (*Salix repens* subsp. *dunense*; *Salicion arenariae*)
- 2180:** Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
- 2190:** Vochtige duinvalleien met o.a. Wilde gageel (*Myrica gale* (*Caricion nigrae*))
- 2310:** Psammofiele heide met Struikhei (*Calluna vulgaris*) en Heidebremmen (*Genista* ssp.)
- 2320:** Psammofiele heide met Struikhei (*Calluna vulgaris*) en Kraaihei (*Empetrum nigrum*).
- 4010:** Noordatlantische vochtige heide met Gewone dophei (*Erica tetralix*)
- 4030:** Droge Europese heide met Struikhei (*Calluna vulgaris*), heidebremmen (*Genista* ssp.) en Brem (*Cytisus scoparius*)
- 5130:** Jeneverbes-formaties in heide of kalkgrasland (w.o. het Roso-Juniperetum)
- 6210:** Droge half-natuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende bodems (w.o. het Pruno-Ligustretum).
- 7120:** Aangetaast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is (w.o. het Oxy-cocco-Sphagnetea met Wilde gageel (*Myrica gale*) en Kleine Veenbes (*Vaccinium oxycoccus*))
- 9110:** Beukenbossen van het type Veldbies-Beukenbos (*Luzulo-Fagetum*)
- 9120:** Zuurminnende Atlantische beukenbossen met soms ondergroei van Hulst (Eiken-Beukenbos of Hulst-Beukenbos (*Quercion robori-petraea* of *Ilici Fagion*))
- 9160:** Sub-Atlantische en midden-Europese Wintereikenbossen of Eiken-Haag-beukenbossen (behorend tot het *Carpinion betuli*)
- 9190:** Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Zomereik (*Quercus robur*)
- 91D0:** Veenbossen met Zachte berk (*Betula pubescens*)
- 91E0:** Alluviale bossen met Zwarte els en Es (*Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior*; *Alno-Padion*, *Alnion incanae* en *Salicion albae*)
- 91F0:** Gemengde bossen langs grote rivieren met Zomereik, Fladderiep en Es (*Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior*; *Ulmion minoris*).

Waardevolle autochtone genenbronnen maken deel uit van bovengenoemde habitattypen. Bij het onderzoek naar autochtone bomen en struiken ligt het accent op oude bossen, bosjes, houtwallen (houtsingels), struwelen en heggen en in mindere mate op vegetaties met dwergstruiken. Dwergstruiken op oude groeiplaatsen zijn vrijwel altijd autochtoon, omdat ze niet of weinig aanplant met niet autochtoon plantmateriaal.

2.4 *Wat is autochtoon*

Autochtoon, ook wel “oorspronkelijk inheems” genoemd, zijn bomen en struiken (of andere organismen) die tot de inheemse wilde flora (of fauna) gerekend kunnen worden.

Definitie autochtoon

Autochtoon (synoniem met oorspronkelijk inheems) zijn de bomen en struiken die zich sinds de spontane vestiging na de laatste IJstijd (vanaf ca. 13000 jaar geleden) ter plekke altijd natuurlijk hebben verjongd. Ze kunnen ook kunstmatig verjongd zijn, maar dan moet het plantmateriaal afkomstig zijn van strikt lokaal oorspronkelijke bomen of struiken. (Heybroek, 1992). Dit betekent dat bomen en struiken die als soort wel inheems zijn, maar ingevoerd uit een andere klimaatszone of geologische regio niet autochtoon zijn. Plantmateriaal uit direct aangrenzende gebieden (ook over landsgrenzen) kan daarentegen wel als oorspronkelijk inheems worden gedefinieerd, als het verder voldoet aan de definitie.

Wanneer is een boom of struik autochtoon

Aangeplante inheemse bomen en struiken zijn niet zonder meer te onderscheiden van hun autochtone verwanten. Ervaren veldwerkers kunnen vaak wel morfologische verschillen vaststellen, maar in de praktijk worden autochtone bomen en struiken onderscheiden door middel van een aantal parameters of criteria. De werkwijze hiervoor is uitvoerig beschreven in Maes 1993, 2002 en Maes (red), 2007. De criteria hebben betrekking zowel op de boom zelf als op de groeiplaats. Een nieuwe hulpbron is kennis van het DNA met behulp waarvan autochtone genbronnen kunnen worden gekarakteriseerd.

De belangrijkste criteria die de groeiplaats betreffen:

- het landschapselement komt voor op de historische topografische kaart van ca. 1830-1850 of ouder;
- het landschapselement komt op latere topografische kaarten voor, maar er zijn duidelijke aanwijzingen dat er vanuit oudere landschapselementen in de buurt uitzaaiing heeft plaats gevonden;
- het landschapselement maakt in het veld een oude en ongestoorde indruk;
- het bodemtype en de groeiplaatsomstandigheden komen min of meer overeen met de natuurlijke standplaats van de soort;
- de bodem maakt een ongestoorde indruk;
- de boom of struik komt voor in het ter plaatse natuurlijke of afgeleide vegetatietype;
- er zijn plantensoorten aanwezig in de boom-, struik- of kruidlaag die indicatief zijn voor oude bosplaatsen of houtwallen. Hierbij wordt een lijst gehanteerd zoals die voor de bossen van Vlaanderen is opgesteld door M. Hermy (Tack et al., 1993), aangevuld met soorten die representatief zijn voor Nederland;
- de standplaats ligt binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van de betreffende soort;
- in de omgeving komt de betreffende soort voor op vergelijkbare standplaatsen;
- in of nabij de standplaats komen oude natuurlijke of cultuurhistorische elementen voor zoals beekmeanders, wallen, greppels, graften, holle wegen en oude perceelsgrenzen.

De belangrijkste criteria die de boom of struik zelf betreffen:

- de boom of struik is een wilde inheemse variëteit, geen cultuurvorm;
- de boom of struik maakt een spontane en niet-aangeplante indruk;

- het betreft een zichtbaar oude (knot)boom of struik, een oude stoof van voormalig hak hout of spaartelg (op enen gezet);
- DNA onderzoek geeft indicaties over de autochtoniteit.

Overige criteria

- uit archieven blijkt een hoge ouderdom van de groeiplaats of zijn er indicaties voor het autochtone karakter;
- uit mededelingen van bewoners ter plaatse blijkt een hoge ouderdom van de groeiplaats;
- uit archeobotanisch- of archeologisch onderzoek volgen indicaties voor het autochtone karakter.

In de praktijk gaan zelden alle criteria tegelijk op. Op verarmde plaatsen bijvoorbeeld zullen indicatieve kruiden ontbreken. Er is ook niet altijd sprake van oude bomen of oud hakhout. Het uitsluiten van typische tuinvariëteiten is nog wel mogelijk, maar determinatie van wilde variëteiten is alleen met veel veldervaring mogelijk. De criteria dienen in samenhang met elkaar gebruikt te worden.

2.5 Het belang van autochtone bomen en struiken

Er is nog veel onbekend ten aanzien van autochtone bomen en struiken. De oorzaak daarvan is merendeels te wijten aan het eeuwenlange proces van oppervlaktevermindering van de bossen en struwelen. Vooral in de 20^e eeuw is daar het aftakelingsproces van het cultuurlandschap met de verdwijning van houtwallen en heggen nog bijgekomen. Voor zover bomen en struiken zijn aangeplant in de afgelopen eeuwen betreft het in hoofdzaak niet-autochtoon plantmateriaal. Deze pollutie van genenbronnen is na ca. 1950 nog versterkt door grootschalige nieuwe beplantingen. Daarnaast zijn onderzoeksmogelijkheden op het gebied van genetica, historie en dendrochronologie toegenomen en is het inzicht van het onderhavige onderzoeksveld vergroot.

Het maakt veel uit of bomen en struiken autochtoon zijn. Over een periode van circa 13000 jaar zijn bomen en struiken vanaf de laatste IJstijd vanuit refugia in zuidelijke landen rond de Middellandse Zee naar onze streken gemigreerd. Dit was een lang proces van aanpassingen aan de nieuwe omstandigheden en genetische selectie; in feite een enorme investering van de natuur. Autochtone populaties van bomen en struiken vormen daarmee de basis van de regionale biodiversiteit en een belangrijke reden voor zorg en goed beheer.

Aangenomen mag worden dat autochtone bomen en struiken onder invloed van natuurlijke (genetische) selectie goed zijn aangepast aan de huidige milieuomstandigheden en daardoor minder vatbaar voor aantastingen. Allerlei insecten die in de loop van de tijd met de migrerende bomen zijn mee-geëvolueerd, zijn fenologisch aangepast aan de bloei- en vruchtijd. Aangeplante Sleedoorn, Eenstijlige meidoorn en Gele kornoelje bijvoorbeeld, die vaak uit Zuid-Europa worden geïmporteerd, bloeien een paar weken vroeger dan de autochtone exemplaren. Ongetwijfeld heeft dit een ongunstig effect op de met die soorten samenlevende fauna. De vergelijking met exoten levert nog grotere verschillen op. Zo leven naar schatting de inheemse eikensoorten samen met meer dan 400 organismen (insecten, schimmels e.d.). De Amerikaanse eik, die toch al ca. 275 jaar in ons land voorkomt, biedt gastvrijheid aan minder dan 10% daarvan.

Interessant is de vraag wat het belang is van autochtone bomen en struiken in verband met de huidige klimaatsveranderingen. Bij klimaatsveranderingen is het belangrijk dat er een breed genetisch spectrum aanwezig is om die veranderingen op te vangen. Ook in het verleden, bijvoorbeeld de afgelopen duizend jaar, hebben er diverse klimaatswisselingen

plaatsgevonden zoals de Warme Middeleeuwen (11^e- 12^e eeuw) en de Kleine IJstijd (16^e- 19^e eeuw). Vele thans bestaande autochtone populaties van bomen en struiken hebben die extremen uitstekend doorstaan. Ze kunnen kennelijk tegen een stootje.

Onze bossen zijn meestal arm aan boom- en struiksoorten vanwege het zeerselectieve bosbeheer in het verleden. Herintroductie van autochtone bomen en struiken kan de natuurlijke samenstelling meer benaderen, en zal ook invloed hebben op b.v. de humussamenstelling, bodemkwaliteit en het bodemleven. Met name soorten van genera als esdoorn, eik en beuk hebben slecht verteerbaar blad, waardoor humusophoping ontstaat. Door de verzuring van de bodem verslechtert de verteerbaarheid nog sterker.

Autochtone bomen en struiken hebben door hun vaak hogere ouderdom en lange voorgeschiedenis, waaronder het hakhout- en spaartelgenbeheer, tevens een belangrijke cultuurhistorische betekenis. De strubbenbossen op de Veluwe en op de rivierduinen langs de Maas bijvoorbeeld kunnen beschouwd worden als een industrieelarcheologisch monument vanwege hun directe relatie met vezelwinning, ijzersmelterij, buskruit en leerlooierij. Door hun individuele ouderdom en vaak grillige en bijzondere vormen hebben ze bovendien een grote belevingswaarde.

Autochtone boom- en struiksoorten zijn van belang als een blijvende bron van waaruit selecties voor de bosbouw, sierteelt en natuurbouw gemaakt kunnen worden. Een voorbeeld is de Zwarte populier, als een van de ouders van de houtteeltkundig waardevolle Canadapopulier. Vooral ook autochtone eiken en beuken kunnen een waardevolle bron zijn voor houtteeltkundige selecties. De Fladderiep is interessant als een iepensoort die geen of nauwelijks last heeft van de iepziekte. De iepenspintkever die de besmettelijke schimmels verspreiden, blijken de bast van de Fladderiep niet te eten. Inmiddels zijn er van autochtone Fladderiepen geselecteerde en gekweekte laanbomen op de markt gebracht. Autochtone meidoorns zijn vermoedelijk minder vatbaar voor ziekten als bacterievuur. Feit is dat op vele plaatsen oude meidoornheggen bijzonder vitaal blijken en de tijd overleefd hebben.

Afgezien van economische overwegingen is behoud van de natuurlijke, en veelal zeldzame en bedreigde, regionale biodiversiteit een groot en algemeen belang. Autochtone bomen en struiken kunnen als kwaliteitsindicatoren beschouwd worden voor bossen, heggen en houtwallen. De regionale autochtone populaties zijn in feite de basis van de biodiversiteit van onze natuurgebieden en het landschap. Het belang ervan voor de natuurlijke levensgemeenschappen, de Ecologische Hoofdstructuur en Ecologische Verbindingszones kan verondersteld worden, maar is nog zeer onvoldoende in beeld. Vele landen, waaronder Nederland, hebben in 1992 het Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro ondertekend. Ook latere internationale verdragen rond biodiversiteit en bosbouw onderstrepen het belang. Mede door de grote zeldzaamheid is beheer dat gericht is op behoud urgent. Meer dan 5% van onze houtige gewassen zijn nog maar autochtoon en meer dan 50% van de (autochtone) inheemse taxa zijn zeldzaam en bedreigd in hun voortbestaan.

2.6 Knelpunten en bedreigingen

Verdroging, verzuring en vermessing.

Bomen en struiken worden minder ernstig dan kruiden bedreigd door verdroging, vernatting, verzuring en vermessing, zeker als deze milieuproblemen niet te snel optreden. Indirect kunnen er op langere termijn problemen ontstaan doordat bepaalde, en veelal minder interessante, soorten sterk bevoordeeld worden. Zo kan Gewone vlier enorm toenemen in bosranden langs bemeste en met gif bespoten akkers. Te sterke vernatting of verdroging

kunnen diverse boomsoorten niet overleven. Vooral de kleine struiksoorten, zoals Rood peperboompje, Lavendelhei en de heidebremmen blijken kwetsbaar.

Schaduw en lichtminners

Een ernstige bedreiging vormt sterke beschaduwing voor allerlei lichtminnende soorten zoals wilde rozensoorten, Wilde appel, Wilde mispel, maar ook Zomer- en Wintereik. Toename van schaduw is een algemeen probleem in de Nederlandse bossen sinds de hakhoutbossen niet meer worden teruggezet en het kronendak zich steeds meer sluit. Goedbedoelde bufferzones langs bestaande oude bosranden, zoals die in de afgelopen decennia in heel Nederland worden aangelegd, zijn funest voor de veelal zeldzame soorten in de lichtvangende bosranden. Op de zandgronden, zoals op de Veluwe en de stuwwal bij Nijmegen, worden veel oude boskernen met lichtminnende Zomereik en Wintereik en soms ook Wilde appel, Wilde peer en Wilde mispel bedreigd door toename van Beuk. Deze beuken, veelal afkomstig van houtteeltkundige aanplant (als heidebebossing of laanbeplantingen b.v.), verdringen de eiken. Waardevolle oude eikenbossen met rijke ondergroei worden daardoor op termijn vervangen door soortenarme en genetisch oninteressant beukenbos. Te verwachten is dat in de komende eeuw, vele honderden hectaren oude boskernen met Zomereik en Wintereik zullen verdwijnen indien het huidige beheer van niets-doen of begrazing wordt gecontinueerd. Beter is het beheer van oude eikenbossen, veelal uitgegroeid hakhout, te richten op het vrijstellen van eiken en andere lichtminnende boom- en struiksoorten. Het behoud van de oude beukenmalebossen met autochtone beukenpopulaties, zoals op de noordelijke Veluwe en nabij Garderen en Putten wordt hier uiteraard wel bepleit (Rövekamp en Maes, 2002).

Dunning van dichtgroeiend bos is over het algemeen aan te bevelen, mits kennis van waardevolle groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken aanwezig is.

Bosbouw en houtteelt

Als nadelig voor autochtone eikenbossen kan nog het zogenaamde uitkap- of plenterkap-beheer genoemd worden. Juist in de afgelopen decennia zijn nog op enkele plaatsen, zoals op de Veluwe, eeuwenoude opgaande Wintereiken t.b.v. houtoogst gekapt. Continuering van het hakhoutbeheer is in die zin gunstig voor het genenbehoud. Wel is het daarbij van belang gunstige voorwaarden te scheppen. Het opnieuw starten van hakhoutbeheer bij stoven die meer dan 30 jaar niet meer zijn gehakt zijn, is riskant. De kans is dan groot dat de stoven niet meer uitlopen. Uitrasteren van in productie genomen hakhoutpercelen is noodzakelijk geworden vanwege de schade die vraat van reeën en geïntroduceerde grote grazers kunnen aanrichten. Ook is aan te bevelen bij het beheer van oude boskernen aandacht te besteden aan verjonging van niet-autochtone bomen en struiken, mede ook in relatie tot de lichtbehoefte van de autochtone opstanden.

Bosrandbeheer

Bosranden zijn voor autochtone bomen en struiken een waardevol refugium. De meeste bijzondere soorten zijn veelal alleen nog in de bosrand aan te treffen. Met een goed beheer van bosranden dat specifiek gericht is op het behoud van belangrijke genenbronmilieus, is nog weinig ervaring opgedaan. Een goed beheer in dit verband kan in veel gevallen goed samengaan met behoud van cultuurhistorische waarden. Dat geldt tevens voor oude hagen, knotbomenrijen en houtwallen.

Het vanwege insectenbeheer (zoals voor vlinders) voorgestelde kappen van delen van bosranden (om gradiënten te creëren) zou in het algemeen beter moeten worden afgestemd op de aanwezigheid van autochtone bomen en struiken. Aanbevolen is om eerst de bosranden goed in kaart te brengen op autochtone bomen en struiken, zodat deze gespaard kunnen worden.

Beheer van struwelen

Struwelen, met name die van de kalkrijke duinen, kunnen bijzonder soortenrijk zijn aan houtige gewassen. Het is zelfs een van de weinige vegetatietypen die in ons land uit oogpunt van natuurkwaliteit vooruit zijn gaan. Bij het beheer is een goede afweging en aanwezigheid van kennis van autochtone groeiplaatsen geboden. Om struwelen in stand te houden dient deze vegetatie immers regelmatig teruggezet te worden in de successie. Bij het kappen van struwelen om zonrijke plekken in duinstruwelen te creëren (b.v. voor reptielen) dient er een inventarisatie aan vooraf te gaan. Struwelen worden sterk ondergewaardeerd binnen het natuurbeheer, vanwege de verslechtering van het milieu voor o.a. specifieke kruiden en reptielen. Van belang is echter om ook de struiksoorten zelf in de beoordeling te betrekken.

Beheer van houtwallen en heggen

Analoog aan bosranden blijken oude houtwallen en heggen zeer waardevolle refugia te zijn voor autochtone bomen en struiken. Deze landschapelementen, waarvan in de afgelopen eeuw tenminste driekwart is verdwenen door schaalvergroting van het landschap, zijn nog steeds ernstig bedreigd. Doordat houtwallen en heggen geen wezenlijke functie meer hebben in de huidige landbouw verdwijnt ook de kennis van adequate snoei- en dunningstechnieken. Het unieke en zeer soortenrijke Maasheggengebied bijvoorbeeld is vooral daardoor ernstig bedreigd. Een grote bedreiging vormt ook het inboeten met niet-autochtoon plantmateriaal.

Graafwerk en vraat

Onder het hakhoutbeheer noemden we al de schade die grote grazers door vraat kunnen veroorzaken aan waardevolle autochtone populaties van bomen en struiken. Ook andere zoogdieren, zoals dassen, wilde zwijnen en bevers (schade aan Zwarte populieren in de Biesbosch!) kunnen aanzienlijke schade veroorzaken. Ofschoon niet getwijfeld hoeft te worden aan de betekenis van genoemde dieren als onderdeel van ecosystemen geldt ook hier dat kennis van aanwezige autochtone genenbronnen noodzakelijk is bij afstemming van doelstellingen.

Plantgoed bij nieuwe aanplant en inboeten

Ofschoon gebruik van autochtoon plantgoed sterk toegenomen is, wordt nog steeds binnen en rondom natuurterreinen, waaronder Natura 2000-gebieden, veel niet-autochtoon plantgoed gebruikt waarbij genetische pollutie door hybridisatie optreedt. Waardevolle en soms zeldzame autochtone genenbronnen gaan daarmee op termijn verloren. Autochtone genenbronnen van Rode kornoelje, Gelderse roos en Wegedoorn bijvoorbeeld, zijn in enkele regio's als nagenoeg verloren te beschouwen en op zichzelf ook nauwelijks meer als zodanig te traceren, vanwege de aanwezigheid van ook niet-autochtoon plantmateriaal. Het is een proces dat zich in relatief korte tijd, in de afgelopen decennia, heeft voltrokken. Met name in bosranden en bij aanleg en herstel van houtwallen en heggen is met toepassing van autochtoon plantgoed veel winst.

2.7 De “Top 25” van de Natura2000-gebieden

Deze “Top 25” is samengesteld vanuit oogpunt van autochtone bomen en struiken en voor die terreinen die geheel of gedeeltelijk in bezit zijn van Staatsbosbeheer. De belangrijke soorten waarvan autochtone bomen en struiken voorkomen worden genoemd. De keuze van de gebieden is enigszins arbitrair en ook de volgorde van de gebieden is zeker arbitrair. In ieder geval geeft het een overzicht van een aantal waardevolle Natura2000-gebieden specifiek vanwege de aanwezigheid van autochtone genenbronnen.

Savelsbos (160)	Zomer- en Winterlinde, Haagbeuk, Fladderiep, Gladde iep, Spaanse aak, Gele kornoelje, Grootvruchtige meidoorn, Gewone esdoorn, Ruwe berk, Bosaalbes, Kruisbes, Viltroos, Wilde mispel, Kraakwilg, Schietwilg
Veluwe (57)	Zomer- en Wintereik, Beuk, Haagbeuk, Zwarte els, Jeneverbes, Wilde appel, Gaspeldoorn, Stekelbrem, Kruiptrem, Kruiptwilg, Geoorde wilg
Oeffelter Meent (141)	Spaanse aak, Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn, wilde rozensoorten
Dinkelland (49)	Zwarte populier, Kraakwilg, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Rode kornoelje, Tweestijlige meidoorn, Grootvruchtige meidoorn, Sleedoorn, Bittere wilg,
Drentse Aa gebied (25)	Grootvruchtige meidoorn, Wilde appel, Zwarte els, Zomereik, Gladde iep, Wegedoorn, wilde rozensoorten
Willinks Weust (62)	Taxus, Haagbeuk, Winterlinde, Wilde appel, Fladderiep, Jeneverbes, Tweestijlige meidoorn, Kruiptrem, Stekelbrem, Viltroos, Beklierde heggenroos, Schijnkoraalmeidoorn, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Wilde mispel, Kruiptwilg
Geuldal (157)	Winterlinde, Zomerlinde, Wintereik, Es, Haagbeuk, Spaanse aak, Wegedoorn, Wilde mispel, Beuk, Tweestijlige meidoorn, Viltroos, Egeltier, Beklierde heggenroos, Bosroos
Bemelerberg & Schiepersberg (156)	Wigbladige roos, Kraagroos, Viltroos, Egeltier, Schijnegeltier, Rode kamperfoelie, Fladderiep
Duinen Schiermonnikoog (6)	Wigbladige roos, Schijnheggenroos, Schijnhondsroos, Kale struweelroos, Schijnheggenroos, Laurierwilg, Kruiptwilg
Duinen Terschelling (4)	Wigbladige roos, Kleinbloemige roos, Zwarte els, Geoorde wilg, Zachte berk, Verfbrem, Berendruif, Linnaeusklokje
Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek (47)	Tweestijlige- en Grootvruchtige meidoorn, Wegedoorn,
Biesbosch (112)	Zwarte populier, Bittere wilg, Amandelwilg
Zeldersche Driessen (143)	Wilde appel, Wintereik, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Gelderse roos, Haagbeuk

Uiterwaarden IJssel (38)	Eenstijlige meidoorn, Tweestijlige meidoorn, Grootvruchtige meidoorn, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Rode kornoelje, Schietwilg, Kraakwilg, Spaanse aak, Beklierde heggenroos, Gladde iep
Vecht- en beneden-Reggegebied (39)	Jeneverbes, Grootvruchtige meidoorn, Tweestijlige meidoorn, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Egelantier, Beklierde heggenroos, Viltroos, Lavendelhei, Kruiwilg, Geoorde wilg, Sle edoorn
Bunder- en Elsloërbos (153)	Haagbeuk, Gewone esdoorn, Zomer- en Winterlinde, Fladderiep, Bosaalbes
Duinen Vlieland (3)	Kale- en Behaarde struweelroos, Kleinbloemige roos, Duinroos, Schijnegelantier, Jeneverbes, Rijsbes
Gelderse Poort (67)	Zwarte populier, Fladderiep, Schietwilg, Kraakwilg, Bittere wilg, Eenstijlige meidoorn, Tweestijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts, Rode kornoelje
Sallandse Heuvelrug (42)	Wintereik, Zomereik, Wintereik, Geoorde wilg, Jeneverbes
Kop van Schouwen (116)	Behaarde struweelroos, Schijnegelantier, Ros-sige wilg, Wilde kardinaalsmuts, Wegedoorn
Meijndel & Berkheide (97)	Zomereik, Duinroos, Wigbladige roos, Beklierde heggenroos, Behaarde struweelroos, Kale struweelroos, Wegedoorn, Zuurbes
Stelkampsveld (60)	Zomereik, Jeneverbes, Wilde gageel, Kruiwilg, Geoorde wilg, Stekelbrem, Tweestijlige meidoorn, Zwarte bes, Zwarte els,
Leudal (147)	Wintereik, Haagbeuk, Zwarte els, Wilde gageel, Viltroos, Bosaalbes
Kennemerland-Zuid (88)	Zachte berk, Wilde kardinaalsmuts, Duinroos, Schijnegelantier, Wegedoorn, Zuurbes
Kolland & Overlangbroek (81)	Es, Zwarte els

3. Beschrijving van de Natura2000-gebieden

3.1 Toelichting op de beschrijvingen

De rapportage is opgebouwd uit afzonderlijke rapportages per Natura2000-gebied. Ze zijn verdeeld in de **Staatsbosbeheer Regio's Noord, Oost, West en Zuid**. Van ieder Natura 2000-gebied is, voor zover relevant en voor zover er inventarisaties hebben plaats gevonden, een beschrijving gemaakt die ingaat op de karakteristiek (vanuit het oogmerk van autochtone bomen en struiken), waardering, knelpunten, beheer en samenhang met de omgeving. Tevens zijn overzichten opgenomen van de waargenomen autochtone bomen en struiken. Daarbij is steeds de zeldzaamheid en het internationaal, nationaal en regionaal belang aangegeven en of de soort op de Rode Lijst voorkomt (RL). Ook is aangegeven of de soort op een voorgestelde Rode Lijst voor autochtone bomen en struiken voorkomt (RL*).

Hieronder volgt een korte toelichting op de items in de beschrijvingen per Natura 2000-gebied:

Naam en nummer: Hier wordt de naam van het Natura 2000-gebied en het Natura 2000 nummer weergegeven

Provincie: de provincie (of meerdere provincies) waarbinnen het betreffende Natura 2000-gebied ligt

Floradistrict: het floradistrict (of meerdere floradistricten) waarbinnen het betreffende Natura 2000-gebied ligt. Volgens Heukels' Flora, Van der Meijden, 2005.

Habitattypen: de habitattypen die voor dit Natura 2000-gebied van belang zijn voor autochtone houtige gewassen.

Karakteristiek: een korte karakteristiek van het milieu, de vegetatie en soorten (autochtone bomen en struiken) van het Natura 2000-gebied.

Waardebepaling: categorie A van het gebied (zeer hoog), B (hoog) en C (vrij hoog) voor autochtone houtige gewassen; Zeldzaamheid en het belang in internationaal en nationaal opzicht.

Knelpunten: in het veld waargenomen factoren die de autochtone bomen en struiken kunnen beïnvloeden of bedreigen. Er is geen diepgaand onderzoek naar negatieve factoren verricht, zodat hier geen sprake van volledigheid is.

Beheersadvies: Adviezen voor beheer die autochtone bomen en struiken kunnen begunstigen. Er is geen uitvoerig onderzoek naar het beheer verricht.

Cultuurhistorische waarden: betekenis van de cultuurhistorische context, zoals historische bosbouwvormen (middenbos, hakhout, spaartelgen) houtwal, heggenmerken en knotbomen.

Opgenomen in de 8^e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 (herkomst autochtoon: "van bekende origine") (J. Buiteveld eindredactie): **hierbij genoemde soorten zijn voor de betreffende locaties gecertificeerd als autochtoon, van belang bij vermeerdering van**

plantmateriaal. Indien opname van populaties in de Rassenlijst in voorbereiding is, wordt dit aangegeven.

Stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken: de mate van volledigheid (het geschatte % van de oppervlakte van het gebied) van de inventarisatie van de autochtone bomen en struiken van het gebied.

Aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied: aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied die geen eigendom zijn van Staatsbosbeheer.

Verbindingen met gebieden buiten het Natura 2000-gebied: aangrenzende of nabije gebieden die vanuit grotere samenhang van belang zijn voor het Natura 2000-gebied.

Advies aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken: wenselijke aanvullende inventarisaties binnen het betreffende Natura 2000-gebied en aangrenzende gebieden.

Overige adviezen: eventuele adviezen van andere aard.

Algemene conclusies: Korte samenvatting van de betekenis van het Natura 2000-gebied voor autochtone genenbronnen van houtige gewassen.

Bijlage 1:

Literatuurverwijzingen: titels van artikelen, rapporten of boeken die informatie geven over autochtone bomen en struiken in het betreffende Natura 2000-gebied. Hier wordt ook aangegeven of er digitale bestanden van veldkaarten of formulieren beschikbaar zijn.

Bijlage 2:

Overzicht autochtone bomen en struiken:

Belangrijke grotere autochtone populaties (> 30 exemplaren): hier worden de waargenomen soorten opgesomd met hun betekenis “internationaal” (I), “nationaal” (N), “regionaal” (R), voorkomen op de Rode Lijst (RL), voorkomen op de voorgestelde Rode Lijst (RL*) voor autochtone bomen en struiken (zie Bijlage), de zeldzaamheid van de soort (van autochtone populaties; zzz, zz,z, a, aa).

Een autochtone populatie is van internationaal belang als de soort: 1) aan de grens van zijn areaal voorkomt, 2) meer of minder in het centrum van een relatief klein Europees areaal voorkomt, 3) zowel in Nederland als in omliggende landen zeldzaam en bedreigd is in zijn voortbestaan.

Een autochtone populatie is van nationaal belang als de soort 1) van internationaal belang is, 2) landelijk zeldzaam en bedreigd is in zijn voortbestaan.

Een autochtone populatie is van regionaal belang als de soort 1) regionaal karakteristiek is en belangrijke populaties in aantal en kwaliteit voorkomen, 2) regionaal zeldzaam en bedreigd is.

Belangrijke kleine autochtone populaties (6-30 exemplaren): zie voor verdere invulling hierboven.

Belangrijke zeer kleine populaties (< 6 exemplaren): zie voor verdere invulling hierboven.

Overige populaties: dit betreft soorten die algemeen tot zeer algemeen zijn, of een onzekere autochtone status (“c” kwaliteit) hebben.

Rode Lijst: RL en RL* (zie overzichtslijst hieronder). De Rode Lijst voor vaatplanten is in 2004 vastgesteld door het Ministerie van LNV en opgenomen in de Heukels’ Flora van Nederland (Ruud van der Meijden, 2005). RL* is plaatsing op de voorgestelde Rode Lijst van autochtone bomen en struiken. Deze lijst is gebaseerd op het document Maes en Rövekamp, 2003, met enkele wijzigingen op grond van later onderzoek.

N.B.

1. omvang van de populaties van genoemde soorten geldt in principe uitsluitend voor onderzochte delen van het Natura-2000 terrein (zie bijgevoegde kaartjes).
2. Van soorten die worden genoemd in de overzichten is niet gezegd dat perse alle aanwezige exemplaren in het onderzochte terrein autochtoon zijn. Soms komen binnen de begrenzing van de opname ook aangeplante individuen voor welke vermoedelijk niet-autochtoon zijn, of van onbekende herkomst.
3. Soorten die wel in de onderzochte terreindelen aanwezig zijn, maar niet staan vermeld in de populatieoverzichten, zijn in principe aangemerkt als zijnde niet autochtone bomen of struiken.

Bijlage 3:
Kaartoverzicht opnamelocaties

Van het betreffende Natura 2000-gebied is een kaart samengesteld met de locaties van opnamen met autochtone bomen en struiken. Details van de betreffende opnamen zijn in de meeste gevallen in digitale vorm of rapportvorm beschikbaar en zijn op DVD meegeleverd bij deze rapportage.

Van een aantal gebieden is een beperkt aantal opnamen beschikbaar uit 1992, maar uitbreiding daarvan volgt in 2009. Dit betreft: Bunder en Elslöerbos (153), Geuldal (157). De Meinweg (149) is in 1996 beperkt geïnventariseerd, maar wordt in 2009 uitgebreid. Bemelerberg & Schiepersberg (156), Kunderberg (158), Oeffelter Meent (141) en Uiterwaarden IJssel (38; deel Gelderland) worden in 2009 gerapporteerd. Van het Savelsbos (160) zijn wel alle opnamenlocaties op kaart aangegeven, maar de opnamen worden in de loop van 2009 gerapporteerd.

3.2 REGIO NOORD

Integratie autochtone bomen en struiken in Natura 2000

Natura 2000-gebied**Bakkeveense Duinen (17)****floradistrict**

Drents district

provincie

Friesland

provincie**habitattypen**

Stuifzandheiden met struikhei [H2310]

Binnenlandse kraaiheibegroeiingen [H2320]

Zandverstuivingen [H2330]

karakteristiek

Bos- en heideterreinen en klein oppervlak open zand. De bossen op het terrein bestaan uit relatief jonge aanplant en spontane opslag (o.a. Grove den).

waardebepaling

Waardevolle autochtone populaties van heidesoorten en Geoorde wilg

knelpunten

Opslag van Amerikaanse eik, Gewone esdoorn en Grove den, o.a. vanuit heide omringende inrichtingsbeplanting (bij Pûpedobbe, zie stand van zaken inventarisatie); Genetische vervuiling door beplantingen met niet-autochtoon plantmateriaal.

beheersadvies

Geoorde wilg bevoordelen.

Omvorming beplantingen met niet-autochtoon plantmateriaal;

Bakkeveense Duinen (17)

cultuurhistorische waarden

Heideterreinen met vindplaats van vuurstenen werktuigen uit Midden- en Nieuwe Steentijd, grafheuvels uit de Bronstijd.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

n.v.t.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Eén steekproef bij de Pûpedobbe (<5%)

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Deel van het Natura-2000 gebied in eigendom bij It Fryske Gea en particulieren.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Deel uitmakend van heide-complexen in de omgeving, o.a Duurserwoudehei en Haulerveld.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Aanvullende kansrijke steekproeven in heischrale milieus.

overige adviezen

n.v.t.

algemene conclusies

Waardevol genenbrongebied heidesoorten en Geoorde wilg; gebied nog onvoldoende onderzocht.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Bakkeveense Duinen (17)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. & R van Loon, 2007. Rapport Zuid- en Oost-Friesland: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal.

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

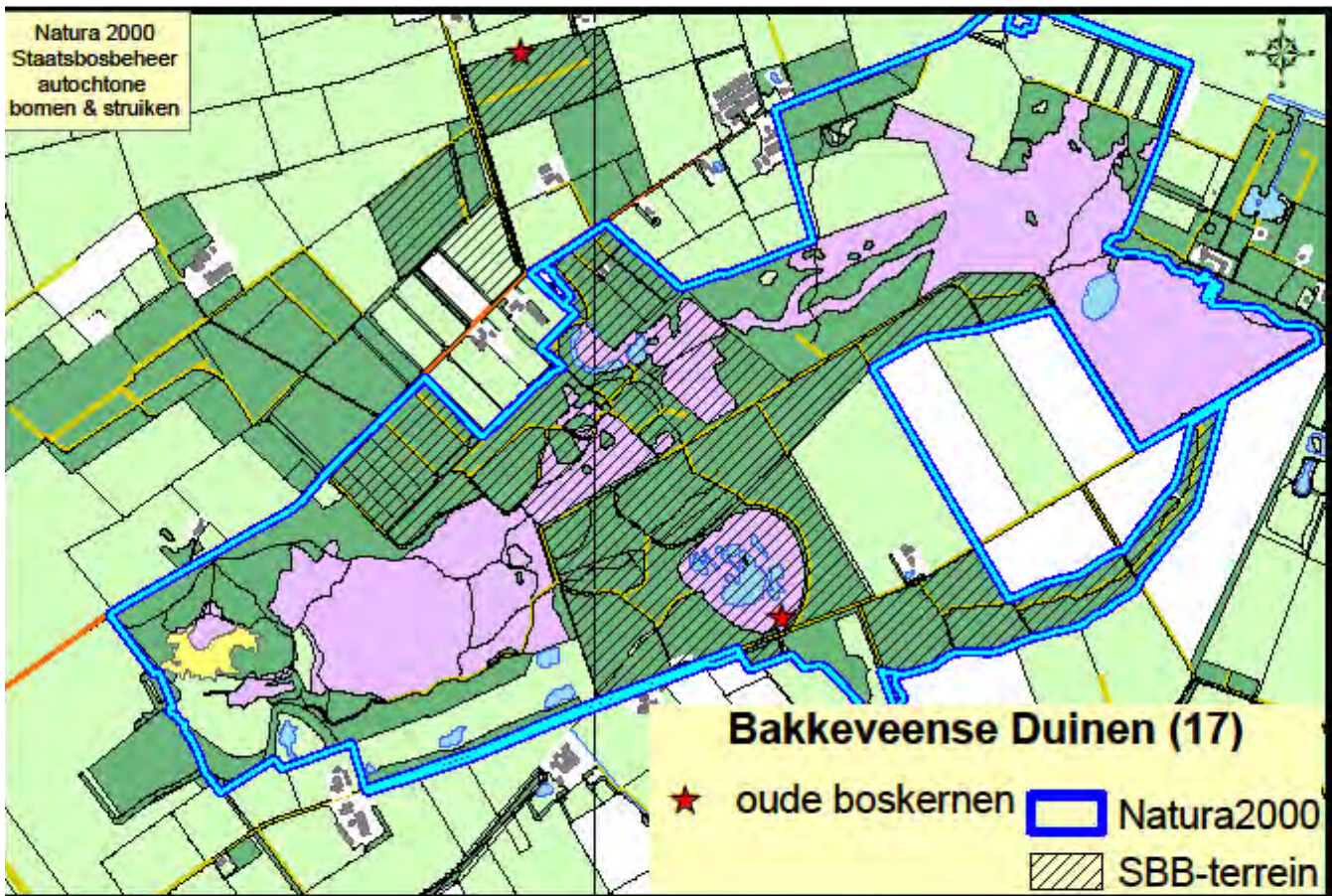
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Bakkeveense Duinen (17)

Natura 2000-gebied**Bargerveen (33)****opmerkingen**

Het Bargerveen is het grootste hoogveenrestant van ons land en deel van het ooit zeer uitgestrekte Bourtangerveen op de grens van Nederland en Duitsland. Plaatselijk zijn na vernatting grote plassen ontstaan. Het gebied bestaat uit rustend en actief hoogveen, droge en vochtige heide en enkele bossen.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Het gebied is niet geïnventariseerd. Waarschijnlijk zijn alleen de dwergstruiken van belang als autochtone houtige gewassen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Deelen (14)****opmerkingen**

De Deelen vormt een restant van een complex van laagveenmoerassen en petgatenlandschap, dat in de vroegere eeuwen Noord-West Overijssel en het Lage Midden van Friesland besloeg. Het is een laagveengebied in de vroegere benedenloop van de Boorne (of Koningsdiep), dat bestaat uit een stelsel van petgaten, rietland, struweel en graslandvegetaties, waarvan plaatselijk schraallanden. De petgaten zijn betrekkelijk jong.

provincie

Friesland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit Natura 2000 gebied is niet onderzocht, maar waarschijnlijk niet of nauwelijks van betekenis voor autochtone houtige gewassen.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Natura 2000-gebied**Drentsche Aa-gebied (25)****floradistrict**

Drents district

provincie

Drenthe

provincie**habitattypen**

Stuifzandheiden met struikhei [H2310]

Binnenlandse kraaiheibegroeiingen [H2320]

Vochtige heiden [H4010]

Jeneverbesstruwelen [H5130]

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

Oude eikenbossen [H9190]

Duinbossen [H2180]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Beekbegeleidend hakhoutbos en houtwallen (Elzen-Vogelkersbos en Eiken-Haagbeukenbos) van Zwarte els, Hazelaar, Es en zeldzame soorten als Grootvruchtige meidoorn, Wegedoorn en Wilde appel (mogelijk ook Wilde peer). Eikenstrubbenbos.

waardebepaling

Categorie A voor enkele houtige gewassen. Belangrijke populaties van enkele wilde rozesoorten, Wilde appel, Wegedoorn en Grootvruchtige meidoorn. Zeldzame en bedreigde soorten. Eikenhakhout en strubbenbos. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang. Mogelijke groeiplaats van Wilde peer. Jeneverbes F&F wet soort. Groeiplaats Linnaeusklokje valt net buiten Natura 2000 grens.

knelpunten

Aanplant van niet autochtoon plantmateriaal bedreigt autochtone populaties. Lichtminnende soorten kunnen door schaduwwerking in de knel komen. Groeiplaatsen van zeldzame soorten niet altijd bekend bij beheerders.

beheersadvies

Bij nieuwe aanplant uitgaan van autochtoon plantmateriaal. Lichtminnende soorten als Wilde appel, wilde rozen e.d. vrijstellen waar nodig. Groeiplaatsen van zeldzame soorten bekend maken, zodat er bij beheer rekening mee gehouden kan worden.

Drentsche Aa-gebied (25)

cultuurhistorische waarden

Hakhoutbos van Zwarte els, Hazelaar en Es. Strubbenbos van Zomereik. Houtwallencomplexen in de beekdalen. Knotwilgen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Zwarte els. Wilde appel in de genenbank Roggebotzand. Wilde kardinaalsmuts in voorbereiding.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 20% is geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Diverse terreinen, waaronder bosgebiedjes, binnen het Drentsche Aa gebied.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Bosjes rondom Annen, Kniphorsterbosch, bosjes en houtwallen rondom Oudemolen, Landgoed Terborgh, Gietenerveld, Westersche Veld van Rolde e.o., Grolloërveld en Elperstroomgebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Het ca. 80% niet-geïnventariseerde gebied.

overige adviezen

Verbetering van de samenhang van populaties autochtone bomen en struiken in het Drentsche Aa gebied. Onderzoek naar mogelijk (her-) introductie van zeldzame en verdwenen houtige gewassen zoals Winterlinde, Tweestijlige meidoorn, Wilde peer, Wilde appel en Grootvruchtige meidoorn.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied (m.n. in bosjes en houtwallen) voor bijzondere en zeldzame soorten zoals Wilde appel, Tweestijlige meidoorn, Wegedoorn, Grootvruchtige meidoorn, Jeneverbes en Wilde gagel. Aandacht voor de zeldzame en verdwenen autochtone houtige gewassen aanbevolen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Drentsche Aa-gebied (25)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M., en C.J.A. Rövekamp, 1997. Oorspronkelijk inheemse houtige gewassen in Drenthe. Een onderzoek naar autochtone genenbronnen. Provincie Drenthe, Assen

Maes, N.C.M. en C.J.A. Rövekamp, 1997. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in Drenthe. Vertrouwelijk rapport. Provincie Drenthe, Assen

Rövekamp, C.J.A., (red.), R. van Loon en J. Vanhemelrijk 2001. Een zaadgaard voor de Wilde appel, Malus sylvestris.H. Landstichting, Millingen aan de Rijn.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Defensie

vervolg: Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Drentsche Aa-gebied (25)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

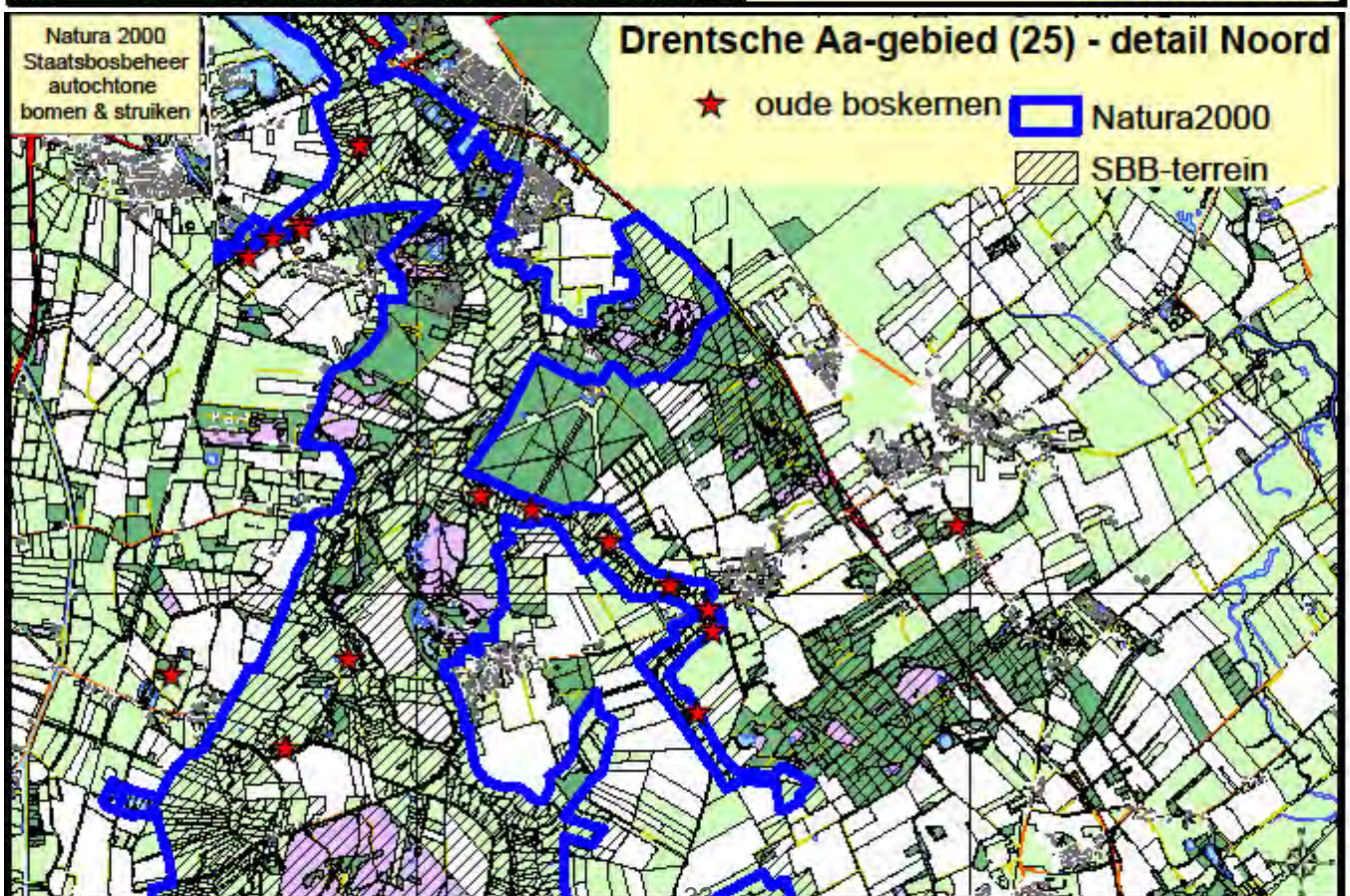
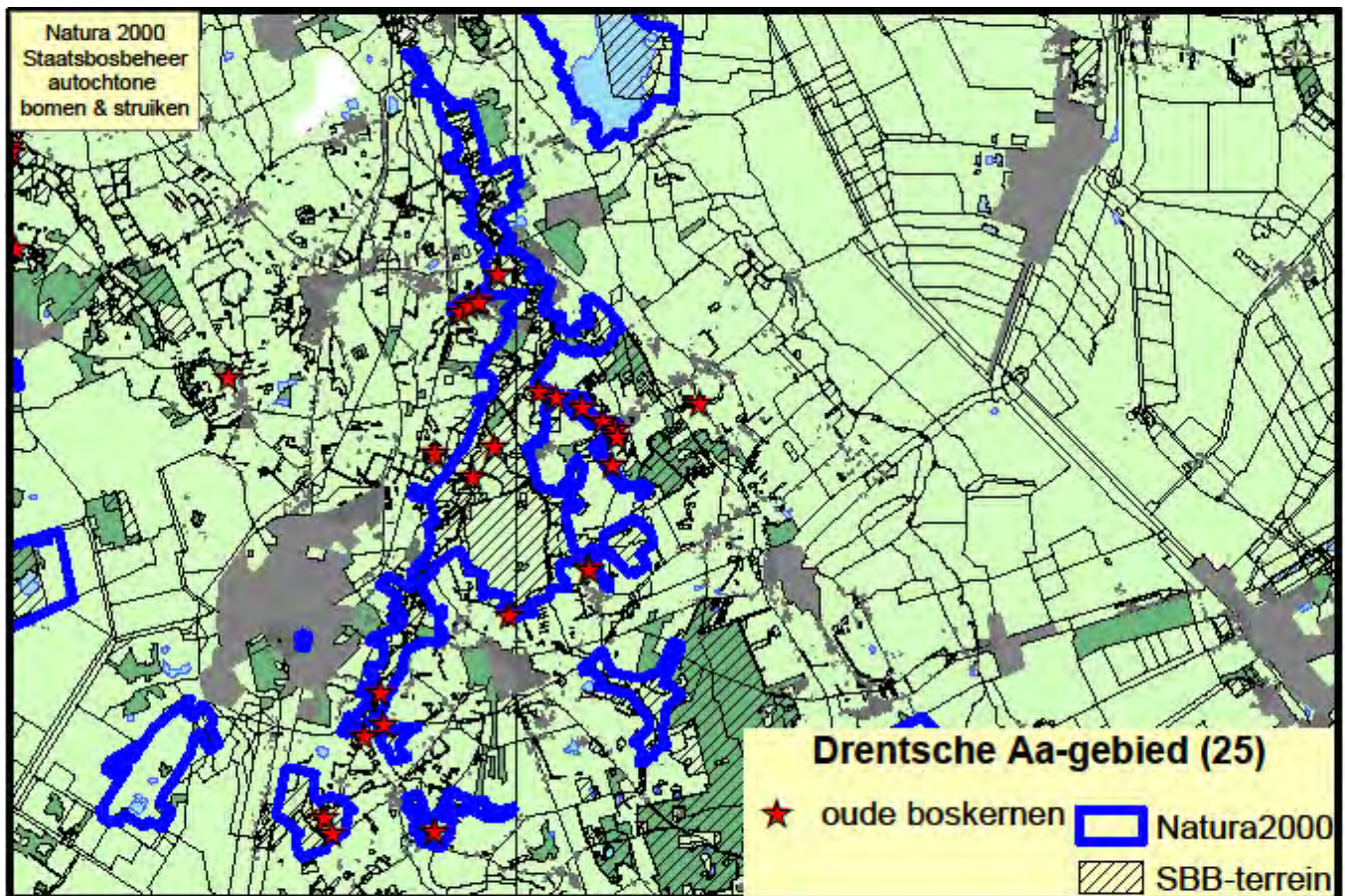
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

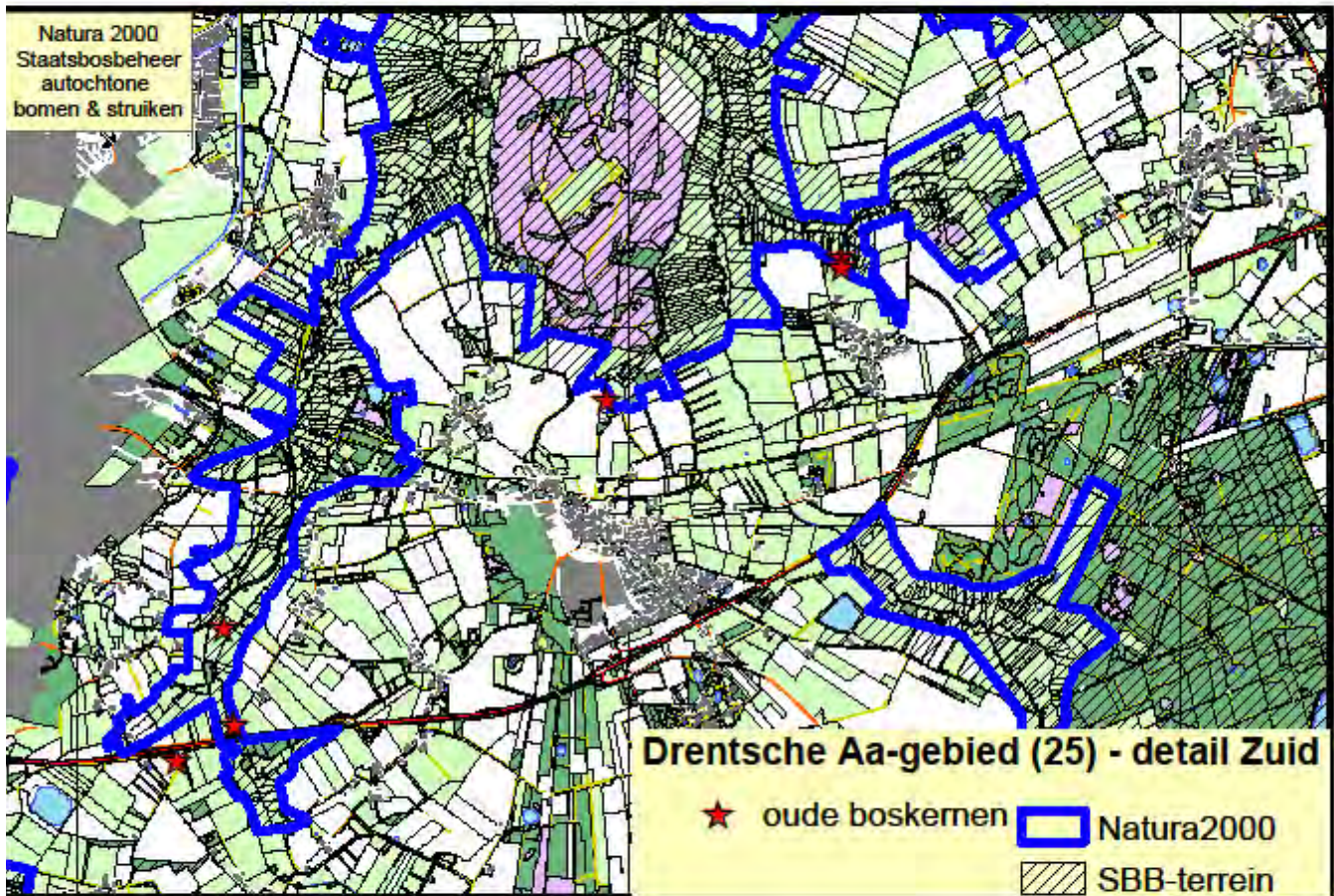
belangrijke autochtone populaties - zeer klein (≤ 5 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Heggenroos (<i>Rosa corymbifera</i>)			x			z
Jeneverbes (<i>Juniperus communis</i>)		x	x	x	x	z
Wilde appel (<i>Malus sylvestris</i>)	x	x	x		x	zz
cf Wilde peer (<i>Pyrus pyrastrer</i>)	x	x	x		x	zzz
Tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	x	x	x			z

overige autochtone bomen en struiken

Zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)
Haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>)
Hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)
Klimop (<i>Hedera helix</i>)
Wilde kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>)
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)
Sporkehout (<i>Rhamnus frangula</i>)
Bosaalbes (<i>Ribes rubrum</i>)
Gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>)
Bitterzoet (<i>Solanum dulcamara</i>)
Wilde lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>)
Zoete kers (<i>Prunus avium</i>)
Hulst (<i>Ilex aquifolium</i>)
Ratelpopulier (<i>Populus tremula</i>)
Kraakwilg (<i>Salix fragilis</i>)
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)
Blauwe bosbes (<i>Vaccinium myrtillus</i>)
Kruisbes (<i>Ribes uva-crispa</i>)
Struikhei (<i>Calluna vulgaris</i>)
Gewone dophei (<i>Erica tetralix</i>)
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)
Grauwe wilg (<i>Salix cinerea</i>)
Boswilg (<i>Salix caprea</i>)

Natura 2000-gebied**Drents-Friese Wold & Leggelderveld (27)****opmerkingen**

Dit Natura 2000 gebied bestaat uit natte slenken en droge zandruggen. Dwars door het gebied stromen twee beken. Het is een heuvelachtig heidegebied met zandverstuivingen en vennen. Het Leggelderveld bestaat uit natte en droge heide, hoogveen, pioniervegetaties met heischraal grasland. Dwergstruikvegetaties, Jeneverbesstruweel en eikenbossen zijn van belang vanuit het oogpunt van autochtone bomen en struiken.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet onderzocht op autochtone bomen en struiken. Dwergstruikvegetaties, Jeneverbesstruweel en eikenbossen zijn van belang als bron van voor autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Duinen Ameland (5)

floradistrict

Waddendistrict

provincie

Friesland

provincie

habitattypen

Duinheiden met kraaihei [H2140]

Duinheiden met struikhei [H2150]

Duindoornstruwelen [H2160]

Kruipwilgstruwelen [H2170]

kenmerk

Duinstruwelen met o.a. Duindoorn, Kruipwilg en diverse wilde rozensoorten. Dwergstruikvegetatie met Struikhei, Gewone dophei en Kraaihei.

waardebepaling

Categorie A voor enkele houtige gewassen. Belangrijke populaties van enkele wilde rozensoorten. Zeldzame en bedreigde soorten. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang. Ameland is echter beperkt geïnventariseerd!

knelpunten

Zeldzame soorten met een zeer kleine populatie als Wigbladige roos, Kleinbloemige roos, andere wilde rozensoorten en Rijsbes zijn kwetsbaar. Lichtminners als de wilde rozensoorten kunnen bij teveel schaduw in de knel komen.

beheersadvies

Bekendheid geven aan beheerders van de groeiplaatsen van zeldzame soorten, zodat er bij het beheer rekening mee gehouden kan worden. Bij herstel en inboeten autochtoon plantgoed toepassen. In het algemeen een herwaardering van belang van de duinstruwelen.

cultuurhistorische waarden

Aangeplante heggen en straatbeplanting met Gladde iep. Deze vallen buiten het Natura 2000 gebied.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In potentie Heggenroos en Schijnegelantier.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Enkele kansrijke steekproeven. Circa 20% in beeld, 80% nog niet geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Nog te onderzoeken

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Nog te onderzoeken

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Inventarisatie van circa 80% van landschapselementen met houtige gewassen.

overige adviezen

Vermeerdering van zeldzame soorten, met name de rozensoorten ten behoeve van de genenbank. Gladde iep als waarschijnlijk autochtone boom beschermen.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor diverse soorten, waaronder enkele zeldzame en zeer zeldzame soorten, zoals Rijsbes, Stekelbrem, Wigbladige roos, Kleinbloemige roos, Schijnegelantier, Egelantier, Beklierde heggenroos, Kale struweelroos en Duinroos. Beheer richten op bekendheid met de groeiplaatsen en behoud ervan.

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert) en E (Emma) van den Dool. Ongepubliceerde notitie over o.a. wilde rozensoorten.

Bakker, Piet (P.A.), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer, in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria 33, Leiden.

Geen digitale bestanden en rapporten beschikbaar.

eigenaar / beheerder

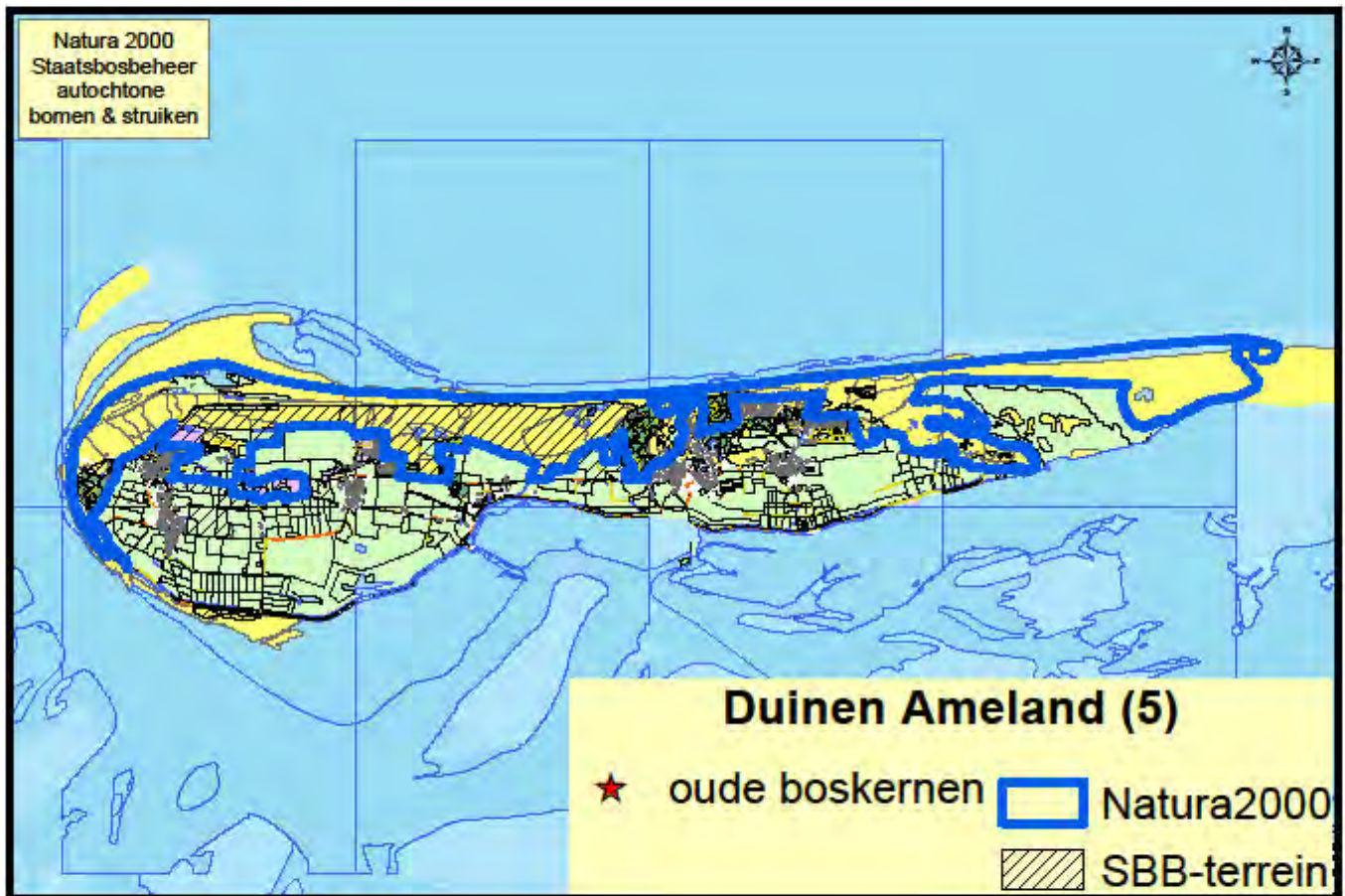
Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Domeinen

Rijkswaterstaat

Duinen en Lage Land Texel (2)

floradistrict

Waddendistrict

provincie

Noord-Holland

provincie

habitattypen

Duinheiden met kraaihei [H2140]

Duindoornstruwelen [H2160]

Kruipwilgstruwelen [H2170]

Vochtige duinvalleien [H2190]

kenmerkend

Duinstruwelen met o.a. Duindoorn, Kruipwilg, Eenstijlige meidoorn, Wilde liguster, wilde rozensoorten en Verfbrem. Dwergstruikvegetatie met Struikhei, Gewone dophei en Kraaihei. Hakhoutbosjes met Es, Zwarte els, Zachte berk, Gladde iep, Eenstijlige meidoorn en Verfbrem. Populatie Jeneverbes, deels in heide. Vochtige graslanden en tuunwallen met Verfbrem.

waardebepaling

Categorie A voor enkele houtige gewassen. Belangrijke populaties van enkele wilde rozensoorten. Zeldzame en bedreigde soorten. Eén Flora- en Fauna-wetsoort (Jeneverbes). Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Zeldzame soorten met een zeer kleine populatie als Behaarde- en Kale struweelroos en andere wilde rozensoorten zijn kwetsbaar. Lichtminners als de wilde rozensoorten kunnen door schaduw in de knel komen. Verfbrem op tuunwallen is bij herstelwerkzaamheden kwetsbaar.

beheersadvies

Bekendheid geven aan beheerders van de groeiplaatsen van zeldzame soorten, zodat er bij het beheer rekening mee gehouden kan worden. Bij herstel en inboeten autochtoon plantgoed toepassen. In het algemeen een herwaardering van belang van de duinstruwelen.

cultuurhistorische waarden

Hakhoutbosjes van Zwarte els en Gladde iep deels in landgoedsfeer. Verfbrem is afhankelijk van de tuunwallen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In potentie Gladde iep en Zwarte els. In voorbereiding: Verfbrem.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Circa 60% is in kaart gebracht, 40% resteert nog.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

n.v.t.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

n.v.t.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Aanvulling van ca. 40% van het eiland.

overige adviezen

Vermeerdering van zeldzame soorten, met name de rozensoorten en Verfbrem ten behoeve van de genenbank. Gladde iep en Zwarte els als waarschijnlijk autochtone bomen beschermen. Landschapselementen in de dorpsfeer verdienen nog nader onderzoek.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor diverse soorten, waaronder enkele zeldzame en zeer zeldzame, zoals Kale- en Behaarde struweelroos, Duinroos en Verfbrem. Beheer van bosjes met Gladde iep en Zwarte els richten op behoud van de autochtone bomen. Beheer richten op bekendheid met de groeiplaatsen van zeldzame soorten op en behoud ervan.

Literatuurverwijzing

Rövekamp, C.J.A. en N.C.M. Maes, 1998. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in de Provincie Noord-Holland. Provincie Noord-Holland, Haarlem

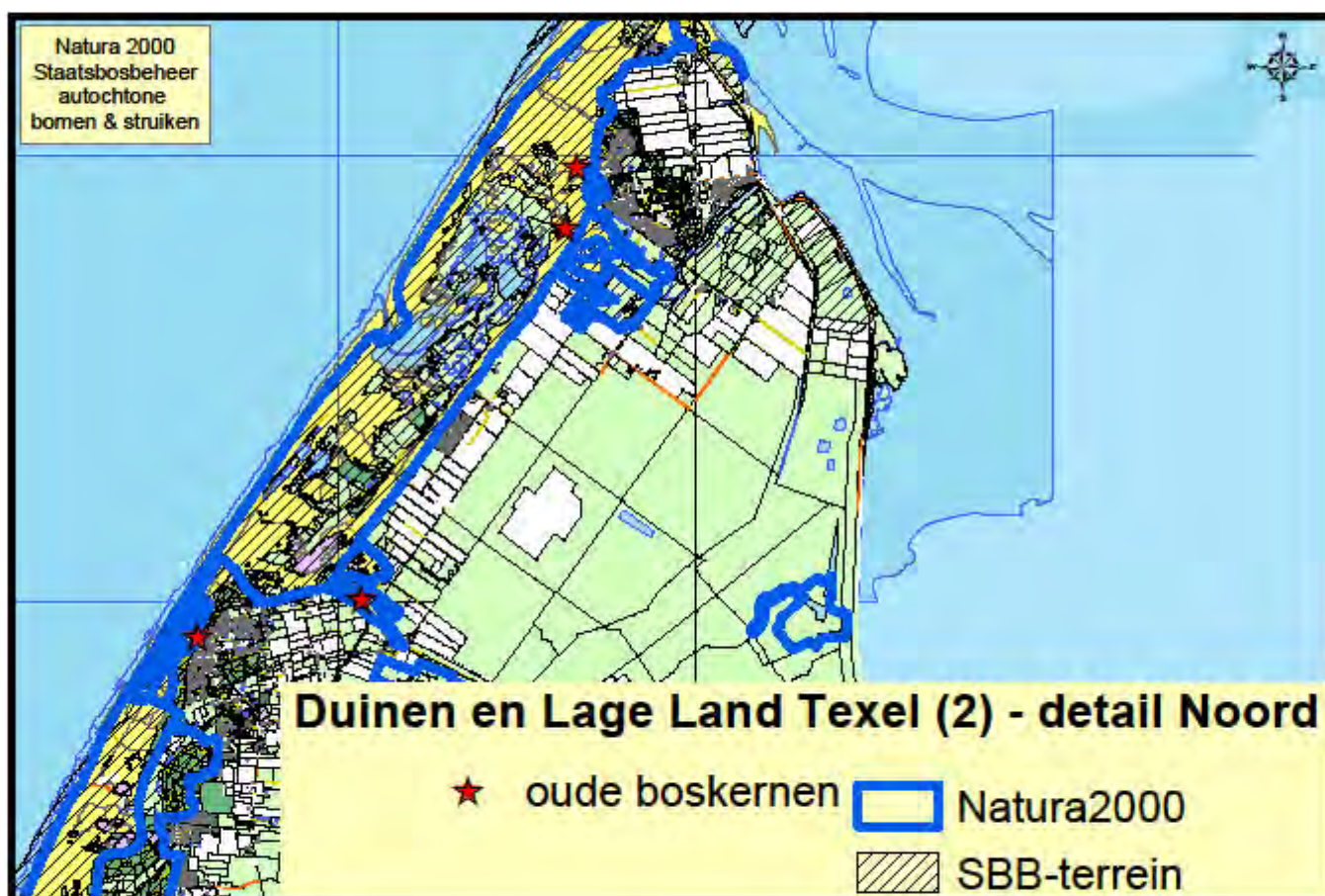
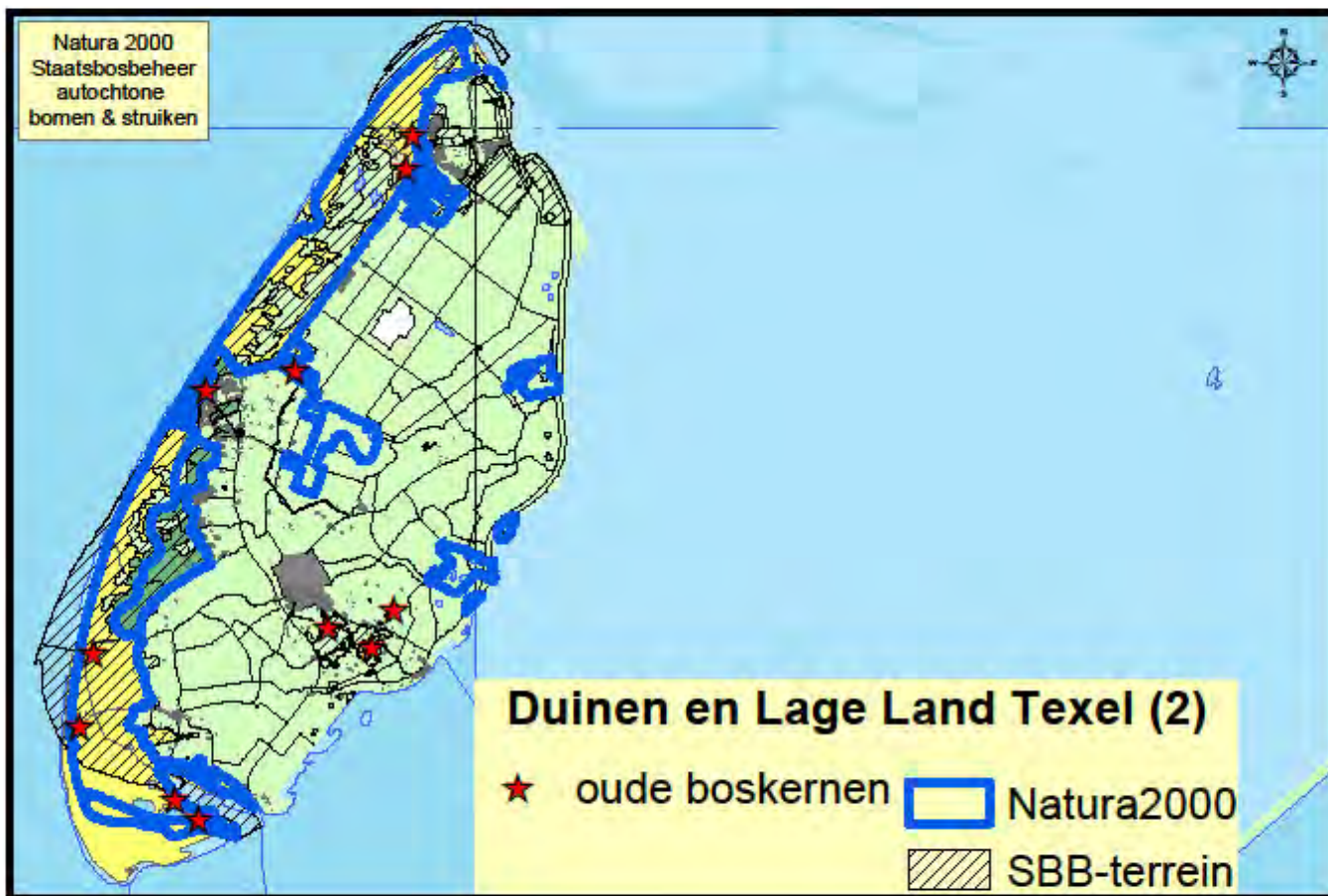
Rövekamp C.J.A. en N.C.M. Maes, 1998. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in de Provincie Noord-Holland. Vertrouwelijk rapport. Provincie Noord-Holland, Haarlem

Bakker, Piet (P.A.), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer, in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria 33, Leiden.

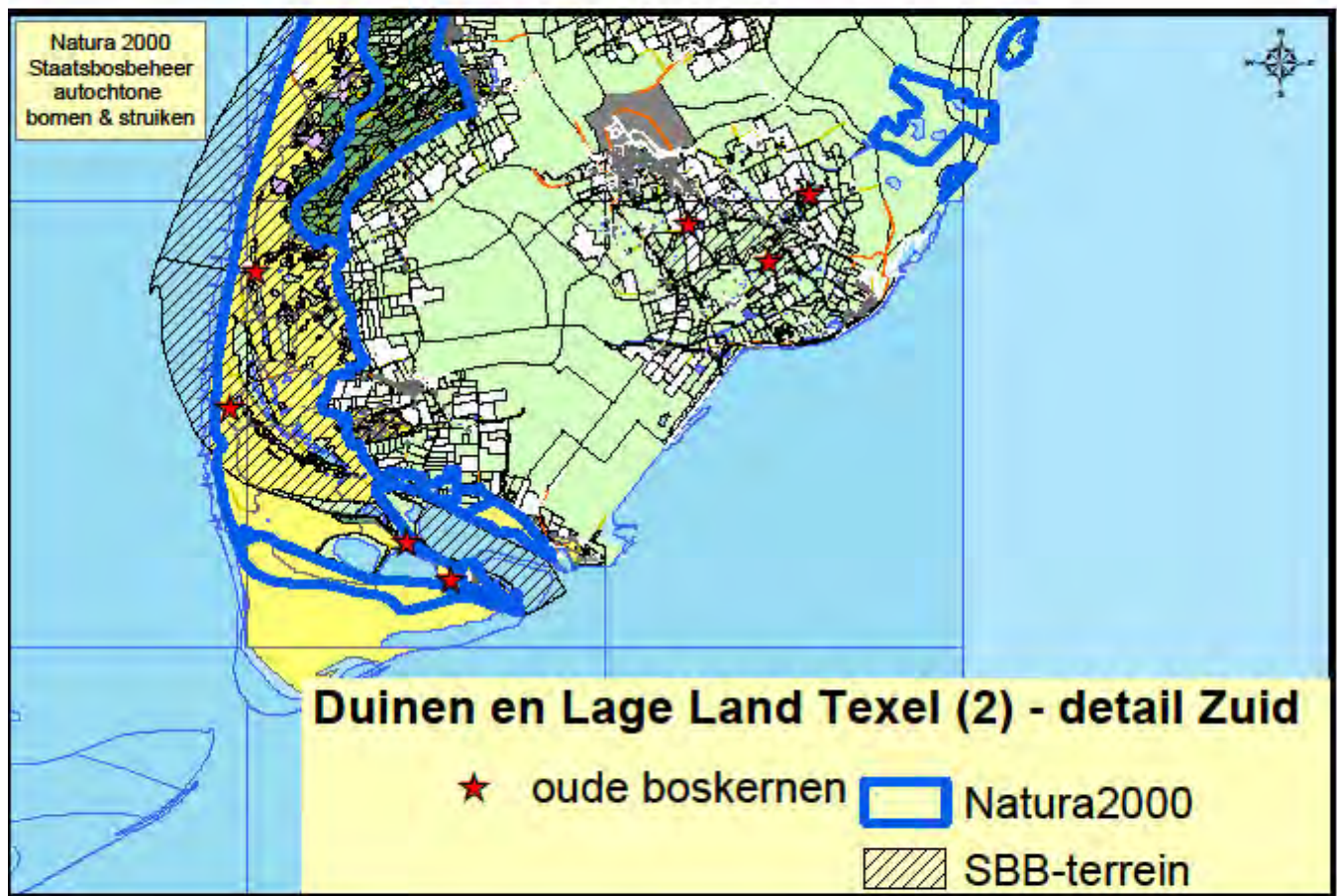
Geen digitale bestanden en rapporten beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Duinen en Lage Land Texel (2)

Duinen en Lage Land Texel (2)

Duinen Schiermonnikoog (6)

floradistrict

Waddendistrict

provincie

Friesland

provincie

habitattypen

Vastgelegde kustduinen; Grijs duinen [H2130]

Duinheiden met kraaihei [H2140]

Duindoornstruwelen [H2160]

Kruipwilgstruwelen [H2170]

Duinbossen [H2180]

Vochtige duinvalleien [H2190]

kenmerk

Duinstruwelen met o.a. Duindoorn, Kruipwilg en diverse wilde rozensoorten. Dwergstruikvegetatie met Struikhei, Gewone dophei en Kraaihei.

waardebepaling

Categorie A voor enkele houtige gewassen. Belangrijke populaties van enkele wilde rozensoorten. Zeldzame en bedreigde soorten. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

Schiermonnikoog is echter beperkt geïnventariseerd! Een beperkt deel is in eigendom van Staatsbosbeheer.

knelpunten

Zeldzame soorten met een zeer kleine populatie als Wigbladige roos, Kleinbloemige roos, andere wilde rozensoorten en Rijsbes zijn kwetsbaar. Lichtminners als de wilde rozensoorten en mogelijk de Behaarde struweelroos kunnen bij teveel schaduw in de knel komen.

beheersadvies

Bekendheid geven aan beheerders van de groeiplaatsen van zeldzame soorten, zodat er bij het beheer rekening mee gehouden kan worden. Bij herstel en inboeten autochtoon plantgoed toepassen. In het algemeen een herwaardering van belang van de duinstruwelen.

cultuurhistorische waarden

Aangeplante heggen en straatbeplanting met Gladde iep. Deze vallen buiten het Natura 2000 gebied.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Enkele wilde rozensoorten en Laurierwilg in voorbereiding.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Enkele kansrijke steekproeven met name op aanwezigheid van wilde rozensoorten. 80% nog niet geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Nog te onderzoeken

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Nog te onderzoeken

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Inventarisatie van circa 80% van landschapselementen met houtige gewassen.

overige adviezen

Vermeerdering van zeldzame soorten, met name de rozensoorten ten behoeve van de genenbank. Gladde iep als waarschijnlijk autochtone boom beschermen. Mogelijke omvorming van aangeplant struweel, waaronder met Wilde kardinaalsmuts.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor diverse soorten, waaronder enkele zeldzame en zeer zeldzame soorten, zoals Rijsbes, Stekelbrem, Laurierwilg, Wigbladige roos, Kale struwelroos e.a. Beheer richten op bekendheid met de groeiplaatsen en behoud ervan.

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert) en E (Emma) van den Dool. Ongepubliceerde notitie over o.a. wilde rozensoorten.

Bakker, Piet (P.A.), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer, in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria 33, Leiden.

.Westhoff, V. en M.F. van Oosten, 1991. De plantengroei van de Waddeneilanden.Schoorl.

Geen digitale bestanden en rapporten beschikbaar

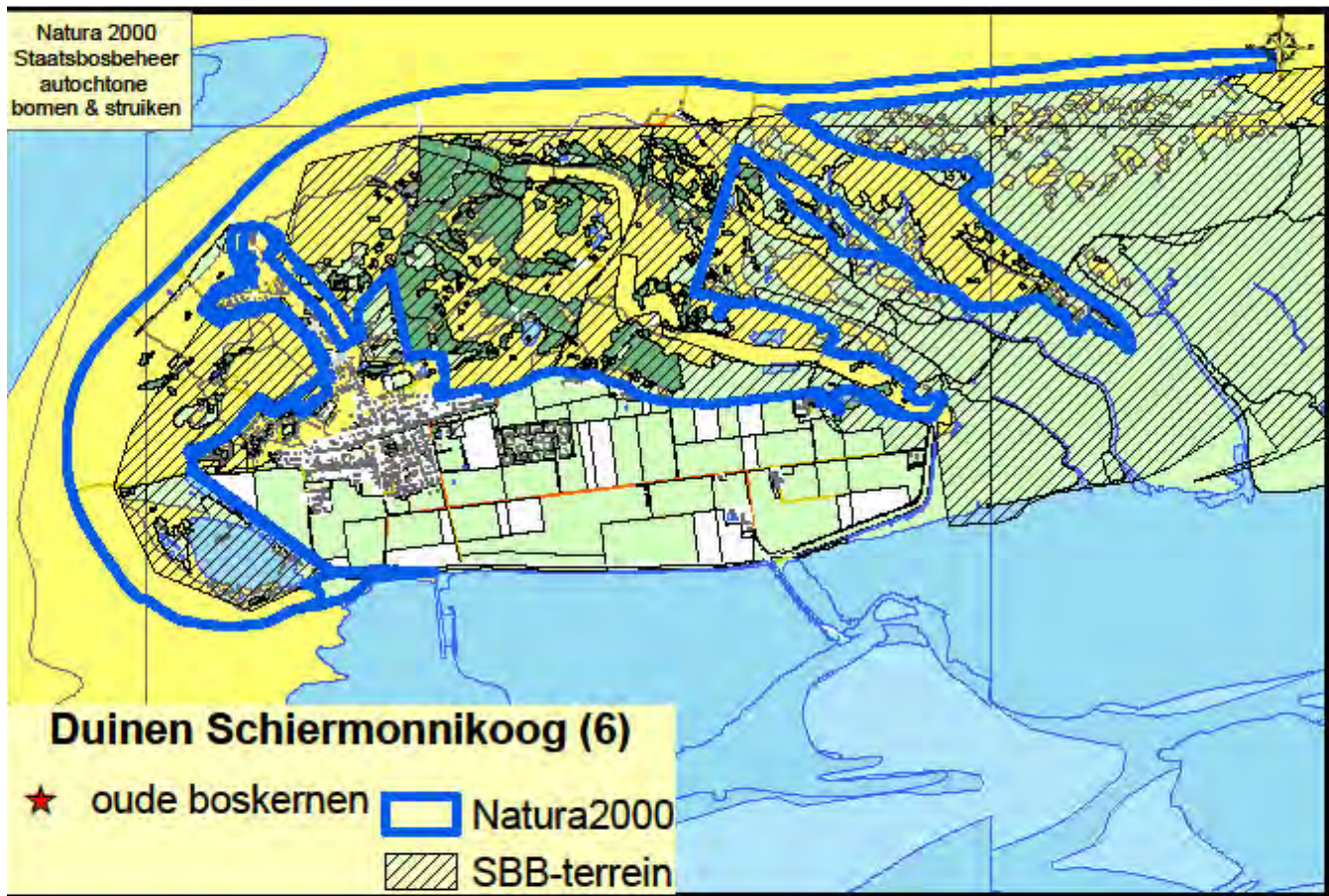
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Rijkswaterstaat

Particulier

Duinen Schiermonnikoog (6)

Duinen Terschelling (4)

floradistrict

Waddendistrict

provincie

Friesland

provincie

habitattypen

Duinheiden met kraaihei [H2140]

Kruipwilgstruwelen [H2170]

Duinbossen [H2180]

Vochtige duinvalleien [H2190]

Duindoornstruwelen [H2160]

kenmerkend

Kalkrijke duinen met Duindoorn, Kruipwilg en diverse wilde rozensoorten. Vegetaties met Kruipwilg (ondersoorten dunense en repens), deels met Grauwe wilg, Geoorde wilg en Zachte berk (mogelijk de ondersoort Karpatenberk). Dwergstruikenvegetatie (met o.a. Kraaihei en Jeneverbes. Houtwallen met Zwarte els. Vochtige kruidenvegetatie met Verfbrem. Gagelstruweel. Aanplantbos van Pinussoorten met zeldzaam voorkomend o.a. Linnaeusklokje en Berendruif.

waardebepaling

Categorie A voor enkele houtige gewassen. Belangrijke populaties van Zachte berk, Zwarte els, Wilde gagel en Geoorde wilg. Zeldzame en bedreigde soorten als wilde rozensoorten, Linnaeusklokje en Berendruif. Jeneverbes is een FF-wetsoort. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang. Terschelling is echter beperkt geïnventariseerd!

knelpunten

Zeldzame soorten met een zeer kleine populatie als Jeneverbes, Linnaeusklokje, Berendruif en enkele wilde rozensoorten zijn kwetsbaar. Aanplant van o.a. niet-autochtone Zwarte els in bestaande en nieuwe houtwallen. Lichtminners als wilde rozensoorten kunnen door schaduw in de knel komen.

beheersadvies

Bekendheid geven aan beheerders van de groeiplaatsen van zeldzame soorten, zodat er bij het beheer rekening mee gehouden kan worden. Bij herstel en inboeten van houtwallen met Zwarte els, autochtoon plantgoed toepassen, bij voorkeur van de oostelijke eilanden (ook vanwege uitzaai in N 2000 gebied). In het algemeen een herwaardering van het belang en de instandhouding van duinstruwelen.

cultuurhistorische waarden

Houtwallen langs sloten en bosjes met hakhout of voormalig hakhout van Zwarte els (zogenaamde takkensloten). Heggen met Gladde iep buiten N 2000 gebied.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Zwarte els, Zachte berk, Geoorde wilg, Verfbrem en rozensoorten.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Enkele kansrijke steekproeven. Circa 20% in beeld, 80% nog niet geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Enkele percelen met elzenhakhoutwallen.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

De cultuurstrook ten zuiden van de duinen met grasland en akkerperceeltjes begrensd door elzenhakhoutwallen.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Inventarisatie van circa 80% van landschapselementen met houtige gewassen.

overige adviezen

Vermeerdering van zeldzame soorten, met name de rozensoorten, Berendruif en Linnaeusklokje, eventueel ten behoeve van de Genenbank Autochtone bomen en struiken. Gladde iep als waarschijnlijke autochtone boom, deels in de vorm van heggen, beschermen.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor diverse soorten, waaronder enkele zeldzame en zeer zeldzame soorten, zoals Linnaeusklokje, Berendruif, Rijsbes, Jeneverbes, Wilde gagel, Wigbladige roos, Schijnegelantier, Egelantier, Beklierde heggenroos, Kale struweelroos en Duinroos. Grote populaties van Zwarte els en Zachte berk (mogelijk Karpatenberk), Geoorde wilg en Verfbrem. Beheer richten op bekendheid met de groeiplaatsen en behoud ervan.

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert) en Emma (E.) van den Dool. Ongepubliceerde notitie over o.a. wilde rozensoorten.

Bakker, Piet (P.A.), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer, in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria 33, Leiden.

Mennema, J. e.a., 1980. Atlas van de Nederlandse Flora I. Uitgestorven en zeer zeldzame planten. Amsterdam.

Mennema, J. e.a., 1985. Atlas van de Nederlandse Flora 2. Zeldzame en vrij zeldzame planten. Utrecht.

Geen digitale bestanden of rapporten beschikbaar

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Rijkswaterstaat

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Duinen Terschelling (4)

I = internationaal van belang; N = nationaal van belang; R = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); RL*= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; zz=zeldzaam; zzz=zeerzeldzaam; a=vrij algemeen; aa=algemeen; aaa=zeer algemeen

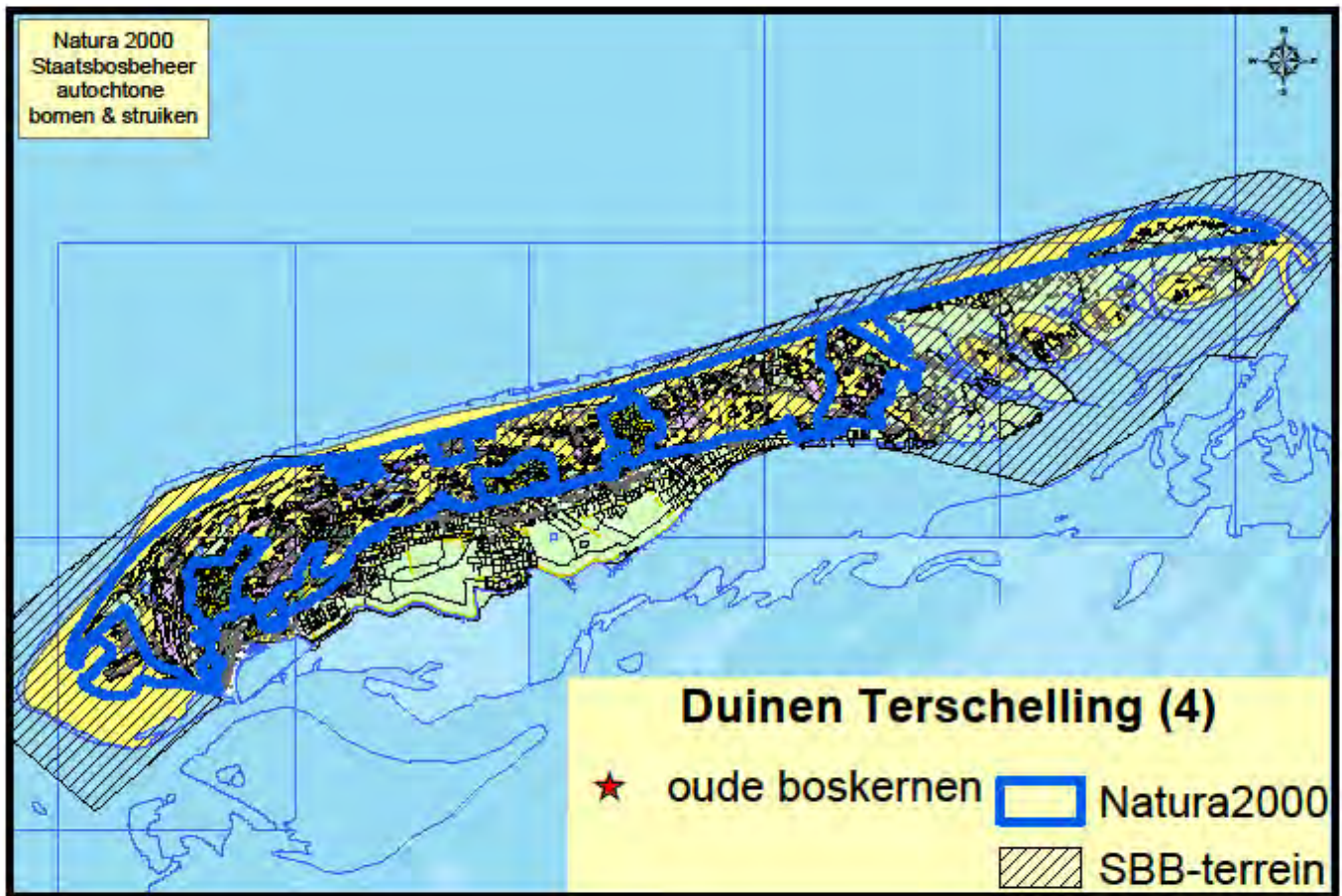
belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i> ; cf subsp <i>carpathica</i>)		x	x			zzz?
Geoorde wilg (<i>Salix aurita</i>)		x	x			zz
Wilde gagel (<i>Myrica gale</i>)		x	x	x	x	z
Kruipwilg (<i>Salix repens</i> subsp. <i>dunensis</i>)			x			a
Kruipwilg (<i>Salix repens</i> subsp. <i>repens</i>)		x	x		x	zz
Verfbrem (<i>Genista tinctoria</i>)		x	x	x	x	zz
Duindoorn (<i>Hippophae rhamnoides</i>)		x	x			z
Kraaihei (<i>Empetrum nigrum</i>)			x			a

belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)			x			a
Brem (<i>Cytisus scoparius</i>)						a
Duinroos (<i>Rosa spinosissima</i>)	x	x	x			zz
Wilde liguster (<i>Ligustrum vulgare</i>)		x	x			z
Laurierwilg (<i>Salix pentandra</i>)	x	x	x		x	zz

Duinen Terschelling (4)

Duinen Vlieland (3)

floradistrict

Waddendistrict

provincie

Friesland

provincie

habitattypen

Duinheiden met kraaihei [H2140]

Duindoornstruwelen [H2160]

Kruipwilgstruwelen [H2170]

Vochtige duinvalleien [H2190]

kenmerk

Kalkrijke duinen met Duindoorn, Kruipwilg en diverse wilde rozensoorten. Vegetaties met Kruipwilg (ondersoorten dunensis en repens), deels met Grauwe wilg, Geoorde wilg en Zachte berk. Dwergstruikenvegetatie (Struikhei, Gewone dophei en Kraaihei).

waardebepaling

Categorie A voor enkele houtige gewassen. Zeldzame en bedreigde soorten. Eén Flora- en Fauna-wetsoort (Jeneverbes) . Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang. Vlieland is echter beperkt geïnventariseerd!

knelpunten

Zeldzame soorten met een zeer kleine populatie als Jeneverbes, Rijsbes, Stekelbrem, Behaarde en Kale struweelroos en andere wilde rozensoorten zijn kwetsbaar. Lichtminners zoals de wilde rozensoorten kunnen door schaduw in de knel komen.

beheersadvies

Bekendheid geven aan beheerders van de groeiplaatsen van zeldzame soorten, zodat er bij het beheer rekening mee gehouden kan worden. Bij herstel en inboeten autochtoon plantgoed toepassen. In het algemeen een herwaardering van belang van de duinstruwelen.

cultuurhistorische waarden

Aangrenzende heggen en straatbeplanting van Gladde iep.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Waarschijnlijk niet van toepassing.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

20% is in kaart gebracht; 80% resteert nog.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

In de dorpsfeer kunnen nog landschapselementen aanwezig zijn die uit oogpunt van autochtoniteit van betekenis zijn, zoals Gladde iep.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

n.v.t.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

De resterende 80% van het eiland.

overige adviezen

Vermeerdering van zeldzame soorten, met name de rozensoorten ten behoeve van de genenbank. Gladde iep als waarschijnlijk autochtone boom beschermen.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor diverse soorten, waaronder enkele zeldzame en zeer zeldzame soorten, zoals Kale en Behaarde struweelroos en Rijsbes. Beheer richten op bekendheid met de groeiplaatsen van zeldzame soorten op en behoud ervan.

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert) en E (Emma) van den Dool. Ongepluceerde notitie over o.a. wilde rozensoorten.

Bakker, Piet (P.A.), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer, in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria 33, Leiden.

Geen digitale bestanden of rapporten beschikbaar.

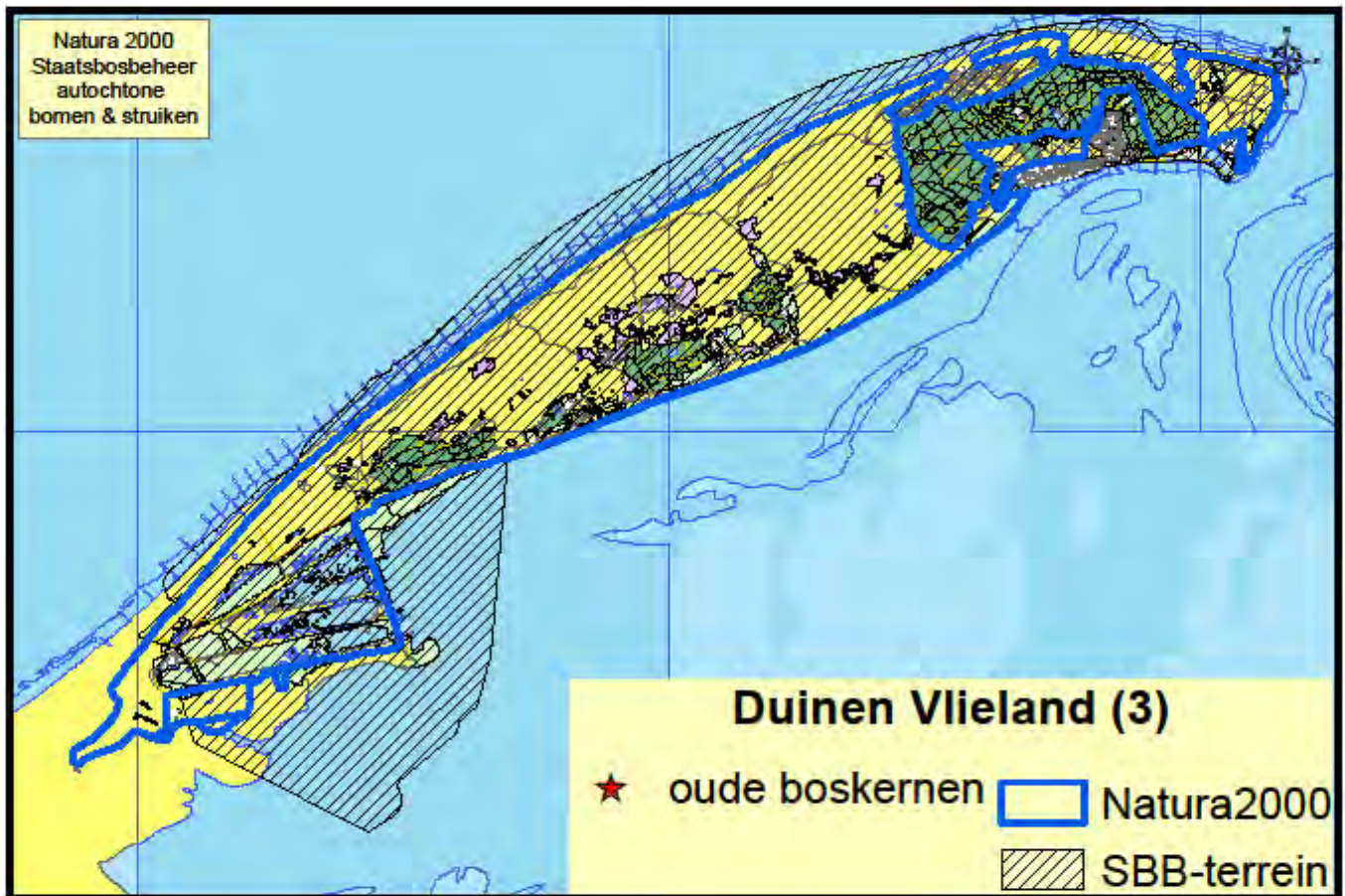
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Defensie

Rijkswaterstaat

Natura 2000-gebied**Dwingelderveld (30)****opmerkingen**

Uitgestrekte vochtige heidegebieden, hoogveenvennen, zure en zwakgebufferde vennen, oude eikenbossen, een klein hoogveen, droge heide, stuifzanden, gagel- en jeneverbesstruwelen; 20e eeuws aanplantbos op stuifzand en heide. Gebied met karakteristieke bijzondere soorten w.o. Jeneverbes, Wilde gagel, Geoorde wilg en dwergstruiken, o.a. Stekelbrem (Kruipbrem, Kruipwilg?), Lavendelhei en Kleine veenbes.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Nog niet geïnterviewd. Het gebied is van belang voor een aantal bijzondere en zeldzame autochtone houtige gewassen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Elperstroomgebied (28)****opmerkingen**

Dit beekdallandschap omvat de bovenloop en een deel van de middenloop van de Elperstroom. Het beekdallandschap is onderdeel van het esdorpenlandschap met aangrenzend de boswachterijen van Grollo en Schoonlo, die zijn aangelegd op voormalige heidegronden. Waarschijnlijk waardevol vanwege dwergstruikenvegetaties en houtwallen in het beekdal. Buiten het beekdal voornamelijk heidebebossing.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit gebied is niet onderzocht op autochtone bomen en struiken. Waarschijnlijk waardevol vanwege dwergstruikenvegetatie en houtwallen in het beekdal.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Fochteloërveen (23)****opmerkingen**

Deels levend hoogveen, droge en vochtige heide en vennen, enige graslanden en in het noorden enkele naaldbossen. Plaatselijk karakteristieke dwergstruiken w.o. Lavendelhei, Kleine veenbes.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Nog niet geïnventariseerd. Het gebied is vooral van belang vanwege de bijzondere dwergstruiken.

eigenaar/beheerder

Havelte-Oost (29)

floradistrict

Drents district

provincie

Drenthe

provincie

habitattypen

Actieve hoogvenen [H7110]

Heischrale graslanden [H6230]

Binnenlandse kraaiheibegroeiingen [H2320]

Droge heiden [H4030]

Oude eikenbossen [H9190]

Stuifzandheiden met struikhei [H2310]

Vochtige heiden [H4010]

Zure vennen [H3160]

Zandverstuivingen [H2330]

kenmerk

Gevarieerd en gradiëntrijk bos-en heidecomplex (voornamelijk jong bos) op stuwwal Havelterberg, deels op keileem. Natte en droge heiden, heischrale graslanden, vennen en stuifzanden. Rondom Holtinge enkele essen, omringd door eikenberkenbossen met voormalig hakhout van Zomereik. Aan de oostkant elzensingelcomplex met hakhout van Zwarte els.

waardebepaling

Categorie A voor diverse autochtone struiken van m.n. heischrale milieu's; Veel soorten van internationaal (Wilde appel, Rossige wilg), nationaal en regionaal belang. Jeneverbes (Flora en Faunawet). Vanwege keileembodem lokaal zeldzame rozensoorten als Viltroos, Beklierde heggenroos en Egelantier. (Rijk aan bramensoorten, o.a. houtwal bij Ootmaantlanden). Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Lokaal verjonging van exoten, o.a. Amerikaanse vogelkers en Drents krentenboompje. Genetische vervuiling door beplantingen met niet-autochtoon plantmateriaal;

beheersadvies

Bij grootschalig heidebeheer tevens soortgericht beheer voor (zeer) zeldzame autochtone struiken waaronder Kruipwilg, Geoorde wilg, Rossige wilg, Stekelbrem en Kruipbrem. Speciale aandacht voor Wilde appel (2 solitaire exemplaren in houtwallen bij Holtinge), Koraalmeidoornhybrides (3 solitaire exemplaren bij Holtinghe) en zeldzame rozensoorten (allen lichtminners); Geen nieuw hakhoutbeheer van voormalig eikenhakhout. Intomen Amerikaanse vogelkers en Amerikaans krentenboompje.

cultuurhistorische waarden

Deels oud agrarisch cultuurlandschap (essenlandschap), voormalig hakhout Zomereik, oude houtwallen met eiken- en elzenhakhout;

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Zwarte els (Oude Nieuwe landen), Zomereik (oud hakhout).
In voorbereiding: Sporkehout.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Steekproeven op Staatsbosbeheerterrein (ca. 25%); steekproeven op overig terrein: (ca. 20%)

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Grote delen van het Natura-2000 gebied in eigendom van Natuurmonumenten, Drents Landschap, Ministerie van Defensie en particulieren.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Het direct aangrenzende heide- en stuifzandcomplex rondom Het Schier- en Kamperzand. Bossen- en houtwallen bij Rheebruggen; in ruimere omgeving: heidegebieden (o.a Dwingelo) en houtwallen (o.a. beekdalen bij Vledder en Diever met o.a. Viltroos)

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie oude boskernen en kansrijke steekproeven op de heide (Staatsbosbeheerterrein en overige)

overige adviezen

Uitbreiding van Natura-2000 gebied met het direct aansluitende bos-, heide en stuifzandcomplex rondom Het Schier- en Kamperzand met zeer waardevolle autochtone genenbron van o.a. Zomereik (Rassenlijst editie 2007).
Vermeerdering ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Wilde appel, Gelderse roos, zeldzame rozen- en wilgensoorten.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor diverse autochtone bomen en struiken. Enkele grote populaties van zeldzame soorten, bijvoorbeeld Kruiwilg en Geoorde wilg. Kleine autochtone populaties van reeks van zeldzame soorten van internationaal nationaal en regionaal belang. Waardevolle autochtone genenbronnen van Zomereik en Zwarte els in de vorm van oud hakhout.

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. en C.J.A. Rövekamp, 1997. Oorspronkelijk inheemse houtige gewassen in Drenthe. Een onderzoek naar autochtone genenbronnen. Provincie Drenthe, Assen

Maes, N.C.M. en C.J.A. Rövekamp, 1997. Oorspronkelijk inheemse houtige gewassen in Drenthe. Een onderzoek naar autochtone genenbronnen. Provincie Drenthe, Assen. Vertrouwelijk rapport.

ongepubliceerde opnamegegevens

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar

eigenaar / beheerder

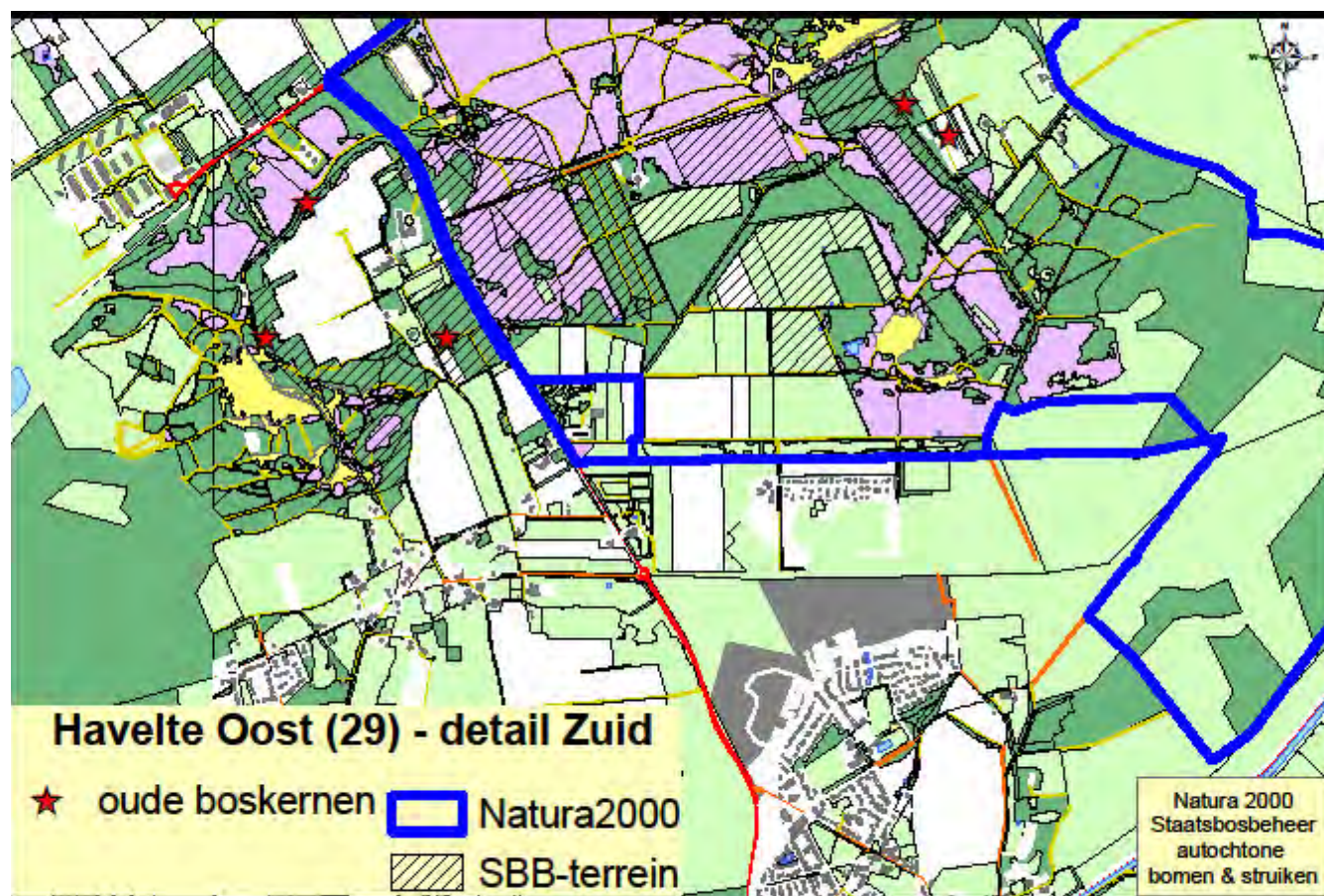
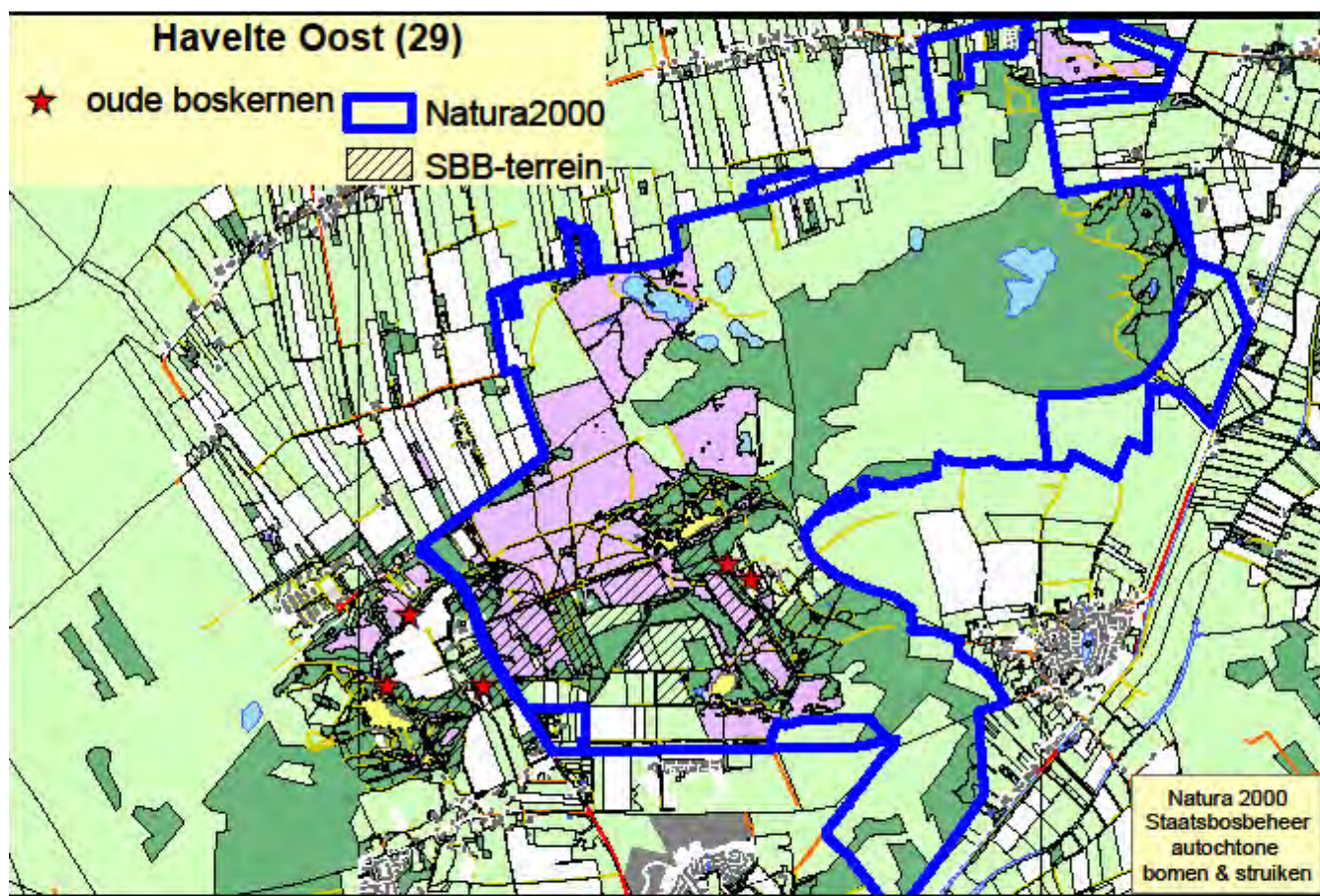
Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Provinciaal Landschap

Defensie

Particulier

Natura 2000-gebied

Lauwersmeer (8)

opmerkingen

Het Lauwersmeer betreft een groot meer en moerasgebied.

provincie

Groningen

provincie

Friesland

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Niet onderzocht. Waarschijnlijk niet of nauwelijks van belang voor autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Rijkswaterstaat

Natura 2000-gebied**Leekstermeergebied (19)****opmerkingen**

Open veenweidelandschap aan het Leekstermeer met enkele verlande petgaten en enkele houtwallen. Verscheidene houtige opstanden (bosjes en houtwallen) komen voor op historische kaarten van rond 1850 en bevatten vermoedelijk autochtone bomen (al of niet in de vorm van voormalig hakhout) en struiken. Provinciale meldingen van enkele exemplaren van Laurierwilg. Net buiten Natura 2000 begrenzing opnames bij Het Emmerik (zeer soortenrijke houtwal met o.a. autochtone Tweestijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts, Hondсроos, Beklierde heggenroos en Kraakwilg) en De Kleibos en Leutingewolde (soortenrijke bosjes en houtwallen op potklei) met o.a. Grootvruchtige meidoorn, Tweestijlige meidoorn, Es, Hondсроos, Beklierde heggenroos, Rospice wilg.

provincie

Drenthe

provincie

Groningen

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Binnen het Natura 2000 gebied is nog geen inventarisatie verricht, wel op aangrenzende lokaties (Het Emmerik en De Kleibosch). Inventarisatie van oude boskernen en houtwallen aanbevolen, gezien de grote kans op aanwezigheid van bijzondere autochtone populaties.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Waterschap

Natura 2000-gebied**Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving
(10)****opmerkingen**

Dit Natura 2000 gebied bestaat uit plassen, meren, oeverlanden en polders.

provincie

Friesland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Het gebied is niet geïnventariseerd. Er zijn geen of nauwelijks autochtone bomen en struiken te verwachten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Natura 2000-gebied**Rottige Meenthe & Brandemeer (18)****floradistrict**

Laagveendistrict

provincie

Friesland

provincie**habitattypen**

Vochtige heiden [H4010]

Hoogveenbos [H91D0]

kenmerkend

Laagveengebied met vochtige heide en hoogveenbos van Zwarte els en Zachte berk.

waardebepaling

Categorie B en C voor bos en houtwallen met Zwarte els (hakhout) en Zachte berk.

knelpunten

Aanplant van niet autochtone bomen en struiken o.a. Zwarte els en Rode kornoelje

beheersadvies

Bij aanplant uitgaan van autochtoon plantgoed.

Rottige Meenthe & Brandemeer (18)

cultuurhistorische waarden

Elzenhakhoutbos en elzenwallen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Zwarte els en Zachte berk in voorbereiding.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 75% geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Gebied geheel in eigendom van Staatsbosbeheer.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Weerribbengebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Resterende 25% van de Rottige Meenthe en Weerribbengebied.

overige adviezen

n.v.t.

algemene conclusies

Waardevol bos op veenbodem van Zwarte els en Zachte berk.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Rottige Meenthe & Brandemeer (18)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. en R. van Loon, 2007. Rapport Friesland: Inventarisatie autchtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht, Berg en Dal

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

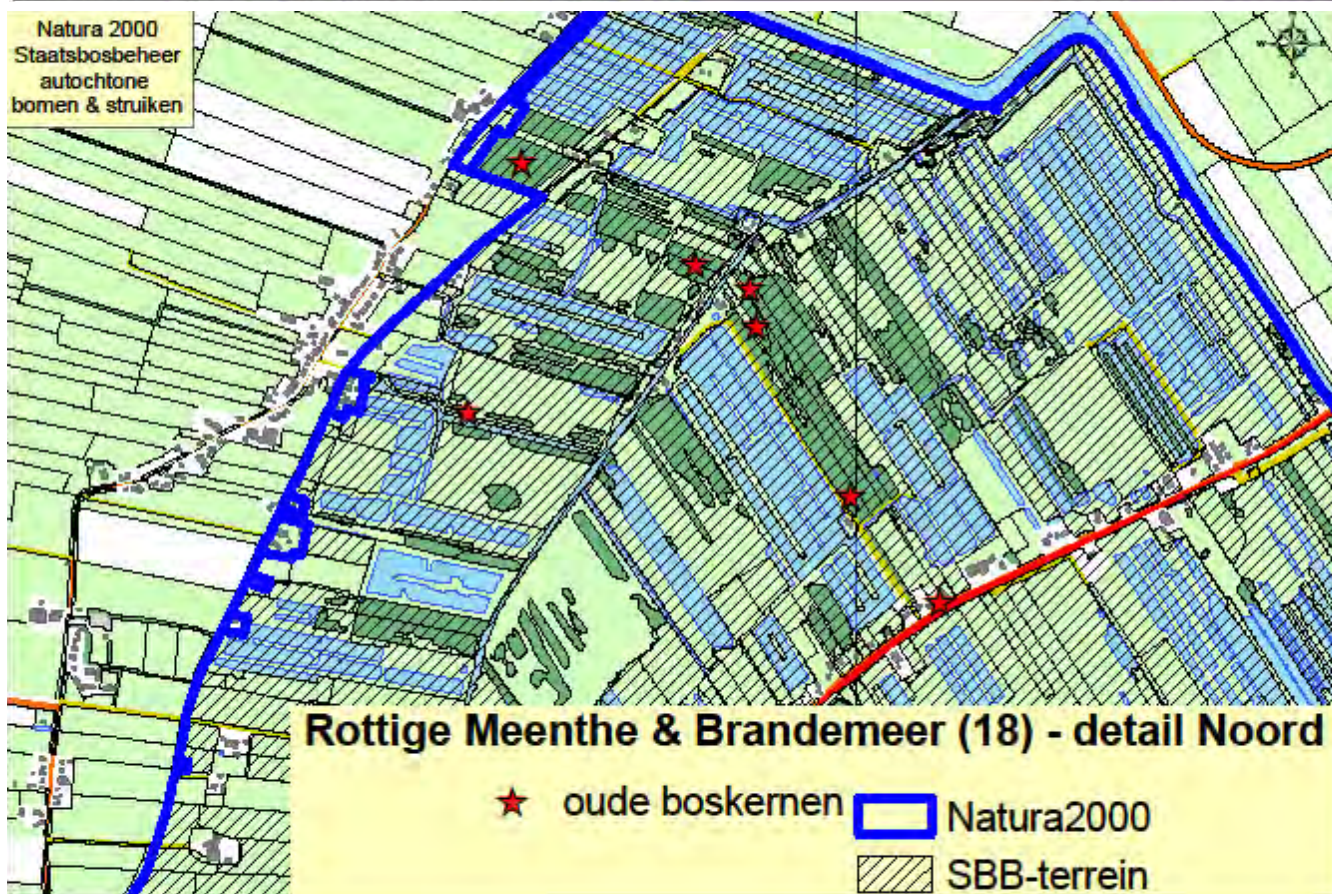
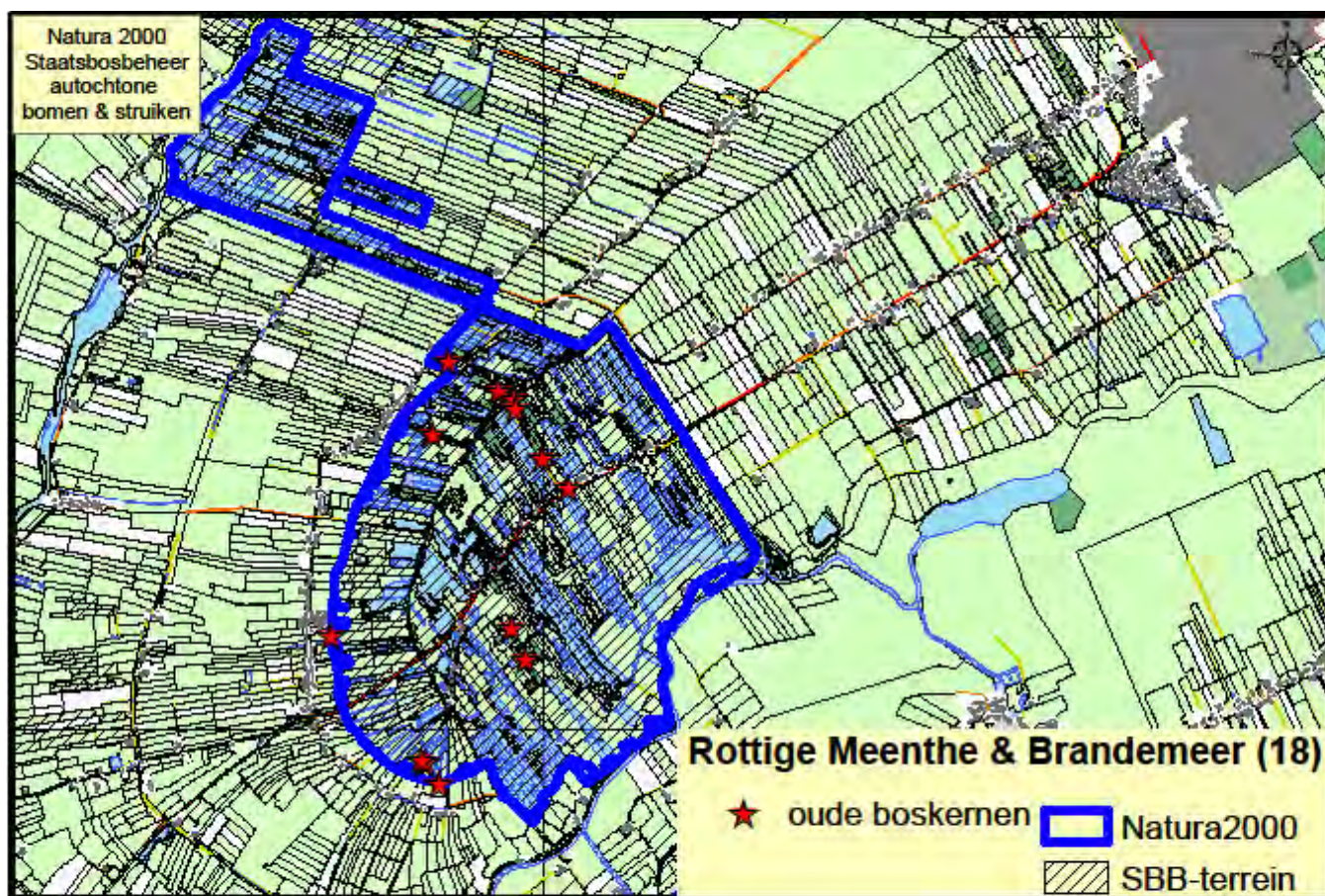
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

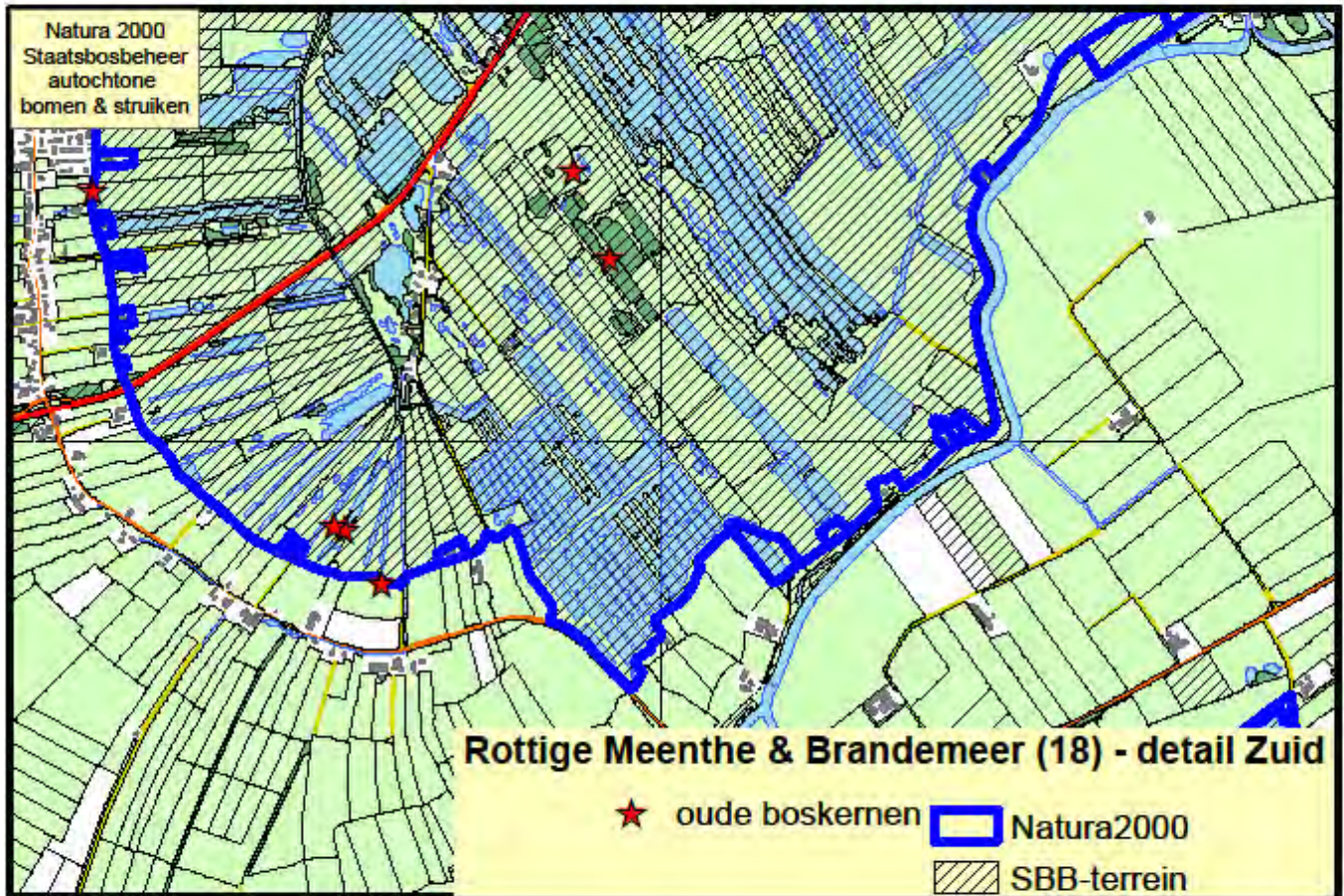
Provincie Fryslân

Particulier

Rottige Meenthe & Brandemeer (18)

Rottige Meenthe & Brandemeer (18)

Natura 2000-gebied**Sneekermeergebied (12)****opmerkingen**

Het Sneekermeergebied is een vrijwel open landschap. Kenmerkend voor het centrale merengebied in Friesland is de afwisseling tussen grotere en kleinere wateroppervlakken, omgeven door kaden en rietkragen, zoetwatermoerassen en uitgestrekte graslandpolders.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet onderzocht op autochtone bomen en struiken. Waarschijnlijk niet of weinig van belang voor autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Van Oordt's Mersken (15)****floradistrict**

Drents district

provincie

Friesland

provincie**habitattypen**

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Vochtige heiden [H4010]

Heischrale graslanden [H6230]

Blauwgraslanden [H6410]

kenmerkend

Verspreide bosjes en houtwallen (Alnion en Alno-Padion) tussen (deels drassig) hooiland. Voormalig elzenhakhoutbos, Zomereikenhakhout, elzenhoutwallen en Grauwe wilgenstruweel. Soorten van nationaal en regionaal belang.

waardebepaling

Categorie B en C. Waardevolle autochtone genenbronnen in bosjes en houtwallen van m.n. Zwarte els, Geoorde wilg, Gelderse roos en Eenstijlige meidoorn.

knelpunten

Uitbreiding Amerikaanse vogelkers;

beheersadvies

Op termijn omvorming/oogst sparrenopstand; Amerikaanse vogelkers inperken. Eventueel toekomstige beplantingen uitsluitend met autochtoon plantmateriaal.

cultuurhistorische waarden

Hakhoutbos en houtwallen met o.a. Zwarte els.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

n.v.t.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Houtige opstanden in oostelijk deel van Natura-2000 gebied vrijwel vlakdekkend geïnventariseerd; heideterreinen nog niet geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Deel van het Natura-2000 gebied met vergelijkbare samenstelling en potenties in eigendom bij particulieren (en Rijkswaterstaat).

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Verlengde dal van Koningsdiep, Lippenhuisterheide/Wallebos, Rijper wouden.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Kansrijke steekproeven in overige houtige opstanden en heideterrein (Staatsbosbeheer en overig)

overige adviezen

n.v.t.

algemene conclusies

Waardevolle populaties en restpopulaties van autochtone bomen en struiken, o.a. Zwarte els en Geoorde wilg, in verspreid liggende bosjes en houtwallen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Van Oordt's Mersken (15)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M.& R. van Loon, 2007. Rapport Zuid- en Oost-Friesland: Inventarisatie autchtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal.

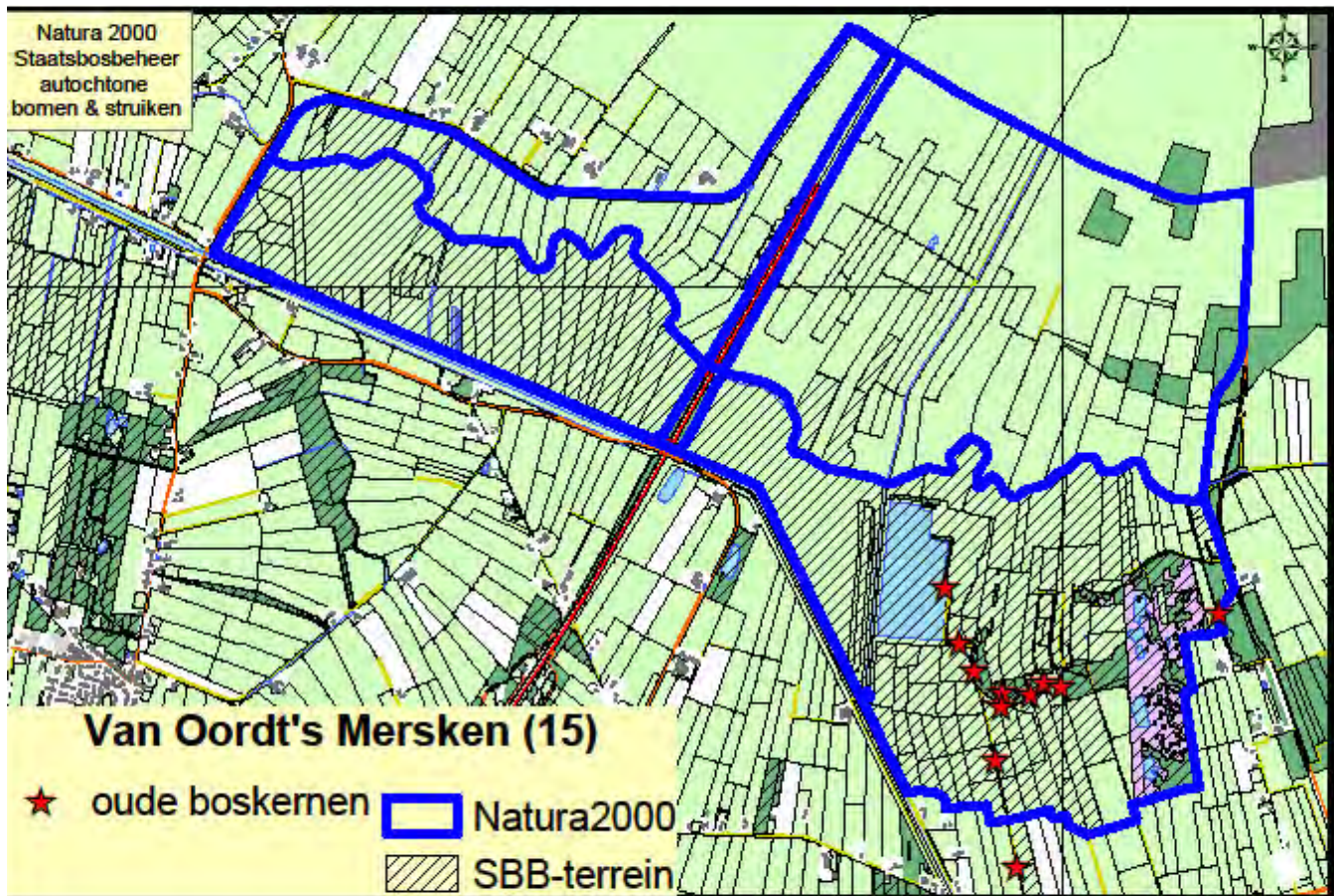
Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Rijkswaterstaat

Particulier

Natura 2000-gebied

Waddenzee (1)

opmerkingen

Een kleine deel van de Bosplaat op Terschelling is van Staatsbosbeheer. De Waddenzee is voor autochtone bomen en struiken niet van toepassing.

provincie

Groningen

provincie

Friesland e.a.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

n.v.t.

eigenaar/beheerder

Rijkswaterstaat

Staatsbosbeheer

Natura 2000-gebied**Wijnjeterper Schar (16)****opmerkingen**

Wijnjeterper Schar bestaat uit vochtige heide, droge heide en heischrale graslanden.

provincie

Friesland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd gebied. In de vochtige heide, droge heide en heischrale graslanden zijn autochtone dwergstruiken te verwachten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Natura 2000-gebied**Witte en Zwarte Brekken (11)****opmerkingen**

De Witte- en Zwarte Brekken bestaat uit een open gebied met gegraven plassen, smalle en bredere wateren, zomerpolders, graslanden en moeraszones. Het gebied vormt een eenheid met het Sneekermeer en heeft zijn ontstaan te danken aan de verveningen die in dit gebied reeds omstreeks de 8e eeuw zijn begonnen. De ondiepe meren (brekken) zijn pas ontstaan na de grote ontginningen, waarschijnlijk vanaf de 13e en 14e eeuw. Toen zee-inbraken steeds gemakkelijker werden door de vervening, werd veel land weggeslagen en ontstonden de Witte en Zwarte Brekken.

provincie

Friesland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet onderzocht op autochtone bomen en struiken. Waarschijnlijk niet of weinig van belang voor autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Domeinen

Provincie

Particulier

3.3 REGIO OOST

Integratie autochtone bomen en struiken in Natura 2000

Natura 2000-gebied**Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek
(47)****floradistrict**

Subcentreuroop district

provincie

Overijssel

provincie**habitattypen**

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Vochtige en natte loofbossen, m.n. Eiken-Haagbeukenbos en Elzenbroekbos (hakhout). Gagelstruweel. Soortenrijk middenbos (oude niet-autochtone Zomereik en Es) met o.a. Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn en Grootvruchtige meidoorn. Heideterreintje met o.a. heidebremmen (Genista) en Geoorde wilg.

waardebepaling

Categorie A voor diversie autochtone populaties van bomen en struiken, waaronder Tweestijlige meidoorn, Grootvruchtige meidoorn, Wegedoorn en Rode kornoelje. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Door niets-doen beheer verbost en verdwijnt de heidevegetatie met Genista's. Door opslag en spontane bosontwikkeling van Zwarte els komen lichtminnende soorten als Tweestijlige meidoorn, Grootvruchtige meidoorn en wilde rozensoorten in de knel. Ook karakteristieke soorten van het Alno-Padion en Carpinetum zijn kwetsbaar bij niets-doen beheer.

beheersadvies

Door heidebeheer kunnen Genista's en Geoorde wilg behouden blijven. Hakhoutbeheer van Zwarte els en dunning op maat van het middenbos is gunstig voor lichtminnende en karakteristieke struiksoorten. Drents krentenboompje en Gewone esdoorn verwijderen. De door spontane opslag ontstane bufferstrook is op termijn funest voor de lichtminnende struiksoorten in de bestaande bosrand, en zou beter teruggezet kunnen worden.

Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek (47)

cultuurhistorische waarden

Middenboskarakter; (elzen-)hakhoutbos en houtwallen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Tweestijlige meidoorn, Grootvruchtige meidoorn, Wegedoorn Zwarte bes en Wilde kardinaalsmuts.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Het deel van Staatsbosbeheer van Achter de Voort is volledig geïnventariseerd. Van het Agelerbroek en Voltherbroek is ca. 10% geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Enkele particuliere bospercelen, deels van dezelfde kwaliteit.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Gebied met houtwallen en bosjes van Broekmaten en Voortmaten, Voltherbeekgebied en aangrenzende Dinkeldal.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Particuliere delen van Achter de Voort en de resterende ca. 90% van het Agelerbroek en Voltherbroek. Voorts genoemde aangrenzende gebieden.

overige adviezen

Het aan de overzijde van het Almelo-Nordhornkanaal gelegen Lohmanskamp toevoegen aan het Natura-2000 gebied, vanwege de aanwezige vergelijkbare autochtone genenbronnen.

algemene conclusies

Zeer waardevol boscomplex, met zeldzame autochtone populaties zoals van de Grootvruchtige meidoorn en Wegedoorn. Huidige niets-doenbeheer leidt tot verarming en verdwijnen van de autochtone populaties. Dringende wijziging van het beheer gewenst.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek (47)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M., R. van Loon, 2007. Rapport Overijssel: Inventarisatie autchtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht, Berg en Dal.

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

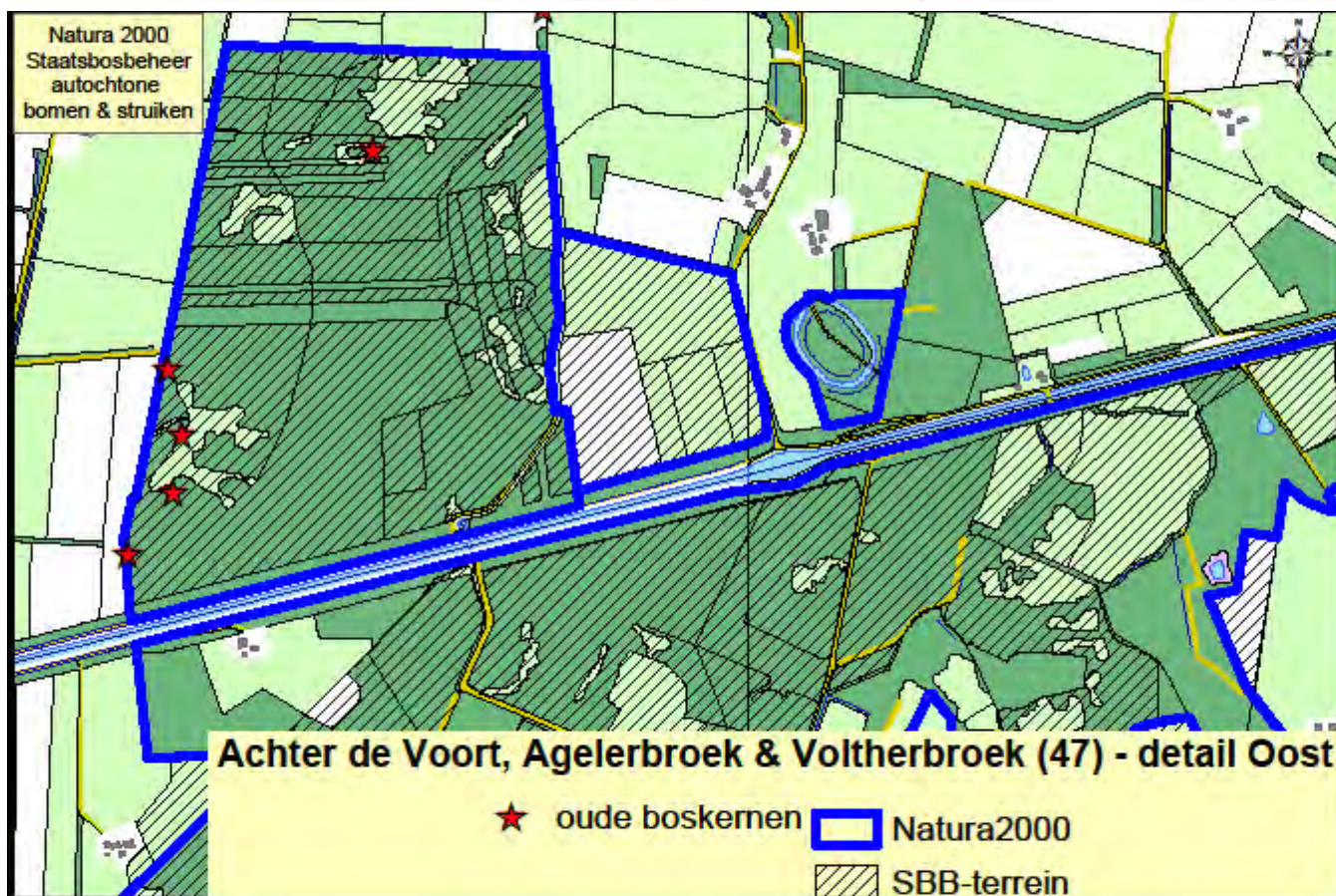
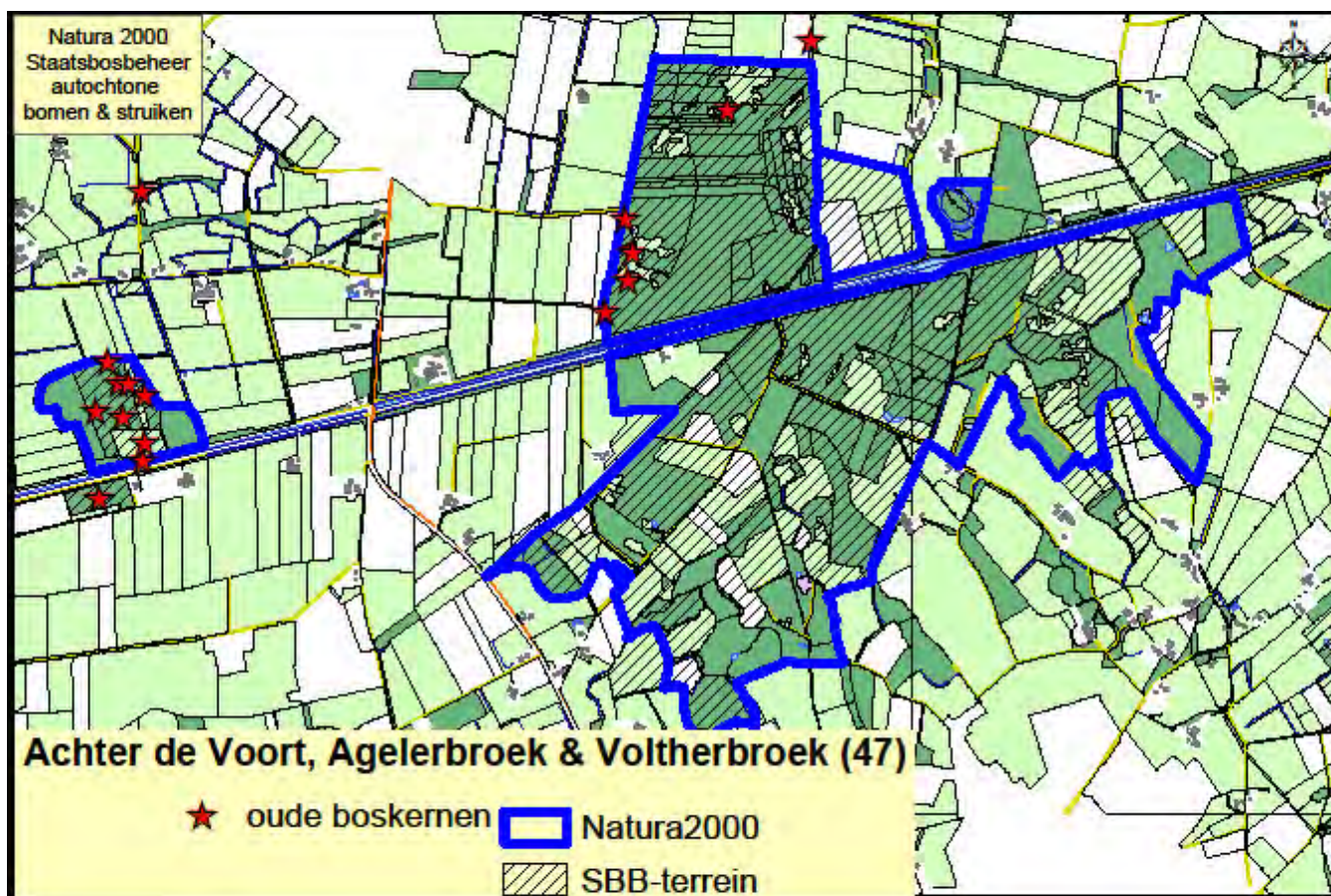
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

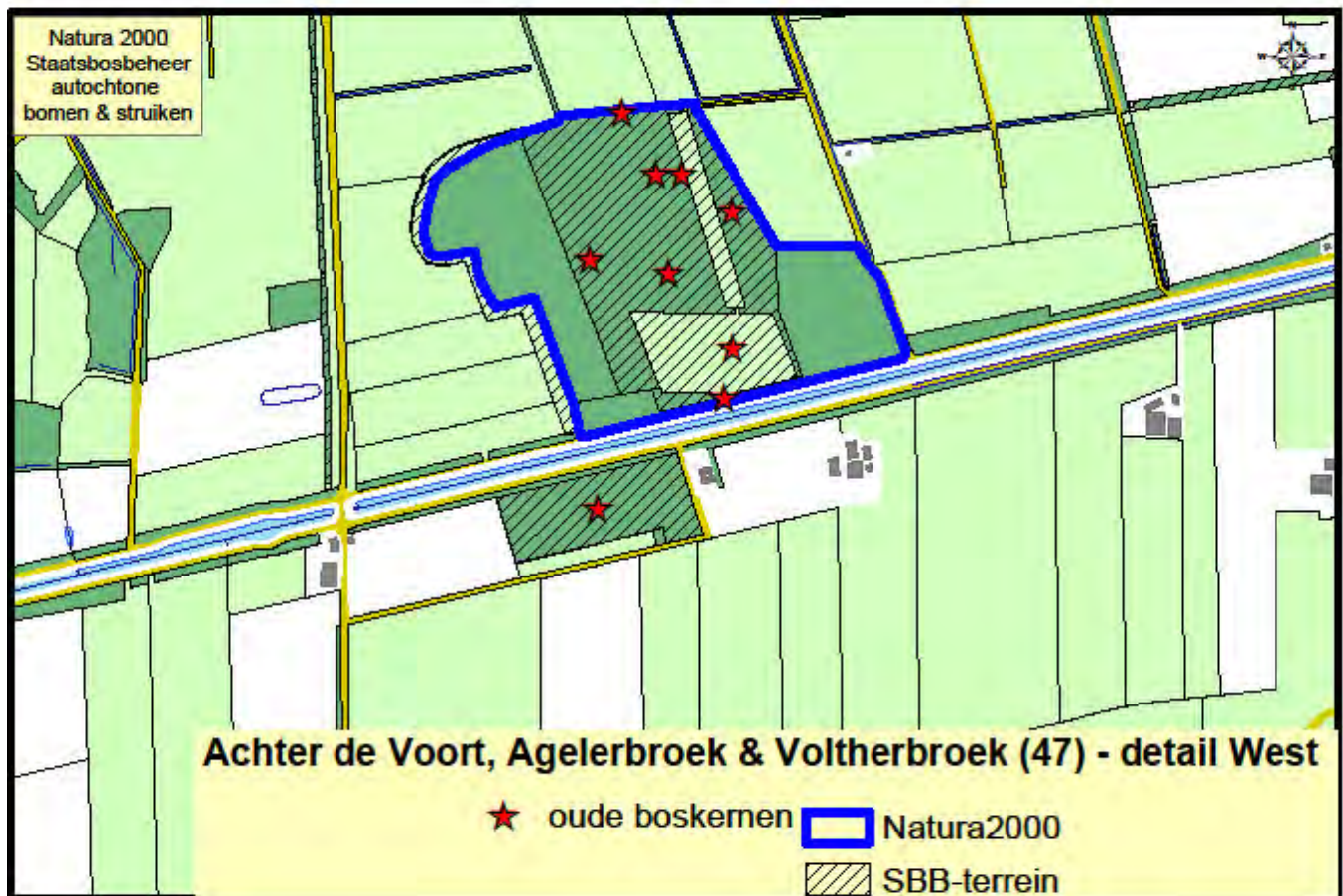
Provinciaal Landschap

Particulier

Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek (47)

Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek (47)

Natura 2000-gebied

Arkemheen (56)

opmerkingen

Graslandgebied aan het Eemmeer, Nijkerkernauw en Nuldernauw.

provincie

Gelderland

provincie

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Niet geïnventariseerd. Zeer waarschijnlijk geen autochtone opstanden aanwezig.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Particulier

Natura 2000-gebied**Binnenveld (voorheen Bennekomse Meent)
(65)****opmerkingen**

Dit Natura 2000 gebied bestaat uit restanten van het voormalige uitgestrekte blauwgraslandgebied in de Gelderse Vallei. De gebieden liggen langs het riviertje de Grift. De Bennekomse Meent is geaccidenteerd door het voorkomen van ondiepe greppels, veenputjes, verveningresten, zandopduikingen en inklinkingverschillen in het veen. Verder zijn sloten, wilgenstruweel en bosjes aanwezig, aan de randen liggen vochtige ruigten en zeggenvegetaties. De Hel en de Blauwe hel bevatten restanten van het verveningsproces. Het bestaat uit rietland, zeggenmoeras, trilveen, blauwgrasland, dotterbloemhoiland en struweel.

provincie

Gelderland

provincie

Utrecht

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Niet onderzocht. Dit Natura 2000 gebied is waarschijnlijk niet of weinig van belang voor autochtone houtige gewassen.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Natura 2000-gebied**Boetelerveld (41)****opmerkingen**

Het Boetelerveld bestaat uit vochtige en natte heide, blauwgrasland, vennen, heischraal grasland en Jeneverbesstruweel; daarnaast ook jong bos, m.n. Grove den.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Nog niet geïnventariseerd; vanwege kansrijkdom voor autochtone bomen en struiken inventarisatie aanbevolen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied

Borkeld (44)

floradistrict

Gelders district

provincie

Overijssel

provincie

habitattypen

Droge heiden [H4030]

Jeneverbesstruwelen [H5130]

Vochtige heiden [H4010]

kenmerkend

Vochtige en droge heide, met Stekelbrem, Kruiwilg en Georde wilg; plaatselijk Jeneverbesstruweel. Broekbos van Zwarte els (hakhout).

waardebepaling

Deels Categorie A voor autochtone bomen en struiken, deels C- Categorie. Dwergstruikvegetatie met Jeneverbesstruweel en plaatselijk Stekelbrem en Georde wilg. Populaties van internationaal, nationaal en regionaal belang. Jeneverbes valt onder Flora & Faunawet.

knelpunten

Exoten.

beheersadvies

Plaatselijk exoten verwijderen. Lichtminnende soorten als Stekelbrem, Kruiwilg, Georde wilg en Jeneverbes beoordelen.

cultuurhistorische waarden

Houtwallen (boswallen) met hakhout van Zomereik en eikenspaartelgen. Elzenbroekbos en elzensingels met hakhout van Zwarte els.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

n.v.t.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 90% geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Nagenoeg gehele Natura 2000 gebied is van Staatsbosbeheer.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Sallandse Heuvelrug en bosgebied ten zuiden van Rijssen.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

10% van het gebied en aangrenzende bossen, bosjes en houtwallen moeten nog geïnventariseerd worden.

overige adviezen

Enkele soorten mogelijk interessant voor de genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Waardevol heidegebied met Jeneverbesstruweel, Geoorde wilg, Kruiwilg en Stekelbrem. Plaatselijk Elzenhakhoutbos en houtwallen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Borkeld (44)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. en R. van Loon, 2007. Rapport Overijssel: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal

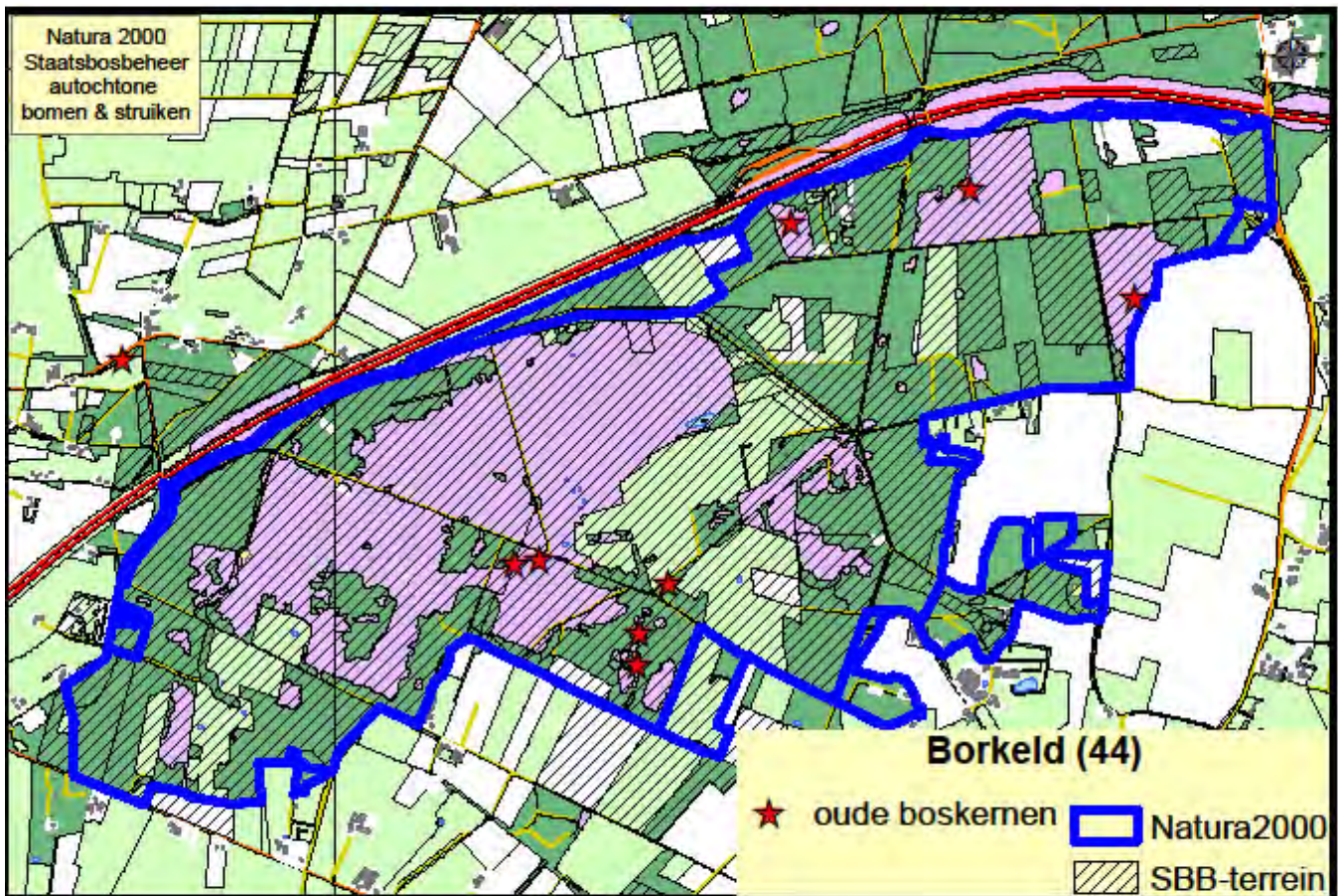
Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Natura 2000-gebied

Bruuk (69)

floradistrict

Subcentreuroop district

provincie

Gelderland

provincie

habitattypen

Hoogveenbossen [H91D0]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Ruigten en zomen [H6430]

kenmerkend

Door kwelwater gevoed moerasgebied met afwisselend hooimoeras (o.a. blauwgrasland), rietruigte, wilgenstruweel, houtwallen en vochtig tot nat bos. Zwarte els deels als (voormalig) hakhout.

waardebepaling

Waardevolle genenbron voor autochtone bomen en struiken, deels van nationaal belang. Totale gebied nog onvoldoende onderzocht. Twee bekende exemplaren van Wegedoorn na 2003 verdwenen, mogelijk als soort nog aanwezig, evenals zeldzame wilgensoorten en -hybriden. Mogelijk autochtone exemplaren van Wilde appel (internationaal van belang).

knelpunten

Nog onvoldoende bekend over eventueel aanwezige zeldzame houtige soorten die kwetsbaar zijn.

beheersadvies

Soortgericht beheer voor aanwezige bijzondere soorten.

cultuurhistorische waarden

Voorbeeld van madenlandschap, oud hakhout van Zwarte els.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Sporkehout; in voorbereiding: Zwarte els.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Enkele steekproeven (10 %).

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

n.v.t.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Reichswald (BRD) en bosgebied op stuwwal Rijk van Nijmegen (aanwijzing voor mogelijke aanwezigheid van o.a. Wilde appel).

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Resterende 90 %.

overige adviezen

Vermeerdering van bijzondere soorten voor de genenbank Autochtone bomen en struiken: evt. Gelderse roos, Geoorde wilg; eventueel op maat versterken van kwetsbare autochtone populaties.

algemene conclusies

Waardevol genenbrongebied voor autochtone bomen en struiken, nog onvolledig onderzocht.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Bruuk (69)

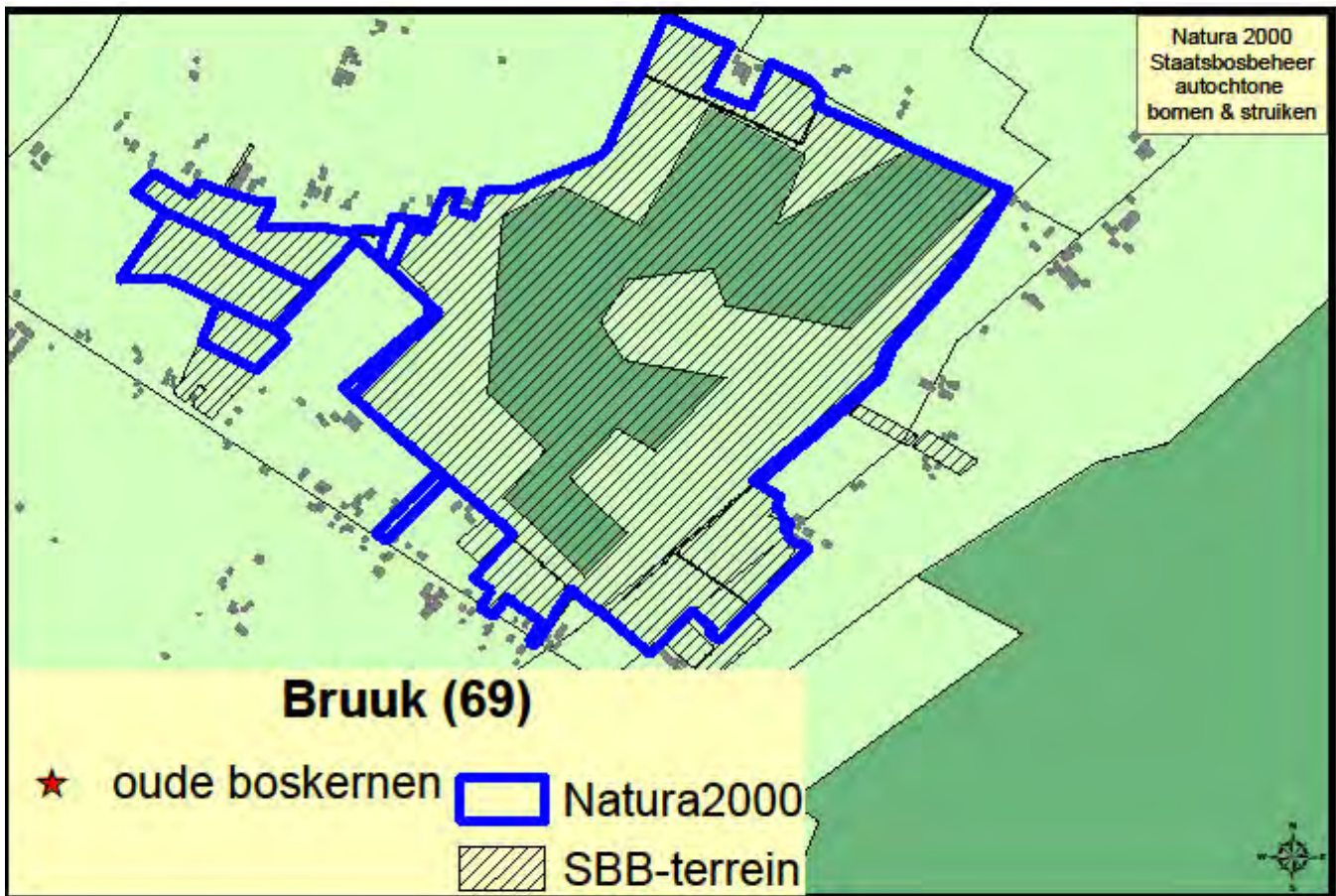
Literatuurverwijzing

Ongepubliceerde opnamegegevens

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Natura 2000-gebied**Buurserzand & Haaksbergerveen (53)****opmerkingen**

Dit Natura 2000 gebied omvat een complex van veenputten, natte heide, vennen, droge heide, Jeneverbesstruweel en jong bos. Een klein deel valt onder het beekdal van de Buurserbeek.

Recente waarnemingen van Geoorde wilg en Kruipwilg, Gagel, Jeneverbes, Kleine veenbes en Lavendelhei (allen relatief grote populaties)

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Nog niet geïnventariseerd. Vanwege grote kansrijkdom op bijzondere autochtone bomen en struiken is inventarisatie aanbevolen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Dinkelland (49)****floradistrict**

Subcentreuroop

provincie

Overijssel

provincie**habitattypen**

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Vochtige heiden [H4010]

Droge heiden [H4030]

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

kenmerkend

Gradiëntrijk en zeer soortenrijk beekdal van de Dinkel, inclusief enkele zijbeken met restanten beekbegeleidend bos, struwelen en oud agrarisch cultuurlandschap met houtwallen; oostelijk van de Dinkel bevinden zich enkele gevarieerde heideterreinen, deels beplant met heideontginningsbos.

waardebepaling

Categorie A voor veel autochtone bomen en struiken. Relatief gaaf beekdal, zeer soortenrijk; tal van zeldzame soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang; Jeneverbes valt onder de Flora en Faunawetsoort. O.a. grote en unieke populatie van Grootvruchtige meidoorn, wilde rozensoorten, Wegedoorn en oude solitaire exemplaren van Zwarte populier (de heideterreinen zijn nog niet onderzocht)

knelpunten

Dreiging van genetische vervuiling door niet-autochtone aanplant in en rondom N-2000 gebied, bijvoorbeeld Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn, Es, Schietwilg en Hazelaar. Lokaal verjonging van exoten, bijvoorbeeld Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers.

beheersadvies

Voldoende lichtstelling en bevoordeling van kwetsbare soorten als Grootvruchtige meidoorn, zeldzame rozensoorten, Jeneverbes, Wilde mispel, Zwarte populier. Maatwerk bij dunningswerkzaamheden. Monitoring van omvangrijke bijzondere populaties. Verwijderen/omvorming van niet-autochtoon plantmateriaal, bijvoorbeeld recente aanplant van houtwal omgeving Kribbenbrug en inrichtingsbeplanting bij paviljoen Lutterzand, omgeving Koekenberg. Grote terughoudendheid ten aanzien van nieuwe beplantingen. In voorkomende gevallen uitsluitend met regionaal autochtoon plantmateriaal.

cultuurhistorische waarden

Oude houtwallen; oud hakhout van Zwarte els, Es, Haagbeuk, Zomereik; knotwilgen (Schietwilg), kleinschalige grienden van Amandelwilg, Katwilg en mogelijk Bittere wilg. Lokale groeiplaats van oude regionale cultivar van Kroosjes (of Kroospruim)

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Wilde kardinaalsmuts; Zwarte bes, Sleedoorn;
in voorbereiding: Zwarte els, Haagbeuk, Eenstijlige meidoorn, Tweestijlige meidoorn, Grootvruchtige meidoorn, Wegedoorn, Rode kornoelje, Hazelaar, Hondсроос

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 80 % van beekdal op terrein van Staatsbosbeheer geïnteriseerd. Heideterreinen nog niet geïnteriseerd

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Grote delen van N-2000 gebied in beekdal op particulier terrein, met vergelijkbare soortensamenstelling en potenties.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Belangrijke landschapsecologische noord-zuidverbinding in N-O Twente, tevens aansluitend op andere beekdalen.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende kartering N-2000 gebied: overige 20% Staatsbosbeheerterrein langs de Dinkel, heideterreinen en particuliere terreinen.

overige adviezen

Vermeerderen voor de genenbank Autochtone bomen en struiken: Es, Haagbeuk, Schietwilg, Kraakwilg, Bittere wilg, Gelderse roos, Grootvruchtige meidoorn, Rode Kornoelje, Wilde peer, Hondсроос (Rosa canina var. andegavensis), Heggenroos, Beklierde heggenroos, Egelantier, Ruwe Viltroos, Gewone vogelkers, Kruisbes.

algemene conclusies

Gevarieerd en relatief gaaf beekdal; zeer waardevol genenbrongebied voor veel soorten, o.a. vanwege grotere aaneengesloten karakter. Deels omvangrijke populaties zeldzame autochtone bomen en struiken, w.o. Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn, Grootvruchtige meidoorn en Jeneverbes (Flora en Faunawetsoort.). Klein aantal grote exemplaren van Zwarte populier. Goede mogelijkheden voor uittbreiding.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Dinkelland (49)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. ,1992. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken, Oost-Twente. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen

Maes, N.C.M. ,1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in Oost-Twente. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen

Maes, N.C.M. & R. van Loon, 2007. Rapport Overijssel: Inventarisatie autchtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal

Digitale bestanden van veldformulieren en kaarten beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

particulier

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Dinkelland (49)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>)			x			a
Tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	x	x	x			z
Grootvruchtige meidoorn (<i>Crataegus x macrocarpa</i>)	x	x	x		x	zzz
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)		x	x			z
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Rode kornoelje (<i>Cornus sanguineus</i>)			x			z
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)			x			a
Zwarte bes (<i>Ribes nigrum</i>)			x			z
Aalbes (<i>Ribes rubrum</i>)	x	x	x		x	zz
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)			x			a
Bittere wilg (<i>Salix purpurea</i>)		x	x			zzz

belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)			x			z
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)			x			a
Kraakwilg (<i>Salix fragilis</i>)			x			z
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)			x			a
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)			x			z
Heggenroos (<i>Rosa corymbifera</i>)			x			z
Kruisbes (<i>Ribes uva-crispa</i>)			x			z

vervolg: Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Dinkelland (49)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

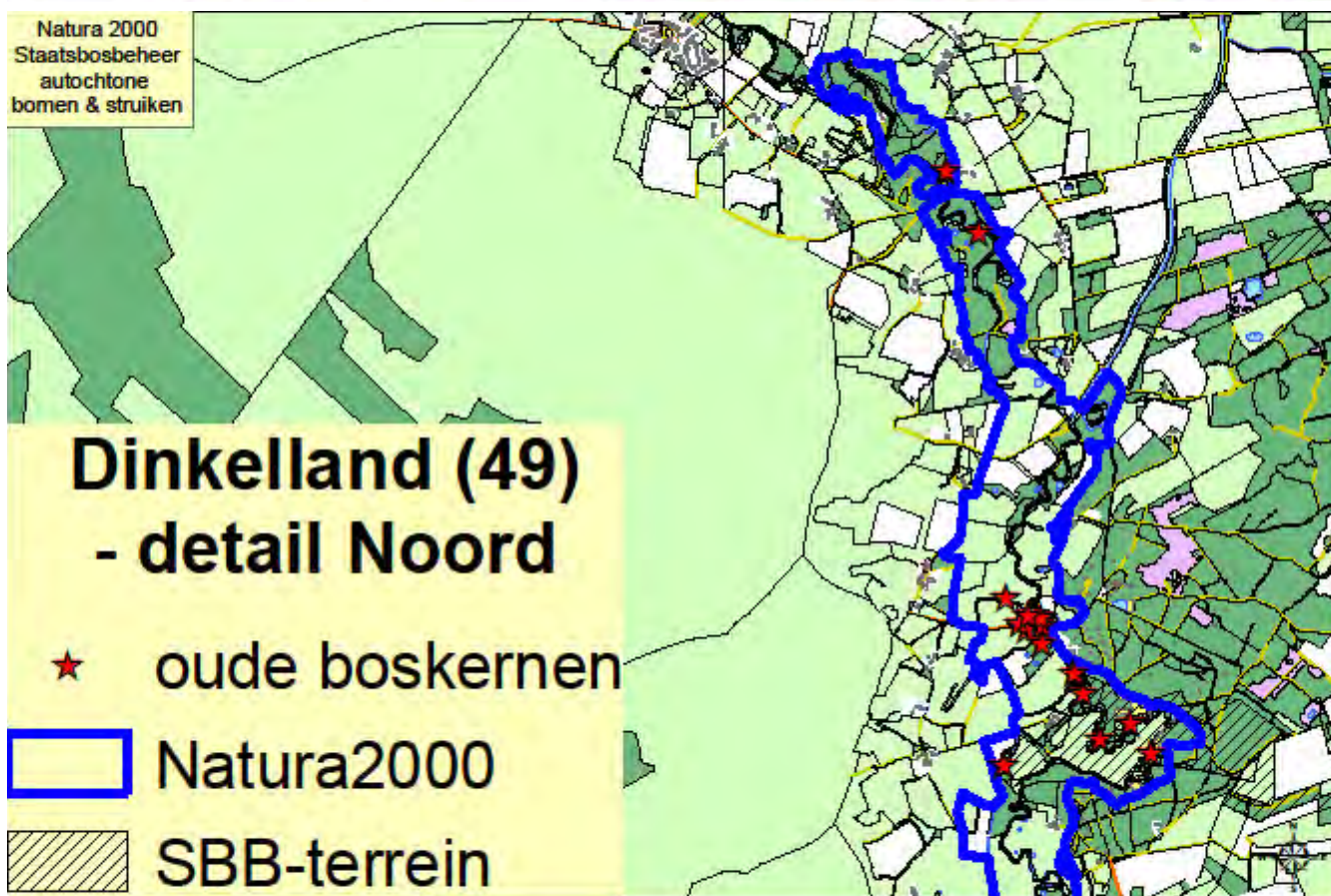
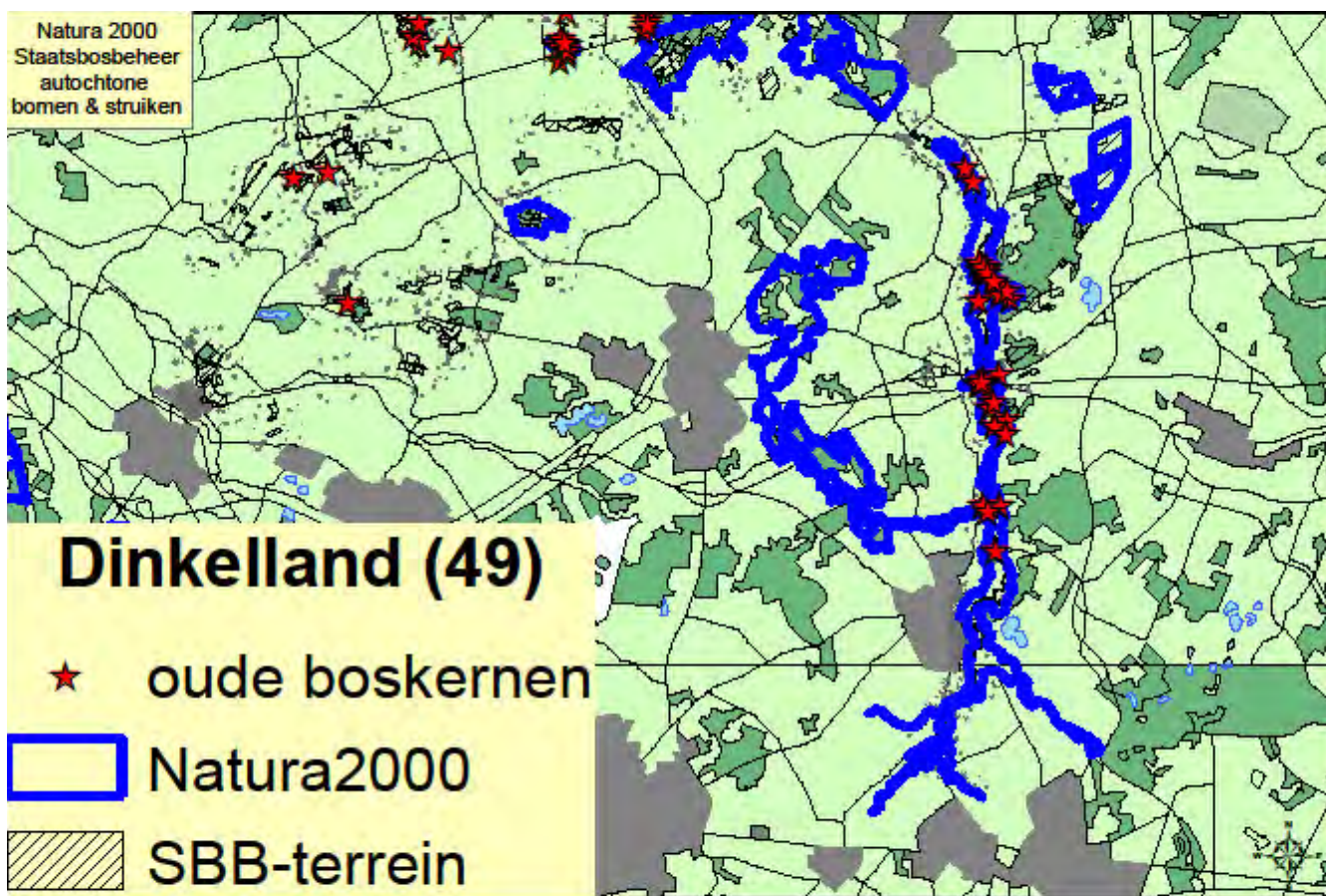
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

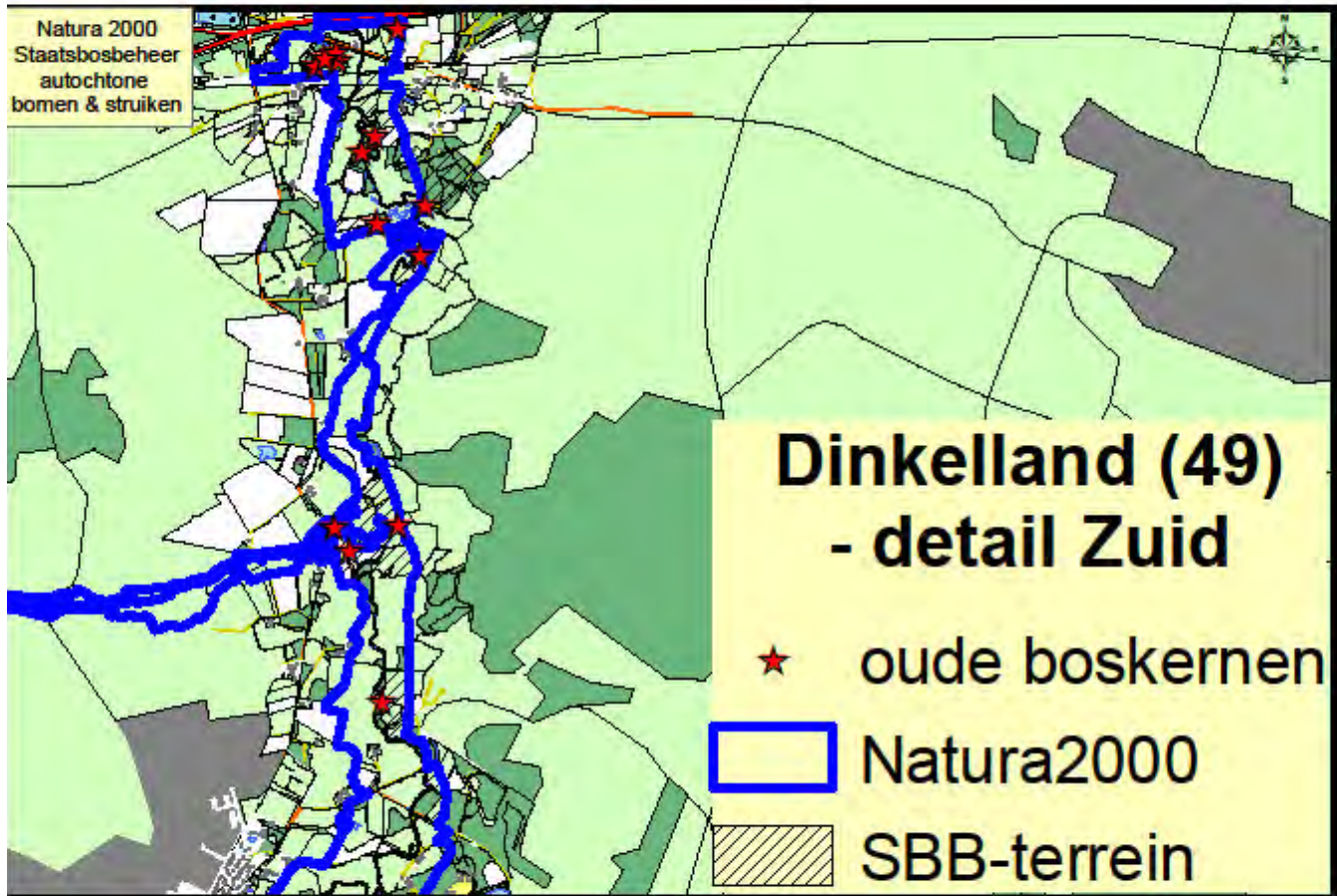
belangrijke autochtone populaties - zeer klein (≤ 5 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Zwarte populier (<i>Populus nigra</i>)	x	x	x		x	zzz
Wilde mispel (<i>Mespilus germanica</i>)		x	x			z
Hondsroos (<i>Rosa canina</i> var. <i>andegavensis</i>)		x	x			zzz
Beklierde heggenroos (<i>Rosa balsamica</i>)		x	x			z
Ruwe viltroos (<i>Rosa pseudosabariuscule</i>)		x	x		x	zzz
Egelantier (<i>Rosa rubiginosa</i>)		x	x			zz
Jeneverbes (<i>Juniperus communis</i>)		x	x	x	x	z

overige autochtone bomen en struiken

Zomereik (<i>Quercus robur</i>)
Ruwe berk (<i>Betula pendula</i>)
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)
Ratelpopulier (<i>Populus tremula</i>)
Zoete kers (<i>Prunus avium</i>)
Witte els (<i>Alnus incana</i>)
Bindwilg (<i>Salix x rubens</i>)
Boswilg (<i>Salix caprea</i>)
Klimop (<i>Hedera helix</i>)
Gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>)
Wilde lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>)
Sporkehout (<i>Rhamnus frangula</i>)
Hulst (<i>Ilex aquifolium</i>)
Hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Bitterzoet (<i>Solanum dulcamara</i>)
Wilde peer (<i>Pyrus pyraeaster</i>)
Grauwe wilg (<i>Salix cinerea</i>)
Amandelwilg (<i>Salix triandra</i>)
Katwilg (<i>Salix viminalis</i>)
Brem (<i>Cytisus scoparius</i>)
Wilde kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>)
Dophei (<i>Erica tetralix</i>)
Struikhei (<i>Calluna vulgaris</i>)
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)

Natura 2000-gebied**Eemmeer & Gooimeer Zuidoever (77)****opmerkingen**

Meren met oevers (grasland, rietland); klein eiland in het Eemmeer met jong wilgenbos en -struweel.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Het gebied is niet of nauwelijks van belang vanuit het oogpunt van autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Engbertsdijksvenen (40)****opmerkingen**

Engbertsdijksvenen is een restant van een vroeger groot hoogveencomplex. Interessant voor autochtone houtige gewassen zijn hier mogelijk de berkenbroekbossen.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit gebied is niet onderzocht. Waarschijnlijk niet of weinig van belang voor autochtone bomen en struiken, behoudens de berkenbroekbossen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied

Gelderse Poort (67)

floradistrict

Fluviatiel District

provincie

Gelderland

provincie

habitattypen

Ruigten en zomen [H6430]
Vochtige alluviale bossen [H91E0]
Droge hardhoutoibossen [H91F0]

kenmerkend

Stroomgebieden van de Rijn, de Waal en de Oude Rijn met o.a. verlandende stroombeddingen en oude meanders, omgeven door graslanden, akkers, wilgenstruweel (deels voormalige grienden) en wilgenbos. Op hogere delen (o.a. stroomruggen, oeverwallen) komen ook doornstruwelen en heggen voor. In de Millingerwaard is een klein oppervlak hardhoutoibos aanwezig (Colenbrandersbos)

waardebepaling

Groot gebied met A, B, en C categorie; met omvangrijke, waardevolle autochtone populaties van een aantal wilgensoorten en doornstruiken. Het hardhoutoibos, Habitattype H91F0 is voor Nederland zeer zeldzaam. Hierin komen o.a. Zwarte populier en Fladderiep voor. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang. In het Oude Rijnstrangengebied bij Zevenaar komen kleine populaties van Tweestijlige meidoorn, Wegedoorn, Rode kornoelje, Bittere wilg, Gelderse roos en Zwarte bes bij elkaar voor.

knelpunten

Kleine oppervlakte van het nog resterende hardhoutoibos, met kwetsbare autochtone populaties. Lokaal genetische vervuiling door aanplant met niet-autochtoon plantmateriaal, m.n. Eenstijlige meidoorn, Rode kornoelje en Hondсроos. Ook lokaal introductie van niet-autochtoon plantmateriaal van bijvoorbeeld Es.

beheersadvies

Verwijderen/omvormen van niet autochtone beplantingen, met name op plaatsen met waardevolle autochtone populaties. Terughoudendheid met nieuwe aanplant, bij voorkeur verjonging vanuit autochtone populaties. Eventuele aanleg of herstel van heggen of versterking van kwetsbare populaties (bijvoorbeeld Tweestijlige meidoorn, Rode kornoelje, Wilde kardinaalsmuts, Wegedoorn en Bittere wilg) uitsluitend met autochtoon plantmateriaal. Uitbreiding van areaal hardhoutoibos met introductie op maat van kenmerkende soorten als Fladderiep, Gladde iep en Es.

cultuurhistorische waarden

Voormalige griendcultuur Amandelwilg, Katwilg; knotbomen van Schietwilg en Kraakwilg; Verspreid (restanten van) oude meidoornheggen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Rijnstrangen Zevenaar: Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn;
Millingerwaard: Eenstijlige meidoorn, Zwarte populier.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Aantal kansrijke steekproeven: ca. 10 % van houtige opstanden.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Grote delen van N-2000 gebied met vergelijkbare soortensamenstelling en potenties in eigendom van andere eigenaren.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Belangrijke ecologische verbindingen met IJsseldal en benedenstroomsgebied van Waal en Rijn en bovenstroomse Rijn (grote delen eveneens Natura 2000 gebieden).

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Uitbreiding steekproeven op overige kansrijke locaties (25-50 % van houtige opstanden) zowel in Staatsbosbeheer als overige terreinen. Combinatie van natuur- en cultuurhistorisch onderzoek biedt mogelijk meer duidelijkheid over het autochtone karakter van de wilgen die voorheen in grienden zijn gebruikt (Amandelwilg, Katwilg, Schietwilg, Kraakwilg).

overige adviezen

Vermeerdering voor de genenbank Autochtone bomen en struiken: Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn, Rode kornoelje, Gelderse roos.

algemene conclusies

Groot aaneengesloten waardevol genenbrongebied voor diverse autochtone bomen en struiken; enkele lokaties met concentraties van zeldzame soorten van regionaal (nationaal) belang. Zwarte populier en Fladderiep. Goede mogelijkheden voor uitbreiding van genoemde natuurwaarden. Grote populaties van enkele wilgensoorten (Amandelwilg, Katwilg, Schietwilg, Kraakwilg), deels ook van oude cultuurvariëteiten.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Gelderse Poort (67)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. 1992. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken, Rivierengebied. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen

Maes, N.C.M. 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in het oostelijk rivierengebied. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen. Vertrouwelijk rapport

Digitale bestanden van veldformulieren en kaarten beschikbaar.

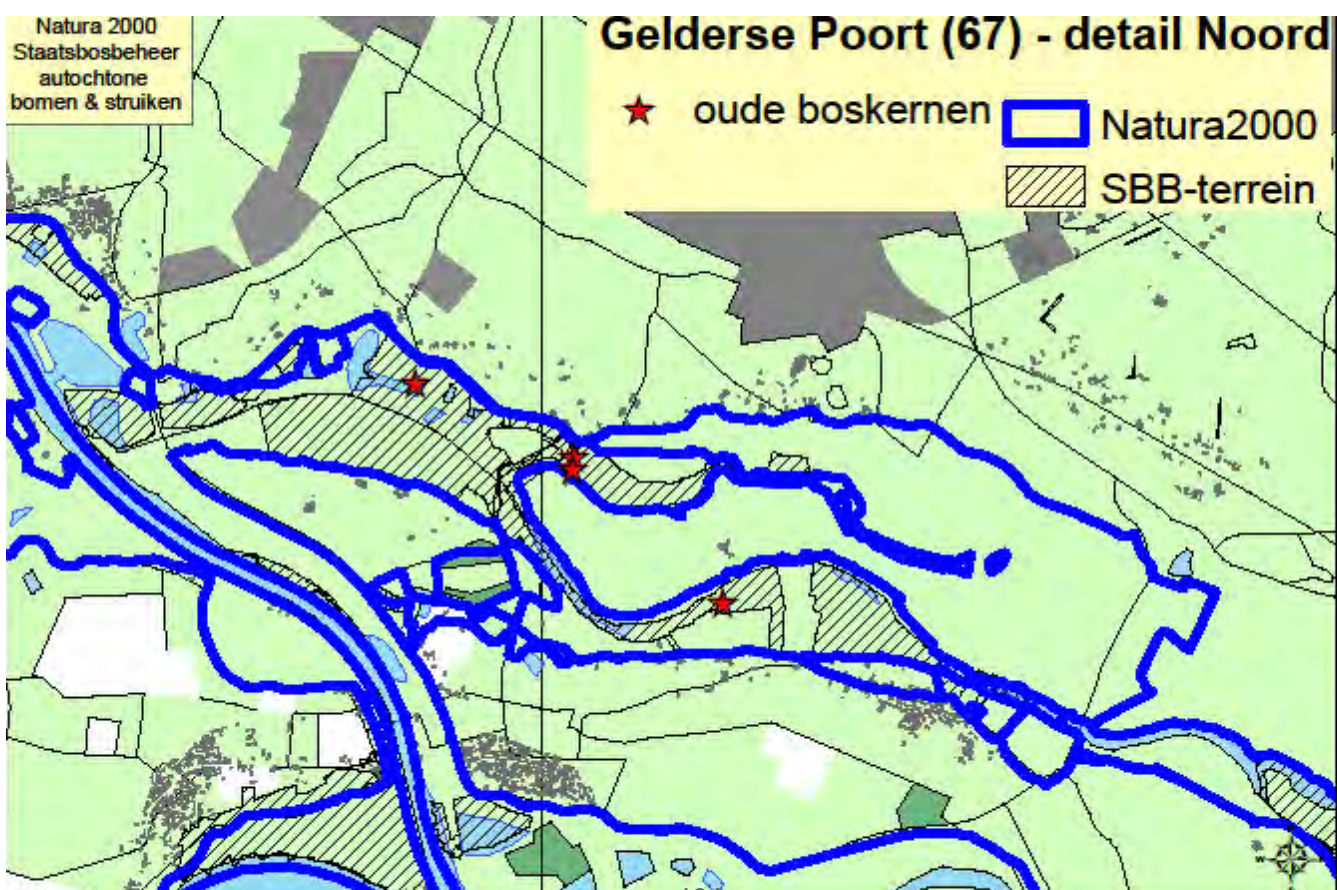
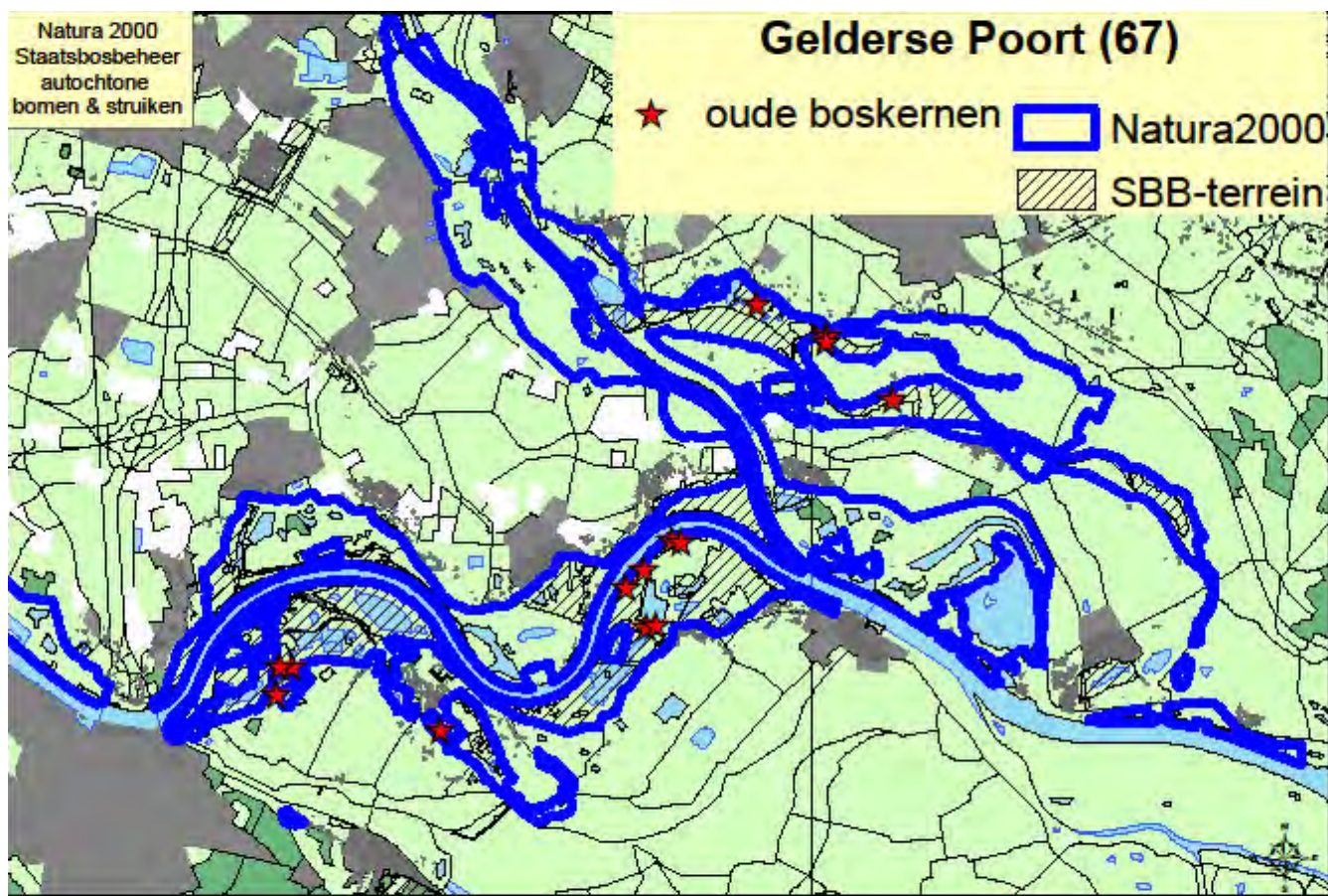
eigenaar / beheerder

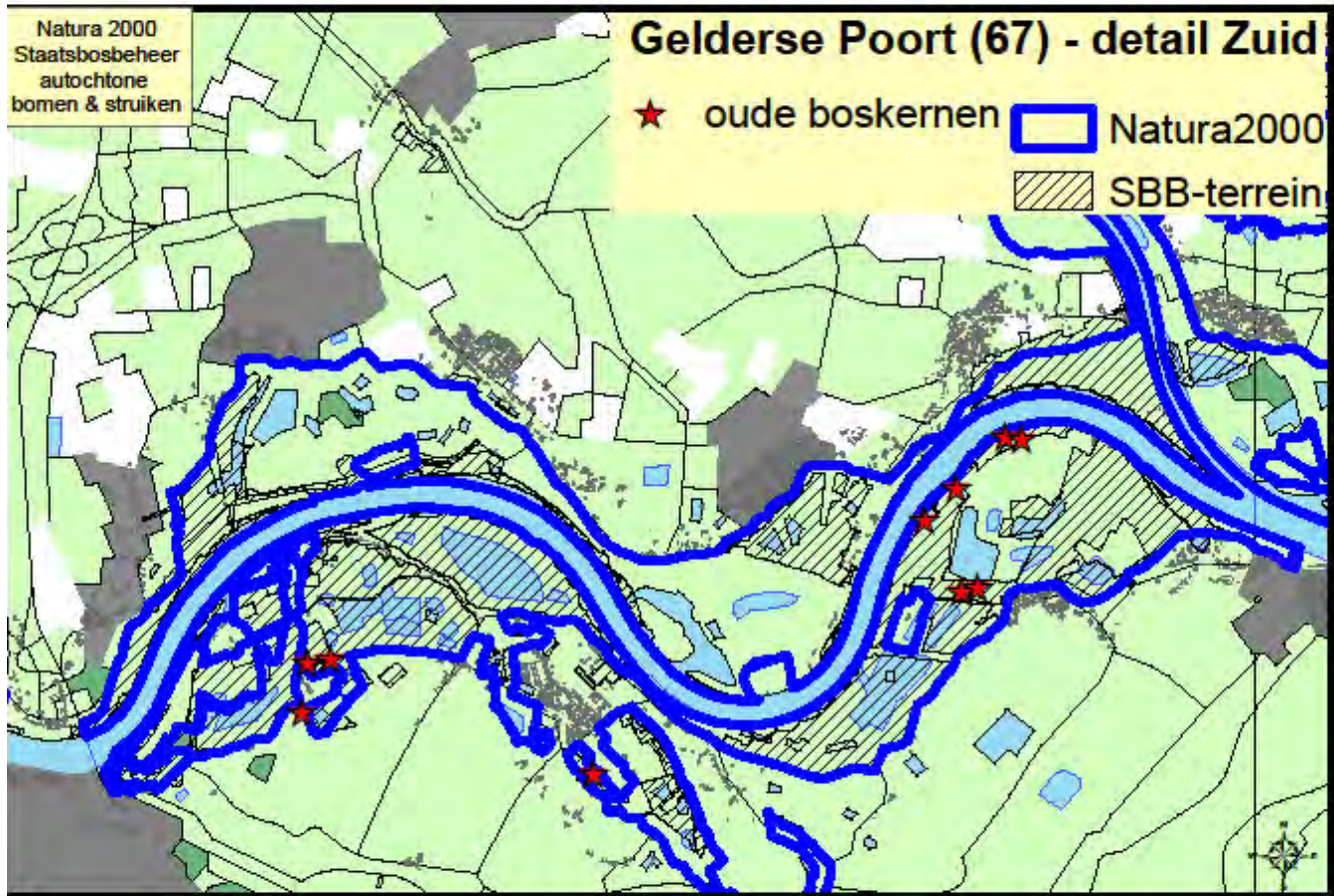
Staatsbosbeheer

Bijlage 3. Kaartoverzicht opnamelocaties

Natura 2000-gebied

Gelderse Poort (67)

Natura 2000-gebied

IJsselmeer (72)

opmerkingen

Afgedamd binnenmeer, in oorsprong in verbinding met de zee.

provincie

Flevoland

provincie

NH/Friesland

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Niet geïnventariseerd. Niet van belang vanuit oogpunt autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Provinciaal Landschap

Particulier

Rijkswaterstaat

Natura 2000-gebied**Ketelmeer & Vossemeer (75)****opmerkingen**

Het Ketelmeer en Vossemeer zijn op te vatten als afgedamde meren.

provincie

Flevoland

provincie

Overijssel

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Het gebied is niet geïnventariseerd. Er zijn geen of nauwelijks autochtone bomen en struiken te verwachten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Rijkswaterstaat

Provincie

Natura 2000-gebied**Korenburgerveen (61)****opmerkingen**

Hoogveenrestanten met overgangen naar laagveen, het beekdal van de Schaarsbeek en omliggende zandgronden; vochtige heide, blauwgrasland en moerasbos (Berkenbroekbos). Karakteristieke dwergstruiken, w.o. Veenbes en Lavendelhei, daarnaast o.a. ook Wilde gagel, Rode bosbes en Rijsbes.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Inventarisatie van autochtone bomen en struiken is gewenst.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Lemselermaten (48)****opmerkingen**

Lemselermaten is een beekdallandschap dat bestaat uit broekbos, vochtige heide en schrale graslanden. Lokaal met basenrijke kwel. Het ligt aan de stuwwalvoet van Oldenzaal. Aan autochtone houtige gewassen zijn hier met name dwergstruiken te verwachten en soorten van houtwallen zoals Zwarte els, Kruiwilg, Gelderse roos en Georde wilg.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Deels kansrijk gebied voor autochtone bomen en struiken.; o.a. Zwarte els, Wilde gagel, Kruiwilg, Gewone dophei, Struikhei, Kleine veenbies en Jeneverbes.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Olde Maten & Veerslootslanden (37)****floradistrict**

Laagveen district

provincie

Overijssel

provincie**habitattypen**

Vochtige alluviale bossen [H91W0]

Overgangs- en trilvenen [H7140]

Blauwgraslanden [H6410]

kenmerkend

Slagenlandschap in laagveengebied met langgerekte kavels, afgewisseld door sloten en petgaten, vaak dichtgegroeid met wilgen, elzen en moerasplanten. In de Veerslootslanden bevindt zich een eendekooi (natuurreservaat) met vochtig elzen-essenbos en ruig elzenbos. Groeiplaatsen van o.a. Zwarte els, Laurierwilg, Wegedoorn en Zwarte bes.

waardebepaling

Categorie A en B. Waardevolle grote populaties van autochtone Zwarte els en Grauwe wilg; verspreid op perceelsgrenzen in de Olde Maten komen Laurierwilg, Wilde gagel en Geoorde wilg voor, soorten van internationaal en nationaal belang. Bij de eendekooi in de Veerslootslanden komen daarnaast bijzondere soorten als Wegedoorn en Zwarte bes voor.

knelpunten

Genetische vervuiling door beplantingen met niet-autochtoon plantmateriaal; Verspreid in de Olde Maten komt aanplant van onduidelijk herkomst voor van bijvoorbeeld Eenstijlige meidoorn, Gelderse roos en mogelijk Hondсроos, die uitzaaien in het gebied, waardoor autochtone exemplaren niet meer zijn te traceren. Bij de eendekooi in de Veerslootslanden geldt hetzelfde voor o.a. Zwarte els, Eenstijlige meidoorn en mogelijk Gewone vogelkers.

beheersadvies

Verwijderen/omvormen van niet-autochtone beplantingen.

Bij kap- en dunningsbeheer van struwelen op perceelranden, zeldzame en kwetsbare soorten autochtone struiken (met name lichtminners) bevoordelen.

Eventuele toekomstige beplantingen, o.a. ter versterking van kwetsbare populaties, uitsluitend met autochtoon plantmateriaal.

Olde Maten & Veerslootslanden (37)

cultuurhistorische waarden

Volledige gebied oud waardevol agrarisch cultuurlandschap met hakhout (Zwarte els, Es) en knotbomen. Oude eendekooi.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Zwarte els.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Zeer beperkt steekproeven in Olde Maten (< 5%); terrein van eendekooi Veerslootslanden volledig geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Delen van het Natura 2000-gebied met vergelijkbare samenstelling en potenties in particulier eigendom.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Dal van Zwarte water, Wieden & Weerribben, Reestdal en aansluitende veenweidegebied, inclusief eendekooien.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Aanvullende steekproeven op kansrijke lokaties in Staatsbosbeheer- en overige terreinen.

overige adviezen

Vermeerdering ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Wegedoorn, Gelderse roos, Laurierwilg, Geoorde wilg.

algemene conclusies

Waardevol genenbrongebied voor diverse autochtone houtige gewassen, waaronder bijzondere soorten als Laurierwilg, Wilde gagel, Wegedoorn en Geoorde wilg, deels van (inter-)nationaal belang. Omvorming van beplantingen met niet-autochtoon plantmateriaal aanbevolen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Olde Maten & Veerslootslanden (37)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M.& R. van Loon, 2007. Rapport Overijssel: Inventarisatie autchtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal.

Ongepubliceerde opnamegegevens

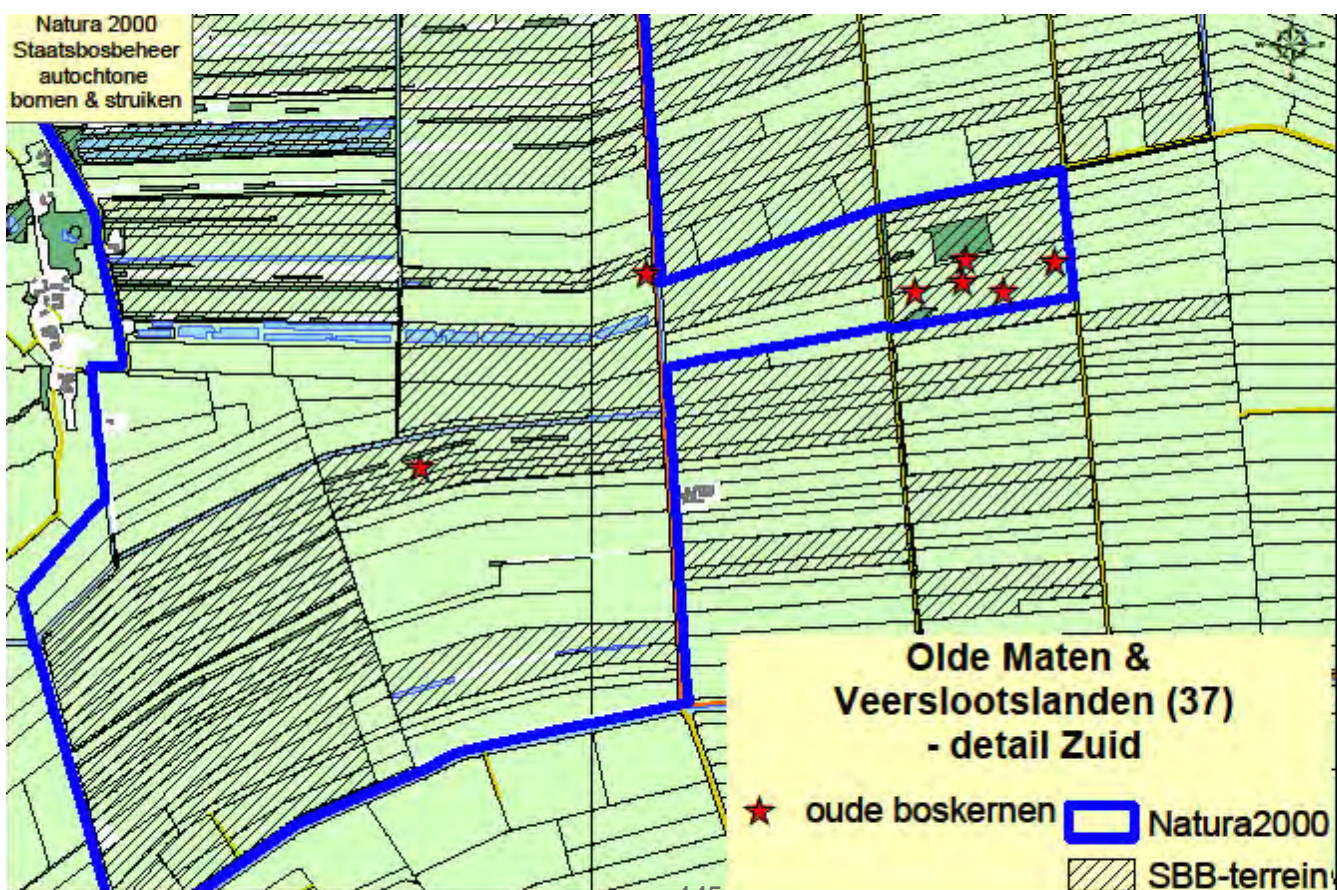
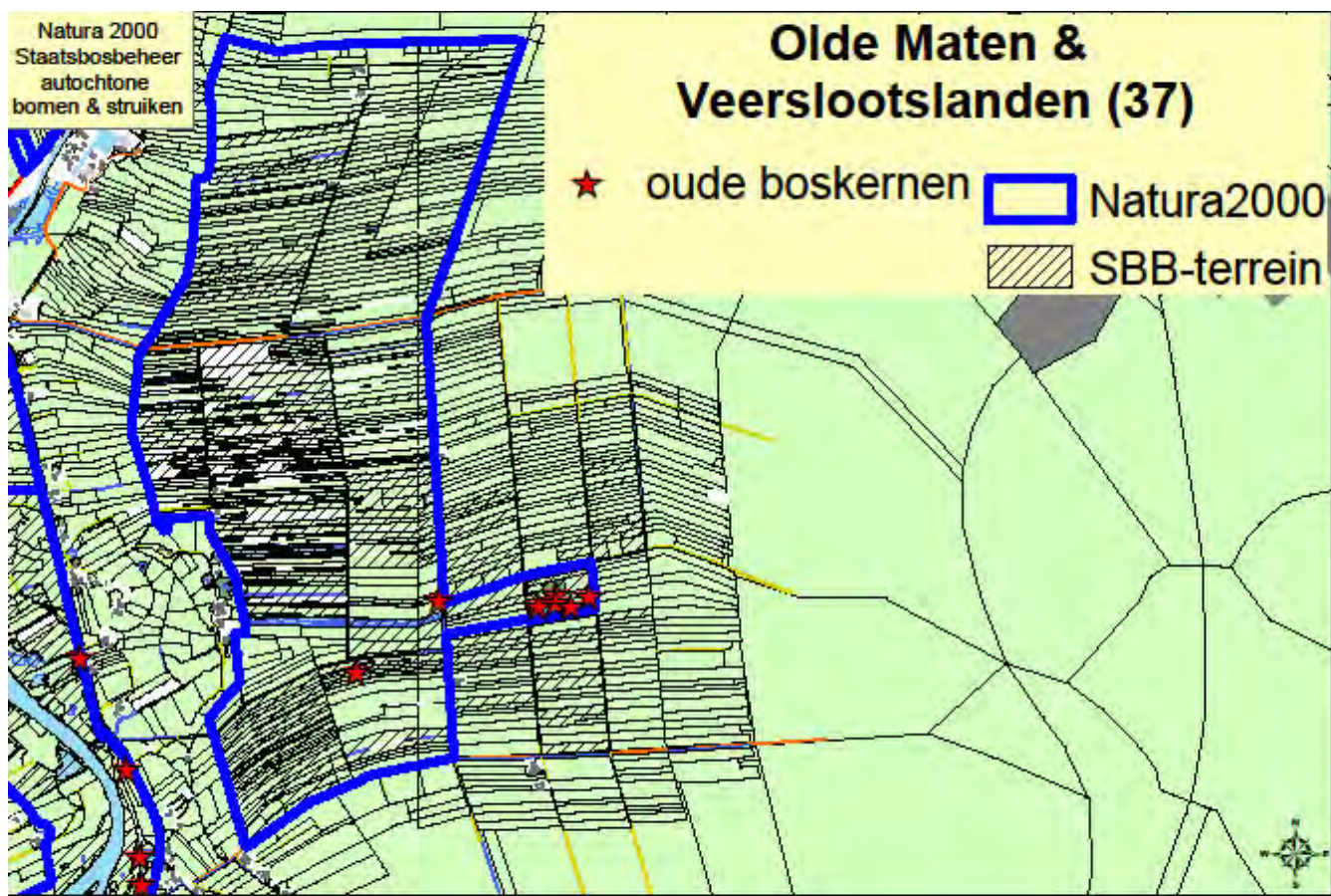
Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Olde Maten & Veerslootslanden (37)

Natura 2000-gebied**Oostvaardersplassen (78)****opmerkingen**

Plassen en moerasgebied met spontane opslag van vooral wilgensoorten in drooggelegde IJsselmeerpolder.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit gebied is niet onderzocht op autochtone bomen en struiken. Vanwege jonge leeftijd van gering belang met betrekking tot autochtone bomen en struiken. De herkomst van huidige houtige opstanden is nauwelijks te bepalen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Sallandse Heuvelrug (42)****floradistrict**

Gelders district

provincie

Overijssel

provincie**habitattypen**

Vochtige heiden [H4010]

Droge heiden [H4030]

Jeneverbesstruwelen [H5130]

Beuken-eikenbossen [H9120]

Oude eikenbossen [H9190]

kenmerkend

Stuwwal met heidevelden en voormalig hakhout van Zomereik en Wintereik, deels gemengd met Jeneverbes en Jeneverbesstruwelen. Bospercelen en houtwallen met hakhout en spaartelgen van Zomereik. Natte heide met Geoorde wilg. Dwergstruikvegetatie met Struikhei, Gewone dophei, Kraaihei, Blauwe bosbes en Rode bosbes.

waardebepaling

Categorie A voor enkele houtige gewassen. Zeer belangrijke en vrij grote autochtone populaties van Zomereik en vooral Wintereik. Zeldzame en bedreigde soorten waaronder Geoorde wilg en Kruipbrem. Jeneverbes valt onder de Flora en Faunawet. Soorten van nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Aanplant van bosstroken en percelen tegen bestaande oude boskernen (met niet-autochtoon plantmateriaal) is funest voor het genenbehoud, de bestaande bosranden en de historische belijning. Plaatselijk komen autochtone eiken en Jeneverbes in de knel door schaduw, o.a. door Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik. Niet autochtone bomen in de nabijheid van oude boskernen.

beheersadvies

Het huidige bevoordelingsbeheer van de heide, Jeneverbes en eikenstrubben is uit oogpunt van genenbehoud goed. Plaatselijk Jeneverbes vrijstellen. Aanplant van bosstroken en percelen tegen bestaande oude boskernen (met niet-autochtoon plantmateriaal) omvormen naar grasland of akkerland. Plaatselijk (in de kerngebieden van Zomereik, Wintereik en Jeneverbes) opslag en aanplant van Beuk, berken, Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Grove den en Fijnspar verwijderen. Verwilderde tuinheesters en tuinafval verwijderen.

Sallandse Heuvelrug (42)

cultuurhistorische waarden

Voormalig hakhoutbos, struweel en houtwallen van eiken. Deels landgoed.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Jeneverbes, Zomereik en Wintereik.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Het gebied is nagenoeg oppervlakte-dekkend geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Delen van de Sallandse Heuvelrug in eigendom van Natuurmonumenten en particuliere eigenaren. Deze zijn merendeels vergelijkbaar met die van Staatsbosbeheer.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Diverse landschapselementen in de directe omgeving: Reggedal, Luttenberg, Lemelerberg. Het Boetelerveld, Zuurveld, De Borkeld, Elsenerveld en Elsenerveen.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Aangrenzende bovengenoemde gebieden

overige adviezen

n.v.t.

algemene conclusies

Bijzonder waardevol gebied voor autochtone Zomereik, Wintereik en Jeneverbes. Enkele zeldzame soorten als Kruiptrem, Geoorde wilg. Lichtminnende soorten vrijstellen. Recente aanplant van bos tegen oude boskernen omvormen naar laagblijvende vegetatie.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Sallandse Heuvelrug (42)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M., en R. van Loon, R. 2007. Rapport Overijssel: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal

Maes, N.C.M., en E. van den Dool, 2006. Oude boskernen, houtwallen en struwelen op de Sallandse Heuvelrug. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht

Digitale bestanden en rapporten beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

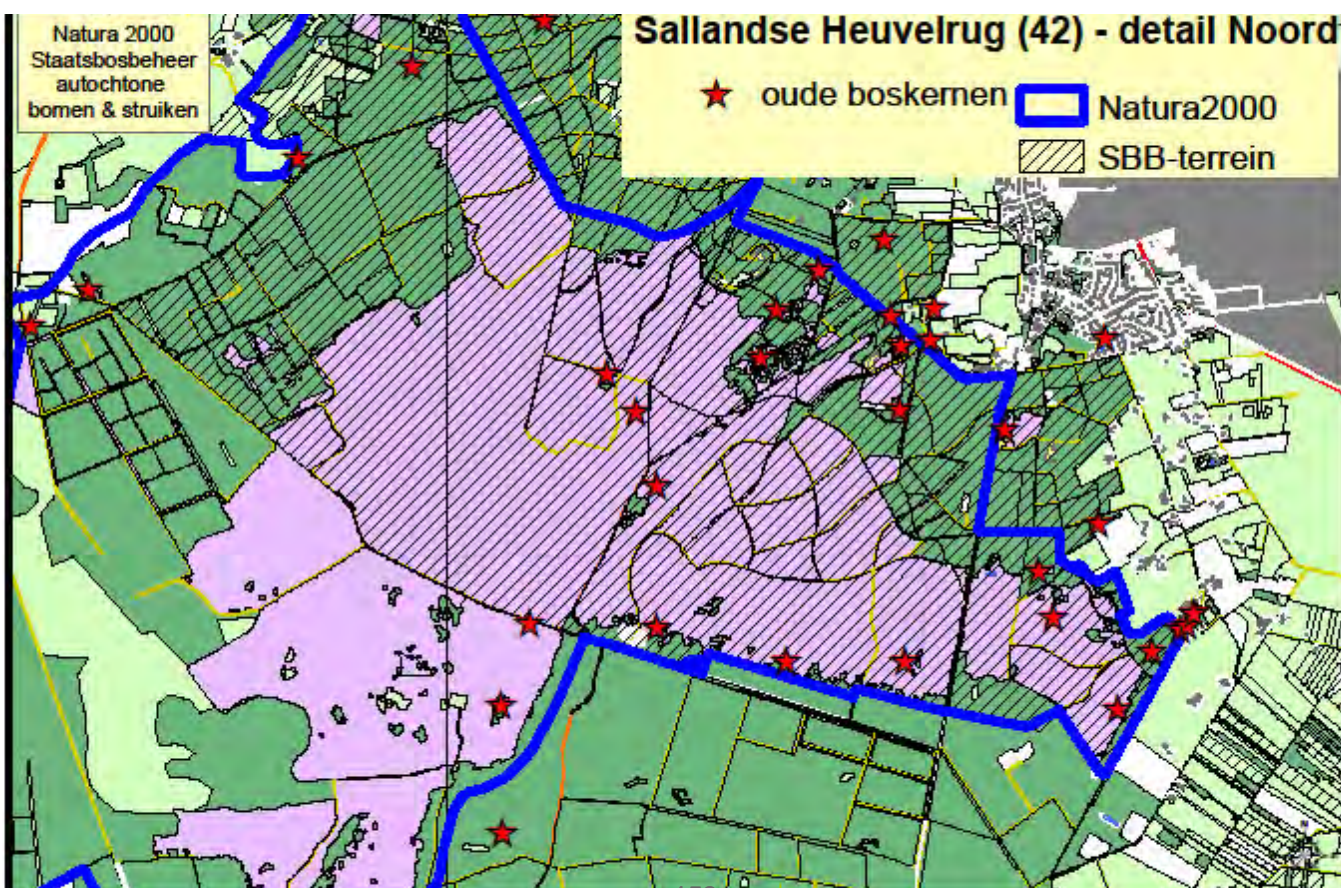
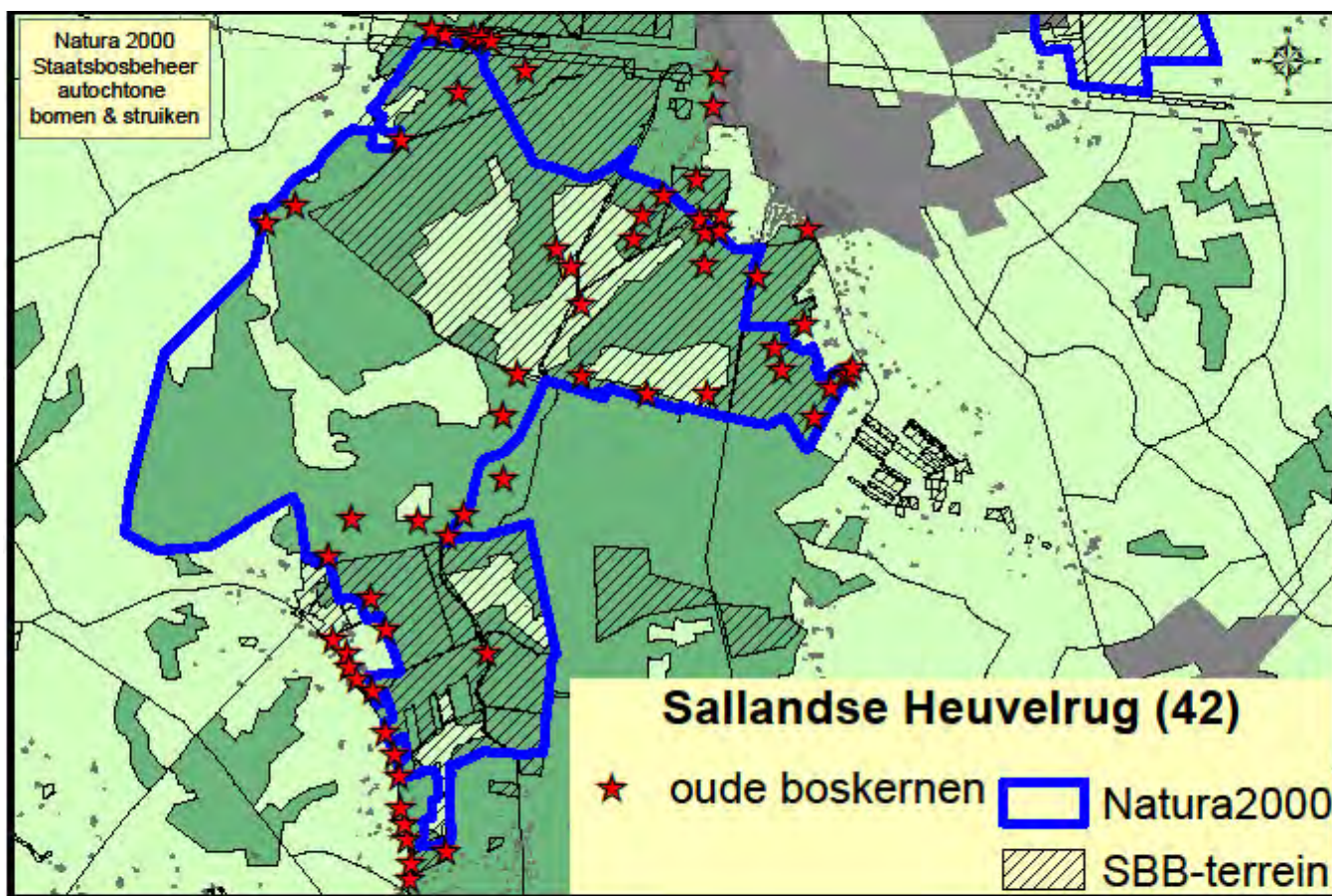
Natuurmonumenten

Particulier

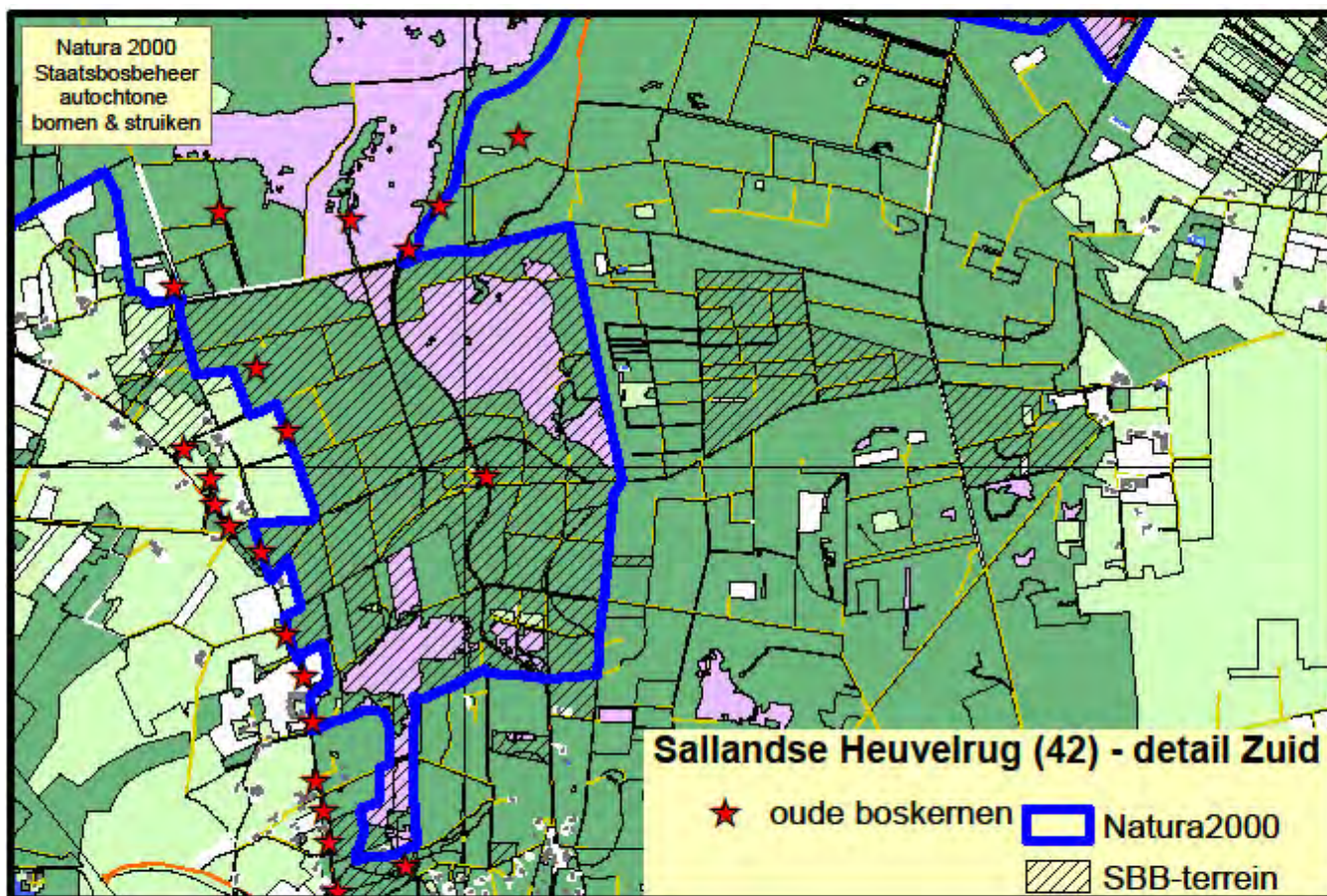
Bijlage 3. Kaartoverzicht opnamelocaties

Natura 2000-gebied

Sallandse Heuvelrug (42)

Sallandse Heuvelrug (42)

Natura 2000-gebied

Springendal & Dal van de Mosbeek (45)**floradistrict**

Subcentreuroop district

provincie

Overijssel

provincie**habitattypen**

Vochtige heiden [H4010]

Droge heiden [H4030]

Jeneverbesstruwelen [H5130]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Beekbegeleidende bossen en houtwallen; droge en vochtige heide met plaatselijk Jeneverbesstruwelen.

waardebepaling

Categorie A; Soorten van internationale, nationale en regionale betekenis, waaronder Fladderiep, Zwarte bes en Geoorde wilg. Jeneverbes valt onder de Flora en Faunawet.

knelpunten

Aanwezigheid van exoten en niet-autochtone bomen en struiken: mogelijke inkruising vermindert de waarde van het aanwezige autochtone genenmateriaal. Plaatselijk jeneverbessen in de knel door schaduw. Een algemeen probleem is het versnipperde karakter van de oude boskernen in het Natura 2000 gebied.

beheersadvies

Omvorming van bosgedeelten met niet-autochtone bomen en struiken en exoten. Jeneverbessen die te veel in de schaduw staan, vrijstellen.

Springendal & Dal van de Mosbeek (45)

cultuurhistorische waarden

Elzen-, essen- en eikenhakhout en spaartelgen in bosjes en houtwallen. Mogelijk spaartelg van Fladderiep.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding Gewone vogelkers, Zwarte els en Zwarte bes.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Het gebied is voor ca. 75% in kaart gebracht.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Verspreide percelen buiten het eigendom van Staatsbosbeheer.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzende gebieden als Noordelijke Manderheide en Zuidelijker Vasserheide.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

De 25% niet gekarteerde gebieden en de aangrenzende gebieden buiten het Springendal en Dal van de Mosbeek.

overige adviezen

Fladderiep en Georde wilg interessant voor de landelijke genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Zeer waardevol gebied voor Zwarte els, Gewone vogelkers en Jeneverbes en zeldzame soorten als Fladderiep en Georde wilg. Mogelijkheden om versnipperd karakter te verbeteren.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Springendal & Dal van de Mosbeek (45)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M (Bert) en R. (René) van Loon. 2007. Rapport Overijssel: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal.

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Natuurmonumenten

Particulier

Natura 2000-gebied**Stelkampsveld (60)****floradistrict**

Subcentreuroop district

provincie

Gelderland

provincie**habitattypen**

Vochtige heiden [H4010]

Droge heiden [H4030]

Heischrale graslanden [H6230]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Oude eikenbossen [H9190]

kenmerkend

Vochtige en droge heide met Stekelbrem, Geoorde wilg, Kruiwilg, Wilde gagel en verspreide Jeneverbessen. Houtwallen en bosjes met (voormalig) hakhout en spaartelgen van Zomereik, Hazelaar, Es en Zwarte els (deels als broekbos met Zwarte bes in de ondergroei). Verspreid bijzondere soorten als Wegedoorn en Tweestijlige meidoorn

waardebepaling

Categorie A voor enkele autochtone houtige gewassen. Enkele zeldzame en bedreigde soorten: Stekelbrem, Wilde Mispel, Wilde gagel, Tweestijlige meidoorn, Geoorde wilg, Wegedoorn, Bosaalbes en Jeneverbes (F&Fwet). Populaties van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Lichtminnende soorten als Jeneverbes, Wilde mispel en Tweestijlige meidoorn staan hier en daar in de knel door schaduw.

beheersadvies

Jeneverbessen op diverse plaatsen vrijstellen. Maai- en plagbeheer werkt gunstig voor b.v. Stekelbrem maar kan ten kosten gaan van b.v. Geoorde wilg. Wilde gagel wordt bij beheer al gespaard.

cultuurhistorische waarden

Hakhout en spaartelgen van Zomereik, Es, Zwarte els en Hazelaar; in bosjes en deels op hoge wallen rondom akkers. Vooral hoge wallen met eikenhakhout zijn erg fraai.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Zwarte els, Zomereik, Zwarte bes en Hazelaar.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Het gebied is nagenoeg vlakdekkend in kaart gebracht.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Enkele particuliere bospercelen.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Verschillende waardevolle terreinen en landschapelementen grenzend aan het Natura 2000 gebied. Lochumse Berg en dal van de Slinge.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Ruime omgeving van het Stelkampsveld.

overige adviezen

Zeldzame soorten vermeerderen t.b.v. de genenbank

algemene conclusies

Zeer waardevol gebied voor enkele autochtone houtige gewassen w.o. een aantal zeldzame soorten als Stekelbrem, Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn. Wilde mispel, Wilde gagel en Geoorde wilg. Lichtminnende soorten als Jeneverbes vrijstellen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Stelkampsveld (60)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. en R. van Loon, 2009, in prep. Rapport Gelderland: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht, Berg en Dal.

Digitale bestanden beschikbaar; rapport in voorbereiding.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

vervolg: Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Stelkampsveld (60)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

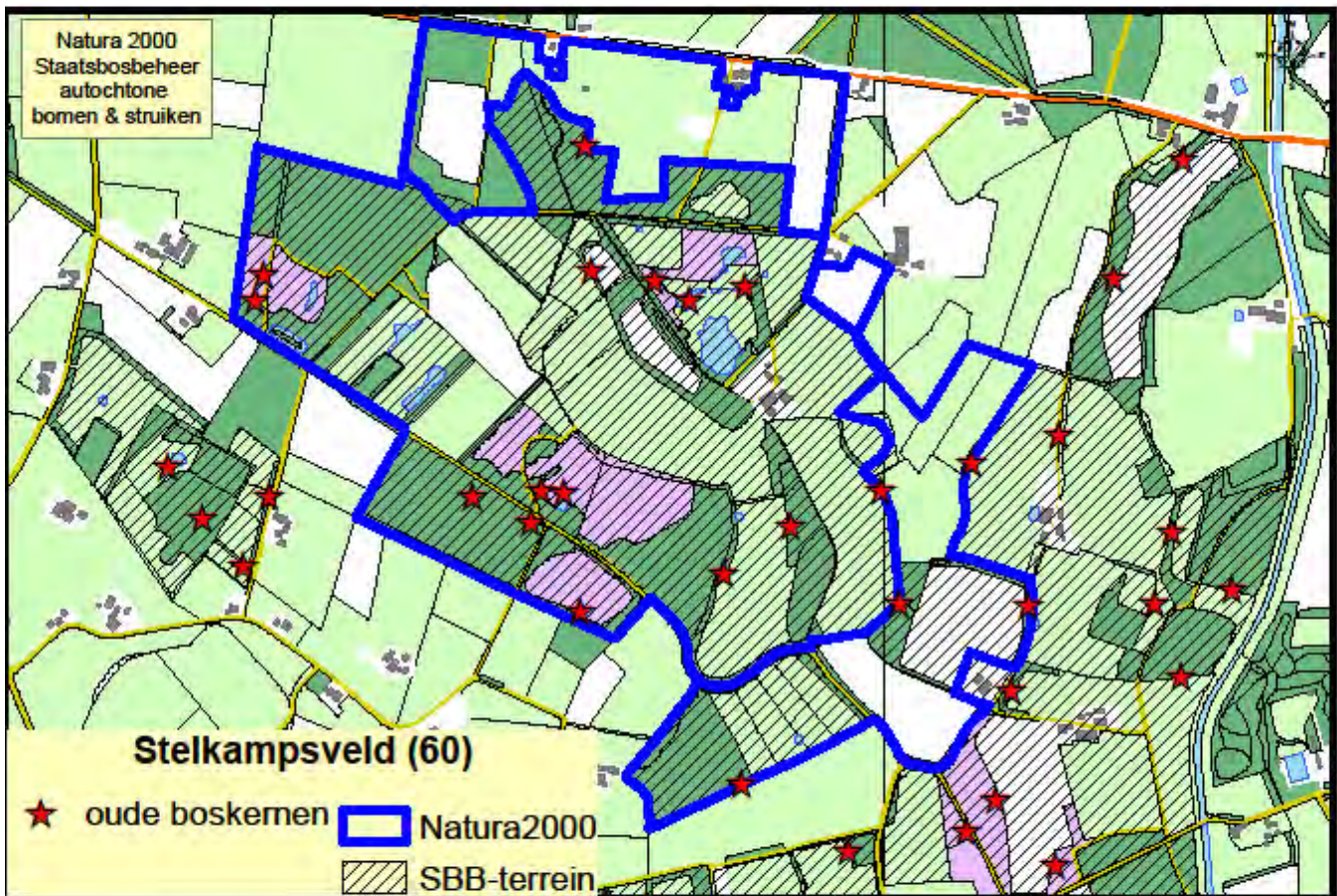
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - zeer klein (≤ 5 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	x	x	x			z
Wilde mispel (<i>Mespilus germanica</i>)		x	x			z
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)		x	x			z
Bosaalbes (<i>Ribes rubrum</i> subsp. <i>rubrum</i>)	x	x	x		x	zz

overige autochtone bomen en struiken

Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)
Ruwe berk (<i>Betula pendula</i>)
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Klimop (<i>Hedera helix</i>)
Sporkehout (<i>Rhamnus frangula</i>)
Rode kornoelje (<i>Cornus sanguineus</i>)
Gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>)
Wilde lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>)
Wilde kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>)
Grauwe wilg (<i>Salix cinerea</i>)
Ratelpopulier (<i>Populus tremula</i>)
Hulst (<i>Ilex aquifolium</i>)
Bitterzoet (<i>Solanum dulcamara</i>)
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)
Struikhei (<i>Calluna vulgaris</i>)
Gewone dophei (<i>Erica tetralix</i>)
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)
Blauwe bosbes (<i>Vaccinium murtilliis</i>)

Natura 2000-gebied

Uiterwaarden IJssel (38)

floradistrict

Fluviatiel district

provincie

Gelderland

provincie

Overijssel

habitattypen

Stroomdalgraslanden [H6120]

Ruigten en zomen [H6430]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Droge hardhoutoibossen [H91F0]

kenmerkend

Uiterwaardengebied met restanten van oud heggenlandschap (voorbeelden bij Cortenoever, Rammelwaard, Ravenswaard). Op oude oeverwallen relictten van hardhoutoibos en spaarzaam opstanden met eikenhakhout, o.a. Eesterloo bij Gorsel. Verspreid schietwilgenbosjes, wilgenstruweel en doornstruweel, o.a. in natuurontwikkelingsgebieden met begrazing.

waardebepaling

Diverse A-categorie-terreinen. Omvangrijke, zeer waardevolle autochtone genenbron voor houtige soorten van Zachthout- en Hardhoutoibos. De soorten van het Hardhoutoibos zijn vooral vertegenwoordigd in heggencomplexen, met Eenstijlige meidoorn, wilde rozensoorten, Rode kornoelje, Wegedoorn en Gelderse roos, en doornstruwelen. Grote populatie van o.a. autochtone Schietwilg. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Genetische vervuiling door beplantingen met niet-autochtoon plantmateriaal, vooral van Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn, Rode kornoelje, Wilde kardinaalsmuts, Schietwilg en Es. Autochtone bomen en struiken zijn momenteel nog redelijk goed te traceren (m.n. in oude heggen en oud hakhout, oude knobomen), bij toenemend beheer van niets doen of natuurontwikkeling met begrazing, wordt dit in de nabij toekomst steeds moeilijker. Enkele populaties zijn kwetsbaar vanwege geringe aantal individuen.

beheersadvies

Verwijderen/omvormen van niet-autochtone beplantingen. Grote populaties autochtone bomen en struiken kunnen goed worden benut voor natuurlijke verjonging/verspreiding. Nieuwe aanplant (ook bijvoorbeeld kleine herstelbeplantingen in heggen met "restplantsoen") uitsluitend met autochtoon plantmateriaal.

Versterken/herintroduceren op maat van kwetsbare/verdwenen populaties met strikt regionaal autochtoon plantmateriaal.

Eventueel begrazingsbeheer afstemmen op de kwetsbare autochtone genenbronnen (i.v.m. betreding en vrachtschade aan oude heggen, solitaire oude (knot-)bomen en hakhoutstoven).

Uiterwaarden IJssel (38)

cultuurhistorische waarden

Oud agrarisch cultuurlandschap, uiterwaardenlandschap; (voormalig) hakhout Schietwilg, Es, Zwarte els, Zomereik (ook spaartelgen); knotwilgen, oude heggen, vlechtrelicten, voormalige grienden. Oude cultivars van populieren en wilgen (o.a. *Salix fragilis* cv. 'Furcata' en *Populus nigra* cv. 'Vereecken').

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Rode kornoelje, Wilde kardinaalsmuts, Gelderse roos.

In voor bereiding: Es, Schietwilg, Eenstijlige meidoorn, Wegedoorn, Sleedoorn, Hondсроos.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Steekproeven op kansrijke lokaties in Staatsbosbeheerterrein (ca. 50%), in overig terrein (ca. 25%).

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Grote delen van het gebied met vergelijkbare waarden en potenties in eigendom van derden: Gelders Landschap, Natuurmonumenten, Domeinen, Rijkswaterstaat, particulieren)

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Gelderse Poort, Oude IJssel, Zwarte water, Vecht- en Reggedal; aangrenzende buitendijkse gebied met natuurbestemming.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie resterende kansrijke lokaties (50-75%).

overige adviezen

Vermeerderen ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Spaanse aak, Kraakwilg, Grootvruchtige meidoorn en zeldzame rozensoorten.

algemene conclusies

Groot min of meer aaneengesloten zeer waardevol genenbrongebied voor diverse autochtone bomen en struiken; Enkele grote populaties van vrij zeldzame soorten zoals Schietwilg, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Rode kornoelje en wilde rozen, met concentraties op lokaties met oude struweelheggen. Goede mogelijkheden voor uitbreiding van genoemde natuurwaarden. Prioriteit aanbevolen voor omvorming van nieuw aangeplante en gerestaureerde oude heggen, waarbij niet-autochtoon plantmateriaal is gebruikt.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Uiterwaarden IJssel (38)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. en C.J.A. Rövekamp, 2000. Oorspronkelijk inheemse bomen en struiken in de A-locatie Middachten en Havikerwaard, een onderzoek naar autochtone genenbronnen. Vertrouwelijk rapport. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht

Rövekamp, C.J.A. en N.C.M. Maes, 2002. Autochtone bomen en struiken in De Graafschap. Een onderzoek naar autochtone genenbronnen. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht. (met apart Vertrouwelijk rapport)

Maes, N.C.M. & R. van Loon, 2007. Rapport Overijssel: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal

Maes, N.C.M. & R. van Loon, in voorbereiding. Rapport Gelderland: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal

Maes, N.C.M. 2006. Inventarisatie van autochtone bomen en struiken in de terreinen van Het Geldersch Landschap. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht

Maes, N.C.M. (Bert), 2007. Deventer-koplopers. Autochtone genenbronnen en cultuurhistorie in de IJsseluiterwaarden. Utrecht.

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Provinciaal Landschap

Rijkswaterstaat

Domeinen e.a.

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Uiterwaarden IJssel (38)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)			x			a
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)			x			z
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Gladde iep (<i>Ulmus minor</i>)			x			zz
Zomereik (<i>Quercus robur</i>)			x			a
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)						a
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)			x			a
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)		x	x			z
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Rode kornoelje (<i>Cornus sanguineus</i>)			x			z
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)			x			a

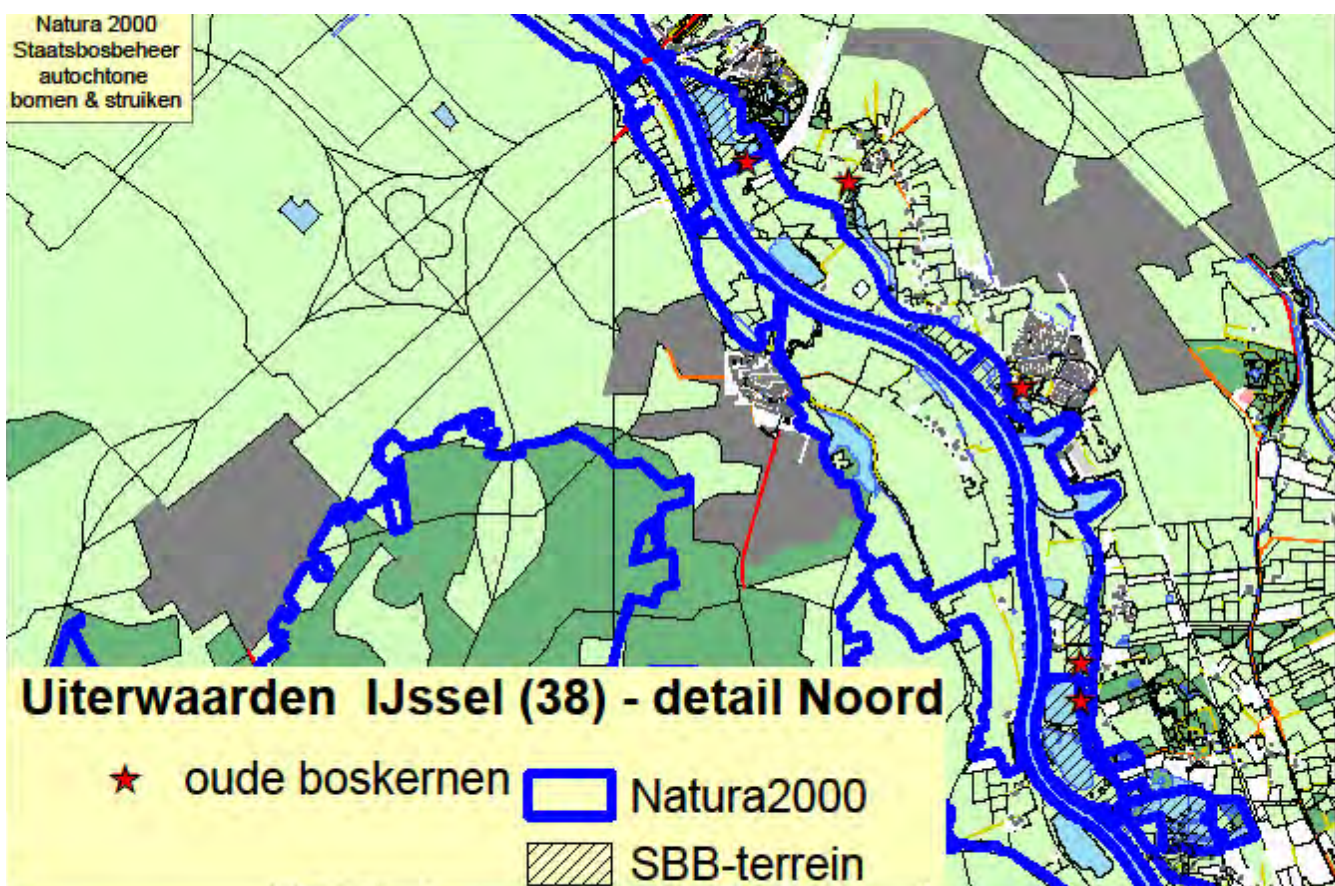
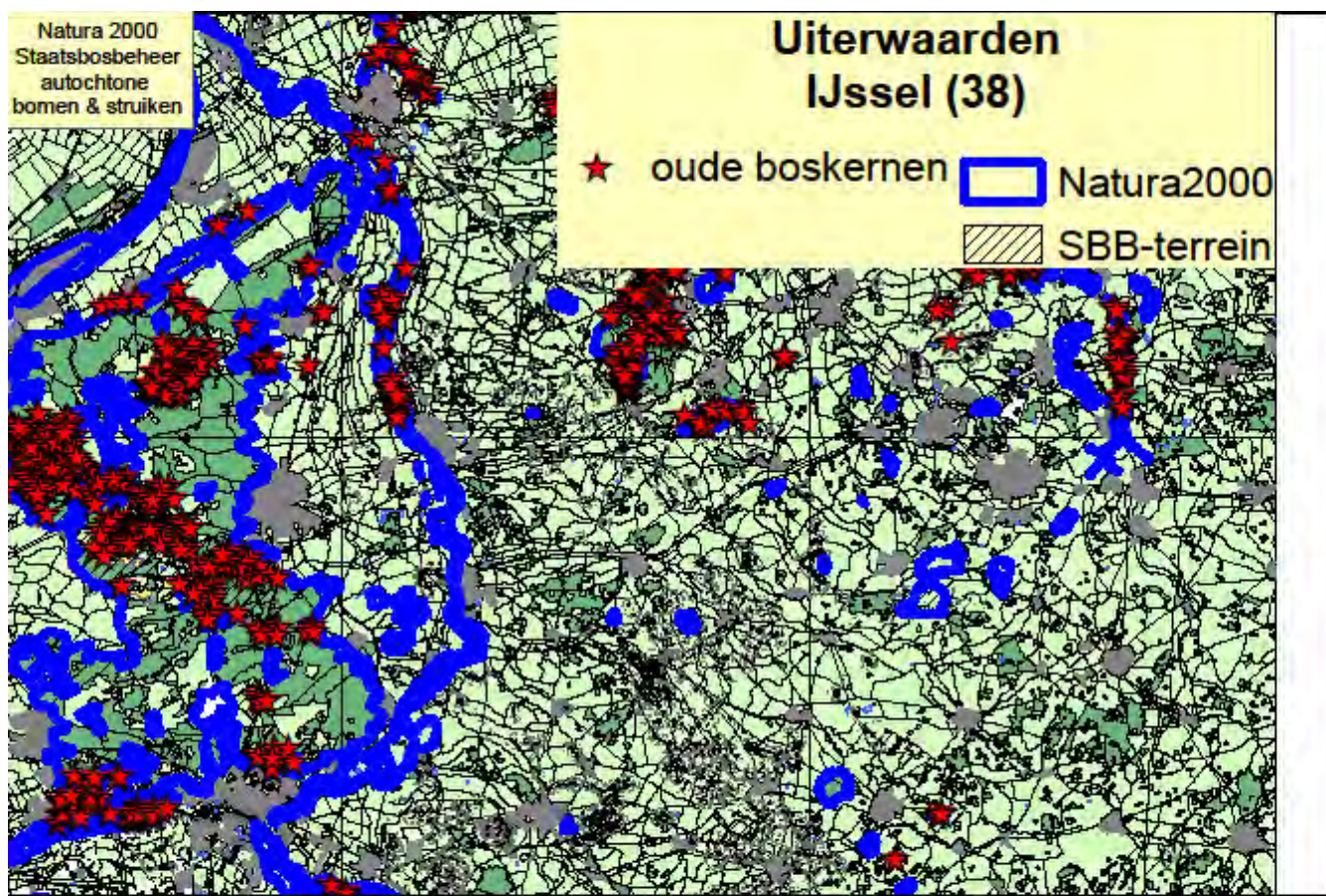
belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

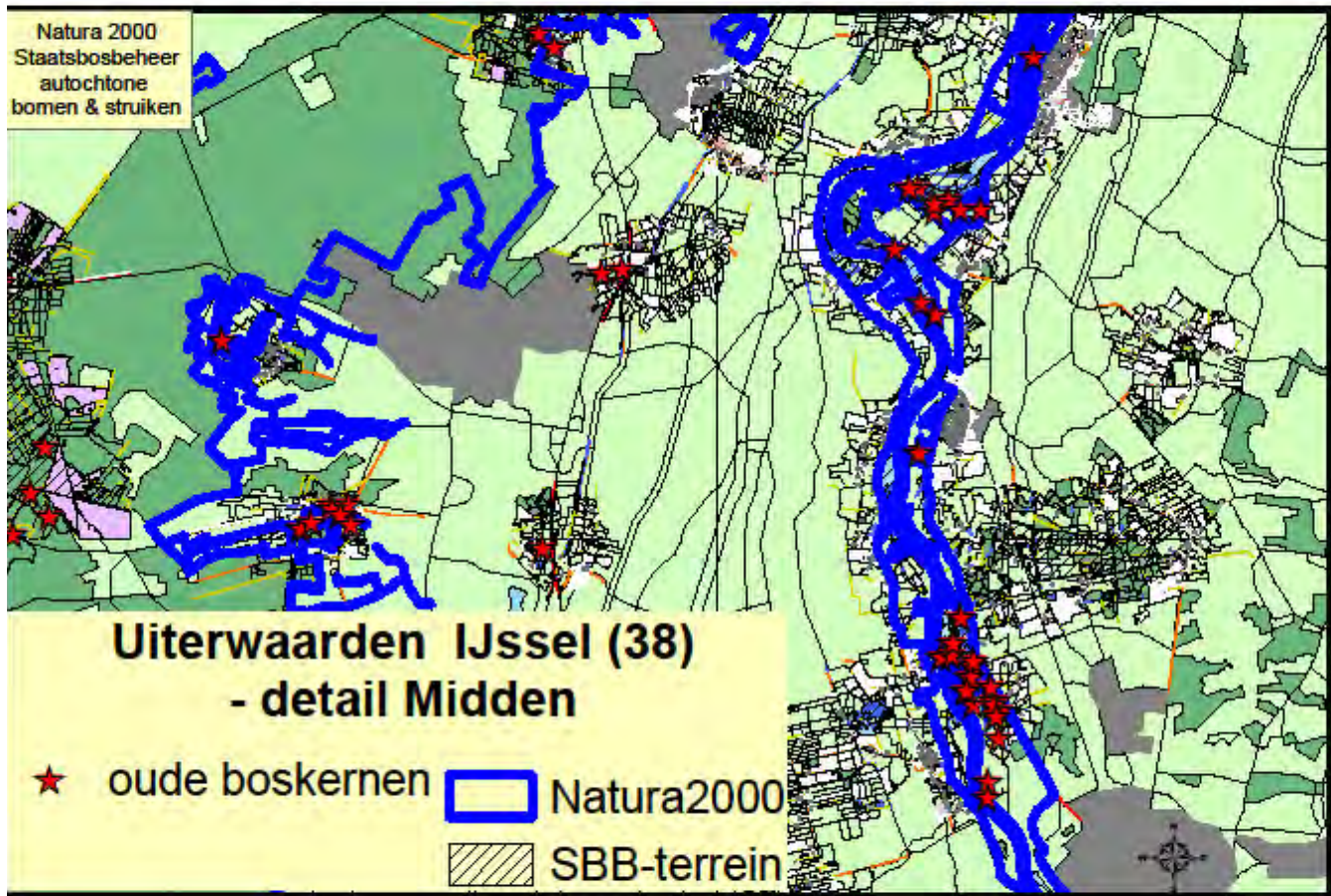
	I	N	R	RL	RL*	Z
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)			x			z
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)			x			a
Tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	x	x	x			z
Heggenroos (<i>Rosa corymbifera</i>)			x			z
Zwarte bes (<i>Ribes nigrum</i>)			x			z
Spaanse aak (<i>Acer campestre</i>)	x	x	x		x	zz

Bijlage 3. Kaartoverzicht opnamelocaties

Natura 2000-gebied

Uiterwaarden IJssel (38)

Natura 2000-gebied**Uiterwaarden Waal (68)****floradistrict**

Fluviatiel district

provincie

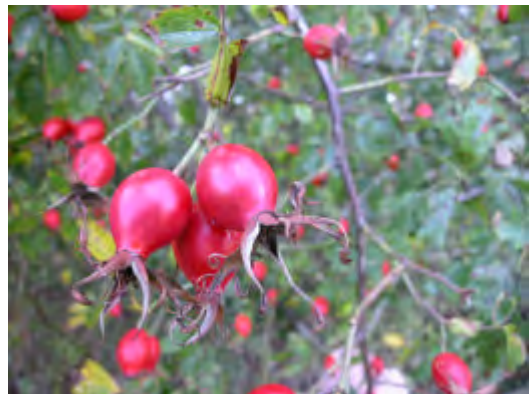
Gelderland

provincie**habitattypen**

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Uiterwaarden en binnendijks gebied. Oude meidoornhagen met o.a. zeldzame rozensoorten, oude grienden en houtwallen met wilgen en struiken. Let op: er is slechts een zeer klein deel van dit Natura 2000 gebied genventariseerd.

waardebepaling

Categorie A, B en C. Met name de Rijswaard is zeer waardevol vanwege de autochtone Eenstijlige meridoorn, de verschillende wilde rozensoorten en oude wilgen, Es en Zwarte populier. Soorten van internationale, nationale en regionale betekenis. Let op: er is slechts een zeer klein deel van dit Natura 2000 gebied geïnventariseerd, waaronder geen Staatsbosbeheer eigendommen.

knelpunten

Aanplant van niet-autochtone bomen en struiken: inkruising met autochtone exemplaren vermindert de waarde van het autochtone genenmateriaal. Onbekendheid met groeiplaatsen van zeldzame bomen en struiken kan gevolgen hebben voor het behoud ervan.

beheersadvies

Omvorming van plaatselijke begroeiingen met niet-autochtone bomen en struiken. Bekendheid geven aan beheerders van groeiplaatsen van zeldzame soorten.

cultuurhistorische waarden

Voormalig hakhout van Zwarte populier. Oude grienden en knotwilgen. Oude meidoornheggen. Binnendijkse gebied bij Neerijnen heeft merendeels een parkkarakter.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Eenstijlige meidoorn, Hondсроos, Schietwilg en Kraakwilg.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Alleen het gebied bij Neerijnen (Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen) is geïnventariseerd. Meer dan 90% is nog niet in kaart gebracht.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Diverse gebieden buiten de eigendommen van Staatsbosbeheer.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Diverse uiterwaardengebieden en binnendijkse gebieden.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

90% van het Natura 2000 gebied en de er aan grenzende uiterwaarden en binnendijkse gebieden.

overige adviezen

Opname van zeldzame soorten, waaronder wilde rozensoorten en Zwarte populier in de genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Met name de Rijswaard bij Neerijnen is een bijzonder waardevol gebied voor diverse wilde rozensoorten, Eenstijlige meidoorn, Zwarte populier, Schietwilg, Kraakwilg en Es.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Uiterwaarden Waal (68)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 2004. Verslag en advies over Neerijnen, de Rijswaard en de Loenermark. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht.

Maes, N.C.M. (Bert), 2006. Inventarisatie van autochtone bomen en struiken in de terreinen van Het Geldersch Landschap. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht.

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

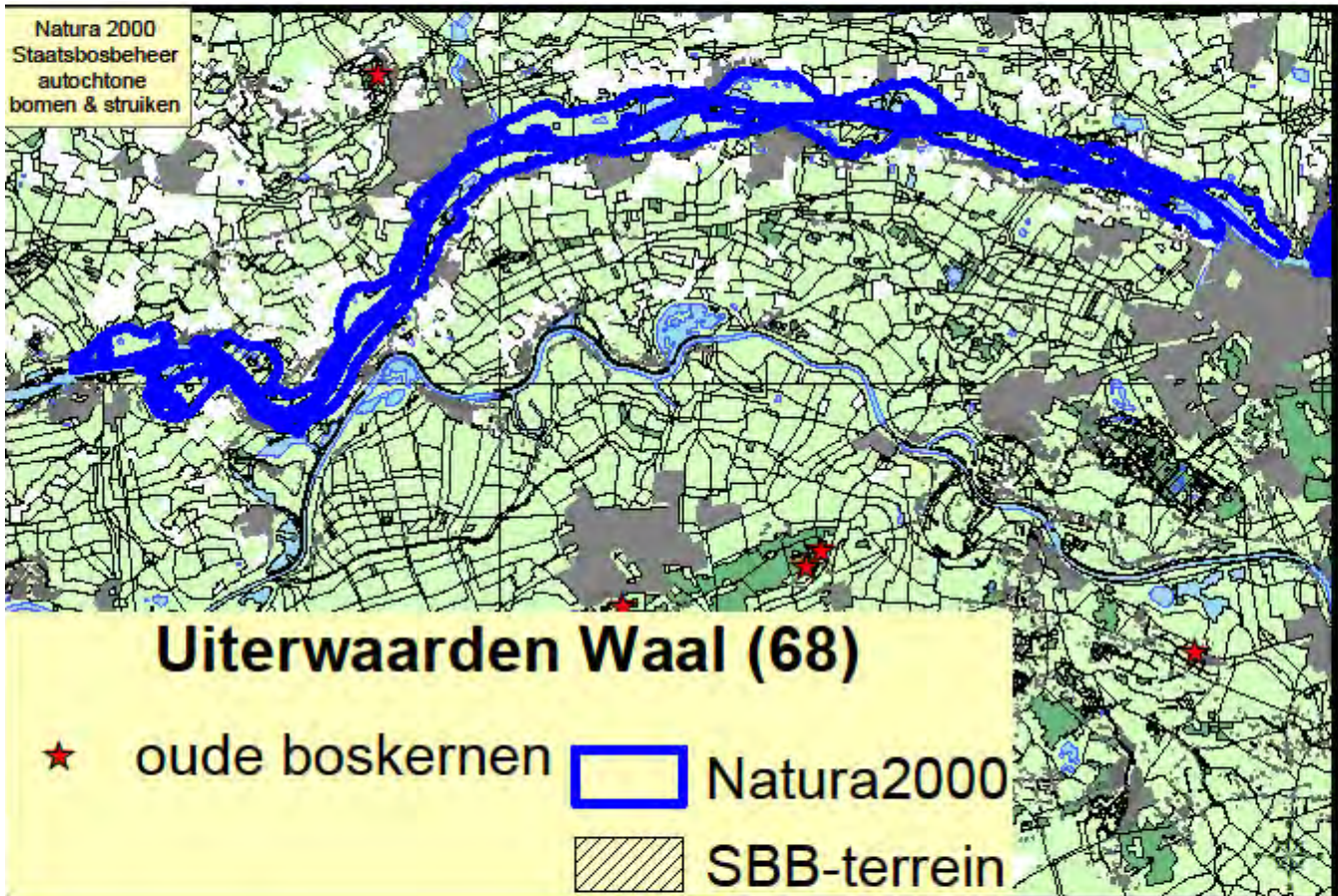
Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Domeinen

Natuurmonumenten

Particulier

Natura 2000-gebied**Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (36)****floradistrict**

Fluviatiel district

provincie

Overijssel

provincie**habitattypen**

Droge hardhoutoibossen [H91F0]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Deels nat hakhoutbos en stroken van Zwarte els, grienden en bosjes van Gladde iep en Sleedoorn.

waardebepaling

Categorie A m.b.t. de oude elzen- en essenhakhoutbosjes. Zeldzaam relict van Essen-Iepenbos met Wegedoorn. Knotbomen van Kraakwilg en Schietwilg. Soorten internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Plaatselijk neemt de opslag en uitbreiding toe van Sleedoorn ten koste van Gladde iep en Wegedoorn. Aanplant van exoten en niet-autochtoon plantmateriaal: inkruising met autochtone exemplaren vermindert de waarde van het autochtone genenmateriaal.

beheersadvies

Plaatselijk terugdringen van Sleedoorn. Wilde rozen en Wegedoorn vrijstellen. Waar mogelijk voorzetten van elzenhakhoutbeheer. Waardevolle bosvegetaties omvormen naar autochtoon bos. Snoeihout verwijderen.

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (36)

cultuurhistorische waarden

Elzen- en essen hakhout- en iepenbosjes. Grienden met deels hybridewilgen. Iepenheggen. Knotbomen van Kraakwilg, Schietwilg en Canadapopulier. Beplanting van eendenkooi. Deels landgoedsfeer.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding Zwarte els en Gladde iep.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Gebied ca. 80% geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Diverse terreinen buiten Staatsbosbeheer eigendom.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Enkele aansluitende bosjes en houtwallen.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

De 20% niet geïnventariseerde delen van het Natura 2000 gebied en aansluitende landschapselementen.

overige adviezen

Opname van Beklierde heggenroos, Wegedoorn en Zuurbes in de genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Zeer waardevol gebied vanwege autochtone Zwarte els, Es, Gewone vogelkers en Zwarte bes en zeldzaamheden als Wegedoorn, Beklierde heggenroos en Zuurbes. Zeldzaam relict van Essen-lepenbos.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (36)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 1999. Autochtone bomen en struiken langs de Overijsselsche Vecht en Zwarte Water. (met bijlage). Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Natuurmonumenten

Rijkswaterstaat

e.a.

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (36)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

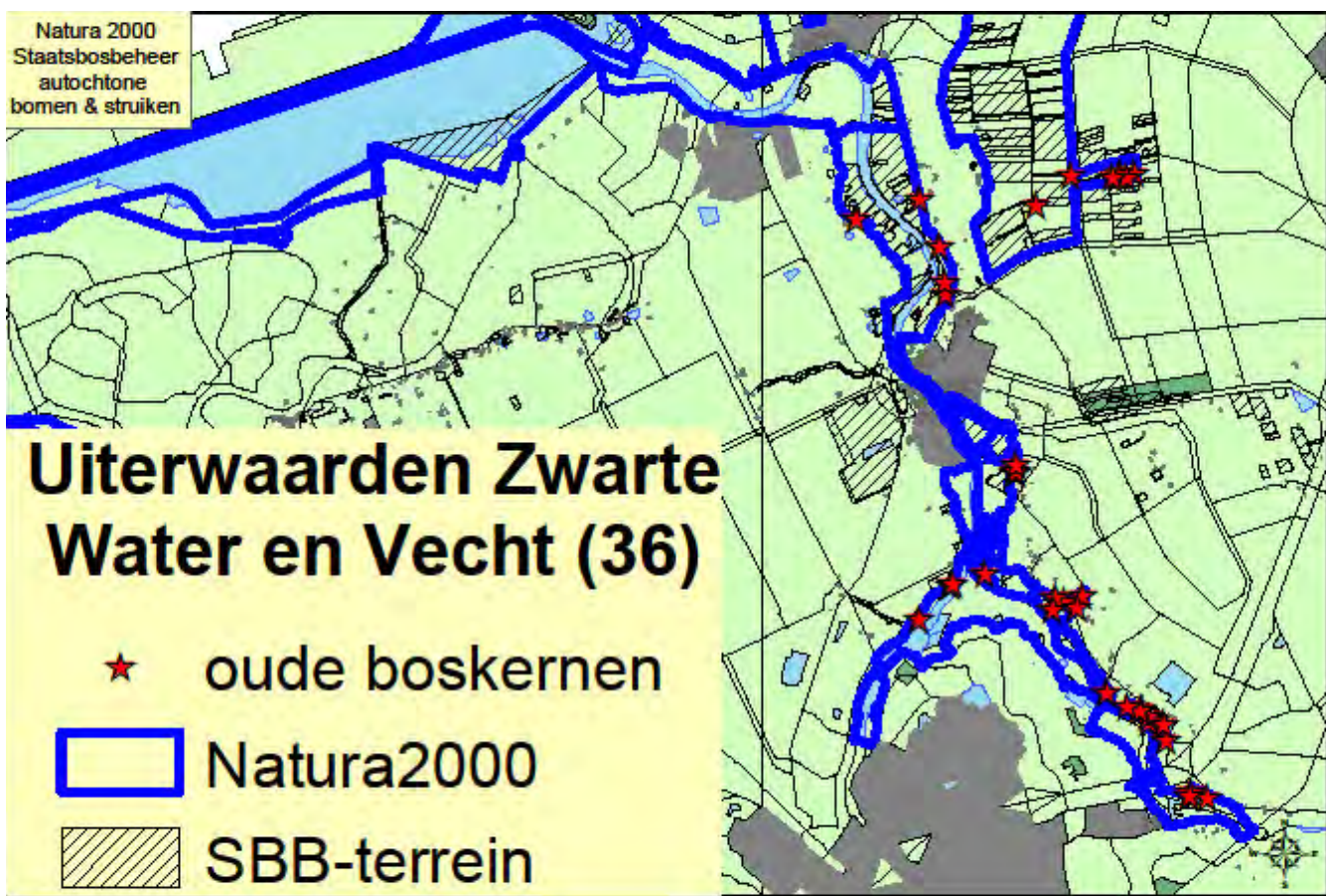
belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)			x			a
Gladde iep (<i>Ulmus minor</i>)			x			zz
Zwarte bes (<i>Ribes nigrum</i>)			x			z
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)			x			a
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)			x			z
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)			x			z

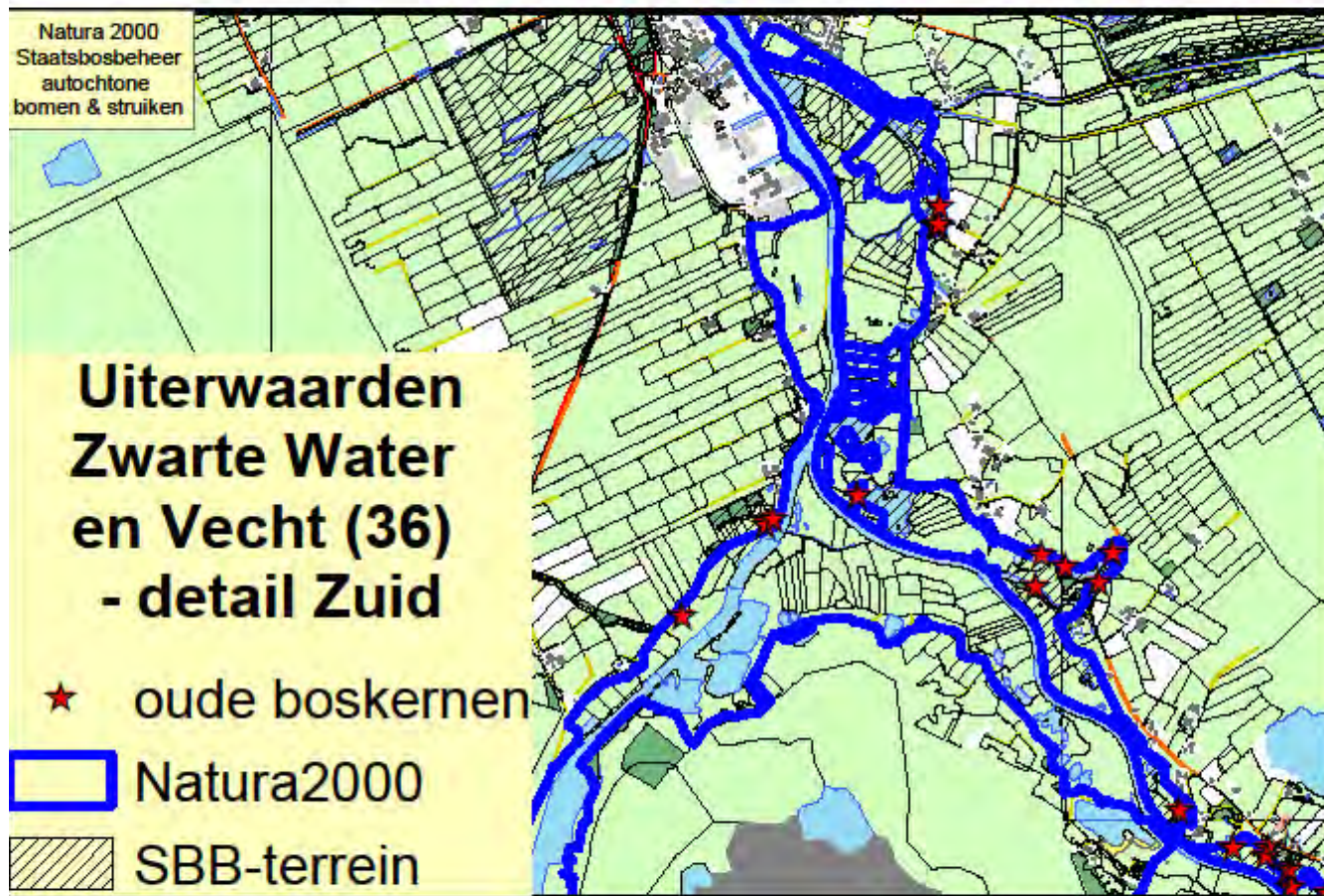
belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)			x			a
Beklierde heggenroos (<i>Rosa balsamica</i>)		x	x			z
Georde wilg (<i>Salix aurita</i>)		x	x			zz

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (36)

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (36)

Natura 2000-gebied**Vecht- en Beneden-Reggegebied (39)****floradistrict**

Fluviatiel district

provincie

Overijssel

provincie**habitattypen**

Stuifzandheiden met struikhei [H2310]

Vochtige heiden [H4010]

Droge heiden [H4030]

Jeneverbesstruwelen [H5130]

Stroomdalgraslanden [H6120]

Ruigten en zomen [H6430]

Oude eikenbossen [H9190]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Gevarieerd, gradiëntrijk rivierdal met rivierduinen, stroomruggen en oude meanders. Vanwege normalisatie, aanleg van stuwen is de dynamiek grotendeels verdwenen. Elzenbroekbossen, eikenhakhout op stuifduinen en oeverwallen. Wilgenstruwelen langs oude stroomgeulen, Jeneverbes- en doornstruwelen (met Sleedoorn, meidoorn en wilde rozensoorten) op oevers en in stroomdalgraslanden. Op de hogere zandgronden veel aangeplant loof- en naaldbos, droge en natte heide, stuifzand en enkele vennen.

waardebepaling

Categorie A voor m.n. veel autochtone struiken in de Jeneverbes-, doorn-, en wilgenstruwelen, b.v. bij Junner Koeland, Houtprathoek en een droog heidecomplex bij Calsum. Waardevol genenbrongebied voor tal van zeldzame soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang, w.o. 6 wilde rozensoorten (o.a. Egelantier, Kleinbloemige roos, Viltroos en Beklierde heggenroos). Omvangrijke Jeneverbesstruwelen (F&Fwet). Oud hakhout van Zwarte els, Es en Zomereik; Lavendelhei o.a. op Beerzerveld (volgens lit. ook in boswachterij Ommen).

knelpunten

Genetische vervuiling door beplantingen met niet-autochtoon plantmateriaal, in de omgeving van bijzondere, autochtone populaties. Voorbeelden: de omgeving van De Mars, Vechtmaten en Arriër koeland met aanplant van o.a. Eenstijlige meidoorn, Rode kornoelje, Gewone vogelkers, rozensoorten, Wilde kardinaalsmuts, Egelantier, Es en Zomereik. Kwetsbare, weinig bekende, relictpopulaties van m.n. zeldzame rozensoorten en Kruiwilg. Lokaal oprukkende verjonging van exoten (Amerikaanse vogelkers, krentenboompje, Gewone en Noorse esdoorn) ten koste van autochtone populaties.

beheersadvies

Verwijderen/omvormen van niet-autochtone beplantingen. Aanwezige grote populaties autochtone bomen en struiken kunnen goed worden benut voor natuurlijke verjonging/verspreiding. Nieuwe aanplant uitsluitend met autochtoon plantmateriaal. Versterken/herintroduceren op maat van kwetsbare/verdwenen populaties met strikt regionaal autochtoon plantmateriaal. Bij eventuele uitblijvende verjonging verbossing van waardevolle struwelen voorkomen. Monitoring van begrazingsbeheer i.v.m. eventuele schade voor houtige gewassen en effect op verjonging.

Eventueel:

Experimenten (en monitoring) met verhoogde dynamiek vanuit de Vecht. Experimenten met periodiek afzetten doornstruwelen met bevordering zeldzame soorten (voorbeeld op en nabij Camping De Roos).

Vecht- en Beneden-Reggegebied (39)

cultuurhistorische waarden

Deels oud agrarisch cultuurlandschap; Broekbossen met elzenhakhout; oude houtwallen met hakhout en spaartelgen van Zomereik. Hegrestanten.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Eenstijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts, Sleedoorn, Sporkehout, Bittere wilg.

In voorbereiding: Zwarte els, Tweestijlige meidoorn, Wegedoorn, Zomereik, Hondсроos, Heggenroos, Zwarte bes, Aalbes.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Bossen en struwelen op Staatsbosbeheerterrein vrijwel vlakdekkend gekarteerd. Steekproeven op heideterreinen (50%).

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Delen van het gebied met vergelijkbare waarden en potenties in eigendom van derden: Overijssels Landschap, Natuurmonumenten, particulieren.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Verlengde rivierdalen van Beneden Regge en Vecht.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Aanvullende kansrijke lokaties op heideterreinen van Staatsbosbeheer.

Vlakdekkende kartering oude boskernen, struwelen en kansrijke heideterreinen in eigendom van derden (ca. 50% van totale Natura 2000 gebied: o.a. dal van Boven Regge, Archemerberg en Lemelerberg, bos en heidegebied omgeving Junne en Beerze nog niet geïnventariseerd).

overige adviezen

Vermeerderen ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Bittere wilg, Geoorde wilg, Kruiwilg, Zwarte bes, Bosaalbes en zeldzame rozensoorten.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor diverse autochtone bomen en struiken; Enkele grote populaties van (vrij) zeldzame soorten (o.a. Tweestijlige meidoorn, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Bittere wilg, Kruiwilg, Geoorde wilg, Jeneverbes). Goede mogelijkheden voor uitbreiding/verjonging vanuit autochtone populaties. Met name prioriteit voor omvorming van beplantingen, waarbij niet-autochtoon plantmateriaal is gebruikt.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Vecht- en Beneden-Reggegebied (39)

Literatuurverwijzing

Maes N.C.M. & R van Loon, 2007. Rapport Overijssel: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal

Ongepubliceerde opnamegegevens.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Provinciaal Landschap

Particulier

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Vecht- en Beneden-Reggegebied (39)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

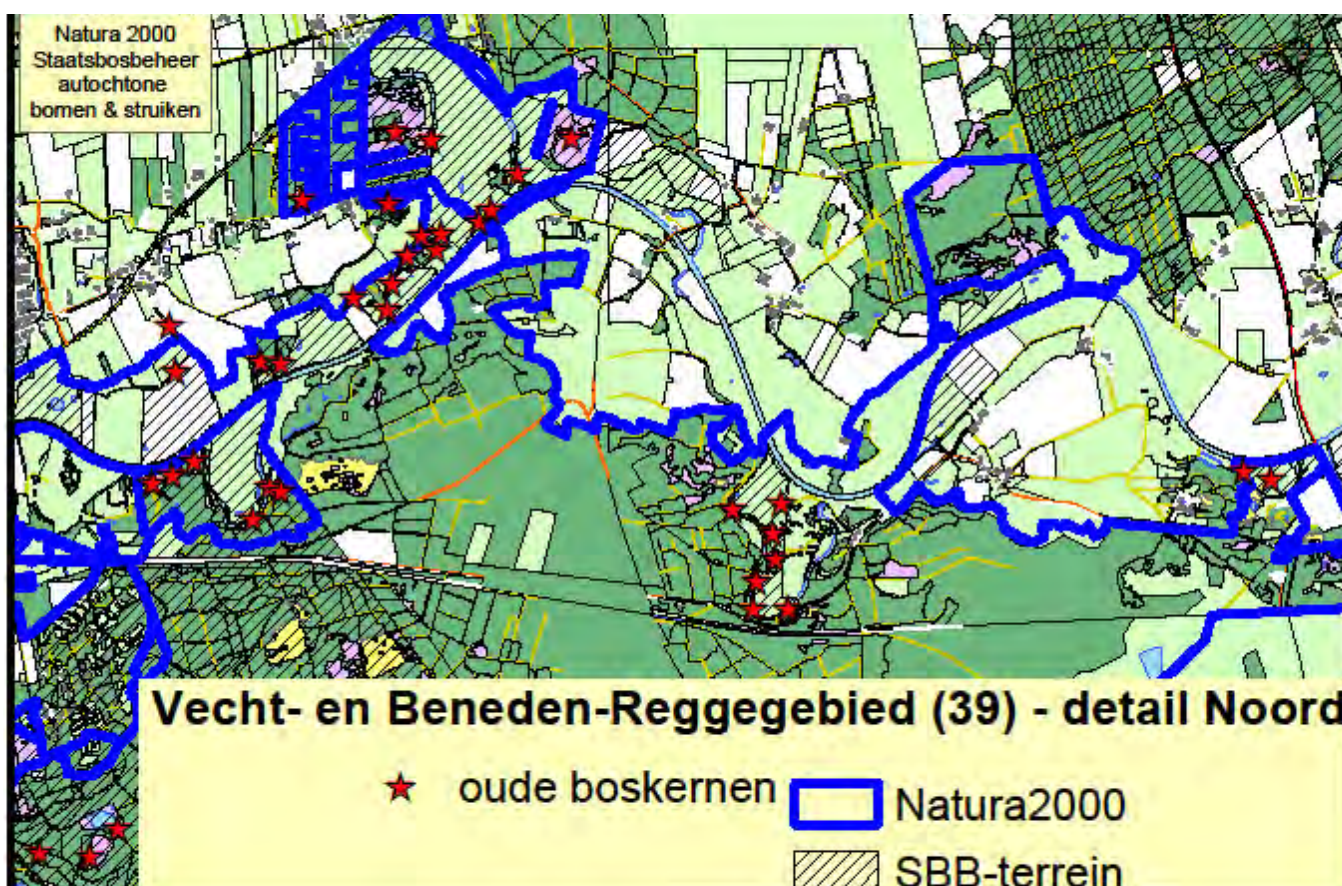
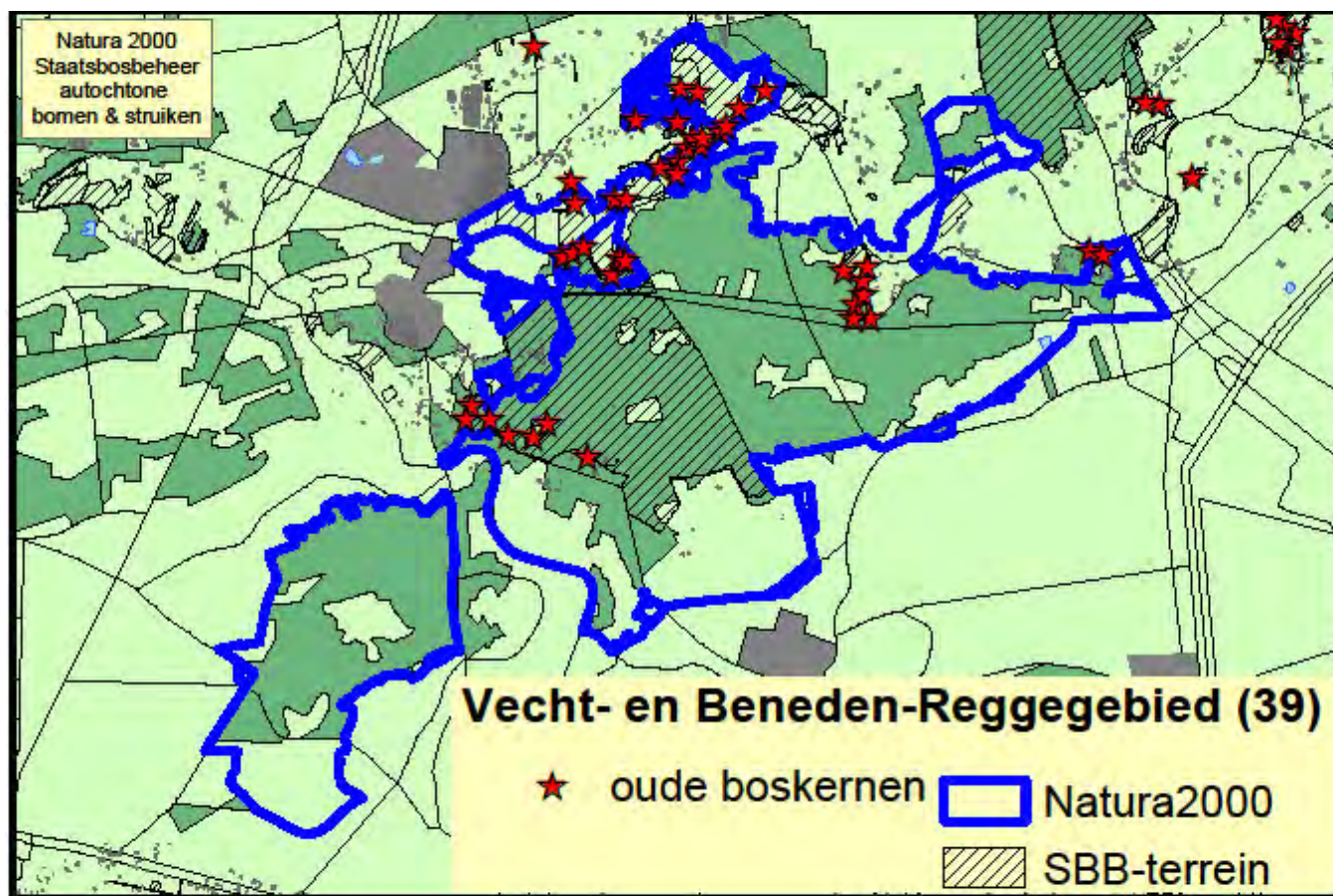
belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Zomereik (<i>Quercus robur</i>)			x			a
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)						a
Tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	x	x	x			z
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)			x			a
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)		x	x			z
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)			x			a
Heggenroos (<i>Rosa corymbifera</i>)			x			z
Bittere wilg (<i>Salix purpurea</i>)		x	x			zzz
Geoorde wilg (<i>Salix aurita</i>)		x	x			zz
Kruipwilg (<i>Salix repens</i> subsp. <i>repens</i>)		x	x		x	zz
Jeneverbes (<i>Juniperus communis</i>)		x	x	x	x	z
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)			x			z
Zwarte bes (<i>Ribes nigrum</i>)			x			z
Aalbes (<i>Ribes rubrum</i>)	x	x	x		x	zz
Kleine veenbes (<i>Vaccinium oxycoccos</i>)		x	x	x	x	zzz

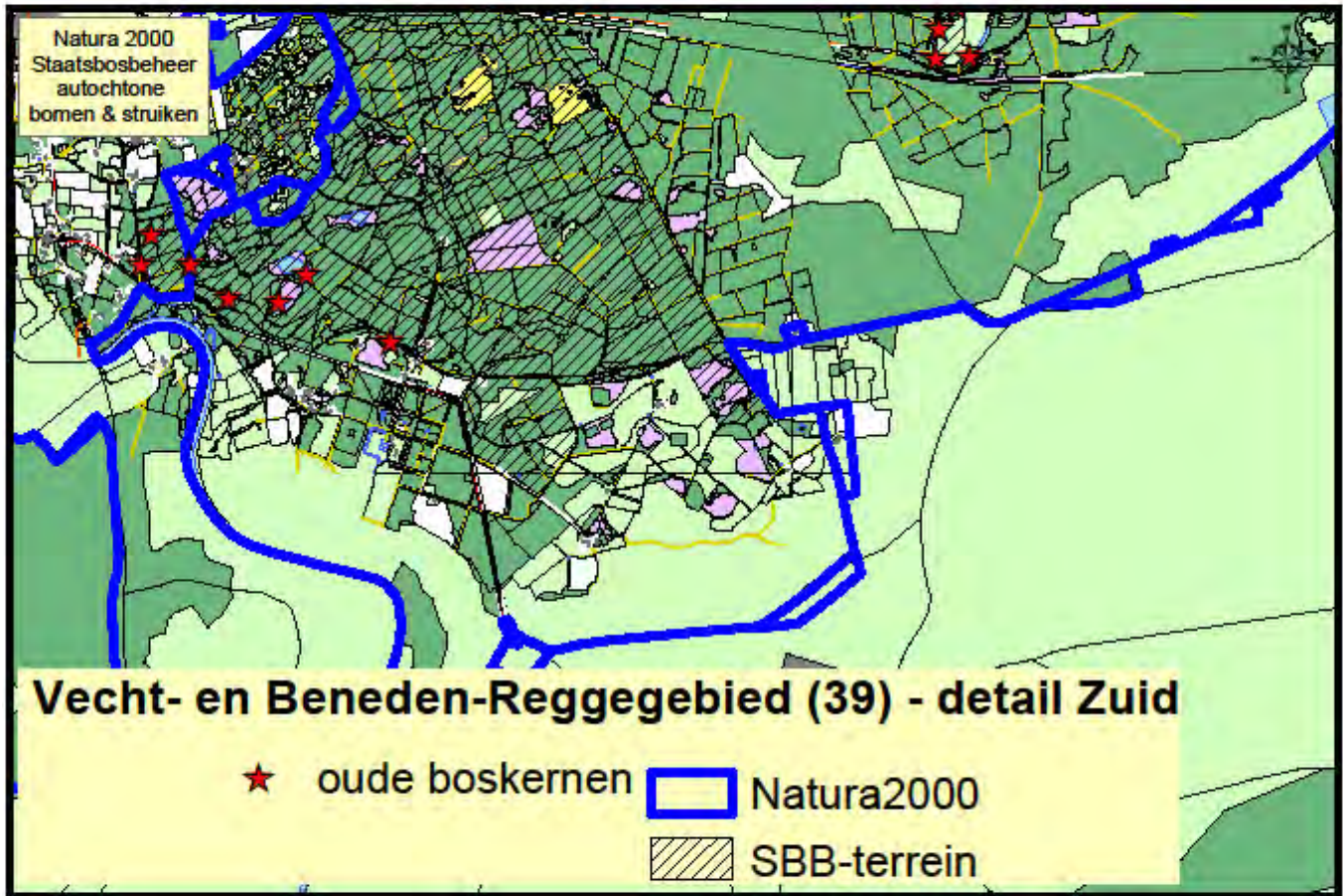
belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Wilde gagel (<i>Myrica gale</i>)		x	x	x	x	z
Egelantier (<i>Rosa rubiginosa</i>)		x	x			zz
Bastaardmeidoorn (<i>Crataegus x media</i>)			x			z
Grootvruchtige meidoorn (<i>Crataegus x macrocarpa</i>)	x	x	x		x	zzz

Vecht- en Beneden-Reggegebied (39)

Vecht- en Beneden-Reggegebied (39)

Natura 2000-gebied

Veluwe (57)

floradistrict

Gelders district

provincie

Gelderland

provincie

habitattypen

Stuifzandheiden met struikhei [H2310]

Binnenlandse kraaiheibegroeiingen [H2320]

Vochtige heiden [H4010]

Droge heiden [H4030]

Jeneverbesstruwelen [H5130]

Beuken-eikenbossen met hulst [H9120]

Oude eikenbossen [H9190]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Oude bossen met Zomer- en Wintereik als strubbenbos, hakhoutbos en spaartelgenbos. Beukenbos (spaartelgenbos), soms met Wintereik. Zeer zeldzaam: Wilde appel.

Leemhoudende overgangsmilieus en beekdalen met o.a. Schijnkoraalmeidoorn. Grootvruchtige meidoorn, Tweestijlige meidoorn, Haagbeuk, Rode kornoelje, Heggenroos, Beklierde heggenroos en Wilde kardinaalsmuts. Dwergstruikvegetatie met Kraaihei, Rode bosbes, Blauwe bosbes en heidebremmen.

Jeneverbesstruwelen. Beekdalbos met voormalig hakhout van Zwarte els. Plaatselijk struwelen van Wilde gagel, Gaspeldoorn, Geoorde wilg en Kruiwilg.

waardebepaling

Grote oude boskerncomplexen en Jeneverbesstruwelen in de A-categorie. In totaal meer dan 8000 ha. oude boskernen van vnl. lichtminnende Zomer- en Wintereik. Grootste oppervlakte van autochtone Wintereik, Beuk en Jeneverbes (Flora & faunawetsoort) in ons land. Kleine en zeldzame populaties van Wilde appel, Grootvruchtige meidoorn, Tweestijlige meidoorn en Beklierde heggenroos. Noordgrens van de Gaspeldoorn en zuidgrens van de Kraaihei en Rode bosbes. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Lichtminnende oude eikenbossen komen door nietsdoenbeheer, begrazing en toename van (niet-autochtone) Beuk in de knel. In deze eeuw zullen daardoor vele honderden ha. oude boskernen verdwijnen. Uitkap (plenterkap) beheer leidt tot afname van autochtone eikenpopulaties. Lichtminnende Wilde appels worden onvoldoende vrijgesteld. Laatste autochtone Grove den is recent omgevallen. Door grote populatie Wilde zwijnen worden oude bosbodems beschadigd en wordt verjonging van bomen soms belemmerd. Aanplant van niet-autochtone bomen en struiken benadeelt bestaande autochtone populaties. Roof van Blauwe bosbesstruiken t.b.v. illegale handel vindt plaats.

beheersadvies

Beheer richten op behoud van de lichtbehoefte oude eikenbossen en populatie Wilde appel. Aanpassen of stopzetten van nietsdoen beheer, begrazingsbeheer en uitkapbeheer in en rondom oude boskernen. Traditionele particuliere kappen van autochtone eiken in de noordelijke Veluwe stoppen. Aantallen Wilde zwijnen in oude boskernen verminderen. Alleen aanplant van autochtoon plantmateriaal en zonodig omvormig van niet-autochtone aanplant binnen of in de omgeving van oude boskernen. Oude eikenstoven vrijstellen. Meer toezicht op roof van Blauwe bosbes. Plaatselijk bestrijden van exoten in oude boskernen. Omvormingsbeheer ontwikkelen om door aanplantbos en productiebos versnipperde oude boskernen te ontsnipperen. Plaatselijk biedt omvormingsbeheer van jong heideontginningsbos naar heide en heidebremvegetatie een goed perspectief.

cultuurhistorische waarden

Grote oppervlakte voormalig hakhoutbos en spaartelgenbos van Wintereik, Zomereik, Beuk en Zwarte els. Deze oude boskernen zijn op te vatten als een pre-industrieel complex i.s.h. met leerlooierij, houtskoolwinning, ijzersmelterij, vezelwinning e.d.. Oude boswallen en grenswallen, deels nog Middeleeuws, met voormalig eiken- en beukenhakhout. Beekdalbos met voormalig hakhout. Wilde appelbomen waarschijnlijk door cultuurhistorisch beheer, waaronder jachtbeheer, behouden gebleven. Dwergstruikvegetaties a.g.v. eeuwenlange begrazing en afplaggen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Es, Wintereik, Zomereik en Beuk, Sporkehout. Wilde appel (in genenbank). In voorbereiding uitbreiding van Zomer- en Wintereiklocaties, Wilde lijsterbes.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 90% van de Veluwe is in kaart gebracht.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Diverse terreinen buiten SBB-eigendom sluiten aan op SBB-terreinen met waardevolle autochtone bomen en struiken.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Diverse waardevolle gebieden met autochtone bomen en struiken sluiten aan op het Natura 2000 gebied, waaronder houtwallen bij Heerde, heggen, houtwallen en oude boskernen bij Middachten. Vooral overgangsgebied naar de IJsseluiterwaarden interessant. Onderzoek daarnaar is wenselijk.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Ontbrekende 10% van de Veluwe. Binnen het Natura 2000 gebied is het zinvol om hier en daar de grenzen van de oude boskernen nauwkeuriger te bepalen, mede in verband met beheersadviezen. Aanvullende inventarisaties van gebieden grenzend aan de Veluwe van belang, met name de overgang naar de IJsselvallei.

overige adviezen

Gezien de geringe ervaring van beheer gericht op oude boskernen is het goed proefbeheersplannen op te stellen. Met name de problematiek van niet-autochtone Beuk, nietsdoenbeheer, begrazingsbeheer en uitkapbeheer vraagt daarbij aandacht. Enkele bijzondere soorten vermeerderen ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Vanwege de zeer grote oppervlakte aan oude boskernen (ancient woodland) met Zomereik, Wintereik en Beuk is de Veluwe van zeer grote betekenis, zowel landelijk als internationaal. Vooral autochtone Beuk behoort in ons land tot de grote zeldzaamheden. Daarnaast zijn er zeldzaamheden als Wilde appel, Grootvruchtige meidoorn, Schijnkoraalmeidoorn en Beklierde heggenroos. Kraaiheide, Rode bosbes en Gaspeldoorn bereiken op de Veluwe het grensgebied van hun areaal. Met name de lichtminnende eikenbossen behoeven een herbezinning op de thans uitgezette beheersvormen, waaronder nietsdoen, begrazingsbeheer en uitkapbeheer.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Veluwe (57)

Literatuurverwijzing

Rövekamp C.J.A. (Chris) en N.C.M. (Bert) Maes, 1998. Inventarisatie van oorspronkelijk inheemse genenmateriaal op de Veluwe. Provincie Gelderland, Arnhem.

Prins, G.A.H., N.C.M. Maes en M.J.T.M., Smit, 1993. De Wintereik in Nederland. Stichting Kritisch Bosbeheer, Utrecht.

Maes, N.C.M. (Bert en C.J.A. (Chris) Rövekamp, 2000. Oorspronkelijk inheemse bomen en struiken in de A-locatie Middachten en Havikerwaard, een onderzoek naar autochtone genenbronnen. Vertrouwelijk rapport. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht.

Hees, A. (Ad) van, Maes N.C.M. (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp, 2000. Beheerplan A-locatie Elspeterbosch. Alterra, Wageningen.

Maes, N.C.M. (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp, 2005. Oude boskernen op de Veluwe, een nieuwe beheersvisie gewenst. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht & Bronnen O&A, Nijmegen.

Maes, N.C.M. (Bert), 2006. Inventarisatie van autochtone bomen en struiken in de terreinen van Het Geldersch Landschap. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht.

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Provinciaal Landschap

Domeinen

particulier e.a.

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Veluwe (57)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)		x	x		x	zzz
Hulst (<i>Ilex aquifolium</i>)	x	x	x			z
Zomereik (<i>Quercus robur</i>)			x			a
Wintereik (<i>Quercus petraea</i>)		x	x			zz
Bastaardeik (<i>Quercus x rosacea</i>)		x	x			zz
Kraaihei (<i>Empetrum nigrum</i>)			x			a
Jeneverbes (<i>Juniperus communis</i>)		x	x	x	x	z
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Stekelbrem (<i>Genista anglica</i>)		x	x	x	x	z
Kruipbrem (<i>Genista pilosa</i>)		x	x	x	x	zz
Gaspeldoorn (<i>Ulex europaeus</i>)	x	x	x	x	x	zz

belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Wilde appel (<i>Malus sylvestris</i>)	x	x	x		x	zz
Grootvruchtige meidoorn (<i>Crataegus x macrocarpa</i>)	x	x	x		x	zzz
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)		x	x			z
Kruipwilg (<i>Salix repens</i>)		x	x		x	zz
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)			x			a
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)			x			z
Zwarte bes (<i>Ribes nigrum</i>)			x			z
Geoorde wilg (<i>Salix aurita</i>)		x	x			zz
Rode kornoelje (<i>Cornus sanguineus</i>)			x			z

vervolg: Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Veluwe (57)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

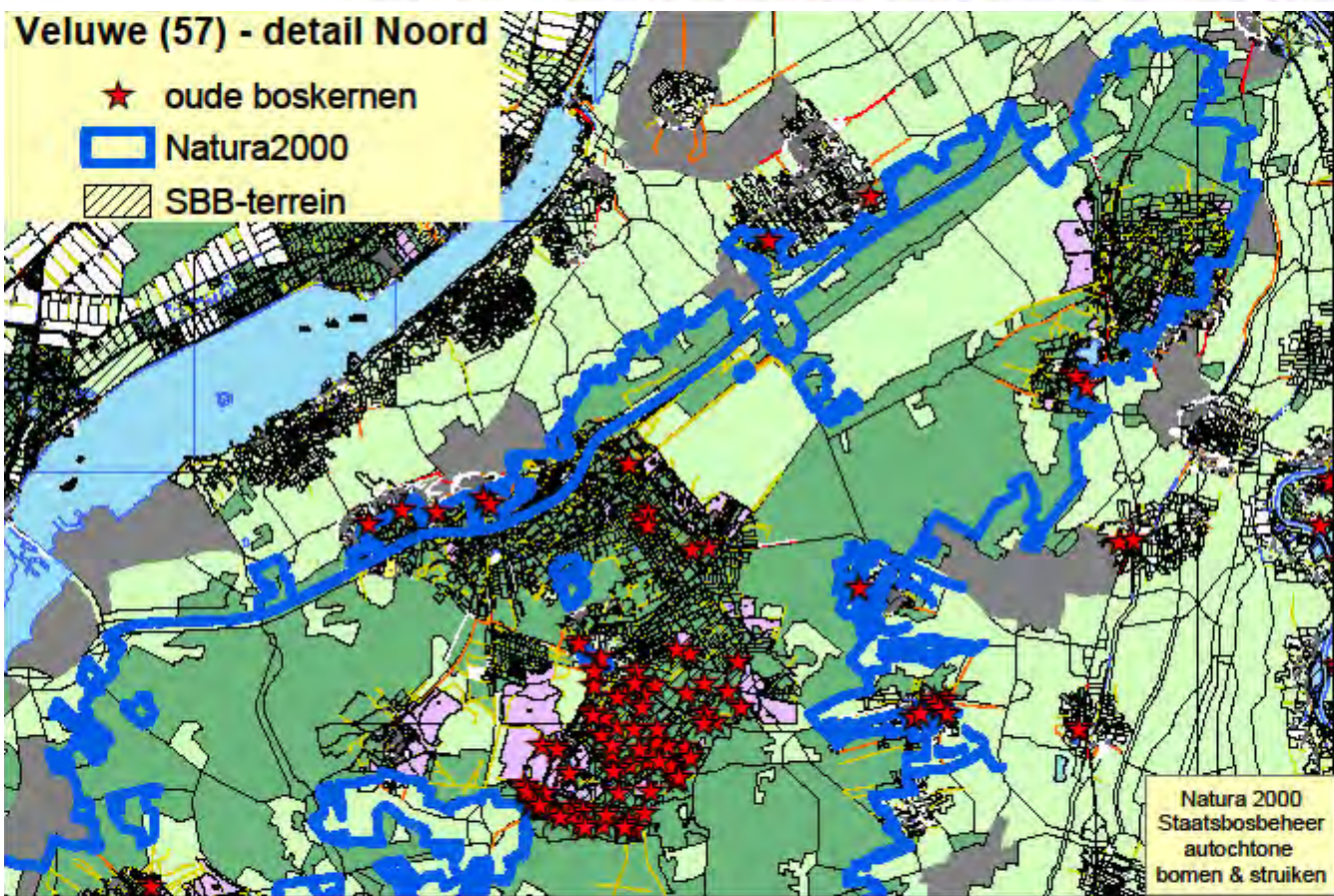
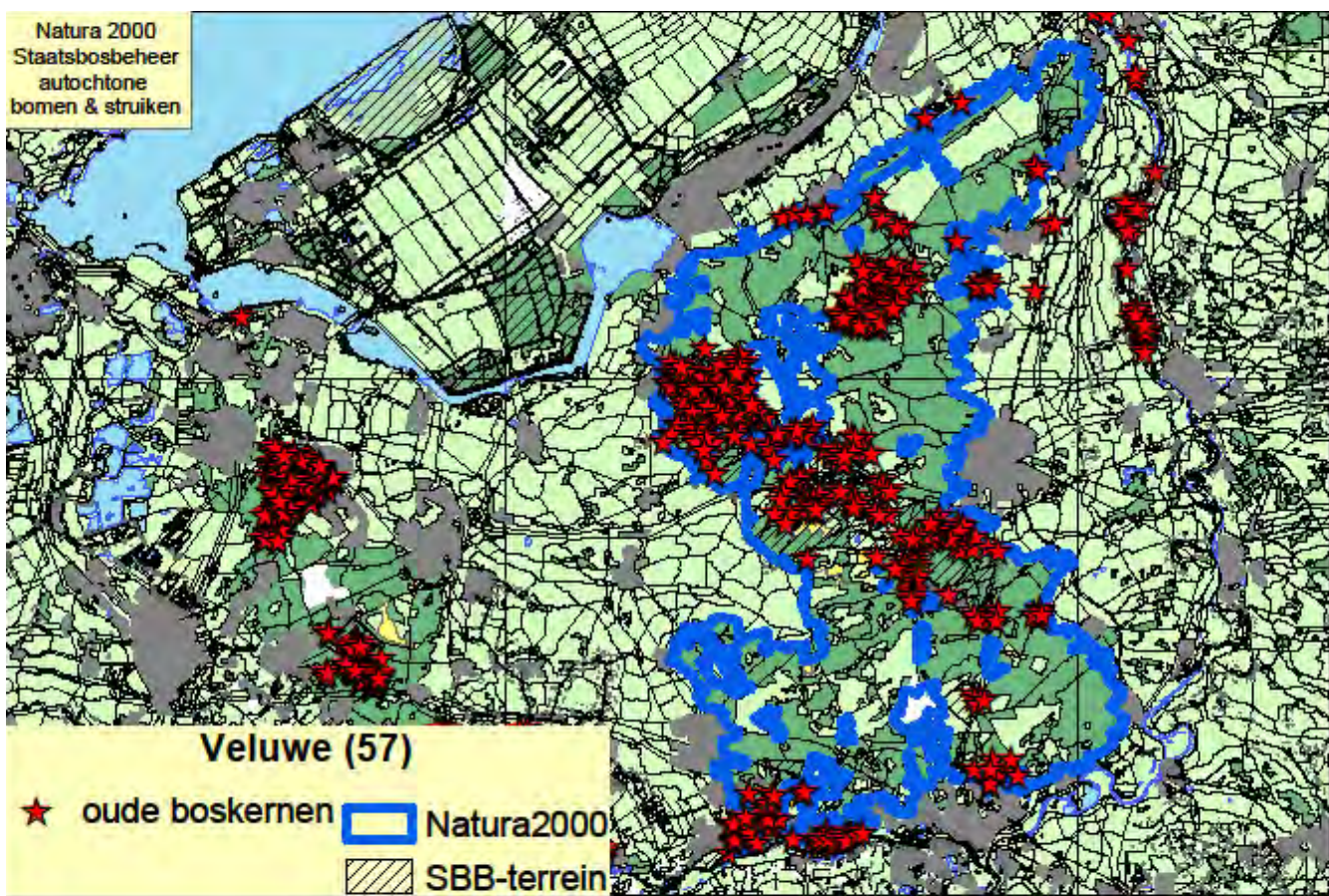
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

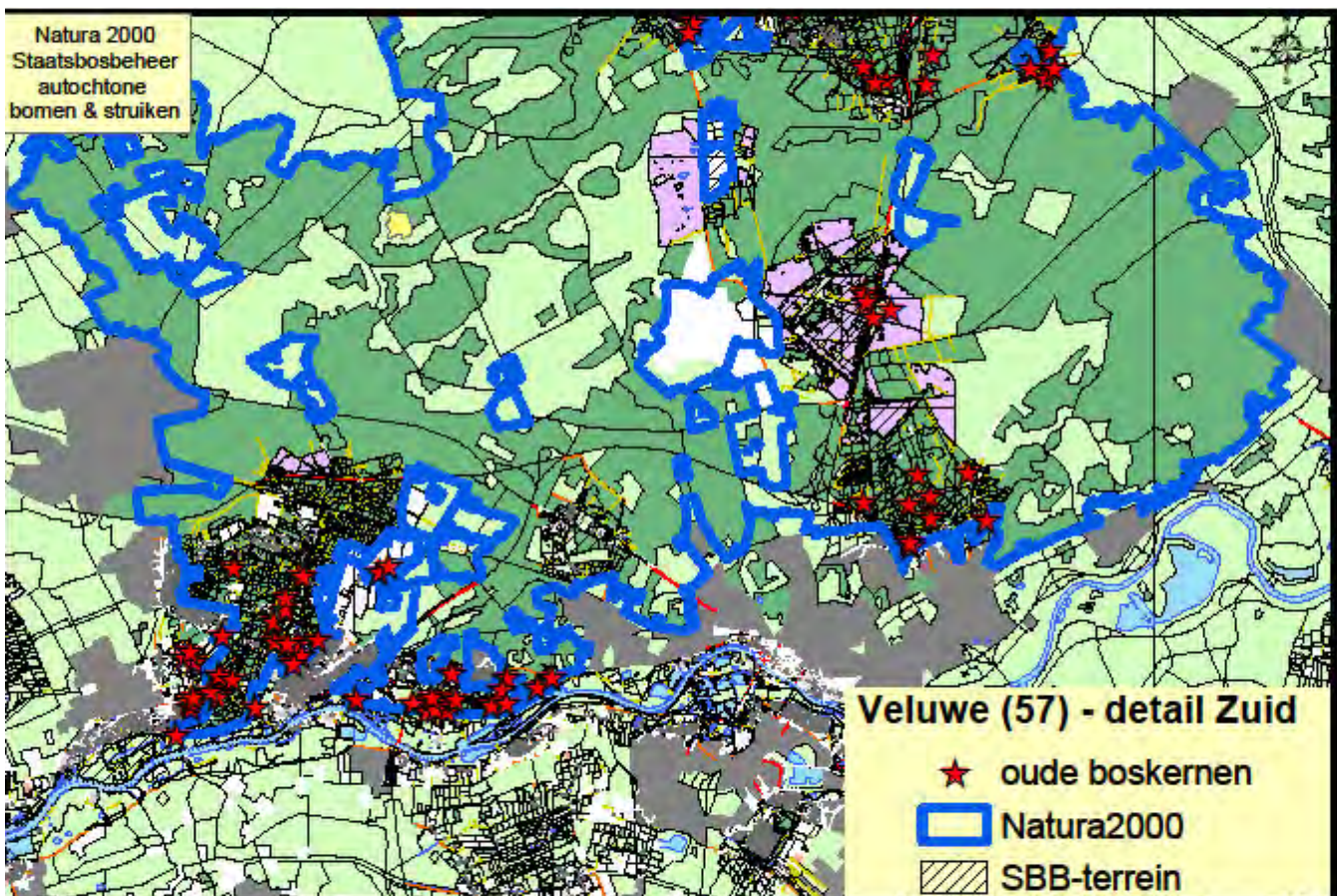
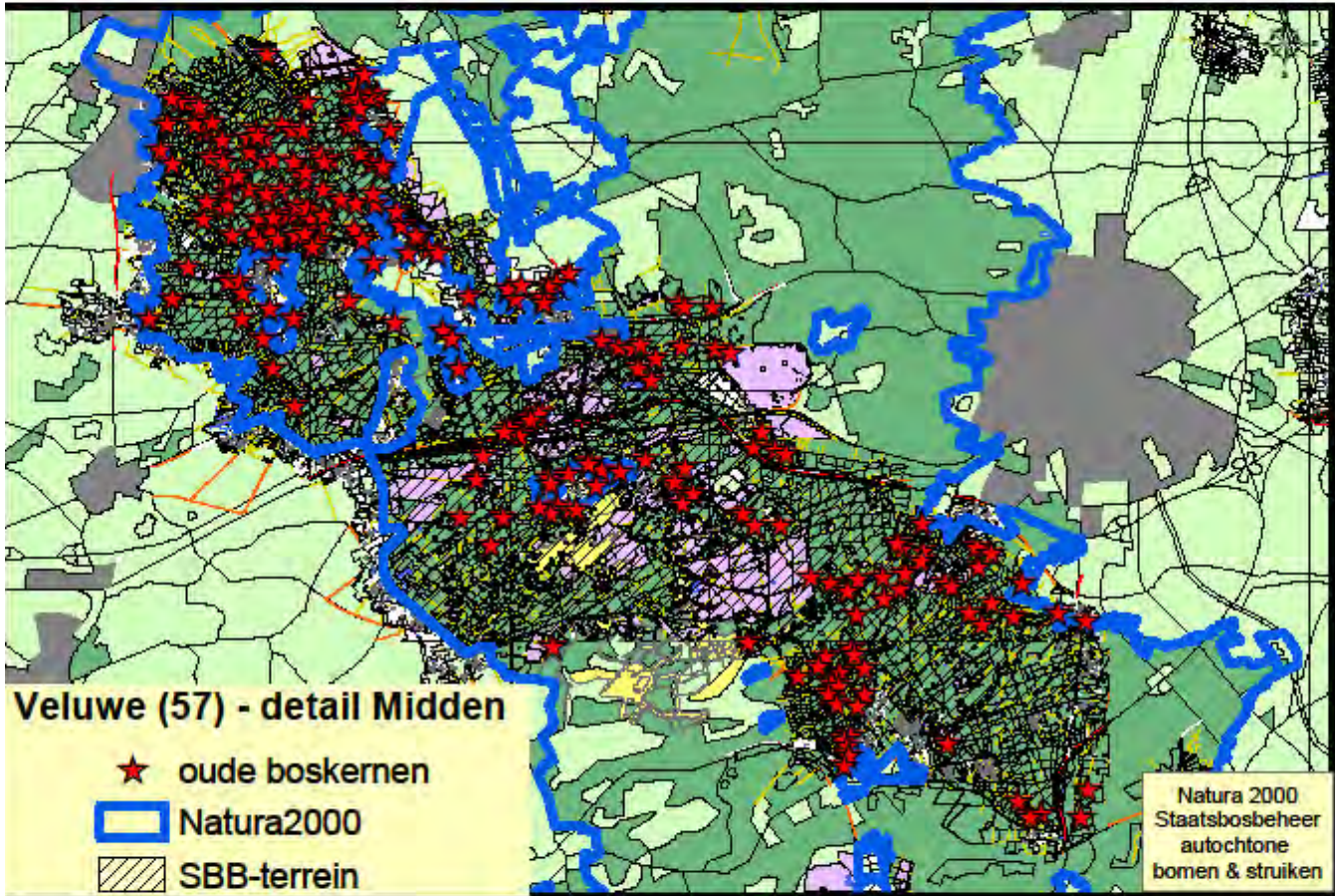
belangrijke autochtone populaties - zeer klein (≤ 5 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	x	x	x			z
Heggenroos (<i>Rosa corymbifera</i>)			x			z
Beklierde heggenroos (<i>Rosa tomentella</i>)		x	x			z
Viltroos (<i>Rosa tomentosa</i>)		x	x		x	zzz
Schijnkoraalmeidoorn (<i>Crataegus x subsphaericea</i>)		x	x		x	zzz
Kraakwilg (<i>Salix fragilis</i>)			x			z
Egelantier (<i>Rosa rubiginosa</i>)		x	x			zz
Grove den (<i>Pinus sylvestris</i>)	x	x	x		x	uitg.

overige autochtone bomen en struiken

Ruwe berk (<i>Betula pendula</i>)
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)
Struikhei (<i>Calluna vulgaris</i>)
Wilde kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>)
Sporkehout (<i>Rhamnus frangula</i>)
Wilde lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>)
Blauwe bosbes (<i>Vaccinium myrtillus</i>)
Rode bosbes (<i>Vaccinium vitis-idaea</i>)
Klimop (<i>Hedera helix</i>)
Aalbes (<i>Ribes rubrum</i>)
Gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>)
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)
Gewone dophei (<i>Erica tetralix</i>)
Boswilg (<i>Salix caprea</i>)
Hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Zoete kers (<i>Prunus avium</i>)
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)
Grauwe wilg (<i>Salix cinerea</i>)
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)
Gladde iep (<i>Ulmus minor</i>)
Brem (<i>Cytisus scoparius</i>)
Amandelwilg (<i>Salix triandra</i>)
Ratelpopulier (<i>Populus tremula</i>)
Bitterzoet (<i>Solanum dulcamara</i>)

Natura 2000-gebied**Weerribben (34)****opmerkingen**

De Weerribben is een plassenengebied met moerassen, trekpaten, legakkers, vochtige heide, schrale graslanden, veenbossen en allerlei tussenliggende successiestadia. De vochtige hei is van belang voor autochtone dwergstruiken. De veenbossen zijn van betekenis voor autochtone Zwarte els en soorten van het elzenbroekbos. Vermoedelijk waardevol autochtone genenbronengebied voor o.a. wilgen (o.a. Laurierwilg), Zwarte els, (Gelderse roos, Zwarte bes?)

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

De Weerribben zijn niet geïventariseerd. Kansrijke groeiplaatsen voor autochtone bomen en struiken zijn te verwachten in de vochtige heidevegetaties en veenbossen. Het is een belangrijk brongebied van autochtone Zwarte els.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Wierdense Veld (43)****opmerkingen**

Afgegraven veengebied met vochtige heide (met o.a. Lavendelhei en Kleine veenbes) en enkele berkenbosjes. Op dekzandruggen eveneens droge heide. Op de lage delen enkele met water gevulde veenputten. In het noordelijke deel bevindt zich een groepje eikenspaartelgen met mogelijk autochtone Zomereik.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Nog niet geïnterviewd; vanwege kansrijkdom autochtone bomen en struiken inventarisatie aanbevolen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Willinks Weust (62)****floradistrict**

Subcentreuroop district

provincie

Gelderland

provincie**habitattypen**

Vochtige heiden [H4010]

Jeneverbesstruwelen [H5130]

Heischrale graslanden [H6230]

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

Oude eikenbossen [H9190]

kenmerkend

Heischrale graslanden en vochtige heide met Jeneverbesstruwelen en o.a. Kruipbrem. Eikenhaagbeukenbos met o.a. autochtone Taxus, Tweestijlige meidoorn, Haagbeuk, Es, Hazelaar, Wilde mispel en Viltroos.

waardebepaling

Categorie A voor enkele houtige gewassen zoals Taxus (zeer zeldzame groeiplaats en waarschijnlijk enige regio in Nederland voor deze soort), Haagbeuk en enkele zeldzame en bedreigde soorten als Viltroos, Wilde appel, Schijnkoraalmeidoorn, Fladderiep en Winterlinde. Jeneverbes Flora en Faunawet soort. Soortenrijk bos en houtwallen. Populaties van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Lichtminnende soorten als Viltroos, Wilde appel, Wilde mispel, Jeneverbes en Schijnkoraalmeidoorn kunnen in de knel komen door overschaduwning.

beheersadvies

Zeldzame lichtminnende soorten waar nodig vrijstellen. In feite gebeurt dit al in bepaalde mate. Beheerders bekend maken met groeiplaatsen van bijzondere soorten.

cultuurhistorische waarden

Hakhout- en spaartelgenbos en houtwal van Es, Fladderiep, Zwarte els, Winterlinde, Taxus en Haagbeuk.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Tweestijlige meidoorn, Taxus, Haagbeuk, Jeneverbes, Sleedoorn, Es.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ongeveer 75% geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Enkele particuliere bosjes en bossen.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Het gehele oude cultuurlandschap van de Achterhoek ten oosten van Winterswijk. De beekdalen van de Vossenveldse beek, Willinkbeek en Ratumsche beek.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

25 % van het Willinks-Weustgebied en directe omgeving en resterende gebieden ten oosten van Winterswijk.

overige adviezen

Zeldzame soorten, voor zover niet gebeurd, opnemen in de genenbank. Uitbreiding van het Natura 2000 gebied met het aangrenzend bosgebied langs de Willink beek (met o.a. Fladderiep, Winterlinde en Wilde mispel).

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor bijzondere en zeldzame soorten zoals Taxus, Wilde appel, Wiinterlinde, Wilde mispel, Tweestijlige meidoorn, Wegedoorn, Vitloos, Schijnkoraalmeidoorn, Kruipbrem, Fladderiep, Jeneverbes en Wilde gagel. Enige uitbreiding van het Natura 2000 gebied aanbevolen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Willinks Weust (62)

Literatuurverwijzing

Vuure, T. van 1989. De Taxus (*Taxus baccata*), Utrecht.

Maes, N.C.M. 1993. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de Achterhoek rond Winterswijk, Wageningen

Maes, N.C.M. 1996. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de Achterhoek rond Winterswijk, Wageningen. Vertrouwelijk rapport.

Digitale bestanden en rapporten deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

vervolg: Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Willinks Weust (62)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

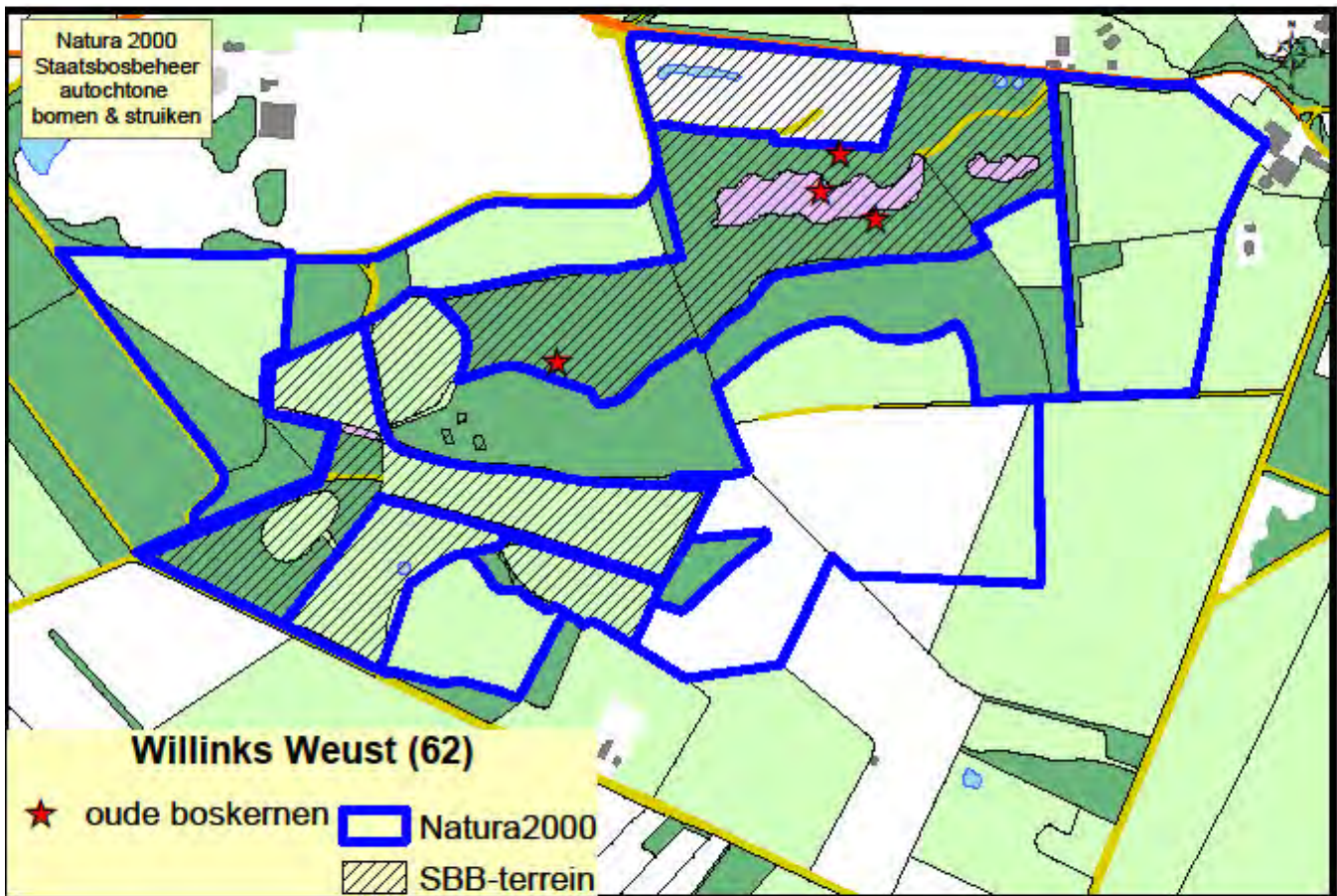
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - zeer klein (≤ 5 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Wilde mispel (<i>Mespilus germanica</i>)		x	x			z
Viltroos (<i>Rosa tomentosa</i>)		x	x		x	zzz
Schijnkoraalmeidoorn (<i>Crataegus x subsphaericea</i>)		x	x		x	zzz
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)		x	x			z
Wilde appel (<i>Malus sylvestris</i>)	x	x	x		x	zzz
Egelantier (<i>Rosa rubiginosa</i>)		x	x			zz
Wilde gagel (<i>Myrica gale</i>)		x	x	x	x	z
Kruipbrem (<i>Genista pilosa</i>)		x	x	x	x	zz
Stekelbrem (<i>Genista anglica</i>)		x	x	x	x	z

overige autochtone bomen en struiken

Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)
Zoete kers (<i>Prunus avium</i>)
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)
Sporkehout (<i>Rhamnus frangula</i>)
Wilde kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>)
Wilde lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>)
Grauwe wilg (<i>Salix cinerea</i>)
Kruisbes (<i>Ribes uva-crispa</i>)
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)
Klimop (<i>Hedera helix</i>)
Blauwe bosbes (<i>Vaccinium myrtillus</i>)
Ratelpopulier (<i>Populus tremula</i>)
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)
Aalbes (<i>Ribes rubrum</i>)
Wilde kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>)
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>)
Struikhei (<i>Calluna vulgaris</i>)
Gewone dophei (<i>Erica tetralix</i>)
Rode bosbes (<i>Vaccinium vitis-idaeus</i>)

Natura 2000-gebied**Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid (70)****opmerkingen**

Het Natura 2000-gebied omvat de oeverlanden van de rivier de Linge. De Linge is een oude Rijn-loop die functioneert als boezem voor de Betuwe en de Vijfheerenlanden. Incidenteel treden inundaties van de oeverlanden op. Van belang voor autochtone houtige gewassen zijn de moerasbossen, struwelen en (voormalige) grienden.

provincie

Gelderland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Er zijn waardevolle populaties van autochtone bomen en struiken te verwachten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

3.4 REGIO WEST

Integratie autochtone bomen en struiken in Natura 2000

Natura 2000-gebied**Abtskolk & De Putten (162)****opmerkingen**

Poldergebied overwegend bestaand uit grasland. Plassen van De Putten en de Abtskolk zijn ontstaan door kleiwinning rond de jaren 50 en 70 van de vorige eeuw. Vermoedelijk geen of nauwelijks autochtone bomen en struiken aanwezig.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Nog niet geïnventariseerd. Waarschijnlijk niet van belang voor autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Boezems Kinderdijk (106)****opmerkingen**

Gebied met water- en verlandings egetaties, rietmoerassen, ruigte- en zeggevegetaties, grienden, struwelen en graslanden. Mogelijk komen in de betreffende grienden en struwelen autochtone bomen en struiken voor. Dit betreft geen Staatsbosbeheerterreinen.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit Natura 2000 gebied is niet geïnventariseerd op autochtone bomen en struiken. Enkele stroken griend en struweel komen in aanmerking voor inventarisatie.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein (104)****opmerkingen**

Deze gebieden bestaan uit water, moeras en graslanden.

provincie

Zuid-Holland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Het gebied is niet geïnventariseerd. Autochtone bomen en struiken zijn hier nauwelijks te verwachten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Natura 2000-gebied

Coepelduynen (96)

opmerkingen

Kuststrook langs de Noordzee met duinstruweel en duinbossen.

provincie

Zuid-Holland

provincie

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Niet geïnventariseerd. Waardevol genenbrongebied voor autochtone houtige gewassen van het kustduingebied, met name soorten van het duinstruweel.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Natura 2000-gebied

De Wilck (102)

opmerkingen

De Wilck is een poldergebied met graslanden, plassen en waterlopen.

provincie

Zuid-Holland

provincie

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Dit gebied is niet onderzocht op autochtone bomen en struiken. Waarschijnlijk niet of weinig van belang met betrekking tot autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Natura 2000-gebied**Donkse Laagten (107)****opmerkingen**

De Donkse Laagten bestaat uit vochtige en natte graslanden in een poldergebied, in de nabijheid van een zandopduiking (donk). De graslanden worden doorsneden door een boezemkanaal.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit gebied is niet onderzocht op autochtone bomen en struiken. Waarschijnlijk niet of weinig van belang met betrekking tot autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Duinen Den Helder-Callantsoog (84)****opmerkingen**

Dit Natura 2000 gebied betreft een smalle kustduinstrook langs de Noordzee. Met betrekking tot autochtone bomen en struiken zijn hier de Kruiwilg- en Duindoornvegetaties van belang, alsmede heidevegetaties (met Kraaihei en Gewone dophei). Verder komen struweel van Grauwe wilg en Elzenbroekbos voor.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit gebied is niet geïntariseerd en is waarschijnlijk van bescheiden belang voor autochtone struiksoorten, met name dwergstruiken, en mogelijk Zwarte els.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied

Eilandspolder (89)

opmerkingen

Oude polder overwegend bestaand uit grasland.

provincie

Noord-Holland

provincie

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Nog niet geïntariseerd. Vermoedelijk niet van belang vanuit oogpunt autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Natura 2000-gebied**Groot Zandbrink (80)****opmerkingen**

Groot Zandbrink is een heideterrein op dekzand in de Gelderse Vallei. Het gebied bestaat voornamelijk uit vochtig tot droog (eiken-)bos met in het centrale deel een laagte met natte en droge heide. Aan de uiteinden van deze laagte liggen percelen blauwgrasland. Staatsbosbeheer treedt hier op als beheerder van het particulier terrein.

provincie

Utrecht

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Waarschijnlijk niet of weinig van belang met het oog op autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Particulier

Staatsbosbeheer

Natura 2000-gebied**Haringvliet (109)****opmerkingen**

Het Haringvliet betreft een afgesloten zeearm. Hier en daar heeft zich spontane struweelontwikkeling voorgedaan. Autochtone bomen en struiken zijn hier niet of nauwelijks te verwachten.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit gebied is niet geïnventariseerd en niet of nauwelijks van belang voor autochtone houtige gewassen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Hollands Diep (111)****opmerkingen**

Het Hollands Diep is een onderdeel van het Rijn-Maas-estuarium. Plaatselijk komen langs de oevers grienden en wilgenstruwelen voor.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Het gebied is niet geïnventariseerd. Stroken met grienden komen al voor op topografische kaarten uit de eerste helft van 19e eeuw, zodat de aanwezigheid van autochtone bomen en struiken hier waarschijnlijk is.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (92)****opmerkingen**

Dir gebied is een laagveencomplex met o.a veenmosbegroeiingen en overgangs- en trilvenen. Plaatselijk komen karakteristieke, deels bijzondere dwergstruiken voor, w.o. Kleine veenbes, Dophei, Struikhei, en Kraaihei. Onduidelijk is of er autochtone Zwarte els, Es en/of wilgen voorkomen.

provincie

Noord-Holland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Nog niet geïnventariseerd. Inventarisatie van autochtone bomen en struiken gewenst.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Rijkswaterstaat

Particulier

Natura 2000-gebied**Kennemerland-Zuid (88)****floradistrict**

Renodunaal district

provincie

Noord-Holland

provincie**habitattypen**

Vochtige heiden [H4010]

Grijze duinen [H2130]

Duinheiden met struikhei [H2150]

Duindoornstruwelen [H2160]

Kruipwilgstruwelen [H2170]

Duinbossen [H2180]

Vochtige duinvalleien [H2190]

kenmerkend

Kalkrijke en kalkarme duinen met duinstruweel en duinbossen met (Zomer-) eikenhakhout, Zachte berk, Gladde iep en Eenstijlige meidoorn. Rozenrijke duinstruwelen met Wegedoorn en Zuurbes. Heidevegetatie.

waardebepaling

Deels Categorie A, deels B en C voor enkele autochtone bomen en struiken w.o. Zachte berk (mogelijk subsp. *carpatica*), Wegedoorn en Schijnegelantier. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Zeldzame soorten zijn kwetsbaar. Door schaduwvorming kunnen lichtminnende struiksoorten in de knel komen. Aanplant van niet-autochtone en uitheemse bomen en struiken: mogelijke inkruising vermindert de waarde van het aanwezige autochtone genenmateriaal.

beheersadvies

Bekendheid geven aan beheerders van groeiplaatsen van zeldzame soorten, zodat er bij beheer rekening mee gehouden kan worden. Waar nodig lichtminnende soorten vrijstellen. In het algemeen een herwaardering van het belang en de instandhouding van duinstruwelen.

cultuurhistorische waarden

Oud hakhout van Zomereik. Hakhout van Zachte berk en Zwarte els. Aanplantbos en Landgoederenbos, deels met bijzondere historische variëteiten van bomen (b.v. twee 17e/18e eeuwse lindenvariëteiten van Hollandse linden bij het Huis te Manpad).

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Zomereik, Zachte berk, Wilde kardinaalsmuts en wilde rozensoorten.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

ca. 25% geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Duingebieden van verschillende andere terreineigenaren.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

De aangrenzende duingebieden.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

De overige 75% die nog niet is geïnventariseerd.

overige adviezen

Mogelijk opname in de genenbank Autochtone bomen en struiken van Schijnegelantier.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor houtige soorten van het kustduingebied, w.o. zeldzame wilde rozensoorten, Zuurbes, Wegedoorn en waarschijnlijk Zomereik. Beheer richten op bekendheid geven aan bijzondere groeiplaatsen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Kennemerland-Zuid (88)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 1996. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen

Maes, N.C.M. (Bert), 1996. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen. Vertrouwelijk rapport.

Rövekamp C.J.A. en N.C.M. Maes, 1998. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de Provincie Noord-Holland. Vertrouwelijk rapport. Provincie Noord-Holland, Haarlem

Rövekamp, C.J.A. (Chris) en N.C.M. (Bert) Maes, 1998. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de Provincie Noord-Holland. Vertrouwelijk rapport. Provincie Noord-Holland, Haarlem

Bakker, Piet (P.A), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria, Leiden.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Provinciaal Landschap

Particulier

e.a.

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Kennemerland-Zuid (88)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

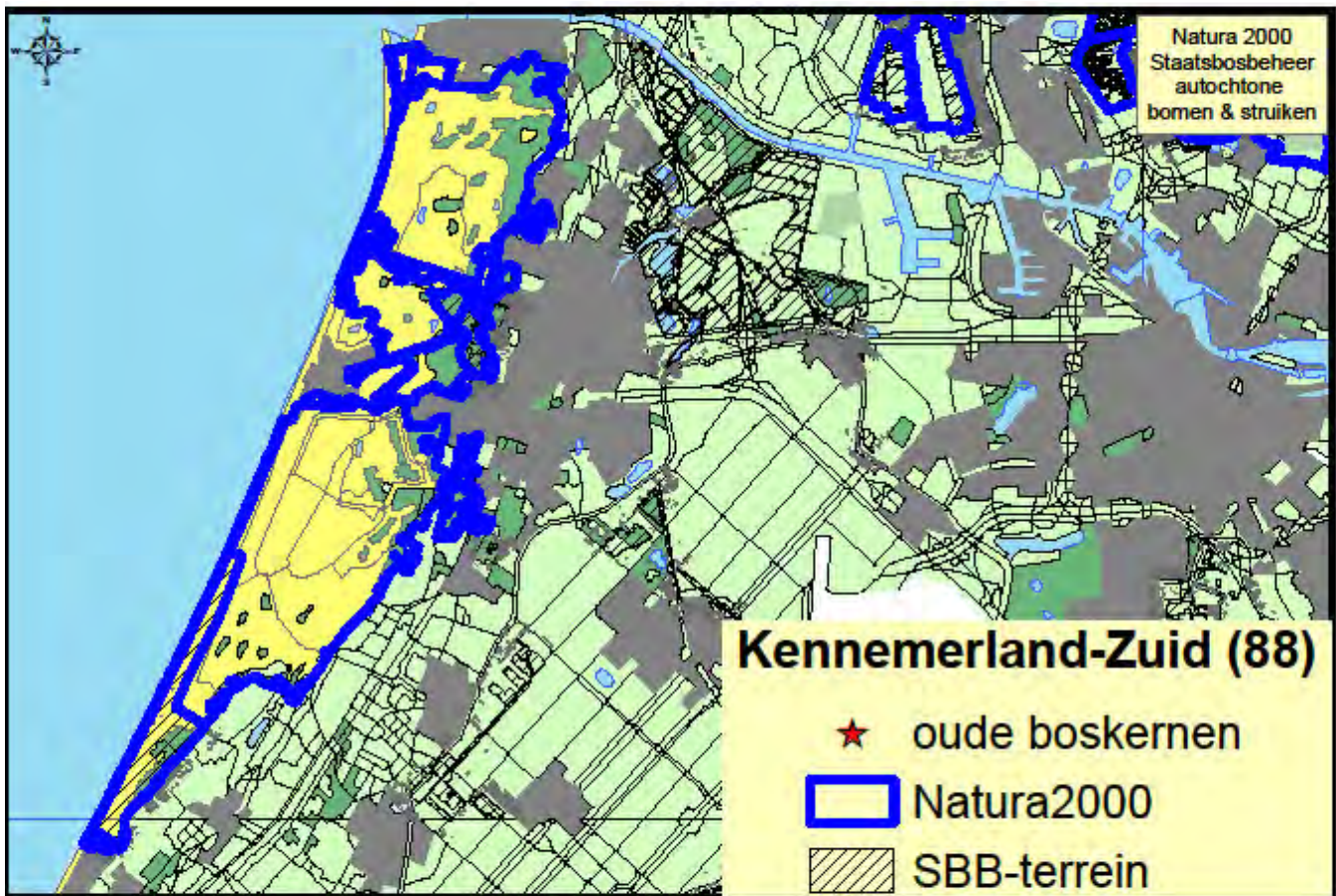
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Zomereik (<i>Quercus robur</i>)			x			a
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i> ; mogelijk subsp. <i>carpatica</i>)			x			a?
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)			x			a
Heggenroos (<i>Rosa corymbifera</i>)			x			z
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)						a
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Duinroos (<i>Rosa spinosissima</i>)	x	x	x			zz
Wilde liguster (<i>Ligustrum vulgare</i>)		x	x			z
Kruipwilg (<i>Salix repens</i>)		x	x		x	zz
Egelantier (<i>Rosa rubiginosa</i>)		x	x			zz
Kruisbes (<i>Ribes uva-crispa</i>)			x			z

belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)			x			x
Schijnegelantier (<i>Rosa henkeri-schulzei</i>)		x	x		x	zzz
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)		x	x			z

Natura 2000-gebied**Kolland & Overlangbroek (81)****floradistrict**

Fluviatiel district

provincie

Utrecht

provincie**habitattypen**

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Oud essenhakhoutbos in het dal van de Kromme Rijn (voor deze rapportage is alleen het essen- en elzenhakhout beschreven, zonder de ermee samen groeiende houtige soorten).

waardebepaling

Categorie A. Waarschijnlijk 18e of vroeg 19e eeuwse essenhakhout met autochtone essen.

knelpunten

Vanwege moderne oogsttechnieken en machines worden essenstoven verwijderd voor werkwegen. Sleedoorn kan hier en daar te dominant optreden ten koste van de essenstoven. Inboeten is plaatselijk nodig. Reeënvraat.

beheersadvies

Voor een oogstwijze kiezen die geen rooien van stoven tot gevolg heeft. Bij inboeten plantmateriaal gebruiken dat geoogst is in het Langbroekerweteringgebied. Waar nodig Sleedoorn verwijderen.

Kolland & Overlangbroek (81)

cultuurhistorische waarden

Het essenhakhout in het Langbroekerweteringgebied en Kromme Rijngebied behoort tot de grootste verzameling in zijn soort in Europa. In het gebied zijn verschillende cultuurhistorisch belangrijke stoventypen bewaard gebleven. Daarnaast is er ook elzenhakhout.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Es.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Door de Provincie Utrecht is het Natura 2000 gebied nagenoeg gebiedsdekkend in kaart gebracht op oude boskernen en autochtone bomen en struiken.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

n.v.t.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzende essenhakhoutpercelen in het Langbroekerweteringgebied en Kromme Rijngebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

n.v.t.

overige adviezen

Wenselijk is om een DNA-onderzoek op te zetten om meer kennis te krijgen over de autochtoniteit van de Es in het gebied.

algemene conclusies

Waardevol gebied vanwege de grote populatie aan autochtone essen. Ze zijn bewaard gebleven door de eeuwenoude essenhakhoutcultuur. Daarnaast ook oud elzenhakhout.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Kolland & Overlangbroek (81)

Literatuurverwijzing

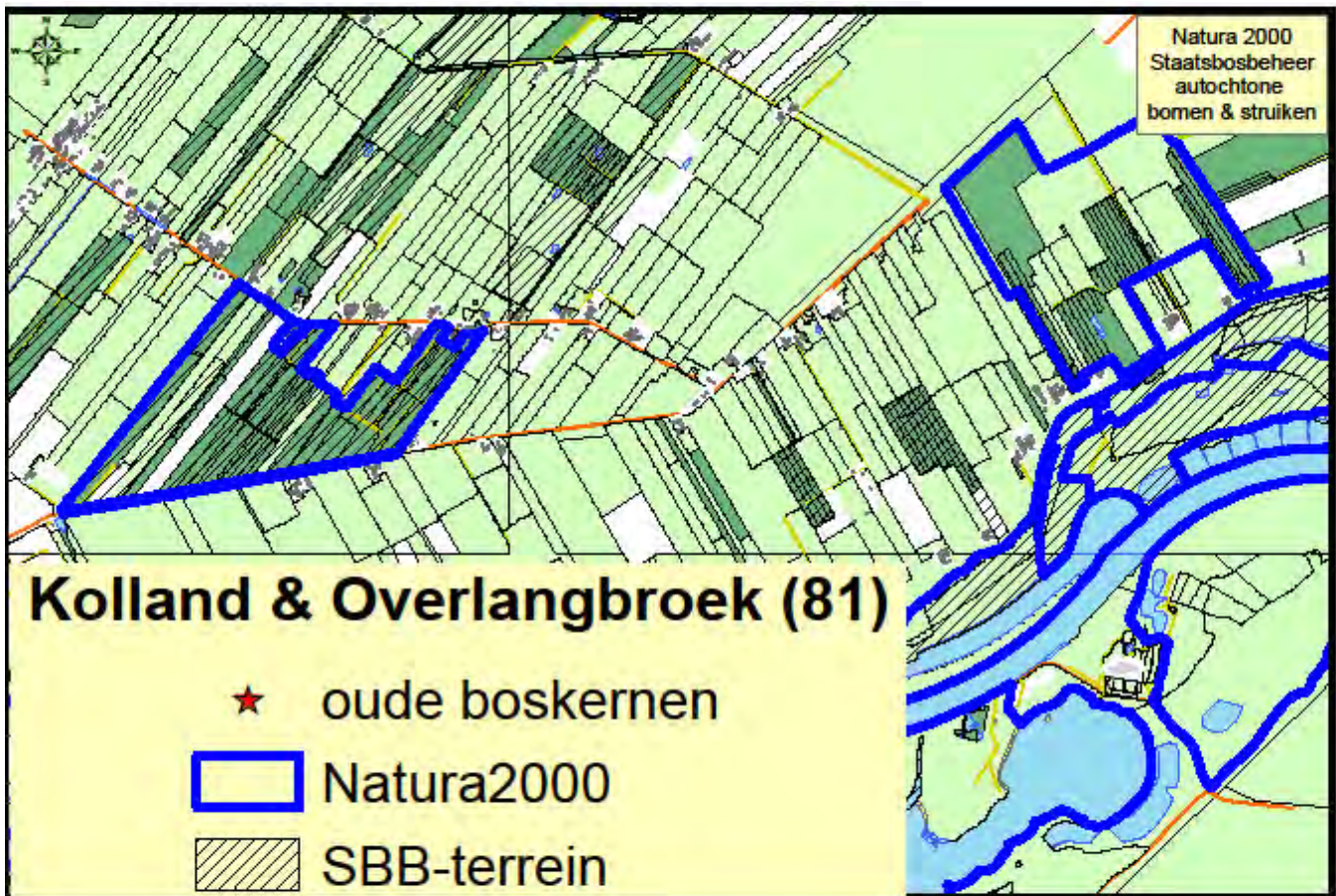
Flora- en vegetatiekartering en onderzoek van oude boskernen in de provincie Utrecht. Provincie Utrecht.

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Natura 2000-gebied**Krammer-Volkerak (114)****opmerkingen**

Het Krammer-Volkerak is een afgesloten zeearm, met hier en daar struweelvorming.

provincie

Zuid-Holland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Autochtone bomen en struiken zijn hier niet of nauwelijks te verwachten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Natuurmonumenten

Domeinen

Natura 2000-gebied**Markermeer & IJmeer (73)****opmerkingen**

Merengebied.

provincie

Noord-Holland

provincie

Flevoland

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Niet geïnventariseerd. Niet van belang vanuit oogpunt autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Domeinen

Natura 2000-gebied

Meijendel & Berkheide (97)**floradistrict**

Renodunaal district

provincie

Zuid-Holland

provincie**habitattypen**

Grijze duinen [H2130]

Duindoornstruwelen [H2160]

Duinbossen [H2180]

Vochtige duinvalleien [H2190]

kenmerkend

Soortenrijk duinstruweel met o.a. wilde rozensoorten en Zuurbes; Duineikenbos; deels zogenaamde zeedorpenlandschap.

waardebepaling

Categorie A. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang. Soortenrijk duinstruweel met zeldzame rozensoorten en Zuurbes en Duineikenbos.

knelpunten

Aanplant en verwildering van exoten als Amerikaanse vogelkers en Gewone esdoorn. Door met name paardenbegrazing kunnen soorten verdwijnen zoals Gladde iep en Wilde kardinaalsmuts. Lichtminnende soorten kunnen in de knel komen. Groeiplaatsen van zeldzame soorten zijn niet altijd bekend bij beheerders. Recreatiedruk.

beheersadvies

Bekendheid geven aan bijzondere soorten zodat er bij beheer rekening mee gehouden kan worden. Waar nodig lichtminnende soorten vrijstellen. In het algemeen een herwaardering van het belang en de instandhouding van duinstruwelen. Begrazing van hoefdieren afstemmen op behoud van waardevolle autochtone struiken zoals Wilde kardinaalsmuts.

cultuurhistorische waarden

Oud eikenhakhout. In het gebied komen resten voor van oude agrarische nederzettingen zoals Bierlap en Kijfhoek.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: wilde rozensoorten, Zuurbes en Wilde kardinaalsmuts.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 10% is in kaart gebracht

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Aangrenzend duingebied binnen het Natura 2000 gebied..

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzend duingebied buiten het Natura 2000 gebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Het nog niet geïnventariseerde deel (90%) van het gebied.

overige adviezen

Wilde rozen en Zuurbes in de genenbank Autochtone bomen en struiken opnemen.

algemene conclusies

Zeer waardevol duingebied met soortenrijk struweel, waaronder wilde rozensoorten, Zuurbes en eikenhakhout. Beheer richten op bekendheid geven aan bijzondere groeiplaatsen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Meijendel & Berkheide (97)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 1995. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen.

Maes, N.C.M. (Bert), 1996. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen. Vertrouwelijk Rapport.

Bakker, Piet (P.A), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria, Leiden.

Maes, N.C.M. (Bert), 1995. De wilde rozen van Meijendel. Wassenaar.

Digitale kaarten deels, en formulieren beschikbaar.

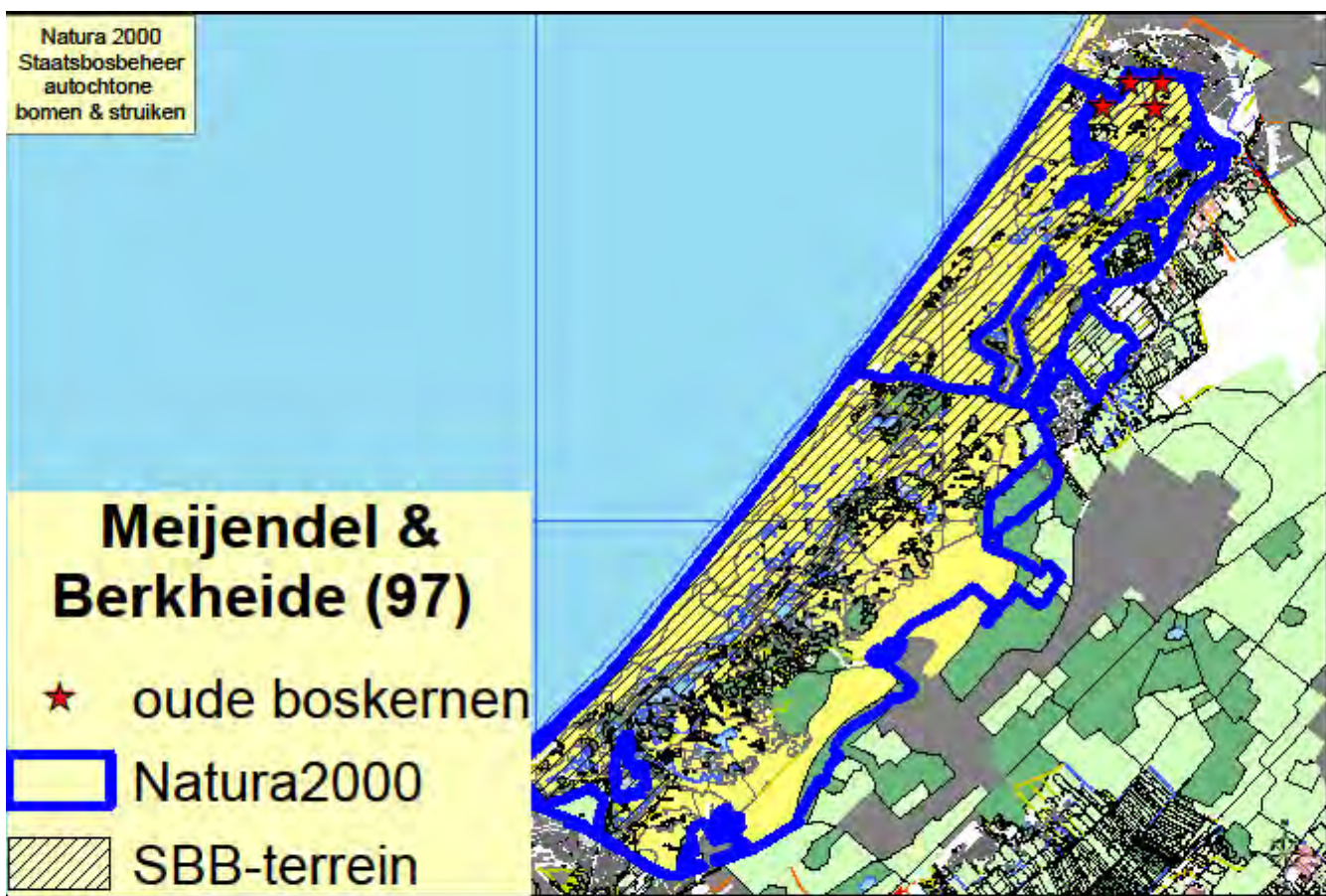
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Domeinen

Particulier

Duinwaterbedrijf Zuid-Holland

Natura 2000-gebied

Noordzeekustzone (7)

opmerkingen

Onderdeel van de Noordzee.

provincie

Noord-Holland

provincie

Gr./Friesland

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Niet van toepassing vanuit oogpunt autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Rijkswaterstaat

Natuurmonumenten

Natura 2000-gebied**Oostelijke Vechtplassen (95)****opmerkingen**

Het Oostelijk Vechtplassengebied bestaat uit een meren- en plassengebied met verlandingsstadia, natte heide en hoogveenbossen.

provincie

Utrecht

provincie

Noord-Holland

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Het Oostelijk Vechtplassengebied is niet geïnteriseerd op autochtone bomen en struiken. Met name Berkenbroekbossen en Elzenbroekbossen zijn hier belangrijke autochtone genenbronmilieu's.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Particulier

Rijkswaterstaat

Natura 2000-gebied**Oudeland van Strijen (110)****opmerkingen**

Polderland met voornamelijk gras- en akkerlandgebied.

provincie

Zuid-Holland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Geen of vrijwel geen autochtone bomen en struiken te verwachten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Rijkswaterstaat

Natura 2000-gebied

Oude Maas (108)

floradistrict

Fluviatiel district

provincie

Zuid-Holland

provincie

habitattypen

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Getijdengriendbos langs de Maas. Enkele wilgensoorten mogelijk autochtoon.

waardebepaling

Categorie C vanwege mogelijke autochtone griendwilgensoorten.

knelpunten

Onvoldoende gegevens.

beheersadvies

Bij inboeten autochtone wilgen toepassen.

cultuurhistorische waarden

Oude wilgengriendcultuur. Knotwilgen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

n.v.t.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 25% is geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Aangrenzende Maasoeverstroken met grienden.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzende rivieroeveren buiten het Natura 2000 gebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Inventarisatie van overige 75% van het gebied.

overige adviezen

Aanvullende studie van de verschillende wilgensoorten en variëteiten, zowel om inzicht in de autochtone wilgen te krijgen als inzicht in de oude cultuurvariëteiten.

algemene conclusies

Voorals onderdeel van de oude griendcultuur in ons land van belang. Meer inzicht in de verschillende wilgenvariëteiten is van belang voor kennis van de autochtone wilgen en de oude cultuurvariëteiten.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Oude Maas (108)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M., (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp C.J.A., 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal in de polders van Zuid-Holland en aangrenzende gebieden. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen.

Maes, N.C.M., (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp C.J.A., 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal in de polders van Zuid-Holland en aangrenzende gebieden. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen. Vertrouwelijk rapport.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

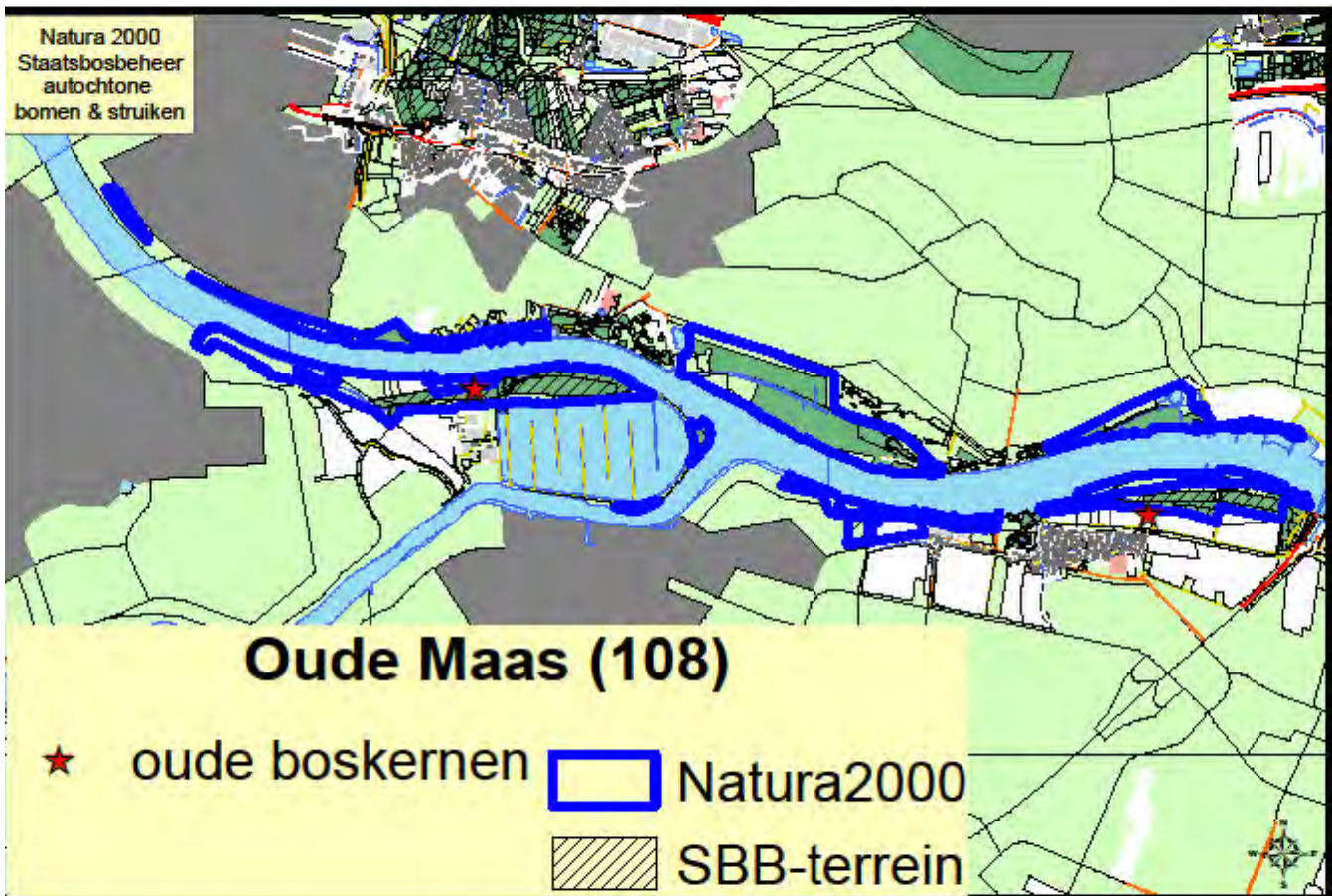
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Rijkswaterstaat

Natura 2000-gebied**Polder Westzaan (91)****opmerkingen**

Polder Westzaan is een veenweidegebied met brakke ruigten en graslanden, veenmosrietlanden, trilvenen en moerasheiden. Plaatselijk komen karakteristieke en bijzondere dwergstruiken voor.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Als autochtoon zijn hier voornamelijk karakteristieke dwergstruiken te verwachten.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied

Polder Zeevang (93)

opmerkingen

Polder Zeevang betreft een veenweidegebied met voornamelijk grasland.

provincie

Noord-Holland

provincie

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Niet geïnventariseerd. Het Natura 2000 gebied is waarschijnlijk niet van belang vanuit het oogpunt van autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Natura 2000-gebied**Schoorlse Duinen (86)****floradistrict**

Renodunaal district

provincie

Noord-Holland

provincie**habitattypen**

Duinheiden met kraaihei [H2140]

Duindoornstruwelen [H2160]

Kruipwilgstruwelen [H2170]

Duinbossen [H2180]

kenmerkend

Groot en gevarieerd, reliëfrijk duinlandschap met o.a. duinheiden en duinstruweel; een brede beboste binnenduinrand met o.a. eikenhakhout.

waardebepaling

Waardevol genenbrongebied (B-Categorie) voor enkele autochtone struiken van het duinstruweel w.o. Zachte berk (mogelijk subsp. *Karpatica*), Beklierde heggenroos, Kruipbrem, Stekelbrem en Kruisbes. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Zeldzame soorten met kleine populaties zijn kwetsbaar.

beheersadvies

Bekendheid geven aan beheerders van de groeiplaatsen van zeldzame soorten, zodat er bij het beheer rekening mee gehouden kan worden. In het algemeen een herwaardering van het ecologisch belang en de instandhouding van duinstruwelen.

cultuurhistorische waarden

Eikenhakhout en mogelijk berkenhakhout.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Zachte berk.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

30% geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Aangrenzend duingebied.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzend kustduingebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

De nog niet geïnventariseerde 70% van het gebied.

overige adviezen

Mogelijk opname van soorten in de genenbank Autochtone bomen en struiken, w.o. Beklierde heggenroos.

algemene conclusies

Waardevol genenbrongebied voor houtige soorten van het kustduingebied w.o. zeldzame wilde rozensoorten, Kruipbrem, Stekelbrem en Kruipwilg. Beheer richten op bekendheid met bijzondere groeiplaatsen en behoud ervan.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Schoorlse Duinen (86)

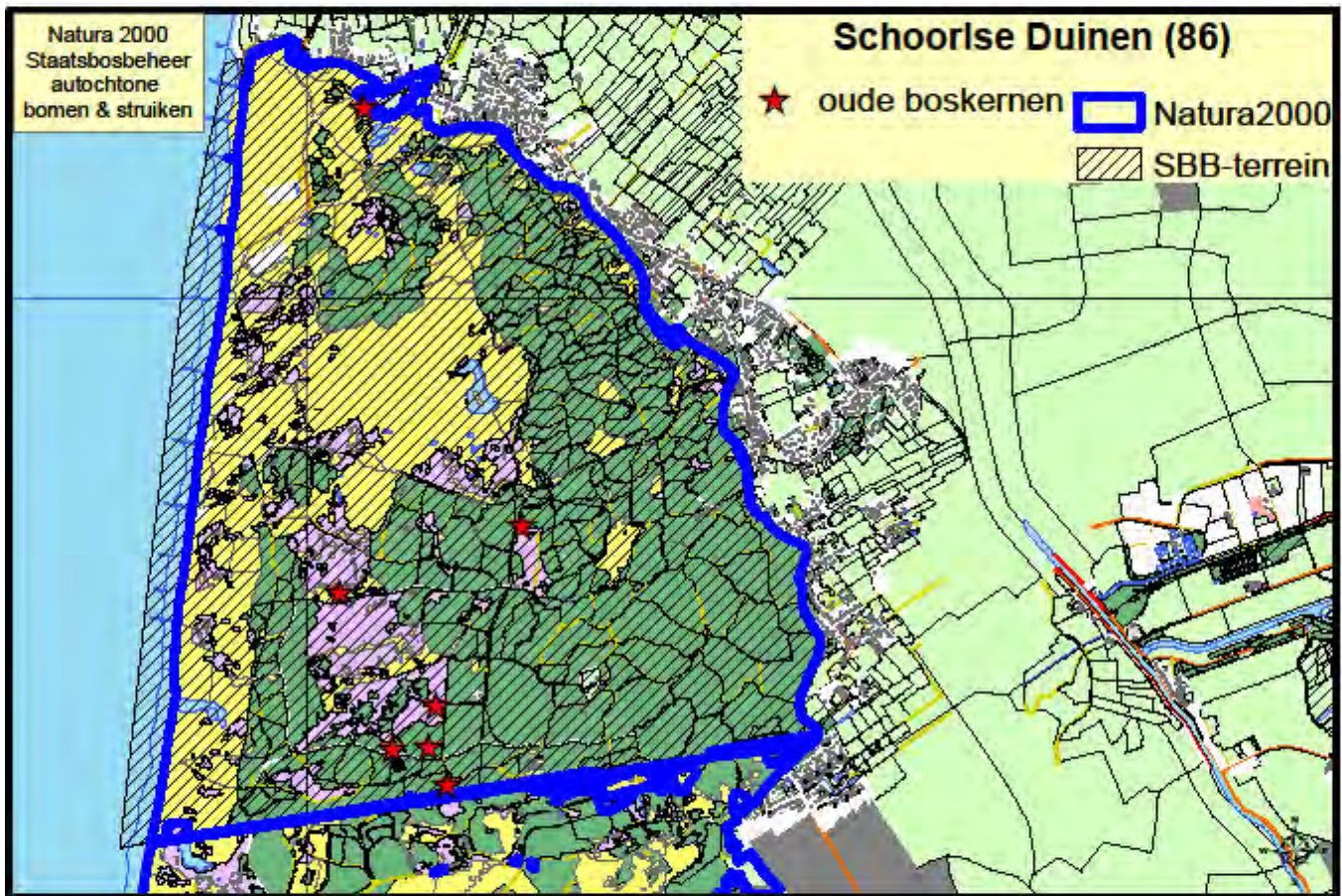
Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Min. LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Natura 2000-gebied**Uiterwaarden Lek (82)****opmerkingen**

Het Natura 2000 gebied "Uiterwaarden Lek", bestaat uit verschillende uiterwaarden. Het betreft voornamelijk graslanden, deels op oeverwallen en rivierduintjes. Van belang voor autochtone bomen en struiken zijn hier de (knot) wilgen en oude meidoornheggen.

provincie

Utrecht

provincie

Gelderland

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Het gebied is niet geïnventariseerd. In beperkte mate kunnen autochtone wilgen, meidoorns en er mee samengaande struiksoorten verwacht worden.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Domeinen

Natuurmonumenten

Particulier

Natura 2000-gebied**Uiterwaarden Neder-Rijn (66)****opmerkingen**

Natura 2000 gebied Neder-Rijn bestaat uit een aantal uiterwaarden met graslanden, plasjes en poelen. Uit oogpunt van autochtone bomen en struiken zien we hier (knot-) wilgenbegroeiing en oude meidoornheggen. Van groot belang als autochtone genenbronnen zijn aansluitende (niet binnen dit Natura 2000 gebied vallende) gebieden op de voet van de Utrechtse en Veluwe stuwallen met name bij Amerongen, Rhenen en Wageningen.

provincie

Utrecht

provincie

Gelderland

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Het gebied is niet geïnventariseerd. Op verscheiden plaatsen liggen kansrijke heggegebieden met Eenstijlige meidoorn, Koraalmeidoornhybriden en wilde rozensoorten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Domeinen

Rijkswaterstaat

Particulier

Natura 2000-gebied**Westduinpark & Wapendal (98)****opmerkingen**

Kustduingebied met Duindoorn- en Kruiwilgstruweel en voormalig strubben- en hakhoutbos van Zomereik. Plaatselijk veel aanplantbos en -struweel. Dwergstruikvegetatie met Kraaihei.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit duingebied is niet geïventariseerd maar plaatselijk zeker kansrijk voor autochtone bomen en struiken, w.o. Zomereik en diverse struweelsoorten.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (90)****opmerkingen**

Brak laagveengebied met ruigten en graslanden, veenmosrietland en vochtige heiden. Plaatselijk karakteristieke en bijzondere dwergstruiken.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Inventarisatie richten op dwergstruiken.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Zoommeer (120)****opmerkingen**

Voormalige intergetijdengebied opgebouwd uit water en permanent drooggevalen platen. De hierop aanwezige, jonge vegetatie is nog in ontwikkeling. Vanwege de jonge onstaansgeschiedenis is dit gebied niet van belang vanuit oogpunt autochtone bomen en struiken.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

niet geïnventariseerd.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Zwanenwater & Pettemerduinen (85)****opmerkingen**

Dit Natura 2000 gebied betreft een kustduingebied met grote duinmeren. Van belang met betrekking tot autochtone bomen en struiken zijn de duinheiden (met o.a. Kraaihei), Kruipwilgstruwelen en duinbossen. In het gebied buiten het Staatsbosbeheereigendom troffen we o.a. autochtone Zachte berk (mogelijk Karpatenberk), Eenstijlige meidoorn, Duindoorn, Wilde kamperfoelie, Bitterzoet, Sporkehout, Hondstroos, Heggenroos, Duinroos, Kale struweelroos (*Rosa dumalis*), Grauwe wilg, Boswilg, Gewone vlier, Wilde lijsterbes, Kruipwilg en Stekelbrem.

provincie

Noord-Holland

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Het deel in eigendom van het Staatsbosbeheer is niet geïnventariseerd. Ten noorden ervan is een vrij grote steekproef genomen, voornamelijk in duinstruweel. De niet geïnventariseerde delen van het Natura-2000 gebied zijn zeer kansrijk met name voor autochtone houtige gewassen, waaronder kenmerkende duinstruweelsoorten en wilde rozensoorten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Hoogheemraadschap

Provinciaal Landschap

Defensie

3.5 REGIO ZUID

Integratie autochtone bomen en struiken in Natura 2000

Natura 2000-gebied

Bemelerberg & Schiepersberg (156)

floradistrict

Zuidlimburgs district

provincie

Limburg

provincie

habitattypen

Kalkgraslanden [H6210]

Heischrale graslanden [H6230]

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

kenmerkend

Hellingen met zure, heischrale en kalkgraslanden, afgewisseld met hellingbossen, akkers en landschapselementen als boomgaarden, houtwallen, graften en overhoekjes. Op de hellingen van de Bemelerberg mergelgroeves en soortenrijk doornstruweel. Hellingbossen met Esdoorn-essenbos, Eiken-haagbeukenbos, Parelgras-beukenbos en Wintereiken-beukenbos.
(Beschrijving berust voornamelijk op het niet-Staatsbosbeheerterrein).

waardebepaling

Categorie A. voor vele autochtone houtige gewassen, met veel soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang; 9 RL-soorten; doornstruweel in kalkgrasland op Bemelerberg met vrij unieke populaties van o.a. Zuurbes en zeer zeldzame rozen waaronder Kraagroos, Kleinbloemige roos, Wigbladige roos, Egelantier en Schijnegelantier; Bosrand onderlangs de Mettenberg met bijzondere en zeldzame soorten waaronder Fladderiep, Winterlinde, Zomerlinde, Spaanse aak en Rode kamperfoelie.

knelpunten

Bepantingen in en rondom het Natura-2000 gebied met niet autochtoon plantmateriaal die door mogelijke inkruising de genetische waarde van de aanwezige autochtone genenbronnen bedreigen. De huidige schapenbegrazing en snoei- en kapbeheer op kalkgraslanden mogelijk ongunstig voor duurzaam voortbestaan van aanwezige doornstruweel, met name de zeldzame rozensoorten. Onzorgvuldig bosrandbeheer is bedreigend voor kwetsbare zeldzame lichtminners (o.a. Rode kamperfoelie). Lichtminners in het bos komen door toenemende schaduwvorming in de knel.

beheersadvies

Behoud van doornstruweel (m.n. op Bemelerberg) als bijbehorend volwaardig onderdeel van kalkgraslandhabitattypen; begrazing en dunningsbeheer richten op gelijktijdig duurzame instandhouding van aandeel struweel met huidige soortenrijkdom. Speciale aandacht voor (zeer) zeldzame soorten. Monitoring van beheersresultaat. Bosrandbeheer en dunningen met oog voor kwetsbare zeldzame soorten en populaties. Voldoende lichtstelling van zeldzame lichtminners als Rode kamperfoelie, Zuurbes, Wegedoorn en wilde rozensoorten. Eventuele aanplant uitsluitend met (regionaal) autochtoon plantmateriaal.

Bemelerberg & Schiepersberg (156)

cultuurhistorische waarden

Voormalige kalksteen- en mergelgroeves, voormalig hakhout.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Sleedoorn, Hondstroos.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 20% van totale oppervlak, inclusief een deel van Staatsbosbeheerterrein geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Grootste deel van terrein in eigendom van Limburgs Landschap en particulieren.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Hellingbossen van Geuldal en Riesenberg/Savelsbos.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Gezien grote kans op bijzondere autochtone bomen en struiken, wordt vlakdekkende inventarisatie van oude boskernen, struwelen en overige landschapselementen (heggen, graften) van gehele Natura-2000 gebied (resterende 80%), dringend aanbevolen.

overige adviezen

Vermeerderen ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: zeldzame rozen (w.o. Wigbladige roos), Zuurbes, Rode kamperfoelie, Spaanse aak, Zomer- en Winterlinde.

algemene conclusies

Zeer waardevol doornstruweel- en hellingbossengebied van internationale, nationale en regionale betekenis. Beheer mede richten op duurzaam behoud van soortenrijke struwelen in kalkgraslanden en lichtminnende autochtone bomen en struiken. Soortgerichte maatregelen voor zeer zeldzame en kwetsbare soorten.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Bemelerberg & Schiepersberg (156)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. ,1992. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken, Zuid-Limburg. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen

Maes, N.C.M. ,1996 Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in Zuid-Limburg. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen

Ongepubliceerde opnamegegevens

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

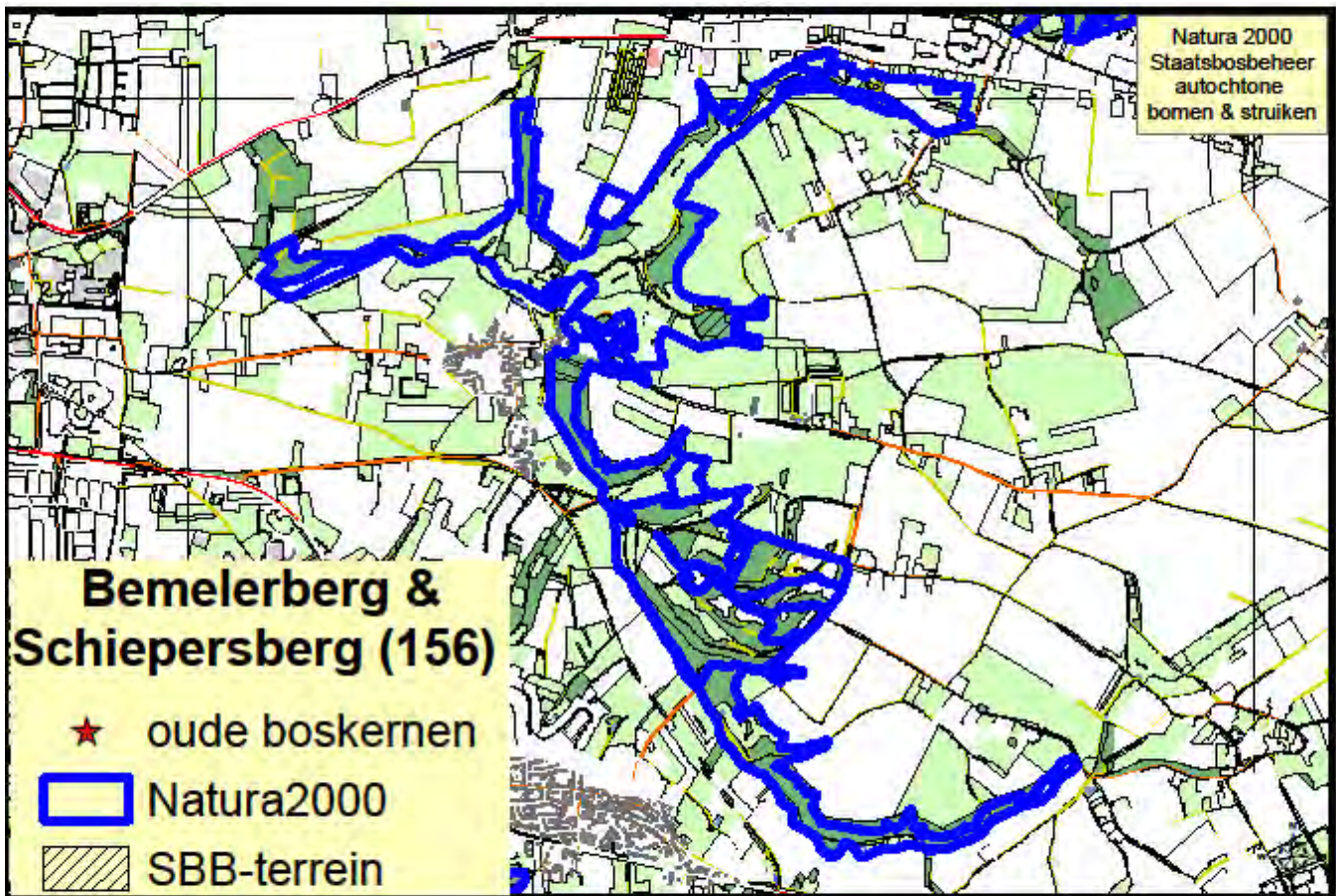
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Bemelerberg & Schiepersberg (156)

Natura 2000-gebied**Biesbosch (112)****floradistrict**

Fluviatiel district

provincie

Zuid-Holland

provincie

Noord-Brabant

habitattypen

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Ruigten en zomen [H6430]

kenmerkend

Zoetwatergetijdengebied waarbij veel van de oorspronkelijke getijdendynamiek verminderd is na aanleg van de deltawerken. Wilgenvloedbossen langs kreken, deels in (voormalig) gebruik als griend.

waardebepaling

Deels Categorie A, deels B en C. Grote populaties van tal van nationaal en regionaal van belang zijnde wilgsoorten (Kraakwilg, Schietwilg, Amandelwilg, Bittere wilg en Katwilg); met deels gecultiveerde klonen t.b.v. de griendcultuur. De laatste hebben vooral een cultuurhistorische betekenis. In het gebied komt een kleine populatie voor van Zwarte populier, een internationale bedreigde soort.

knelpunten

Kleine populatie van Zwarte populier gevoelig voor vraat door bevers; nog onvoldoende kennis over mate van autochtoniteit van de aanwezige wilgen.

beheersadvies

Bescherming van de Zwarte populier. Uitbreiden van de populatie met autochtoon plantmateriaal.

cultuurhistorische waarden

Grootschalige griendcultuur voor veel wilgensoorten, waaronder diverse klonen van grote cultuurhistorische waarde. Belangrijk voor de geschiedenis van o.a. de mandenmakerij.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Gelderse roos, Bittere wilg, Kraakwilg, Amandelwilg, Schietwilg en Zwarte populier.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Verspreide kansrijke steekproeven (ca. 20% van de totale Biesbosch).

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Deel van het gebied in beheer bij Domeinen.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Van belang als verspreidingsbron van wilgen naar aangrenzende vergelijkbare standplaatsen in Zuid-Holland en West-Brabant.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie (overige 80%), in combinatie met cultuurhistorisch onderzoek van de griendcultuur.

overige adviezen

Vermeerdering ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Es en Gelderse roos en wilgen indien autochtoon karakter van zeldzame wilgensoorten kan worden vastgesteld

algemene conclusies

Natuur- en cultuurhistorisch belangrijk gebied voor wat betreft diverse wilgensoorten als Bittere wilg, Amandelwilg, Katwilg, Schietwilg en van Zwarte populier; van nationaal en internationaal belang.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Biesbosch (112)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), en C.J.A. (Chris) Rövekamp, 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal in de polders van Zuid-Holland en aangrenzende gebieden. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen

Maes, N.C.M. (Bert), 1998. Groeiplaatsen van *Populus nigra*. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht

Maes, N.C.M., (Bert) en C.J.A. Rövekamp, ongepubliceerd (1998). Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal in Zeeland en aangrenzende gebieden. Vertrouwelijk rapport. Provincie Zeeland, Middelburg

Maes, N.C.M. en C.J.A (Chris) Rövekamp, (1995). Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal in Zeeland en aangrenzende gebieden. Provincie Zeeland, Middelburg

Maes, N.C.M. (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp, 1995. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in West- en Midden-Brabant. Ministerie LNV, Directie Zuid DLG, Roermond

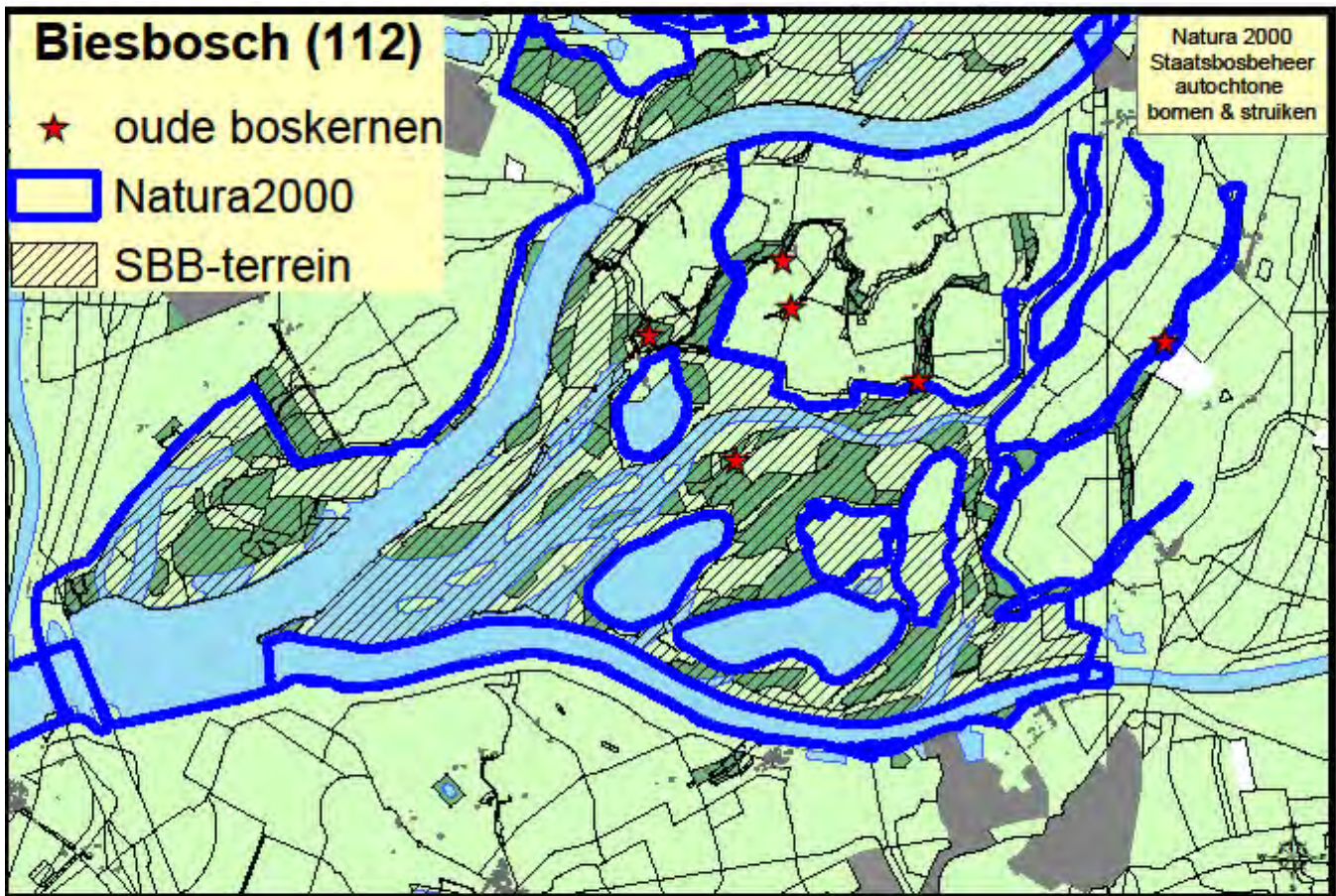
Rövekamp C.J.A. en N.C.M. Maes, 1997. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in West- en Midden-Brabant. Vertrouwelijk rapport. Ministerie LNV, Directie Zuid, DLG, Roermond

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Domeinen

Natura 2000-gebied**Brabantse Wal (128)****opmerkingen**

De Brabantse Wal wordt opgevat als een fossiele klif met heide, stuifzand en enkele vennen. In de overgang naar Zeeuws kleigebied bevinden zich enkele beekdalen. Op de hei van landgoed Zoomland komt lokaal doorgeschoten eikenstrubbenbos voor met mogelijk autochtone Zomereik. Daarnaast zijn er 17e/18e eeuwse landgoederen met oude en jonge houtige opstanden (loofbos, naaldhout en gemengd bos, lanen).

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. De terreinen van het Brabants Landschap worden geïnventariseerd in 2009. Van belang zijn met name de eikenstrubben van Zomereik en dwergstruikvegetaties.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Bunder- en Elsloërbos (153)****floradistrict**

Zuidlimburgs district

provincie

Limburg

provincie**habitattypen**

Ruigten en zomen [H6430]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

kenmerkend

Zeer soorten- en gradiëntrijk hellingbos met bronmilieu's en beken op oostelijke helling in Maasdal. Oude bosplaats met voormalig hakhout van diverse soorten w.o. Zwarte els, Haagbeuk, Gewone esdoorn, Es, Fladderiep, Gladde iep, Zomerlinde en Winterlinde.

waardebepaling

Categorie A voor autochtone houtige gewassen. Gebied en soorten zijn van internationale, landelijke en regionale betekenis. Meerdere zeer zeldzame soorten w.o. Zomerlinde, Winterlinde en Fladderiep.

knelpunten

Aanplant niet-autochtoon plantmateriaal. Niet-autochtoon beplanting kan zich genetisch vermengen met autochtone populaties zodat deze als genenbron verloren gaan. Door nietsdoen beheer worden de bossen plaatselijk te donker ten koste van lichtminnende soorten. Verjonging van exoten zoals Robinia.

beheersadvies

Goede mogelijkheden voor behoud van de bestaande waarden. Uitbreiding van het bos niet aan te bevelen, met het oog op waardevolle soorten (lichtminners) in huidige bosranden. Omvorming van beplantingen, ook in de aangrenzende omgeving, die uit niet-autochtoon plantmateriaal bestaan. Nader onderzoek naar de beste beheersvorm (dunningsbeheer, plenterkap). Plaatselijk introduceren van hakhoutbeheer voor bijvoorbeeld Haagbeuk en Gewone esdoorn. Verjonging exoten inperken en beplantingen met exoten omvormen .

Bunder- en Elsloërbos (153)

cultuurhistorische waarden

Voormalig hakhout , middenbos.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Haagbeuk, Zwarte els, Hazelaar en Rode kornoelje.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 40% geïnventariseerd, aanvullende inventarisatie gepland in 2008-2009.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Aangrenzende en ingesloten particuliere bosdelen. Deze bosdelen zijn vergelijkbaar van samenstelling.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Verbindingen van belang met aangrenzende boscomplexen in het Maasdal, van de Wijngaardsberg en het Geuldal.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie van eventueel resterende delen na inventarisatieronde 2009.

overige adviezen

Vermeerdering ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Winterlinde, Zomerlinde, Haagbeuk, Ruwe iep, Steeliep, Es, Spaanse aak, Bosaalbes, Bosroos, Gelderse roos, Wilde kardinaalsmuts en Tweestijlige meidoorn.

algemene conclusies

Zeer waardevol boscomplex met veel (zeer) zeldzame autochtone bomen en struiken, van internationale, nationale en regionale betekenis w.o.: Winterlinde, Zomerlinde, Fladderiep, Bosaalbes en Gewone esdoorn. Het opstellen van een gedetailleerd en op maat samengesteld beheerplan is aan te bevelen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Bunder- en Elsloërbos (153)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 1992. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken, Zuid-Limburg. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen

Maes, N.C.M. (Bert), 1996. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in Zuid-Limburg. Min. LNV, IKC-Natuurbeheer. Vertrouwelijk rapport. Wageningen

Maes, B. en R. van Loon, in voorbereiding. Rapport Limburg en Noord-Brabant: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht-Berg en Dal.

Digitale bestanden van veldformulieren en kaarten beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Bunder- en Elsloërbos (153)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

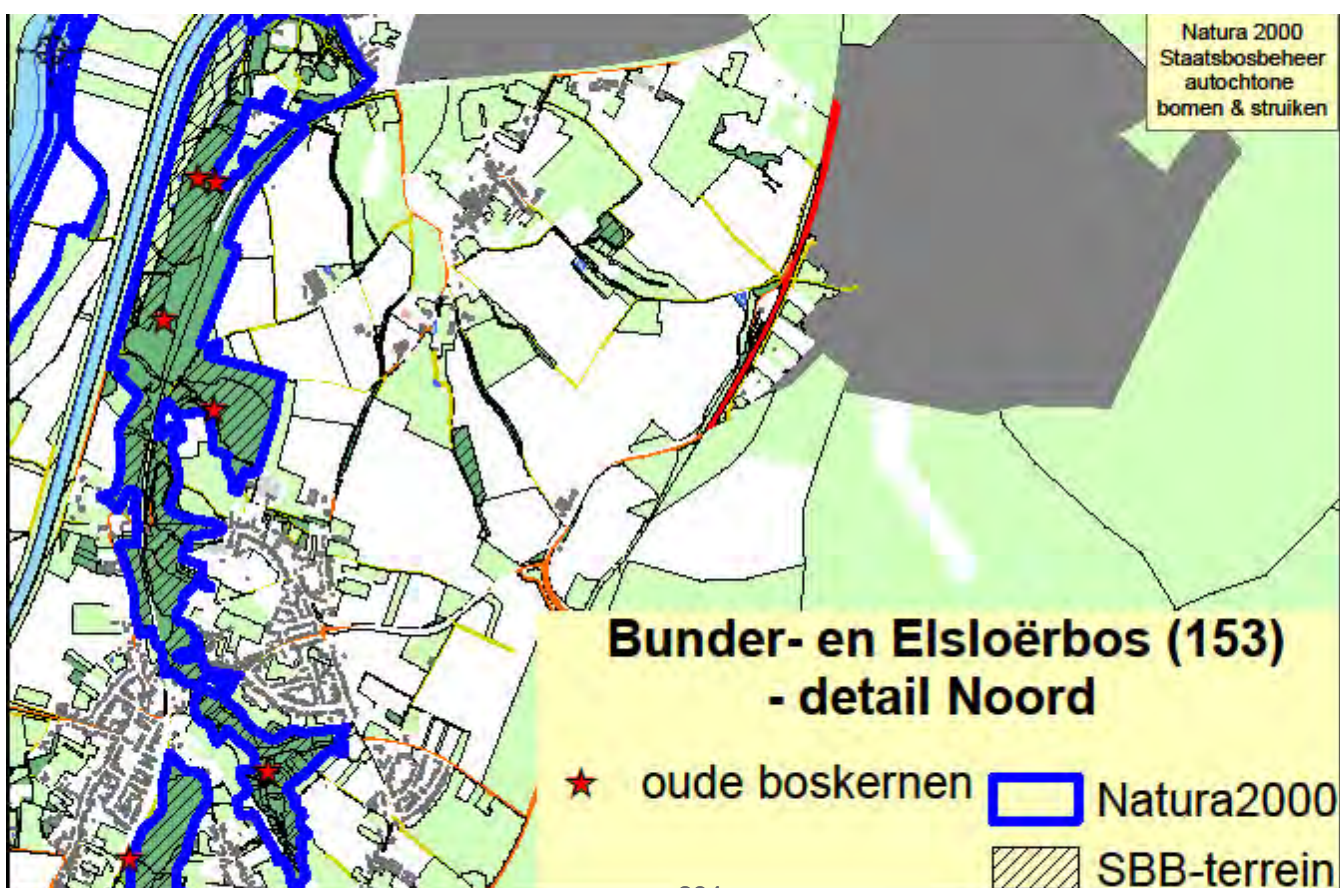
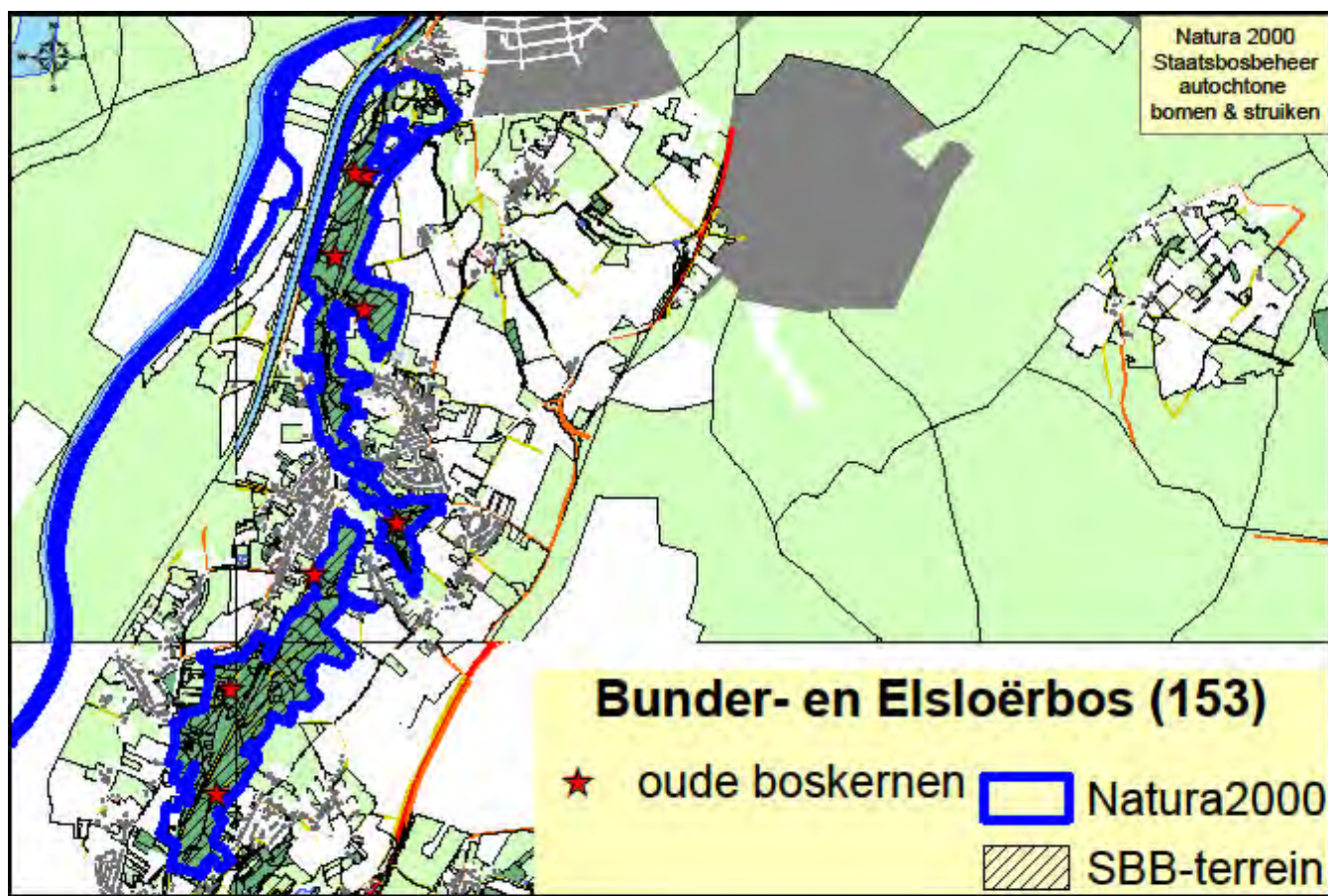
belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>)			x			a
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)			x			z
Ruwe iep (<i>Ulmus glabra</i>)		x	x		x	zz
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Rode kornoelje (<i>Cornus sanguineus</i>)			x			z
Hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)			x			a
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)			x			z
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)			x			a

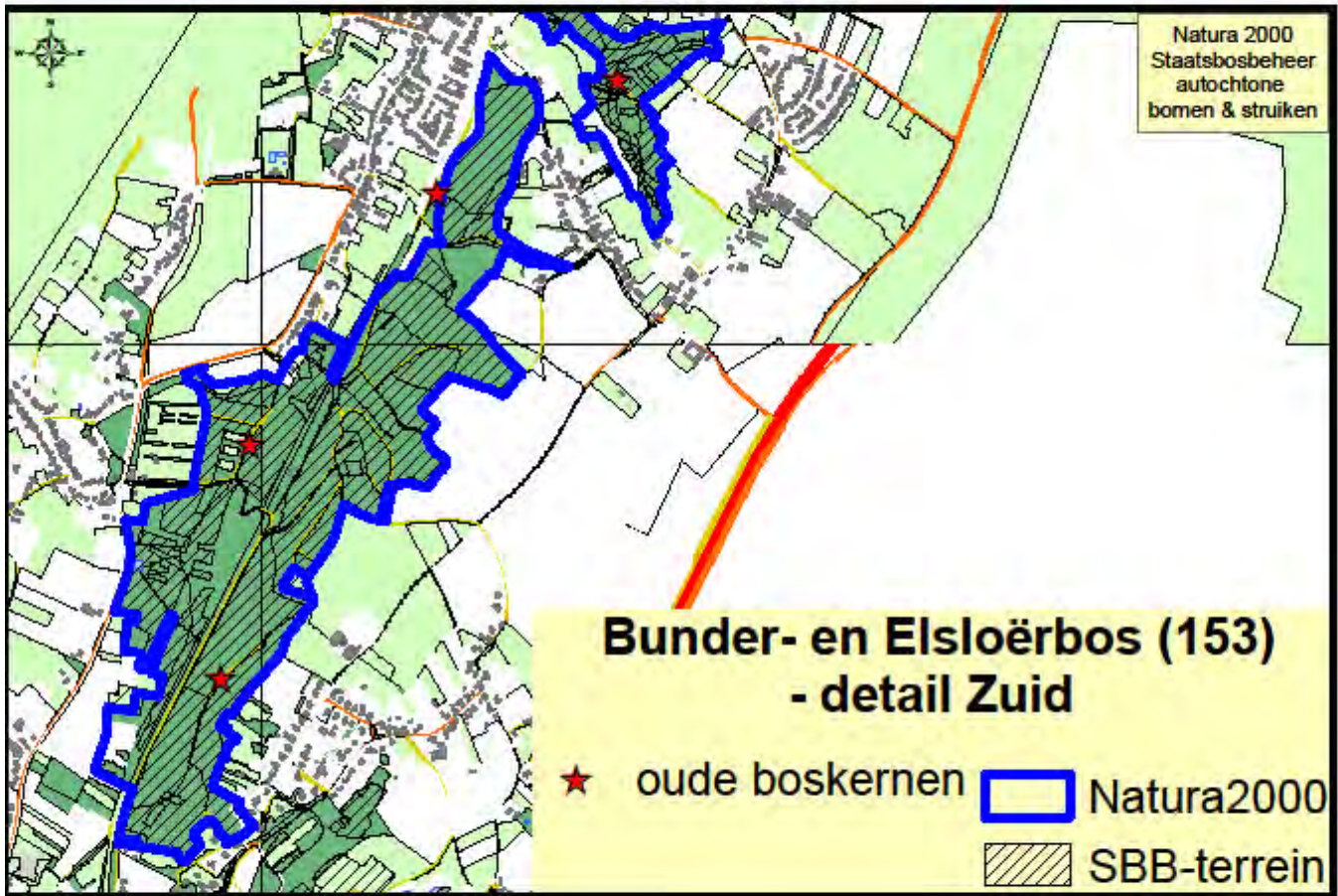
belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Gewone esdoorn (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	x	x	x		x	zzz
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)			x			a
Kruisbes (<i>Ribes uva-crispa</i>)			x			z
Bosaalbes (<i>Ribes rubrum</i> var. <i>rubrum</i>)	x	x	x		x	zz
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)			x			a

Bunder- en Elsloërbos (153)

Bunder- en Elsloërbos (153)

Natura 2000-gebied

Geuldal (157)

floradistrict

Zuidlimburgs district

provincie

Limburg

provincie

habitattypen

Ruigten en zomen [H6430]

Veldbies-beukenbossen [H9110]

Beuken-eikenbossen met hulst [H9120]

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Kalkgraslanden met struikvormende facies [H6210]

kenmerkend

Omvangrijk mergelgebied met veel verschillende bostypen, meest hellingbossen, rijk aan gradiënten. Hierin verspreid komen aanzienlijke restanten oudbos voor met voormalig hakhout van allerlei soorten. Tevens verspreid in het gebied (complexen van) graften en holle wegen, met oude en jonge begroeiing, vaak ook doornstruweel. Oude boskernen en graften zijn deels ingesloten door jong aanplantbos. Bijl Vaals bevinden zich uitgestrekte opgaande beukenbossen. Het totale gebied is zeer soortenrijk met betrekking tot houtige gewassen, w.o. Beuk, Winterlinde, Wilde liguster, Wilde mispel, Spaanse aak en wilde rozensoorten.

waardebepaling

Grote delen Categorie A. voor talrijke autochtone houtige gewassen, waaronder Winterlinde, Spaanse aak, Fladderiep, Ruwe iep, Viltroos, Kleinbloemige roos, Bosroos, Grootvruchtige meidoorn, Tweestijlige meidoorn en Gele kornoelje. Talrijke soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang. Het is gebied kent een groot aantal deelgebieden met eigen karakteristieke waarden.

knelpunten

Grootschalige genetische vervuiling door beplantingen bij landschapsherstel met niet-autochtoon plantmateriaal (voor). Door huidige beheer van bosranden worden lichtminnende autochtone bomen en struiken bedreigd, enerzijds door onzorgvuldige kap of dunning, anderzijds door het aanbrengen van nieuwe beplantingen tegen oude bosranden. Veel populaties van zeldzame soorten zijn kwetsbaar. Bovendien verloopt verjonging vaak moeizaam door onvoldoende vruchtzetting en/of kiem- en groeiomstandigheden (schaduw). Voor specifieke knelpunten per deelgebied en soort wordt verwezen naar de literatuurlijst.

beheersadvies

Goede mogelijkheden voor behoud en versterking van de meeste populaties. Regionaal autochtoon plantmateriaal kan in toenemende mate worden gebruikt. Verwijderen/omvormen van niet autochtone aanplant, bij voorkeur in directe omgeving van belangrijke kernpopulaties. Soortgericht bosrand- en dunningsbeheer, aandacht voor kwetsbare lichtminners (bijvoorbeeld: zeldzame rozen en meidoorns, Zuurbes, Wilde mispel, Gele kornoelje, Rode kamperfoelie en Rood peperboompje). Lokaal en op maat verjongingsmaatregelen voor restpopulaties, eventueel aanvullende aanplant met strikt regionaal autochtoon plantmateriaal ter vergroting van genetische diversiteit. Lokaal hakhoutbeheer herstellen. Voor specifieke beheersadviezen per deelgebied wordt verwezen naar de in de literatuurlijst genoemde rapportages.

cultuurhistorische waarden

Oud hakhout en middenbos. Oud hakhout van o.a. Gewone esdoorn, Spaanse aak, Beuk, Haagbeuk, Winterlinde, Wintereik, Fladderiep, Gewone es, Zoete kers, Zwarte els, Spaanse aak; Knotbomen van Schietwilg en Haagbeuk.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Rode kornoelje, Sleedoorn, Haagbeuk, Wintereik, Hazelaar, Hondсроos;
in voorbereiding: Es, Eenstijlige meidoorn, Spaanse aak, Bosaalbes, Kruisbes.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

In SBB-terrein: tot 2007 verspreid kansrijke steekproeven (ca 10 %). In 2008-2009 inventarisatie in SBB-terrein tot vrijwel vlakdekkend (oudboskernen), rapportage in voorbereiding. Niet-SBB-terreinen voor ca. 40% geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Grote delen van het Natura-2000 gebied met vergelijkbare waarden en potenties zijn in eigendom van Natuurmonumenten, Limburgs Landschap en particulieren. O.a. aangrenzende percelen met rozen- en meidoornstruwelen en heggen, waaronder met Viltroos en Egelantier.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Onderdeel van groter en grensoverschrijdend gebied (o.a. Voerstreek en Eifel) van soortenrijke hellingbossen en kleine landschapselementen op voedsel- en kalkrijke bodems.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie (voorzover nodig in Staatsbosbeheerterrein na 2009) van gehele Natura-2000 gebied.

overige adviezen

Vermeerdering voor de genenbank Autochtone bomen en struiken: Winterlinde, Zomerlinde, Haagbeuk, Beuk, Es, Fladderiep, Ruwe iep, Spaanse aak, Rood peperboompje, Wilde liguster, Wilde kardinaalsmuts, Bosaalbes, Kruisbes, Bosroos, Viltroos, Kleinbloemige roos, Beklierde heggenroos, Kale struweelroos, Egelantier, Gelderse roos, Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn, Grootvruchtige meidoorn, Zuurbes, Gele kornoelje, Wollige sneeuwbal.

algemene conclusies

Zeer waardevol bos-, houtwallen en heggengebied van internationale, nationale en regionale betekenis. Omvorming van aanplant met niet-autochtoon plantmateriaal, beheer richten op lichtminnende autochtone bomen en struiken. Soortgerichte maatregelen voor zeer zeldzame en kwetsbare soorten.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Geuldal (157)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. 1992. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken, Zuid-Limburg. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen

Maes, N.C.M. 1992. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken, Zuid-Limburg. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen. Vertrouwelijk rapport.

Maes, B. en R. van Loon, in voorbereiding. Rapport Limburg en Noord-Brabant: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht-Berg en Dal.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Provinciaal Landschap

Waterleidingmaatschappij

Particulier

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Geuldal (157)

I = internationaal van belang; N = nationaal van belang; R = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); RL*= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; zz=zeldzaam; zzz=zeerzeldzaam; a=vrij algemeen; aa=algemeen; aaa=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Winterlinde (<i>Tilia cordata</i>)	x	x	x		x	zzz
Haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>)			x			a
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)			x			z
Fladderiep (<i>Ulmus laevis</i>)	x	x	x		x	zzz
Ruwe iep (<i>Ulmus glabra</i>)		x	x		x	zz
Gladde iep (<i>Ulmus minor</i>)			x			zz
Wintereik (<i>Quercus petraea</i>)		x	x			zz
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Spaanse aak (<i>Acer campestre</i>)	x	x	x		x	zz
Rood peperboompje (<i>Daphne mezereum</i>)	x	x	x	x	x	zzz
Hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)			x			a
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)						a
Wilde liguster (<i>Ligustrum vulgare</i>)		x	x			z
Wilde mispel (<i>Mespilus germanica</i>)		x	x			z
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Bosaalbes (<i>Ribes rubrum</i> var. <i>rubrum</i>)	x	x	x		x	zz
Kruisbes (<i>Ribes uva-crispa</i>)			x			z
Bosroos (<i>Rosa arvensis</i>)		x	x			zz
Rode kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>)		x				z
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)		x				a

belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Gewone esdoorn (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	x	x	x		x	zzz
Zomerlinde (<i>Tilia platyphyllos</i>)	x	x	x		x	zzz
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)			x			a
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)			x			z
Tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	x	x	x			z
Zuurbes (<i>Berberis vulgaris</i>)	x	x	x		x	zz
Heggenroos (<i>Rosa corymbifera</i>)			x			z
Beklierde heggenroos (<i>Rosa tomentella</i>)		x	x			z
Viltroos (<i>Rosa tomentosa</i>)		x	x		x	zzz
Rode kamperfoelie (<i>Lonicera xylosteum</i>)	x	x	x	x	x	zzz

vervolg: Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Geuldal (157)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

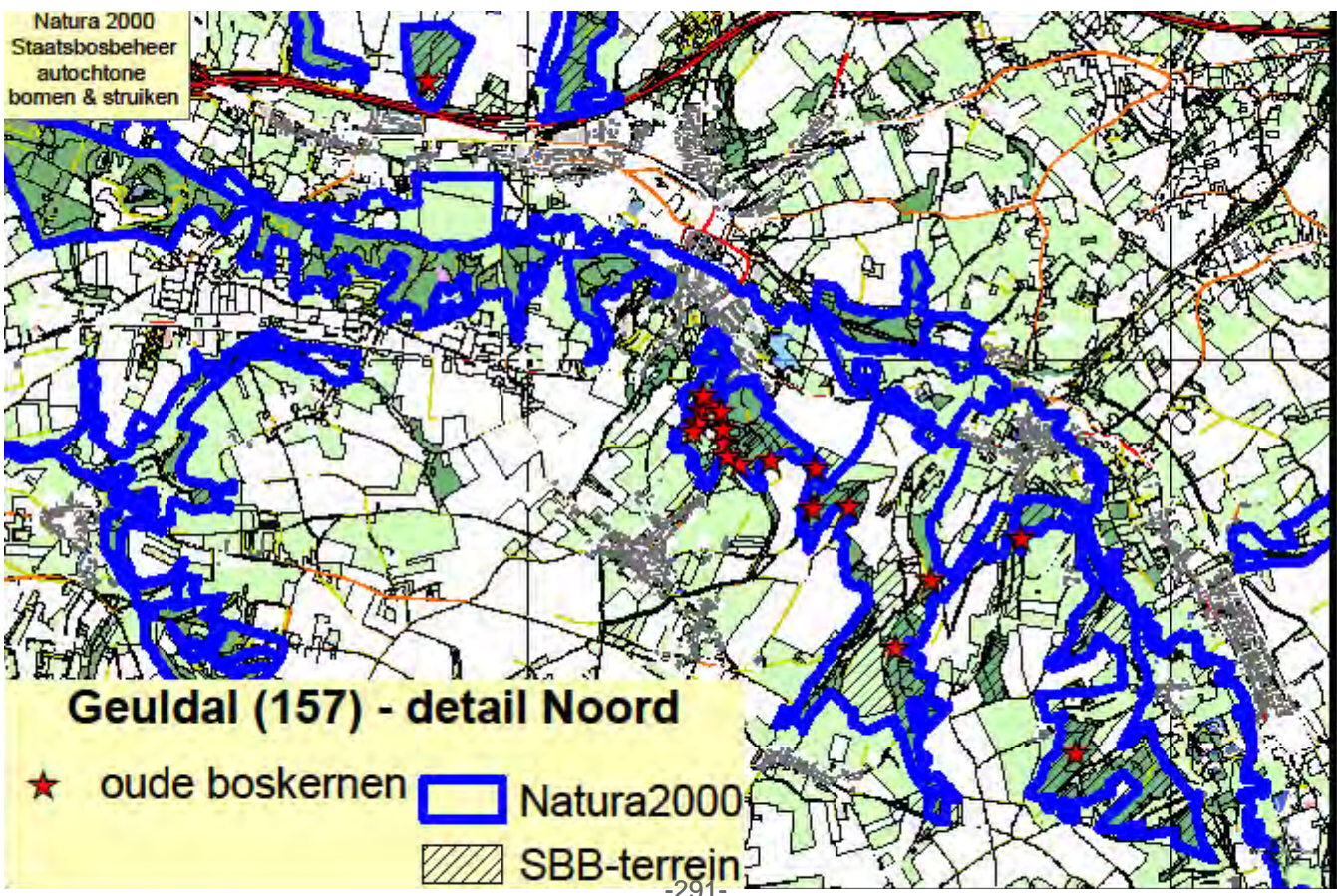
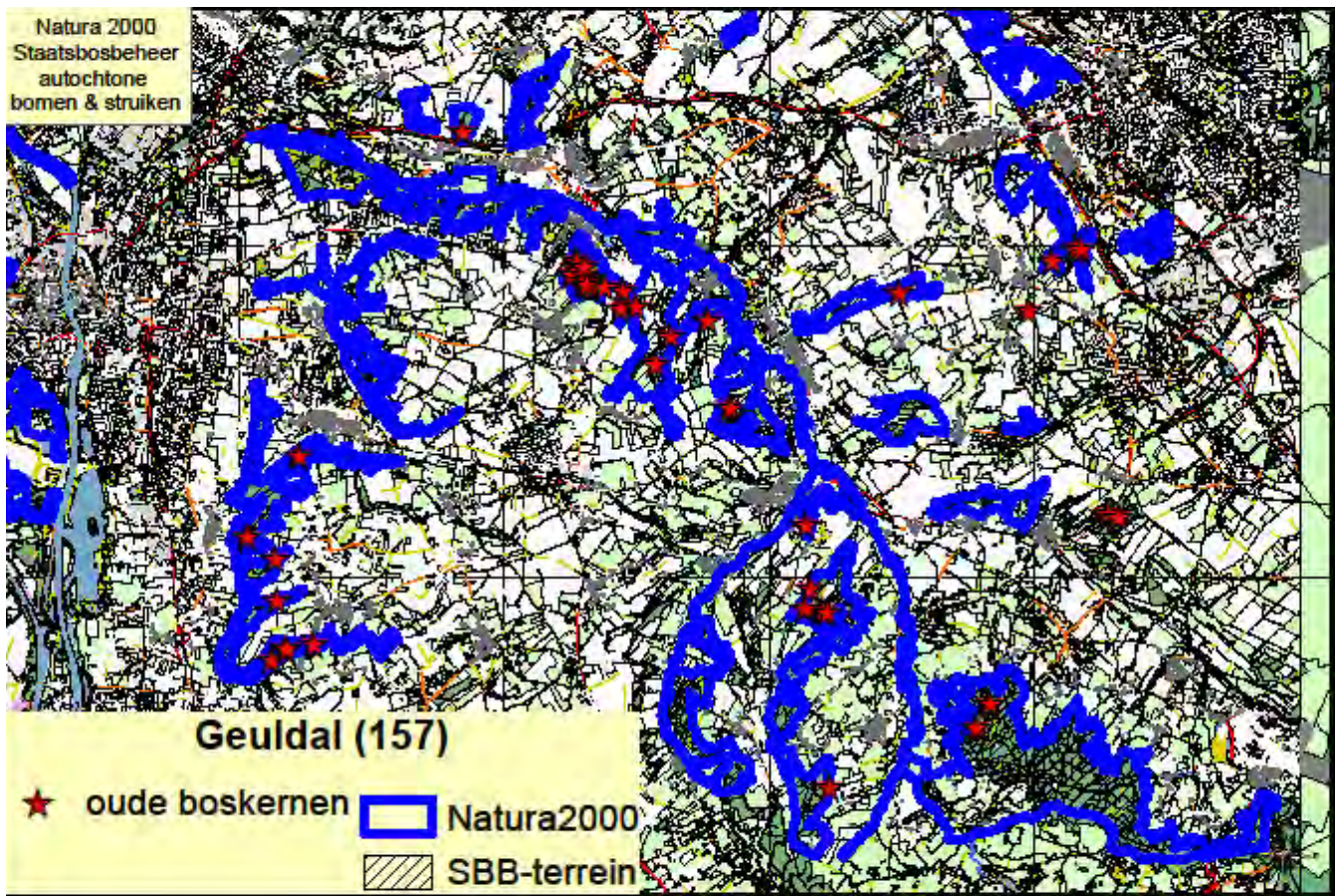
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

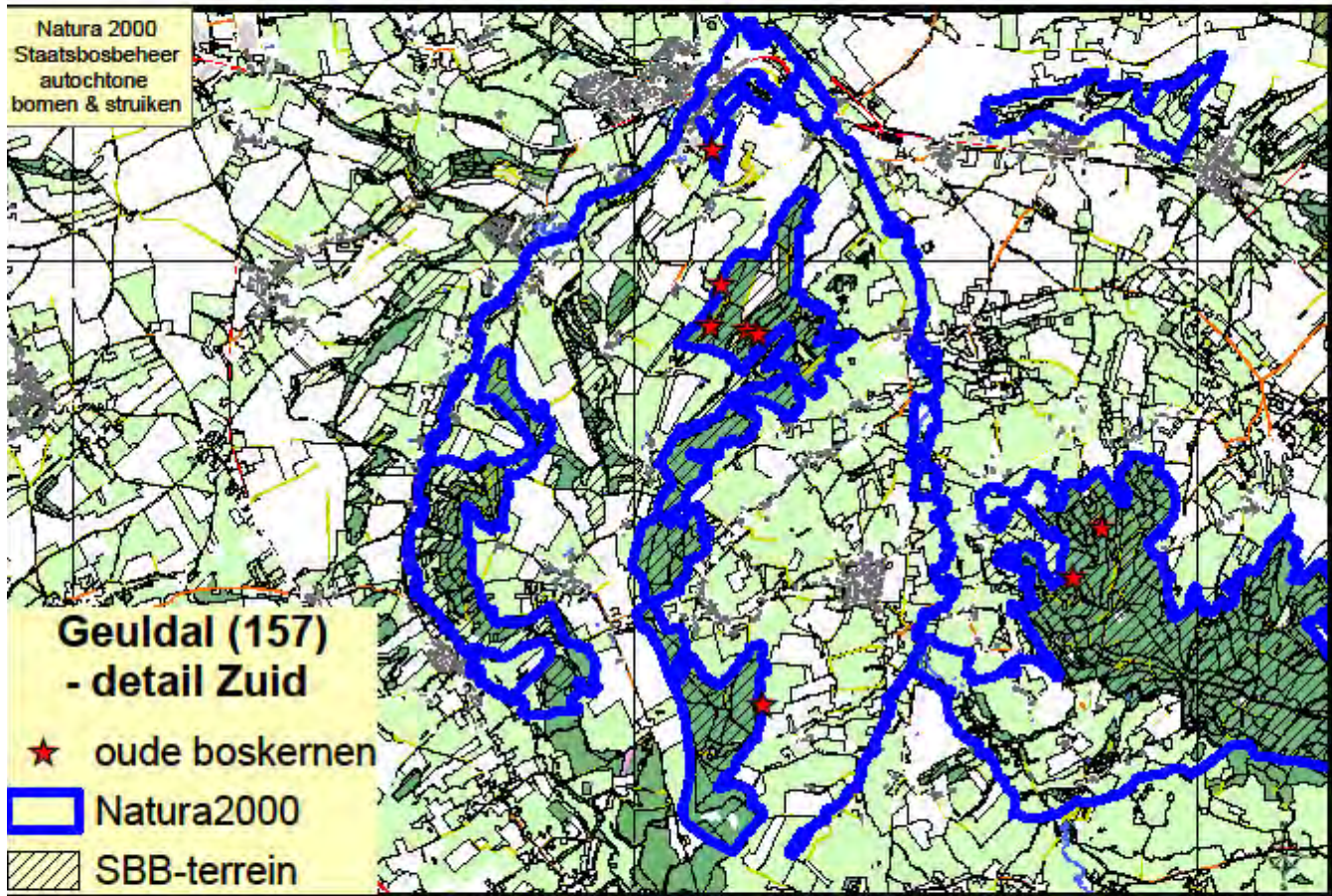
belangrijke autochtone populaties - zeer klein (≤ 5 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Gele kornoelje (<i>Cornus mas</i>)	x	x	x	x	x	zzz
Kleinbloemige roos (<i>Rosa micrantha</i>)		x	x		x	zzz
Kale struweelroos (<i>Rosa dumalis</i>)	x	x	x		x	zzz
Egelantier (<i>Rosa rubiginosa</i>)		x	x			zz
Wollige sneeuwbal (<i>Viburnum lantana</i>)	x	x	x		x	zzz
Kraakwilg (<i>Salix fragilis</i>)			x			z
Grootvruchtige meidoorn (<i>Crataegus x macrocarpa</i>)	x	x	x		x	zzz
Zwarte bes (<i>Ribes nigrum</i>)			x			z

overige autochtone bomen en struiken

Ruwe berk (<i>Betula pendula</i>)
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)
Zomereik (<i>Quercus robur</i>)
Ratelpopulier (<i>Populus tremula</i>)
Zoete kers (<i>Prunus avium</i>)
Boswilg (<i>Salix caprea</i>)
Beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)
Bosrank (<i>Clematis vitalba</i>)
Brem (<i>Cytisus scoparius</i>)
Klimop (<i>Hedera helix</i>)
Hulst (<i>Ilex aquifolium</i>)
Wilde kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>)
Wilde peer (<i>Pyrus pyraeaster</i>)
Sporkehout (<i>Rhamnus frangula</i>)
Grauwe wilg (<i>Salix cinerea</i>)
Gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>)
Trosvlier (<i>Sambucus racemosa</i>)
Bindwilg (<i>Salix x rubens</i>)
Bitterzoet (<i>Solanum dulcamara</i>)
Wilde lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>)
Katwilg (<i>Salix viminalis</i>)
<i>Crataegus x subsphaerica</i>
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)

Natura 2000-gebied**Groote Peel (140)****opmerkingen**

De Groote Peel is een restant van een hoogveenplateau. Het is een gebied van dekzandruggen en oude smeltwatergeulen. Lokaal komen groeiplaatsen voor van zeldzame soorten als Georde wilg, Lavendelheide en Kleine veenbes.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit gebied is niet onderzocht op autochtone bomen en struiken. Het is van relatief weinig belang met betrekking tot autochtone bomen en struiken. Van belang zijn met name enkele bijzondere dwergstruiksoorten.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Kempenland-West (135)****floradistrict**

Kempens district

provincie

Noord-Brabant

provincie**habitattypen**

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Droge heiden [H4030]

Stuifzandheiden met struikhei [H2310]

Vochtige heiden [H4010]

Zwakgebufferde vennen [H3130]

kenmerkend

Afwisselend bos-, heide- en vennengebied bestaande uit Rovertse Heide, Mispelende Heide, Nettersche Heide, en de Landschotsche Heide (klein deel Staatsbosbeheer), en het Grootmeer (tussen Vessem en Wintelre). Tussen de heideterreinen bevinden zich de beekdalen van Reusel, Groot Beerze en Kleine Beerze. Groot oppervlak naaldhout en jong loofbos. In de beekdalen houtwallen, beekbegeleidend bos en broekbos met (voormalig) hakhout van o.a. zomereik en Zwarte els.

waardebepaling

B en C-categorie (voor zover in kaart gebracht); waardevol genenbrongebied voor tal van autochtone bomen en struiken, waaronder karakteristieke bijzondere soorten van droge en vochtige hei (nog niet geïnventariseerd) en beekdalen. Grote populatie van Wilde Gagel. Soorten van nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Beplantingen in en rondom het Natura-2000 gebied met niet autochtoon plantmateriaal die door mogelijke inkruising de waarde van het aanwezige autochtone genenmateriaal verminderen. Spaarzame exemplaren van bijzondere soorten kwetsbaar bij onzorgvuldig beheer.

beheersadvies

Bevoordelen van kwetsbare populaties van autochtone bomen en struiken, op de hei en in de beekdalen; bijvoorbeeld Kraakwilg, Es, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts en Gelderse roos. Eventuele aanplant uitsluitend met (regionaal) autochtoon plantmateriaal.

cultuurhistorische waarden

Oude houtwallen en bosjes met hakhout van Zwarte els, Zomereik (ook spaartelgen), Es en Kraakwilg.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

n.v.t.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Kansrijke steekproeven in de beekdalen; heischrale terrein vrijwel niet geïnventariseerd (totaal ca. 10%).

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

n.v.t.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Verlengde beekdalen Grote Beerze en Reusel; grenzend aan dal van Kleine Beerze en omliggende bos- en heidecomplexen.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende kartering van autochtone bomen en struiken (resterende 90% van het Natura 2000 gebied); Inventarisatie van de terreinen van Brabants Landschap gepland voor 2009.

overige adviezen

Beekdal van Grote Beerze, met beekbegeleidende bosjes ten zuiden van Neterselse heide toevoegen aan Natura-2000 gebied.
Vermeerderen ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Es, Kraakwilg, Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts.

algemene conclusies

Waardevol genebrongebied voor verschillende autochtone bomen en struiken, deels zeldzame soorten. Grote populatie Wilde gagel.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Kempenland-West (135)

Literatuurverwijzing

Loon Van, R. en N.C.M. Maes, 2008. Oude Boskernen in Midden- en Oost-Brabant. Ecologisch Adviesbureau Van Loon, Berg en Dal & Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

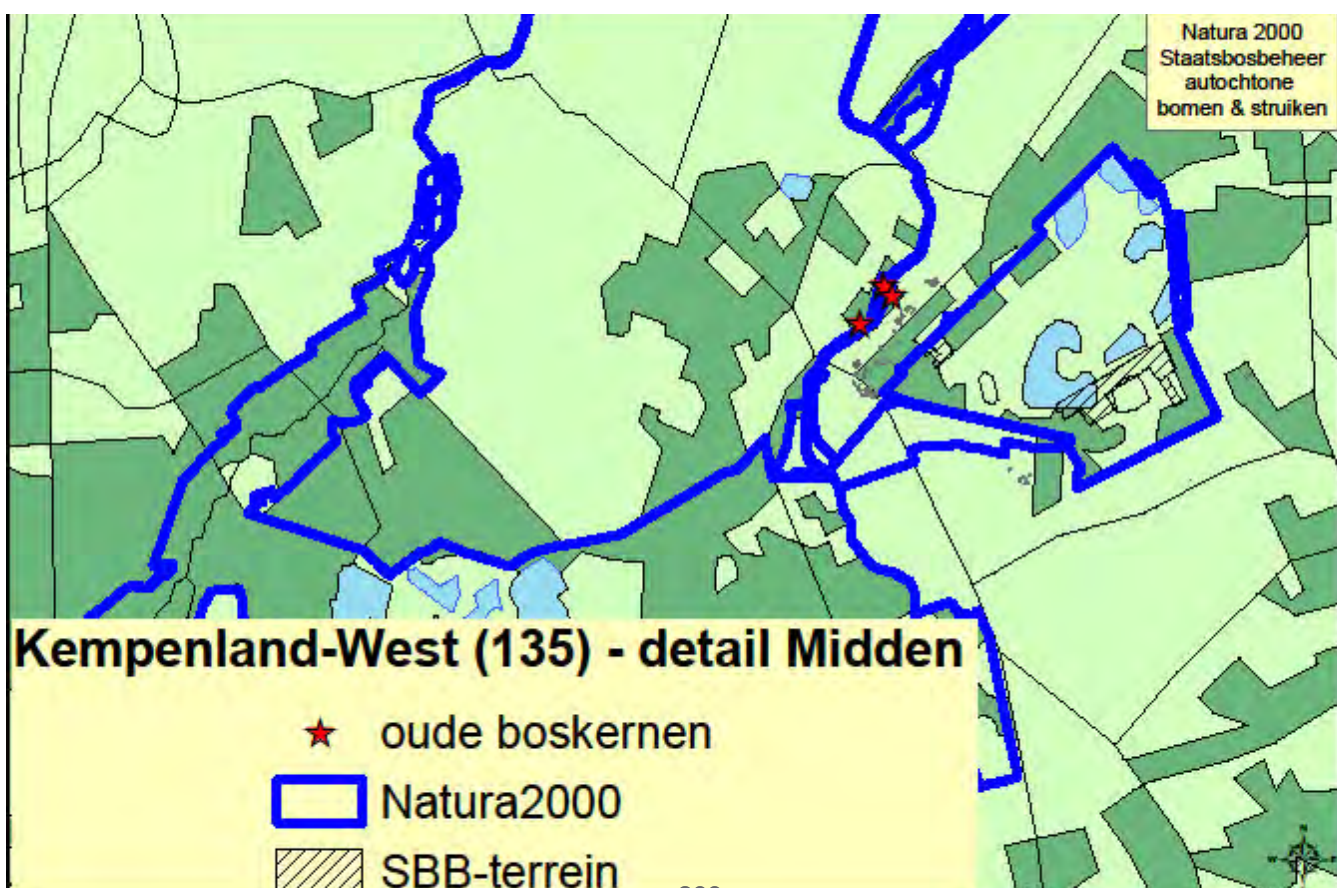
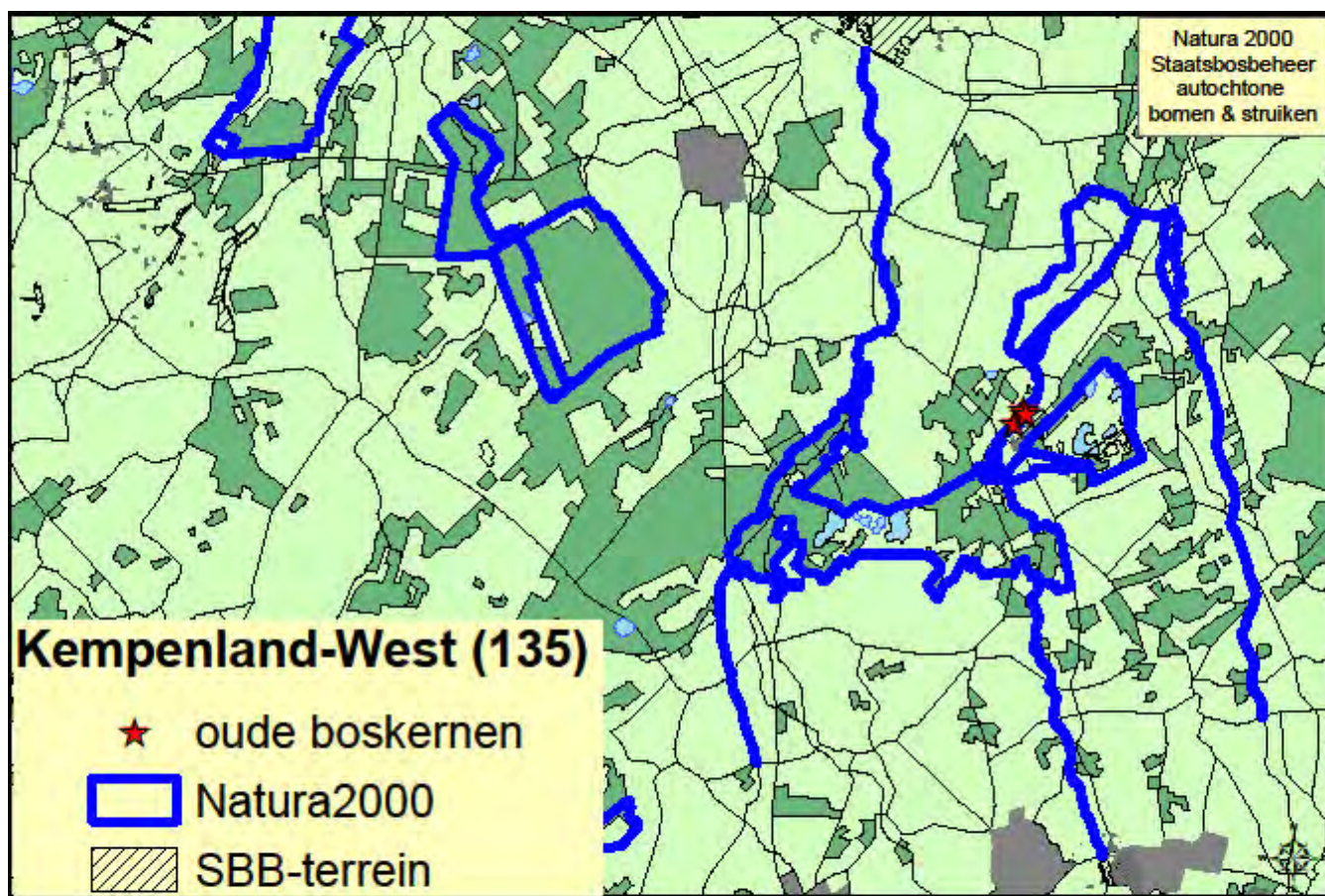
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Rijkswaterstaat

Natura 2000-gebied**Kop van Schouwen (116)****floradistrict**

Renodunaal district

provincie

Zeeland

provincie**habitattypen**

Grijze duinen [H2130]

Duinheiden met struikhei [H2150]

Duindoornstruwelen [H2160]

Kruipwilgstruwelen [H2170]

Duinbossen [H2180]

Vochtige duinvalleien [H2190]

kenmerkend

Kalkrijke duinen met duinstruweel, duinbossen en rozenrijke duinstruwelen met Wegedoorn. Enkele zeldzame rozensoorten. Deels zeedorpenlandschap.

waardebepaling

Deels Categorie A, deels B en C. Soorten internationaal, nationaal en regionaal belang. Enkele zeldzame rozen als Behaarde struweelroos en Beklierde hegenroos.

knelpunten

Aanplant en verwildering van exoten als Amerikaanse vogelkers en Virginische vogelkers. Door paardenbegrazing kunnen soorten verdwijnen zoals Gladde iep en Wilde kardinaalsmuts. Lichtminnende soorten komen door schaduwvorming in de knel. Groeiplaatsen van zeldzame soorten zijn niet altijd bekend bij beheerders.

beheersadvies

Bekendheid geven aan bijzondere soorten zodat er bij beheer rekening mee gehouden kan worden. Waar nodig lichtminnende soorten vrijstellen. In het algemeen een herwaardering van het belang en de instandhouding van duinstruwelen.

Kop van Schouwen (116)

cultuurhistorische waarden

Voormalig hakhout van Zwarte els, Zachte berk, Es, Zomereik, Gewone esdoorn en wilgen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Egelantier.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 25% is geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Duingebied van andere terreineigenaars.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

n.v.t.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

De niet geïnventariseerde 75%.

overige adviezen

Beklierde heggenroos en Behaarde struweelroos opnemen in de genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor houtige soorten van het kustduingebied, w.o. zeldzame wilde rozensoorten. Beheer richten op bekendheid geven aan bijzondere groeiplaatsen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Kop van Schouwen (116)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert) 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen

Maes, N.C.M. (Bert) 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen. Vertrouwelijk rapport.

Bakker, Piet (P.A), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria, Leiden.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

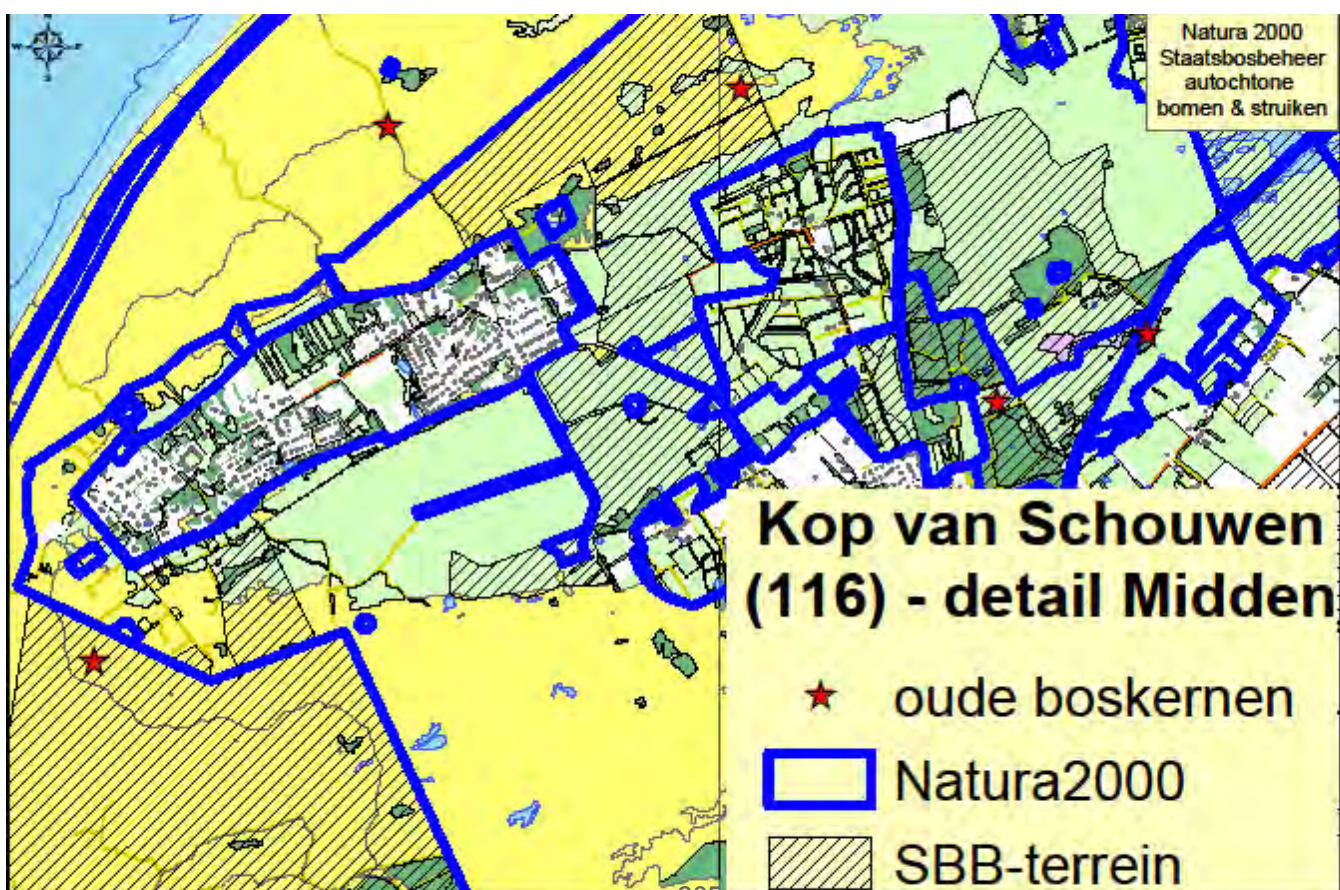
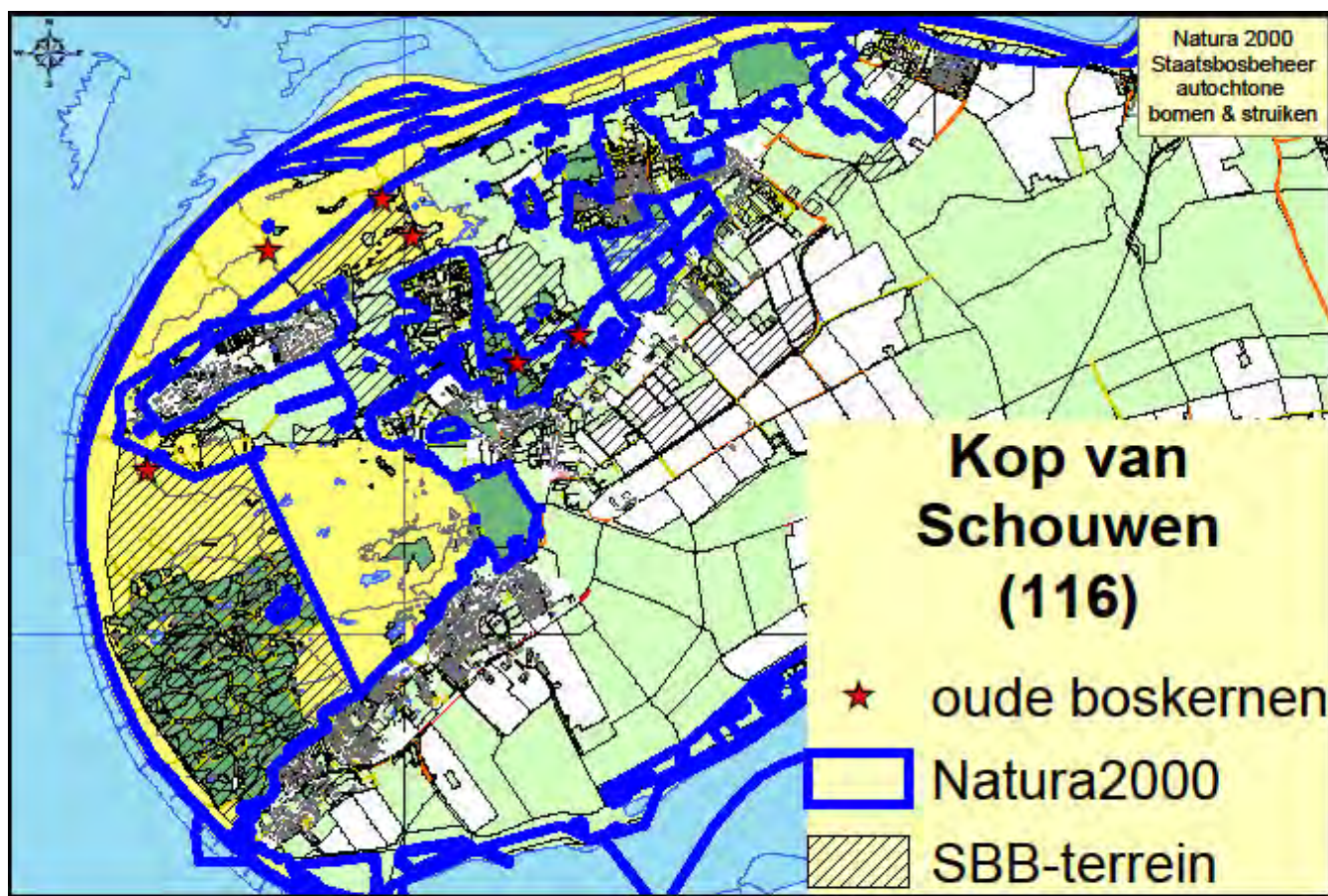
eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Domeinen

Particulier

Natura 2000-gebied

Kunderberg (158) (m.n. Putberg)

floradistrict

Zuidlimburgs district

provincie

Limburg

provincie

habitattypen

Kalkgraslanden [H6210]

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

kenmerkend

Hellingbossen en kalkgraslanden, afgewisseld door met struweel begroeide graften, holle wegen en enkele kalksteengroeven. Op de Putberg voornamelijk oud Eiken-Haagbeukenbos, deels met bronmilieu.

waardebepaling

Tot dusverre alleen opnames van de Putberg: waardevolle genenbron voor veel autochtone boom- en struiksoorten waarvan enkele van internationaal en vele van nationaal of regionaal belang. O.a. Spaanse aak, Wilde liguster, Heggenroos, Wegedoorn en Ruwe iep.

knelpunten

Genetische vervuiling vanwege niet-autochtone beplanting (m.n. op graften en in holle wegen). Eventueel aanwezige zeldzame struweelsoorten (bijv. wilde rozen) mogelijk onder druk door grote nadruk op behoud kalkgraslanden op Kunderberg. Op Putberg: bosrandbeheer en dunningen (lichtstelling) in Eikenhaagbeukenbos bij onzorgvuldige uitvoering mogelijk ten koste van zeldzame struiksoorten.

beheersadvies

Verwijderen niet-autochtone (jonge) aanplant. Lokale houtige begroeiing op graften en in kalkgraslanden beschouwen als waardevol onderdeel van het totale ecosysteem. Aanbevolen wordt een gedifferentieerd beheer op maat, gericht op zoveel mogelijk behoud van alle aanwezige biodiversiteit. Zeldzame lichtminnende struiken laten meeprofiteren van lichtstellende maatregelen t.b.v. de kruidlaag in houtige opstanden.

Kunderberg (158) (m.n. Putberg)

cultuurhistorische waarden

Voormalig hakhout, heggen en houtwallen in combinatie met graften, holle wegen, kalkgroeves en kalkhellingen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding/potentie: Es, Eenstijlige meidoorn, Gewone vogelkers, Hazelaar.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Bos op de Putberg voor ongeveer de helft geïnventariseerd, bos en struweel op graften en holle wegen op de Kunderberg worden in 2009 geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Hele object valt binnen Natura-2000 begrenzing.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Onderdeel van regionaal kleinschalig halfopen heuvellandschap met landschapselementen met vergelijkbare soortensamenstelling.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Natura 2000 object in de loop van 2009 grotendeels geïnventariseerd (gebied in eigendom van Staatsbosbeheer). Inventarisatie van resterende deel van Natura-2000 gebied gewenst.

overige adviezen

vermeerdering voor de genenbank Autochtone bomen en struiken van (lokaal) zeer zeldzame soorten.

algemene conclusies

Waardevolle genenbron in heuvelland met krijtbodems voor veel autochtone boom- en struiksoorten waarvan enkele van internationaal en vele van nationaal of regionaal belang. O.a. Spaanse aak, Wilde liguster, Heggenroos, Wegedoorn en Ruwe iep.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Kunderberg (158) (m.n. Putberg)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert) 1992. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken, Zuid-Limburg. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen

Maes, N.C.M.(Bert) 1996 Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in Zuid-Limburg. Vertrouwelijk rapport.. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen

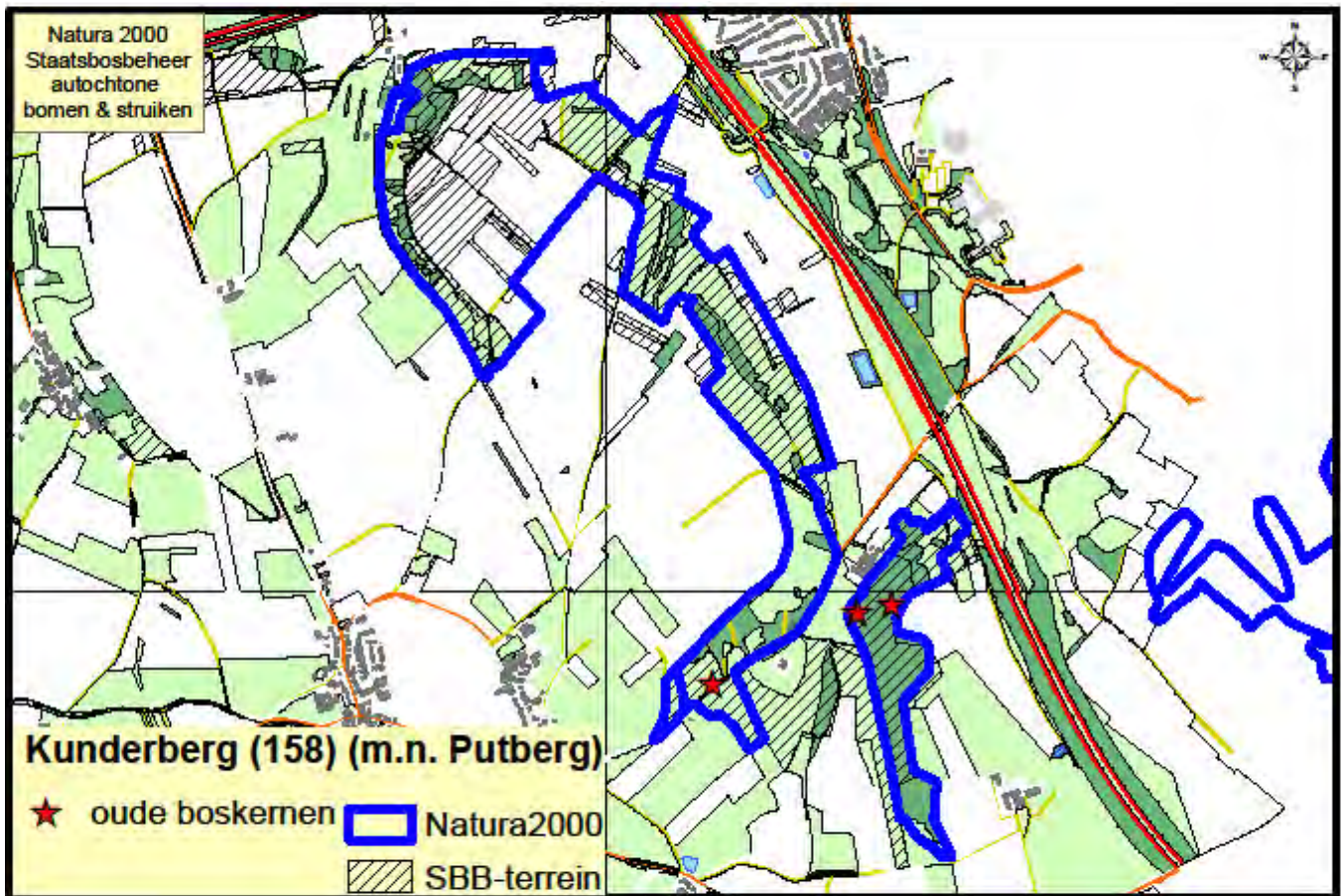
Maes, B. en R. van Loon, in voorbereiding. Rapport Limburg en Noord-Brabant: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht-Berg en Dal.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Kunderberg (158) (m.n. Putberg)

Natura 2000-gebied**Langstraat (130)****floradistrict**

Kempens district/Fluviatiel district

provincie

Noord-Brabant

provincie**habitattypen**

Blauwgraslanden [H6410]

Kalkmoerassen [H7230]

Overgangs- en trilvenen [H7140]

Vochtige alluviale bossen [H91W0]

kenmerkend

Natuurterreinen (het Labbeget, de Dullaert, de Dulver en de Hoven) op de grens van de zandgronden, het rivierengebied en zeekleigronden. Laagveenontginningsgebied met restanten van oud slagenlandschap met graslanden begrensd door elzenhagen en wilgenstruweel. Zeer lokaal komt vochtige heide voor (vlg. lit.). In Den Dulver bevindt zich elzenbroekbos met een eendenkooi.

waardebepaling

Categorie B. Waardevolle genenbron van autochtone bomen en struiken, m.n. Zwarte els (grote populatie) en vrij zeldzame soorten als Kraakwilg, Gelderse roos, Eenstijlige meidoorn, Schijnkoraalmeidoorn en Zwarte bes. Diverse soorten van nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Genetische vervuiling door beplantingen met niet-autochtoon plantmateriaal, o.a. bosjes omgeving Zuidewijn; Lokaal verjonging van exoten, m.n. Amerikaanse eik;

beheersadvies

Gefaseerd periodiek afzetten van elzenhagen; bevoordelen bijzondere en kwetsbare autochtone populaties; eventueel op maat versterken van populaties (bijvoorbeeld Gelderse roos) en toekomstige beplantingen uitsluitend met autochtoon plantmateriaal.

cultuurhistorische waarden

Restanten van oud slagenlandschap met elzensingels/hagen; hakhout van Zwarte els, Kraakwilg en Es; spaartelgenbos Zomereik (in vermoedelijk "runbosje" ten behoeve leerlooierij, loodrecht op Spoorbaanweg bij Zuidewijn)

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Zwarte els, Gelderse roos.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Enkele kansrijke steekproeven in SBB terrein (ca. 10%) en overig terrein (ca. 10%);

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Deel van het Natura-2000 gebied met vergelijkbare samenstelling en potenties in eigendom bij Rijkswaterstaat en particulieren.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzend elzensingel/hagencomplex richting Kaatsheuvel, 's Gravenmoer Waspik; Dongedal, uiterwaarden Bergsche Maas; Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen (o.a. Elzenbroekbossen en Elzen-Vogelkersbossen in De Brand).

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie oude boskernen en landschapselementen, natte heide-restanten (ca. 80%)

overige adviezen

Vermeerdering ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Gelderse roos, Kraakwilg en Schijnkoraalmeidoorn.

algemene conclusies

Waardevolle populaties van autochtone bomen en struiken waaronder Zwarte els, Zwarte bes, Gelderse roos en Schijnkoraalmeidoorn.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Langstraat (130)

Literatuurverwijzing

Maes N.C.M., Rövekamp, C. & Van Loon R. 1996. Inventarisatie van autochtone bomen en struiken in de West- en Midden-Brabant. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht, Bronnen, H.Landstichting.

Maes N.C.M., Rövekamp, C. & Van Loon R. 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in West- en Midden-Brabant. Vertrouwelijk rapport. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht, Bronnen, H.Landstichting.

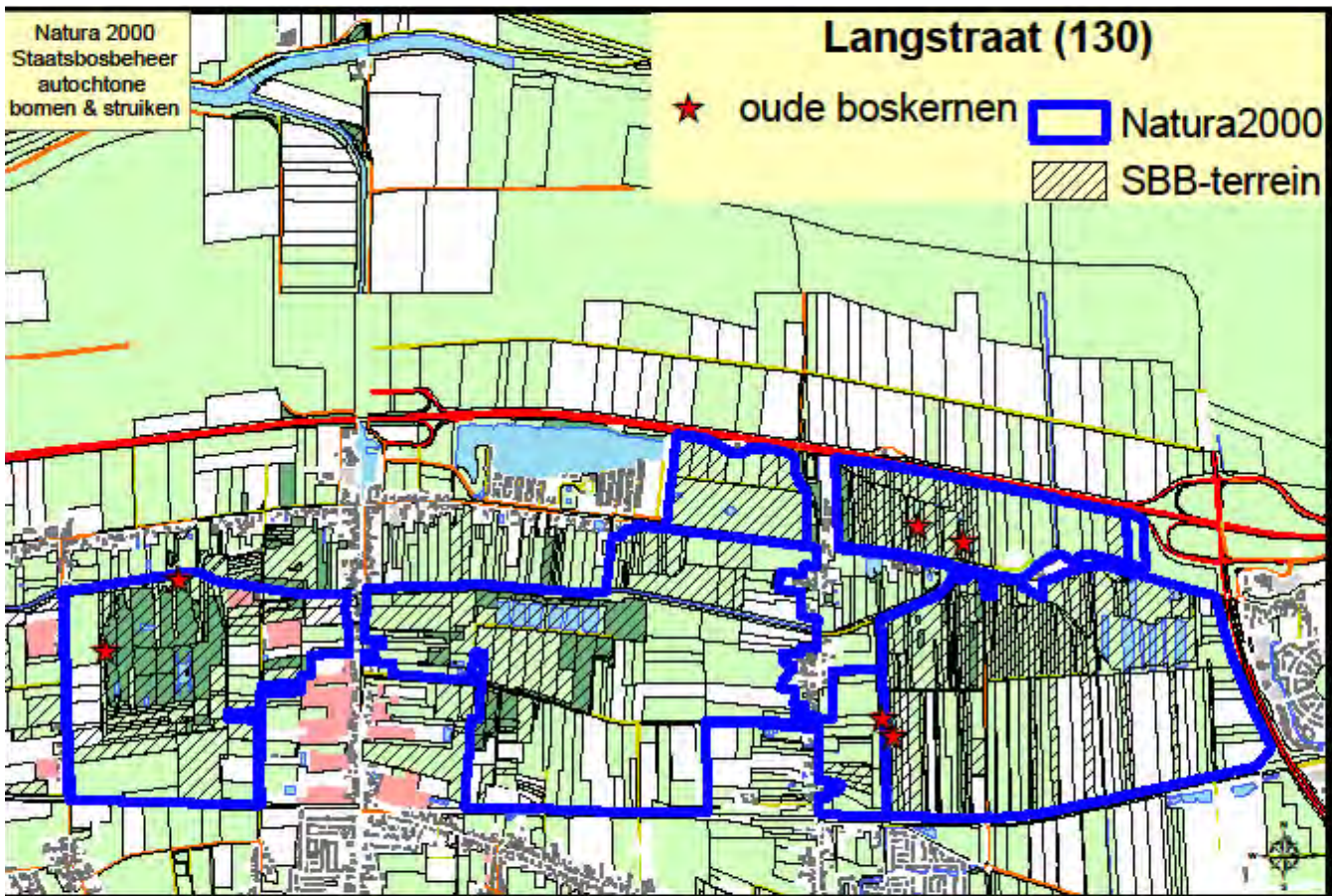
Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Rijkswaterstaat

Particulier

Natura 2000-gebied**Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux (136)****floradistrict**

Kempens district

provincie

Noord-Brabant

provincie**habitattypen**

Stuifzandheiden met struikhei [H2310]

Vochtige heiden [H4010]

Droge heiden [H4030]

Jeneverbesstruwelen [H5130]

Hoogveenbossen [H91D0]

Veldbies-beukenbossen [H9110]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Voormalig, uitgestrekt heidegebied, deels ingeplant met ontginningsbos; met verspreid voorkomend vennen en kleine Jeneverbesstruwelen. Het gebied wordt doorsneden door de Dommel, Strijper Aa, Tongelreep en Keersop, lokaal omzoomd door vochtige en natte graslanden, beekbegeleidende bossen en voormalige hakhoutpercelen. Lokaal Gagelstruweel.

waardebepaling

Waardevolle genenbron voor veel autochtone boom- en struiksoorten waarvan enkele zeldzame, waaronder Wilde gagel, Jeneverbes, Wegedoorn, Kraakwilg en Kruiwilg. Jeneverbes valt onder de Flora en Faunawet. Meerdere soorten van nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Lokaal verjonging van exoten; verdroging broekbossen; lokaal genetische vervuiling door aanplant met niet-autochtoon plantmateriaal (o.a. Keersop, omgeving Kromhurken). Lichtminnende soorten kunnen door schaduwvorming in de verdrinking komen.

beheersadvies

Bevoordelen zeldzame, lichtminnende autochtone struiken, o.a. Jeneverbes, Wilde gagel, Kruiwilg en Wegedoorn. Bij aanplant van soorten gebruik maken van autochtoon plantmateriaal. Verwijderen en omvorming van niet-autochtoon beplantingen.

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)

cultuurhistorische waarden

Lokaal oude hakhout- en spaartelgenopstanden van Zwarte els en Zomereik, deels op houtwallen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Zwarte els, Zomereik (oud hakhout), Gewone vogelkers.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Enkele kansrijke steekproeven, m.n. langs de Dommel en Strijper Aa; heideterreinen vrijwel niet onderzocht.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Houtige opstanden in beekdalen, van overige terreinbeheerders (anders dan Staatsbosbeheer) en Groote Heide in het Noorden (Brabants Landschap)

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Verlengde van Dommeldal en beekdalen (Strijper Aa, Keersop, Tongelreep) en aangrenzende en nabijgelegen grote (voormalige) heideterreinen.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie van oude boskernen (resterende 50-75%) in Dommeldal en beekdalen (Strijper Aa, Keersop, Tongelreep); steekproeven met o.a. Jeneverbesstruwelen, zeldzame dwergstruiken en Gagel in (voormalige) heideterreinen. Aangrenzend gebied van Het Brabants Landschap wordt in 2009 geïnventariseerd.

overige adviezen

Es, Kraakwilg, Schietwilg, Wegedoorn en Gelderse roos vermeerderen t.b.v. de genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Gevarieerd, waardevol genenbrongebied voor een aantal autochtone bomen en struiken, w.o. Wilde gagel, Jeneverbes, Wegedoorn, Kraakwilg en Kruiwilg. Veel soorten van grote regionale en deels landelijke betekenis, o.a. vanwege grote aaneengesloten karakter van het gebied. Diverse zeldzame soorten waaronder Flora en Faunawetsoort.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)

Literatuurverwijzing

Loon, Van, R. (René) en N.C.M. (Bert) Maes, 2008. Oude Boskernen in Midden- en Oost-Brabant. Berg en Dal & Urecht

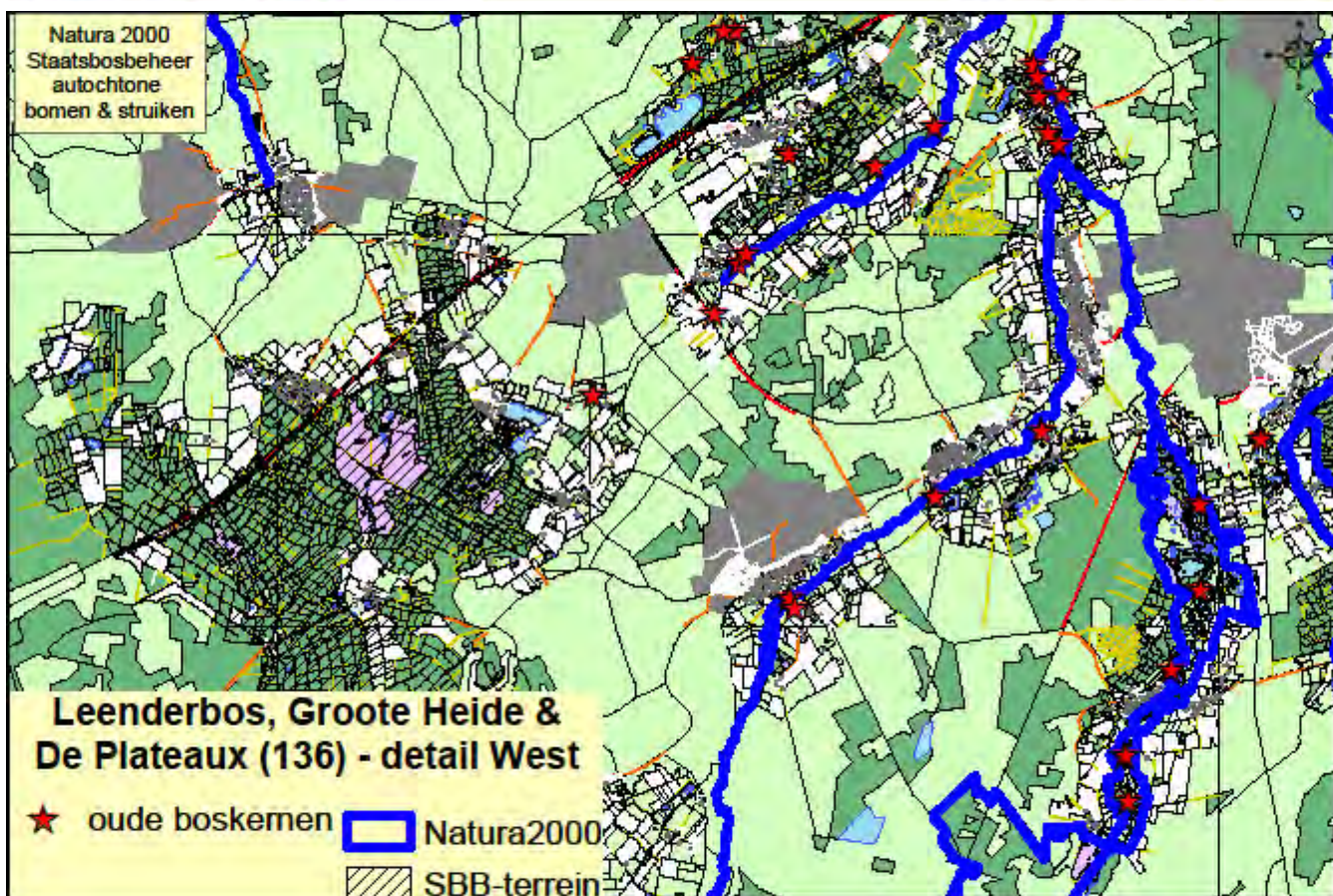
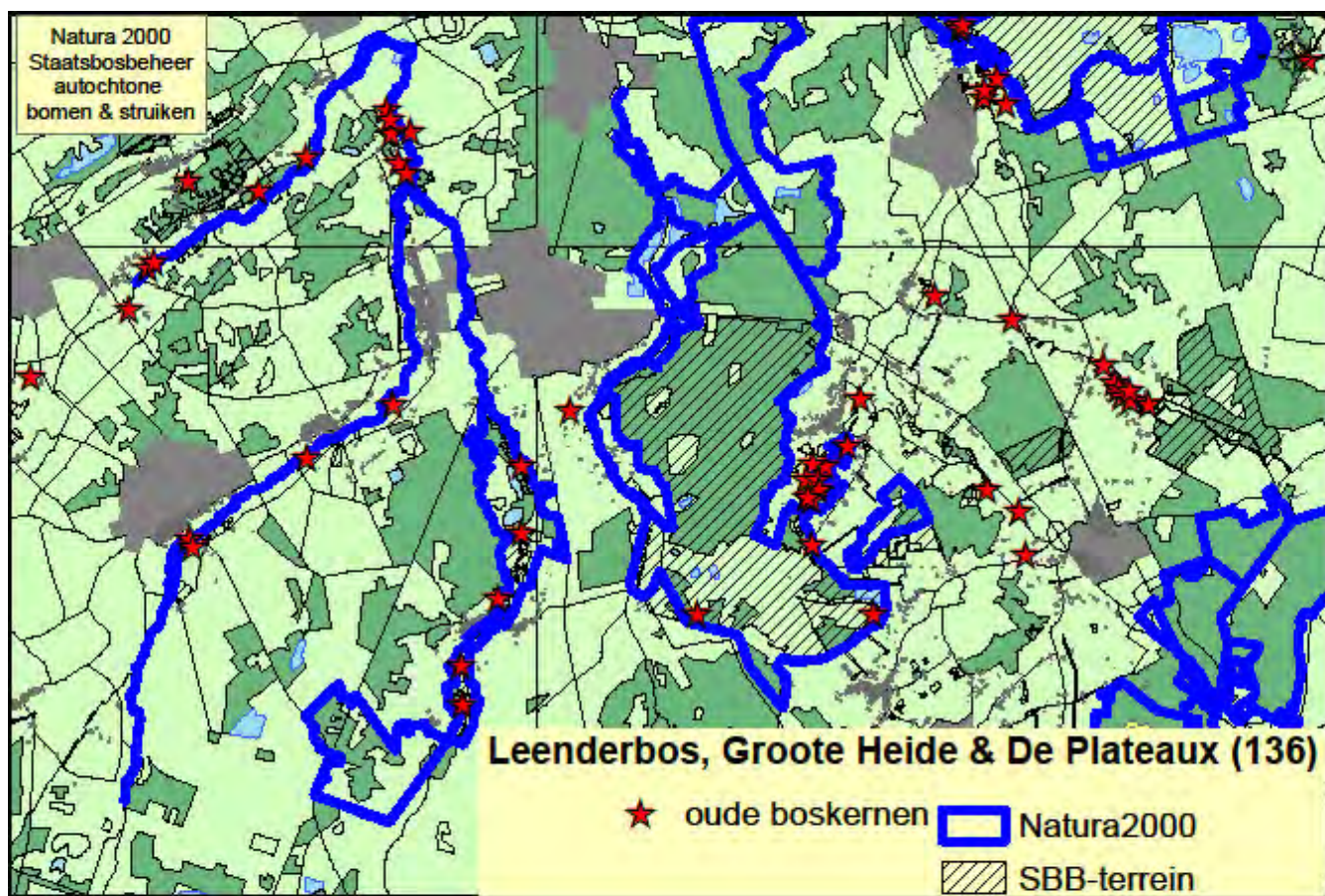
Digitale bestanden van veldformulieren en kaarten beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)

Natura 2000-gebied

Leudal (147)

floradistrict

Subcentreuroop district

provincie

Limburg

provincie

habitattypen

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Oude eikenbossen [H9190]

kenmerkend

Soortenrijk en gradiëntrijk beekbegeleidend bos met hakhout en spaartelgen van Zwarte els, Haagbeuk, Zomereik, Wintereik, Zachte berk en Es. Plaatselijk soortenrijke struiklaag. Wilde gagelestruweel.

waardebepaling

Categorie A voor een aantal autochtone houtige gewassen. Zeldzame en bedreigde soorten, w.o. Viltroos. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Viltroos kan verdwijnen door schaduwtoename.

beheersadvies

Vrijstellen van bijzondere soorten met kleine aantallen, met name Viltroos.

cultuurhistorische waarden

Voorbeeld van hakhoutbeheer- en spaartelgenbeheer van diverse boomsoorten.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Zwarte els, Haagbeuk, Es. In voorbereiding: Rode kornoelje, Hazelaar, Wintereik en Gelderse roos.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Zes kansrijke steekproefopnamen. Ca. driekwart nog niet geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Enkele particuliere bossen, met name in het oostelijke deel van het Leudal.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzende gebieden w.o. Houterven, Haelense beekgebied en Beegderheide. Verlengde van de beekdalen.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Overige driekwart van het Leudal en aangrenzende gebieden.

overige adviezen

Vermeerdering van zeldzame soorten, zoals Viltroos, ten behoeve van genenbank

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor veel soorten; deels internationaal van belang en van landelijke betekenis, w.o. Haagbeuk, Es, Rode kornoelje, Zwarte els, Hazelaar, Zomereik, Wintereik. Enkele zeldzame soorten w.o. Viltroos, Kraakwilg, Bosaalbes. Wilde gagel en Geoorde wilg. Beheer richten op bekendheid met de groeiplaatsen en behoud ervan.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Leudal (147)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. en C.J.A. Rövekamp, 1995. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg. Ministerie LNV, Directie Zuid DLG, Roermond

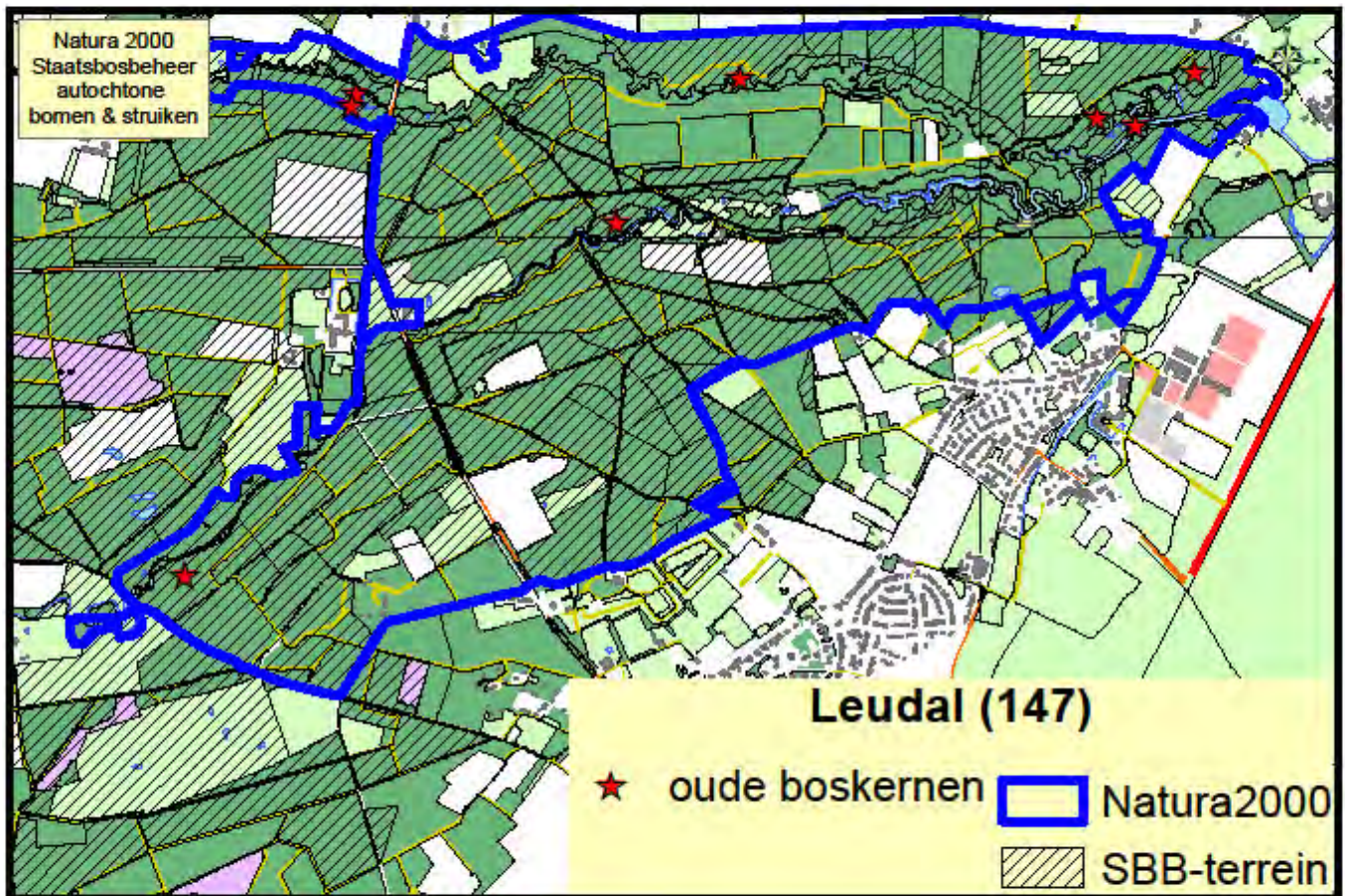
Rövekamp C.J.A. en N.C.M. Maes, 1997. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg. Vertrouwelijk rapport. Ministerie LNV, Directie Zuid, DLG, Roermond

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Natura 2000-gebied**Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem
(71)****opmerkingen**

Dit Natura 2000 gebied bestaat uit enkele verspreid liggende gebieden: de Kornsche Boezem, Pompveld, de boezem van Brakel en waarden bij Loevenstein. Te onderscheiden zijn grienden, populierenbos, graslanden en een eendenkooi. Er is één opname gemaakt van autochtone bomen en struiken in een oud essenhakhoutperceel bij de Kornsche Boezem met o.a. essenstoven, Schietwilg, Grauwe wilg, Kraakwilg, Bittere wilg, Amandelwilg, Katwilg en Bitterzoet.

provincie

Noord-Brabant

provincie

Gelderland

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Op genoemde steekproef na is dit Natura 2000 object niet geïnventariseerd. Er zijn meerdere kansrijke groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken te verwachten.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Domeinen

Particulier

Natura 2000-gebied**Maasduinen (145)****opmerkingen**

De Maasduinen betreft een rivierduinencomplex op de terrassen van de oostelijke Maasoever. Het gaat met name om om heide, vennen, veentjes, naaldbos en elzenbos. Interessant zijn dwergstruiken, w.o. Kleine veenbes, Lavendelhei, heidebremmen, Kruiwilg en Wilde gagel.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Het gebied is nog vrijwel niet geïnventariseerd. Er zijn verschillende belangrijke groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken te verwachten.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Manteling van Walcheren (117)****floradistrict**

Renodunaal district

provincie

Zeeland

provincie**habitattypen**

Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie [H2130]

Duinheiden met struikhei [H2150]

Duindoornstruwelen [H2160]

Duinbossen [H2180]

Vochtige duinvalleien [H2190]

kenmerkend

Soortenrijk duindoornstruweel. Laag, mede door de wind gevormd struweelbos van Zomereik. Plaatselijk landgoedkarakter.

waardebepaling

Deels Categorie A, deels B en C. Soorten van nationale en regionale betekenis. Eikenstruweelbos en duinstruweel van groot belang. Belangrijke populatie autochtone Gladde iep. Zomereik volgens DNA-onderzoek deels van Balkanherkomst. Over de autochtoniteit daarvan bestaat discussie.

knelpunten

Aanplant en verwildering van exoten als Amerikaanse vogelkers en Gewone esdoorn. Door paardenbegrazing kunnen soorten verdwijnen zoals Gladde iep en Wilde kardinaalsmuts. Lichtminnende soorten kunnen door schaduwvorming in de knel komen. Groeiplaatsen van zeldzame soorten zijn niet altijd bekend bij beheerders.

beheersadvies

Bekendheid geven aan bijzondere soorten zodat er bij beheer rekening mee gehouden kan worden. Waar nodig lichtminnende soorten vrijstellen. In het algemeen een herwaardering van het belang en de instandhouding van duinstruwelen.

Manteling van Walcheren (117)

cultuurhistorische waarden

Het eikenstruweelbos is waarschijnlijk deels als hakhout ontstaan. Elzenhakhout. Plaatselijk landgoedparken.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Zomereik, Gladde iep en Eenstijlige meidoorn.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 15% is in kaart gebracht.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Zowel aangrenzende duingebied in eigendom van Staatsbosbeheer als particulier.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzend duingebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Overige 85%.

overige adviezen

Beklierde heggenroos en mogelijk Egelantier opnemen in de genenbank Autochtone bomen en struiken:.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied voor houtige soorten van het kustduingebied w.o. zeldzame wilde rozensoorten. Gladde iep en Zomereik mogelijk van grote waarde. Beheer richten op bekendheid geven aan bijzondere groeiplaatsen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Manteling van Walcheren (117)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 1995. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen.

Maes, N.C.M. (Bert), 1996. Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen. Vertrouwelijk Rapport.

Maes, N.C.M. (Bert), 1996. Inventarisatie van de Schotsman en Oranjezon. Ecologisch Adviesbureau Maes, Utrecht.

Maes, N.C.M. (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp, 1998) Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal in Zeeland en aangrenzende gebieden. Provincie Zeeland, Middelburg.

Maes, N.C.M. (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp, Ongepubliceerd (1998). Inventarisatie van autochtoon genenmateriaal in Zeeland en aangrenzende gebieden. Vertrouwelijk rapport. Provincie Zeeland, Middelburg.

Bakker, Piet (P.A), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria, Leiden.

Digitale kaarten deels, en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

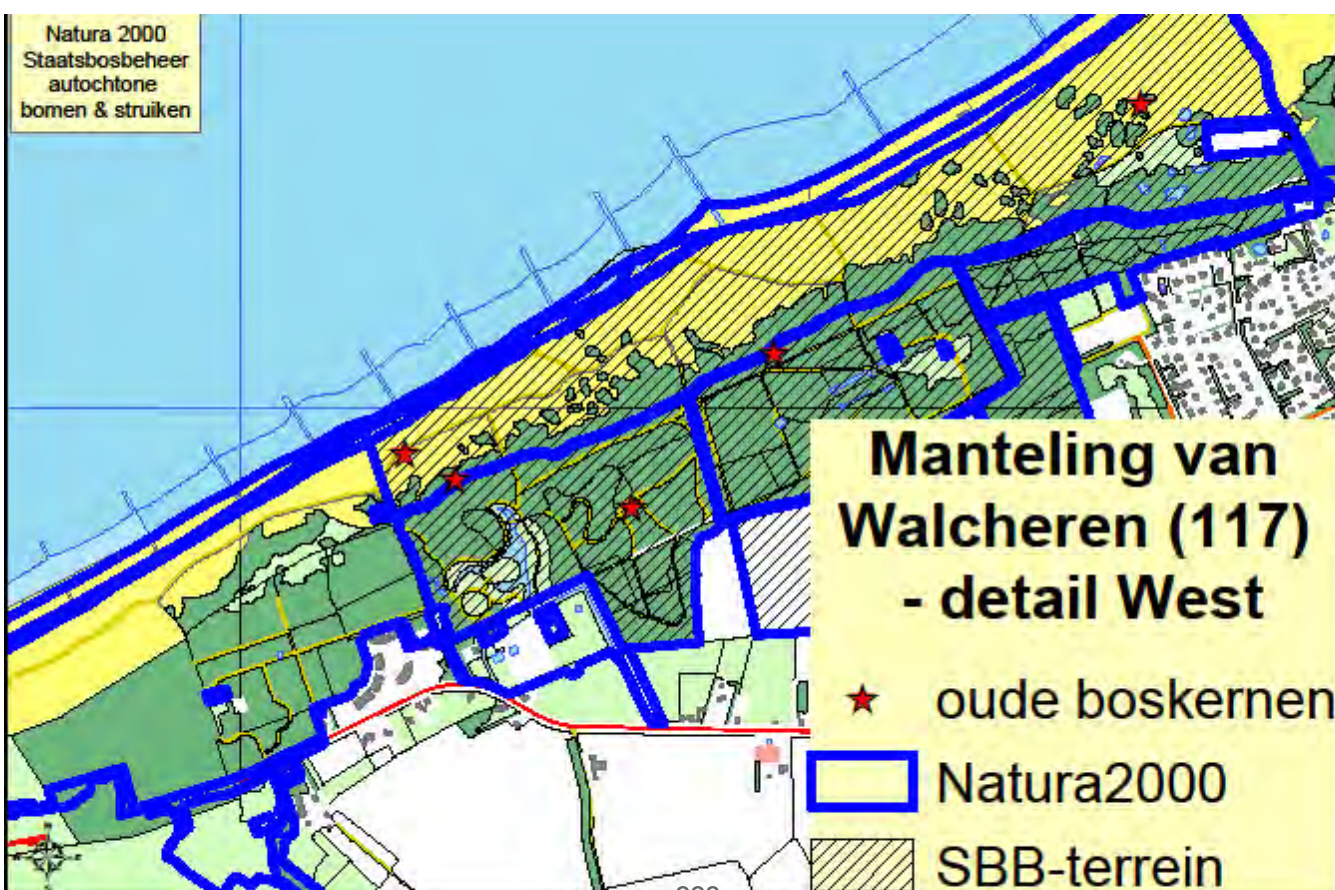
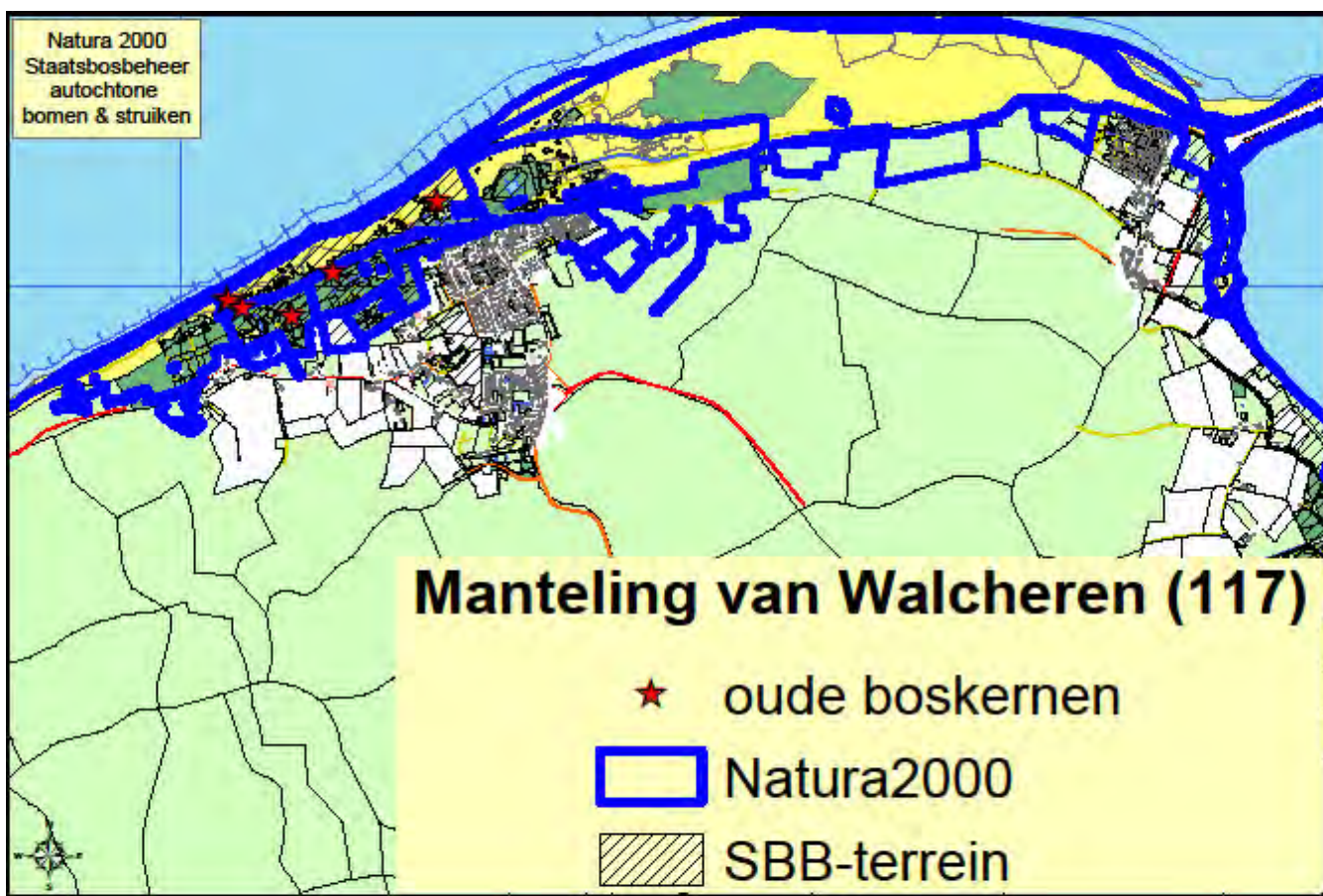
Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Particulier

Rijkswaterstaat

Manteling van Walcheren (117)

Natura 2000-gebied**Meinweg (149)****floradistrict**

Subcentreuroop district

provincie

Limburg

provincie**habitattypen**

Vochtige heiden [H4010]

Droge heiden [H4030]

Oude eikenbossen [H9190]

Hoogveenbossen [H91D0]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Groot aaneengesloten en geaccidenteerd bos- en heidegebied (met droge en natte heide en vennen) en twee voor autochtone bomen en struiken waardevolle beeklopen en oeverzones. Grote oppervlakte voormalig hakhout van Zomer- en Wintereik, Zwarte els, Ruwe en Zachte berk. Elzenbroekbos in de beekdalen en verspreide gagel- en wilgenstruwelen.

waardebepaling

A-categorie voor diverse soorten autochtone bomen en struiken van "Oude Eikenbossen", heides en relatief ongestoorde beekdalen. Grote populaties van autochtone Zomer- en Wintereik, Zwarte els (in beekdalen), Kruiwilg, Geoorde wilg en heidebremmen. Belangrijke autochtone restpopulaties van Beuk, Winterlinde, Wilde appel, Es en Haagbeuk. Jeneverbes Flora en Faunawetsoort. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

1. Recent afzetten van eeuwenoude uitgegroeide hakhoutstoven van Winter- en Zomereik, waarvan de meeste zullen afsterven omdat ze te lang uit hakhoutbeheer zijn en vanwege wild- en schapenvraat. Met name voor Wintereik gaat hiermee zeldzaam en waardevol autochtoon genenmateriaal verloren.
2. Aanplant met niet-autochtoon plantmateriaal van o.a. Zomereik (en berken langs bosvakken)

beheersadvies

Kapbeheer om gebied open karakter te laten behouden beperken tot jonge, veelal niet autochtone, opstanden. Deze opstanden komen regelmatig verspreid in het gebied voor. Geen (hernieuwd) hakhoutbeheer in eeuwenoude eikenopstanden. Handhaven autochtone restpopulaties (geen hakhoutbeheer) van karakteristieke en (regionaal) zeldzame soorten (Beuk, Winterlinde, Haagbeuk, Es, Wilde appel). Bij heidebeheer Kruiwilg, Geoorde wilg, Jeneverbes en heidebremmen bevoordelen, waardoor populaties kunnen uitbreiden. Omvorming/oogst van niet-autochtone opstanden. Eventueel toekomstige aanplant uitsluitend met autochtoon plantmateriaal

cultuurhistorische waarden

Oud voormalig hakhout van Wintereik, Zomereik, Beuk, Ruwe berk, Zachte berk, Zwarte els, Haagbeuk, Winterlinde en Es)

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Zomereik, Wintereik, Sporkehout.
In voorbereiding: Ruwe berk, Zachte berk, Zwarte els.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 5 % van gehele Natura-2000 gebied geïnventariseerd (ca. 20% van oudboslocaties).

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Groot deel van het gebied (waaronder oudbosdelen) in eigendom van overige eigenaren (niet Staatsbosbeheer).

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Onderdeel van veel groter grensoverschrijdend bos- en heidegebied (o.a. ook Elmpterwald en Effelterwald in Duitsland), en bossen rond Herkenbosch; aanluitend op Roerdal.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Gebiedsdekkende kartering oudbosoppervlak van gehele Natura-2000 gebied (Staatsbosbeheereigendom gepland voor 2008-2009) en kansrijke steekproeven voor zeldzame (dwerg-)struiken op de heide.

overige adviezen

Vermeerderen voor genenbank autochtoon: Wilde appel, Winterlinde, Haagbeuk, Es.

algemene conclusies

Zeer waardevol genenbrongebied met deels omvangrijke populaties van Zomer- en Wintereik en bijzondere en karakteristieke soorten van droge en natte heide. Relictpopulaties van o.a. zeer zeldzame autochtone Beuk, Winterlinde en Wilde appel. Unieke, tamelijk ongestoorde beekdalen. Totale gebied nog onvoldoende onderzocht. Beheer onvoldoende afgestemd op autochtone populaties van met name Wintereik.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Meinweg (149)

Literatuurverwijzing

Rövekamp, C.J.A. en N.C.M. Maes, 1997. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg. Ministerie LNV, DirectieZuid, DLG, Roermond

Rövekamp, C.J.A. en N.C.M. Maes, 1997. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg. Ministerie LNV, DirectieZuid, DLG, Roermond. Vertrouwelijk rapport.

Maes, Bert. en René van Loon, in voorbereiding. Rapport Limburg en Noord-Brabant: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht-Berg en Dal.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Waterleidingbedrijf

Provinciaal Landschap

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Meinweg (149)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

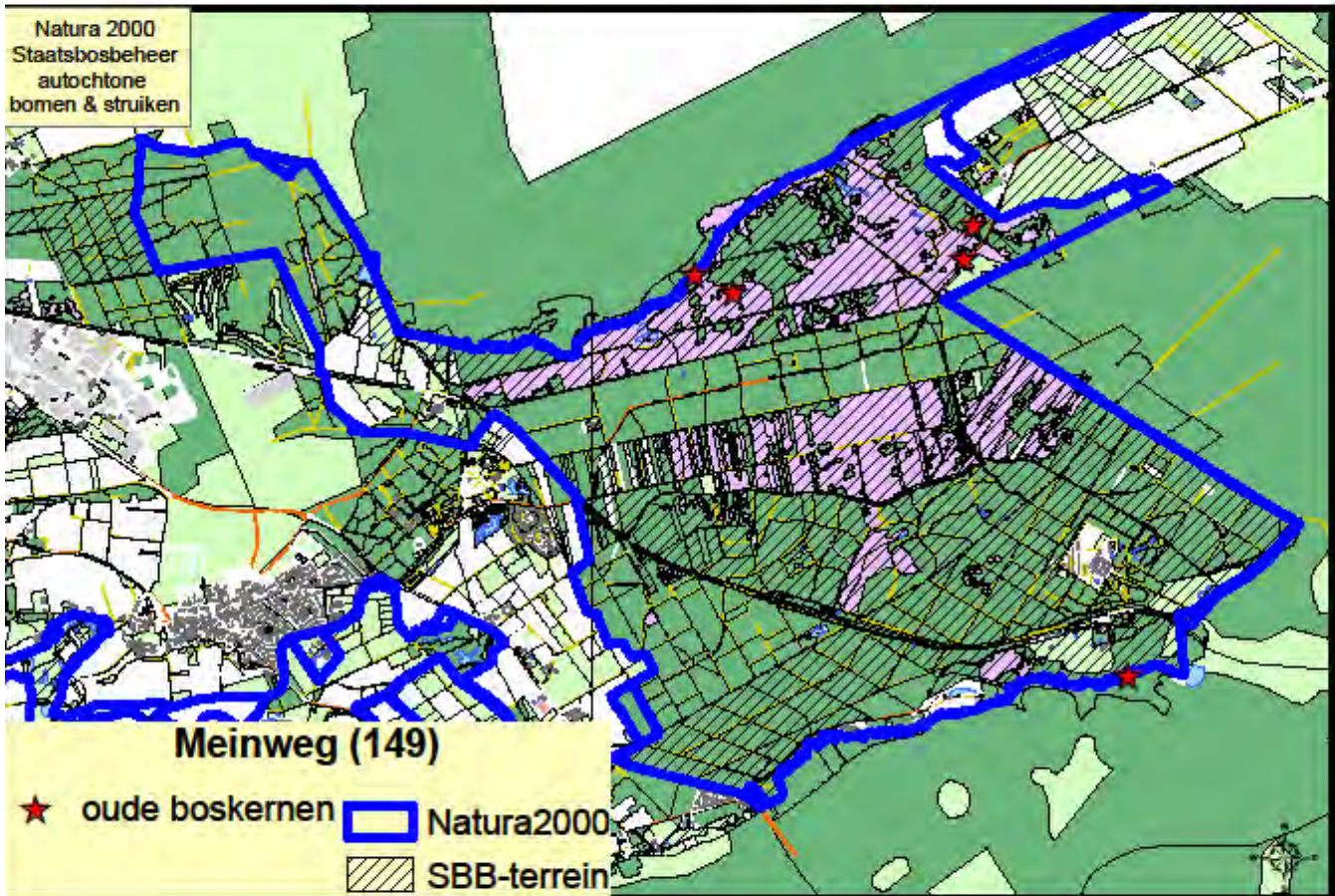
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Zomereik (<i>Quercus robur</i>)			x			a
Wintereik (<i>Quercus petraea</i>)		x	x			zz
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)			x			a?
Ruwe berk (<i>Betula pendula</i>)			x			a?
Geoorde wilg (<i>Salix aurita</i>)		x	x			zz
Kruipwilg (<i>Salix repens</i>)		x	x		x	zz
Wilde gagel (<i>Myrica gale</i>)		x	x	x	x	z
Hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)			x			a
(<i>Genista spec. vlgs.lit.</i>)		x	x	x	x	z

belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)		x	x		x	zzz
Haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>)			x			a
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)			x			a
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)			x			a

Natura 2000-gebied

Oeffelter Meent (141)

floradistrict

Fluviatiel district, Kempens district.

provincie

Noord-Brabant

provincie

habitattypen

Vochtige alluviale bossen [H91E0]
Droge hardhoutoobossen [H91F0]
*Stroomdalgraslanden [H6120]

kenmerkend

Oud heggenlandschap in Maasuitwaarden, met licht bemeste en begraaide graslanden (rivierduingemeenschappen op oeverwal) en akkers. Oude soortenrijke heggen, met latere inboetingen en aanplant van nieuwe heggen. Deel uitmakend van het grotere Maasheggengebied met in totaal ca. 300 kilometer heggenlengte.

waardebepaling

Categorie A. Vrijwel alle soorten van het, in ons land nagenoeg verdwenen, hardhoutoobos komen als autochtoon in de heggen voor, w.o. Spaanse aak, Wegedoorn, Een- en Tweestijlige meidoorn, Beklierde heggenroos, Rode kornoelje en Gladde iep. Vanwege zijn omvang, cultuurhistorie en soortenrijkdom van nationaal en internationaal belang.

knelpunten

Ondanks de wettelijke status en bescherming van het gebied is het unieke Maasheggengebied ernstig bedreigd. Genetische vervuiling in autochtone populaties, door aanvullende herstelbeplanting in het verleden met niet-autochtoon plantmateriaal. Schade aan oude heggen/meidoorns door vee en ontgravingen. In aangrenzende heggen van het Maasheggengebied vindt ook onzorgvuldige snoei plaats met als gevolg het jaarlijks afsterven van oude hegdelen.

beheersadvies

Omvormen van hegdelen van niet-autochtoon plantmateriaal. Nieuwe aanplant uitsluitend met autochtoon plantmateriaal, bij voorkeur afkomstig uit de Maasheggen: in de heggen Een- en Tweestijlige meidoorn als hoofdsoort, aangevuld met andere soorten. Es, Zomereik, Spaanse aak, Schiet- en Kraakwilg kunnen verspreid als laan- of knotboom worden beheerd. Herintroductie van de Fladderiep. Uitrasteren van heggen bij schadelijke vee- invloeden; oude heggen niet meer geheel afzetten. Zorgvuldig snoei- en knotbeheer met gebruik van passend materieel: zonder risico op sterfte. Kleinschalig snoei-beheer van heggen en hooguit gefaseerd knotten van Zomereik, Es en Spaanse aak, i.v.m. zaadvorming (oogstmogelijkheden). In de periode na snoeien eventuele woekerende soorten als sommige braamsorten, Sleedoorn en Hop intomen; afvoer van snoeiafval ter voorkoming van overmatige vervuiling.

cultuurhistorische waarden

Deel uitmakend van grootste en rijkste nog bestaande oude heggenlandschap van Nederland. Aanwezigheid van zeldzame oorspronkelijke vlechtvormen, knobomen en hakhout.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Spaanse aak, Rode kornoelje, Tweestijlige meidoorn, Eenstijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts, Es, Sledoord, Zomereik, Wegedoorn, Hondstroos, Heggenroos.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Vrijwel gebiedsdekkend.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Deel uitmakend van groter Maasheggengebied, onder beheer bij Staatsbosbeheer, gemeentes Boxmeer en Cuijk en St-Agatha, en particulieren.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Overige deel van het Maasheggengebied, de Vilt en de Maasoevers aan de Limburgse kant (gemeente Gennepe).

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie van autochtone bomen en struiken van nog niet geïnventariseerde delen van totale Maasheggengebied, buiten beheersgebieden van Staatsbosbeheer.

overige adviezen

Behoud van het gebied als soortenrijk heggenlandschap, ook vanwege de mogelijkheden van omvangrijke oogstbare autochtone populaties, een unicum voor Nederland. Eventuele keuze voor natuurontwikkeling door niets-doen beheer ondermijnt deze functie op termijn.

algemene conclusies

Oud soortenrijk heggenlandschap met grote cultuurhistorische, ecologische en genetische waarden (genenmateriaal autochtone bomen en struiken), w.o. Spaanse aak, Beklierde heggenroos, Een- en Tweestijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts, Rode kornoelje en Gladde iep. Met name de waarde als omvangrijke genenbron ernstig bedreigd door genetisch vervuiling en verarming. Buiten het Natura 2000 gebied worden heggen bedreigd door kleiwinning en verkeerde snoeiwijze.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Oeffelter Meent (141)

Literatuurverwijzing

Maes, B. en R. van Loon, in voorbereiding. Rapport Limburg en Noord-Brabant: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht-Berg en Dal.

Maes, N.C.M. & C.J.A. Rövekamp, 1995. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg.

Bakker, Piet (P.A), Bert (N.C.M.) Maes en Hans (J.D.) Kruijer in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria, Leiden.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

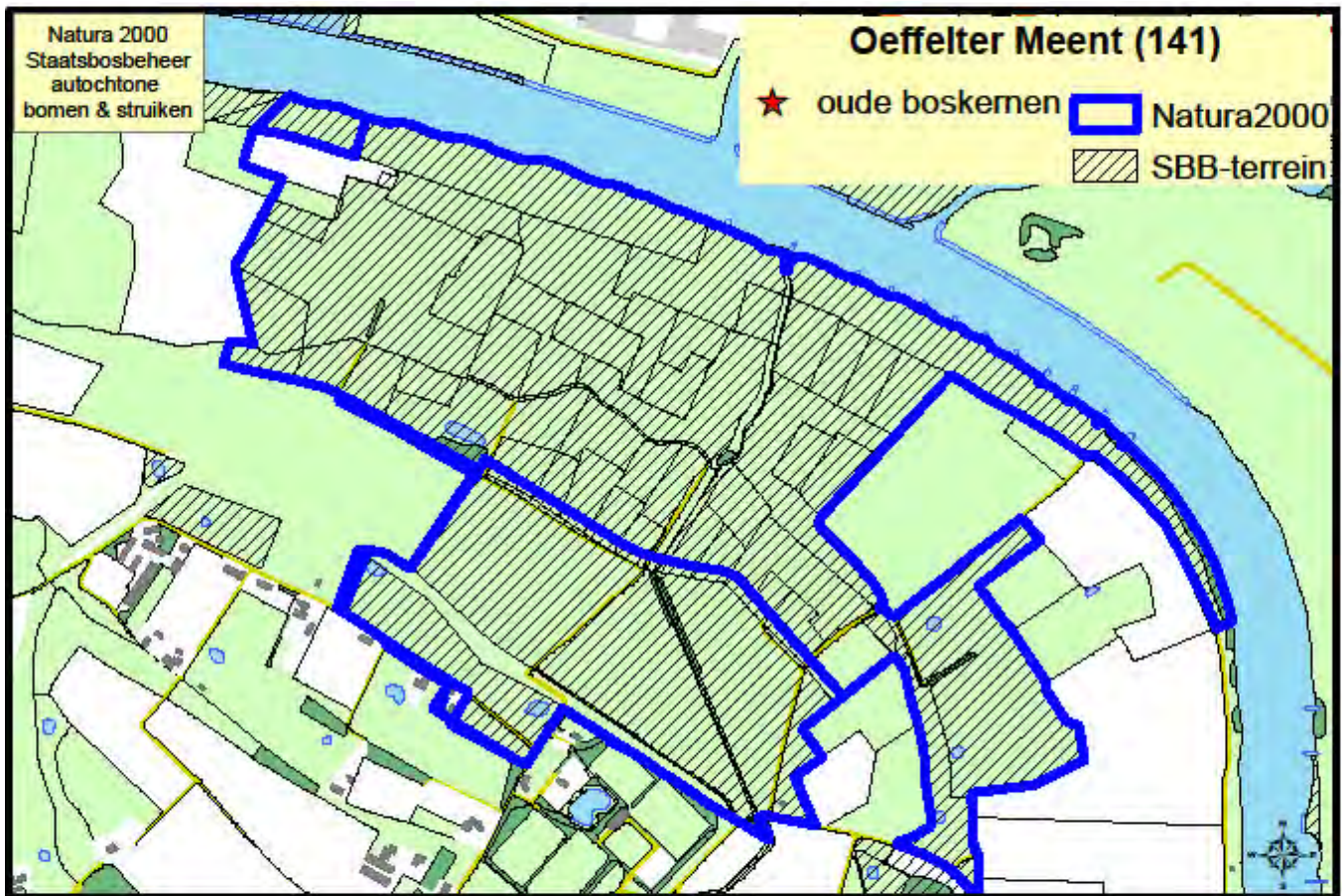
Domeinen

Particulier

Bijlage 3. Kaartoverzicht opnamelocaties

Natura 2000-gebied

Oeffelter Meent (141)

Natura 2000-gebied**Regte Heide & Riels Laag (134)****opmerkingen**

Heideterrein tussen de beekdalen van Lei en Poppelsche Leij, met droge en vochtige heide, moerassige laagten, zure en zwakgebufferde vennen en loof- en naaldbossen. Aan de oostgrens komt in padbermen langs de Aesvoortsedijk en bij het Riels Hoefke, struweel voor met Geoorde wilg, Kruiwilg en Gagel.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Vrijwel niet geïnventariseerd; enkele opnamen van autochtone bomen en struiken aan de oostgrens van het terrein (zie opm. boven).

Terrein van het Brabants Landschap wordt geïnventariseerd in 2009.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied

Roerdal (150)

opmerkingen

Het Roerdal ligt ingesneden in de Maasterrassen en omvat naast het riviertje de Roer, oude meanders, meanderruggen en oeverwallen. Waardevol voor autochtone bomen en struiken zijn de hoogveenbossen en beekbegeleidende bossen. Enkele terreinen buiten het Staatsbosbeheereigendom zijn hier geïnteriseerd, met name het gebied ten westen van Sint Odiliënberg en de Turfkoelen. We troffen hier o.a. Zwarte els, Es, Hondstroos, Gelderse roos, Eenstijlige meidoorn, Rode kornoelje, Bosaalbes, Haagbeuk, Hazelaar, Wilde gagel en Zachte berk. Vooral ook het aansluitende dal van de Bosbeek in oostelijke richting is bijzonder waardevol voor autochtone houtige gewassen.

provincie

Limburg

provincie

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Van het gebied is slechts ca. 5% geïnteriseerd, geheel buiten de Staatsbosbeheerterreinen. Er zijn vrij veel kansrijke groeiplaatsen voor autochtone bomen en struiken te verwachten. In 2009 worden de terreinen van Staatsbosbeheer geïnteriseerd (ca. 20% van totale Natura 2000 gebied)

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Rijkswaterstaat

Particulier

Natura 2000-gebied**Savelsbos (160)****floradistrict**

Zuidlimburgs district

provincie

Limburg

provincie**habitattypen**

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

Beuken-eikenbossen met hulst [H9120]

Veldbies-beukenbossen [H9110]

Ruigten en zomen [H6430]

kenmerkend

Hellingbos met vooral randen met voormalig hakhout (Es, Haagbeuk) en voormalige meidoornhagen. Deels restanten van voormalige graften, die later (19e eeuw) in aangeplant bos zijn komen te liggen. Enkele grubbens met voormalig hakhout. Plaatselijk zeer zeldzame en goed ontwikkelde oude middenbos-restanten met o.a. Zomer- en Winterlinde, Spaanse aak en Gewone esdoorn. Vooral het centrale deel behoort tot de allergeafste oude boskernen van ons land. In zijn totaliteit een grote soortenrijkdom aan autochtone bomen en struiken.

waardebepaling

Grote delen Categorie A. voor diverse houtige gewassen, waaronder Winterlinde, Zomerlinde, Haagbeuk, Spaanse aak, Viltroos, Grootvruchtige meidoorn, Gele kornoelje en Fladderiep. Zeer zeldzame en mogelijke de enige oude boskern van enige omvang met Zomer- en Winterlinde, Spaanse aak en Gewone esdoorn in ons land. Diverse soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Door onbekendheid van bijzondere groeiplaatsen kunnen soorten verdwijnen. Door recente aanleg van bufferstroken met (niet autochtone) bomen en struiken komen lichtminnende struiksoorten in de oude bosrand in de knel. De niet-autochtone houtige gewassen bedreigen ook de unieke autochtone genenbronnen. Datzelfde geldt voor de vele jonge hegbeplantingen binnen en rondom het Savelsbos. Door niets-doenbeheer komen lichtminnende soorten in de knel.

beheersadvies

Omvorming van de bufferzones langs de oorspronkelijke bosranden in open of laagblijvende vegetaties. Bij aanplant van heggen en inboetingen autochtoon plantgoed toepassen. Beheer afstemmen op lichtminnende soorten zoals Viltroos, Wilde mispel en Grootvruchtige meidoorn. Plaatselijk verwijderen van exoten. Gedetailleerd beheerplan opstellen voor het unieke centrale soortenrijke bosgedeelte. (met o.a. twee lindesoorten en Spaanse aak). Plaatselijk hakhoutbeheer herstellen. Jonge heggen met niet-autochtoon plantmateriaal omvormen met autochtoon plantmateriaal.

cultuurhistorische waarden

Middenbos en hakhoutbos; houtwallen, deels langs holle wegen en grubben. Zeldzaam voorbeeld van hakhoutbos van Spaanse aak en lindesoorten. Knotbomen van Es, Zomereik, Schietwilg, Kraakwilg. Vele oude haagrestanten, waaronder met vlechtreligten. Plaatselijk oude aanplant van exoten.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Winterlinde, Zomerlinde, Spaanse aak, Gewone esdoorn, Haagbeuk, Eenstijlige meidoorn, Es, Bosaalbes en Kruisbes.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Nagenoeg volledig geïnventariseerd (2008)

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Enkele kleine particuliere bosdelen.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

De aangrenzende boscomplexen van de Schiepersberg, Bemelerberg en het bos bij Slekkendel.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Inventarisatie gewenst van een ruim gebied rondom het Savelsbos.

overige adviezen

Heroriëntatie t.a.v. het opzetten van bufferzones rondom natuurbossen en de aanleg van nieuwe heggen en houtwallen. Door gebruik van autochtoon plantgoed en een meer cultuurhistorisch verantwoorde plantwijze kan veel winst geboekt worden. Een op cultuurhistorie van het groen gerichte inventarisatie van het Savelsbos e.o. is aan te bevelen.

algemene conclusies

Zeer waardevol bos-, houtwallen en heggencomplex van internationale, nationale en regionale betekenis. Met name het soortenrijke middendeel (met o.a. autochtone Zomerlinde, Winterlinde, Spaanse aak en Gewone esdoorn) met aansluitende grubben zijn van uitzonderlijke betekenis. Omvorming van de (met niet-autochtoon plantmateriaal) aangelegde bufferzones en heggen, en een beheer gericht op lichtminnende autochtone bomen en struiken is aan te bevelen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Savelsbos (160)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 1990. De lindesoorten van Nederland. Gorteria. Leiden

Maes, N.C.M. (Bert), 1992 en 1993. Lindenarboretum Winterswijk; verslagen oogstprogramma's. Utrecht.

Maes, N.C.M., Van Loon R. 2007. Rapport Limburg; Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht, Berg en Dal.

Maes, N.C.M. 1992. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken, Zuid-Limburg. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer, Wageningen. (Idem Vertrouwelijk rapport)

Digitale kaarten en formulieren beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Particulier

Waterleiding Maatschappij

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Savelsbos (160)

I = internationaal van belang; N = nationaal van belang; R = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); RL*= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; zz=zeldzaam; zzz=zeerzeldzaam; a=vrij algemeen; aa=algemeen; aaa=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Winterlinde (<i>Tilia cordata</i>)	x	x	x		x	zzz
Zomerlinde (<i>Tilia platyphyllos</i>)	x	x	x		x	zzz
Gladde iep (<i>Ulmus minor</i>)			x			zz
Hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)			x			a
Haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>)			x			a
Spaanse aak (<i>Acer campestre</i>)	x	x	x		x	zz
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)			x			z
Ruwe berk (<i>Betula pendula</i>)			x			a?
Rode kornoelje (<i>Cornus sanguineus</i>)			x			z
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Wilde liguster (<i>Ligustrum vulgare</i>)		x	x			z
Gewone esdoorn (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	x	x	x		x	zzz
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)						a
Kruisbes (<i>Ribes uva-crispa</i>)			x			z

belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Fladderiep (<i>Ulmus laevis</i>)	x	x	x		x	zzz
Wilde mispel (<i>Mespilus germanica</i>)		x	x			z
Schietwilg (<i>Salix alba</i>)			x			a
Tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	x	x	x			z
Grootvruchtige meidoorn (<i>Crataegus x macrocarpa</i>)	x	x	x		x	zzz
Zuurbes (<i>Berberis vulgaris</i>)	x	x	x		x	zz
Kraakwilg (<i>Salix fragilis</i>)			x			z

vervolg: Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Savelsbos (160)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - zeer klein (≤ 5 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Gele kornoelje (<i>Cornus mas</i>)	x	x	x	x	x	zzz
Egelantier (<i>Rosa rubiginosa</i>)		x	x			zz
Beklierde heggenroos (<i>Rosa balsamica</i>)		x	x			z
Viltroos (<i>Rosa tomentosa</i>)		x	x		x	zzz
Heggenroos (<i>Rosa corymbifera</i>)			x			z
Struikhei (<i>Calluna vulgaris</i>); verdwenen?						aa
Wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)		x	x			z

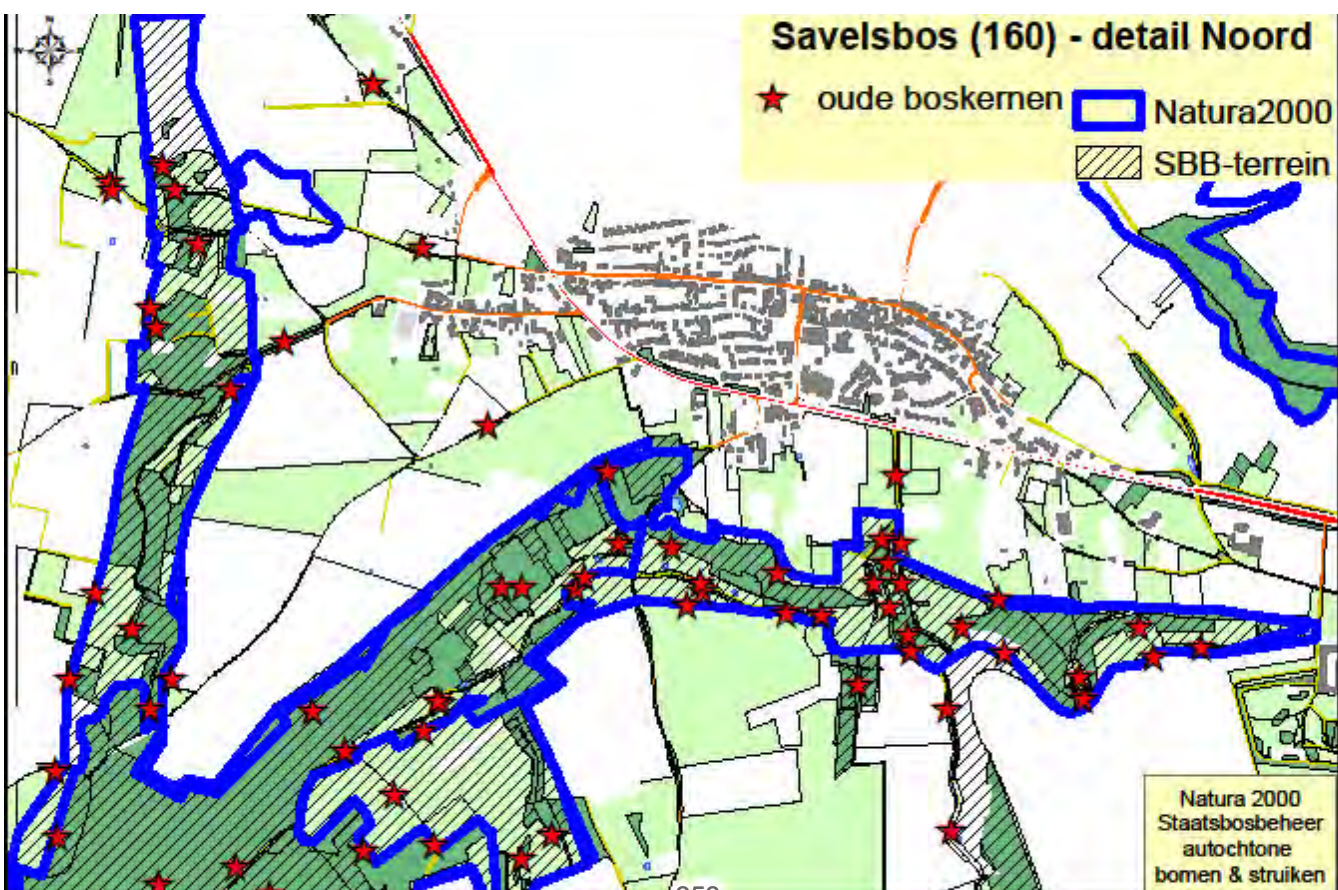
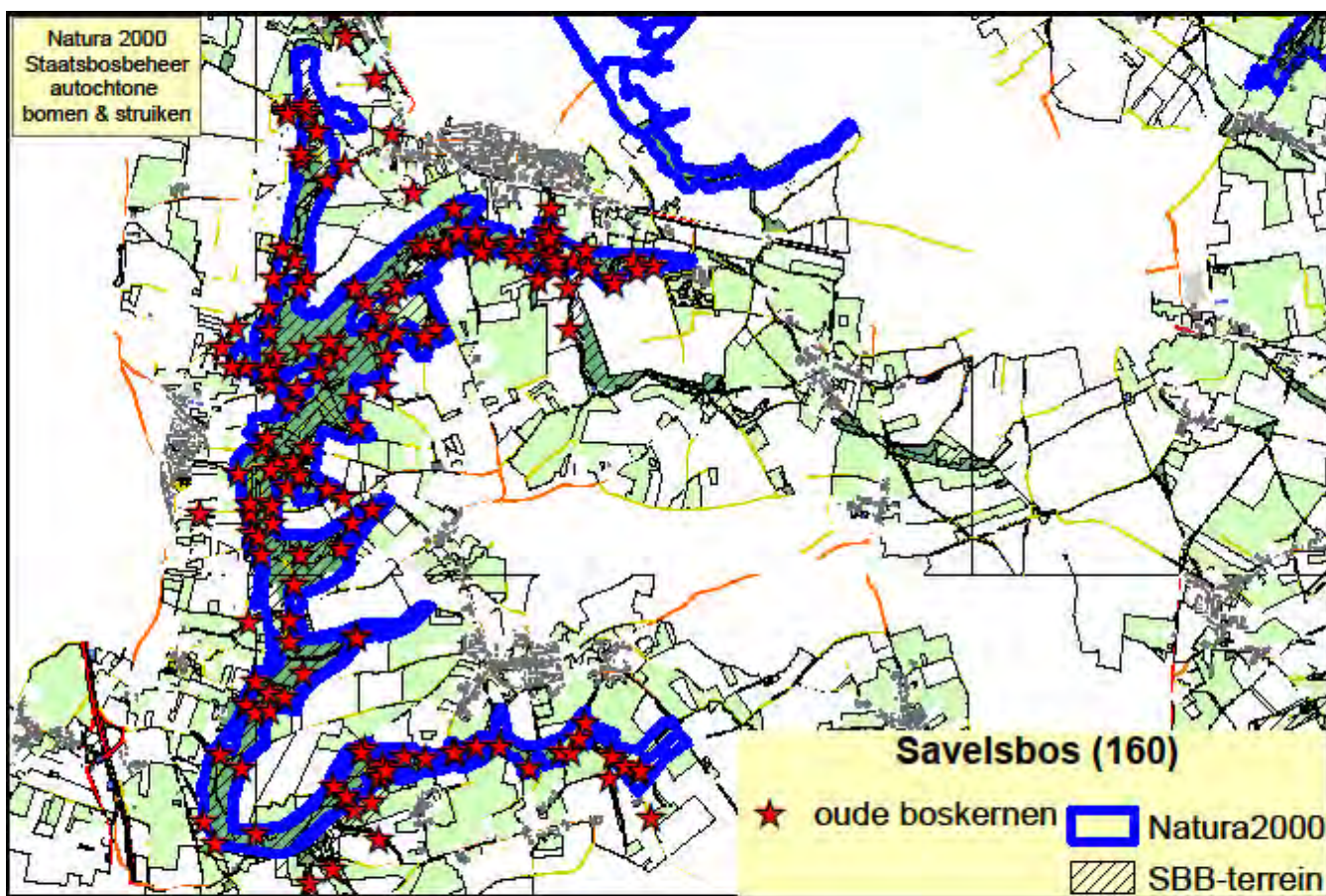
overige autochtone bomen en struiken

Klimop (<i>Hedera helix</i>)
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)
Ruwe iep (<i>Ulmus glabra</i>)
Zomereik (<i>Quercus robur</i>)
Wintereik (<i>Quercus petraea</i>)
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)
Hulst (<i>Ilex aquifolium</i>)
Grauwe wilg (<i>Salix cinerea</i>)
Gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>)
Wilde kamperfoelie (<i>Lonicera periclymenum</i>)
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)
Bitterzoet (<i>Solanum dulcamara</i>)
Blauwe bosbes (<i>vaccinium myrtillus</i>)
Gewone vogelkers (<i>Prunus padus</i>)
Zoete kers (<i>Prunus avium</i>)
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)
Bosrank (<i>Clematis vitalba</i>)
Boswilg (<i>Salix caprea</i>)
Maretak (<i>Viscum album</i>)
Brem (<i>Cytisus scoparius</i>)
Zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)
Ratelpopulier (<i>Populus tremula</i>)
Trosvlier (<i>Sambucus racemosa</i>)

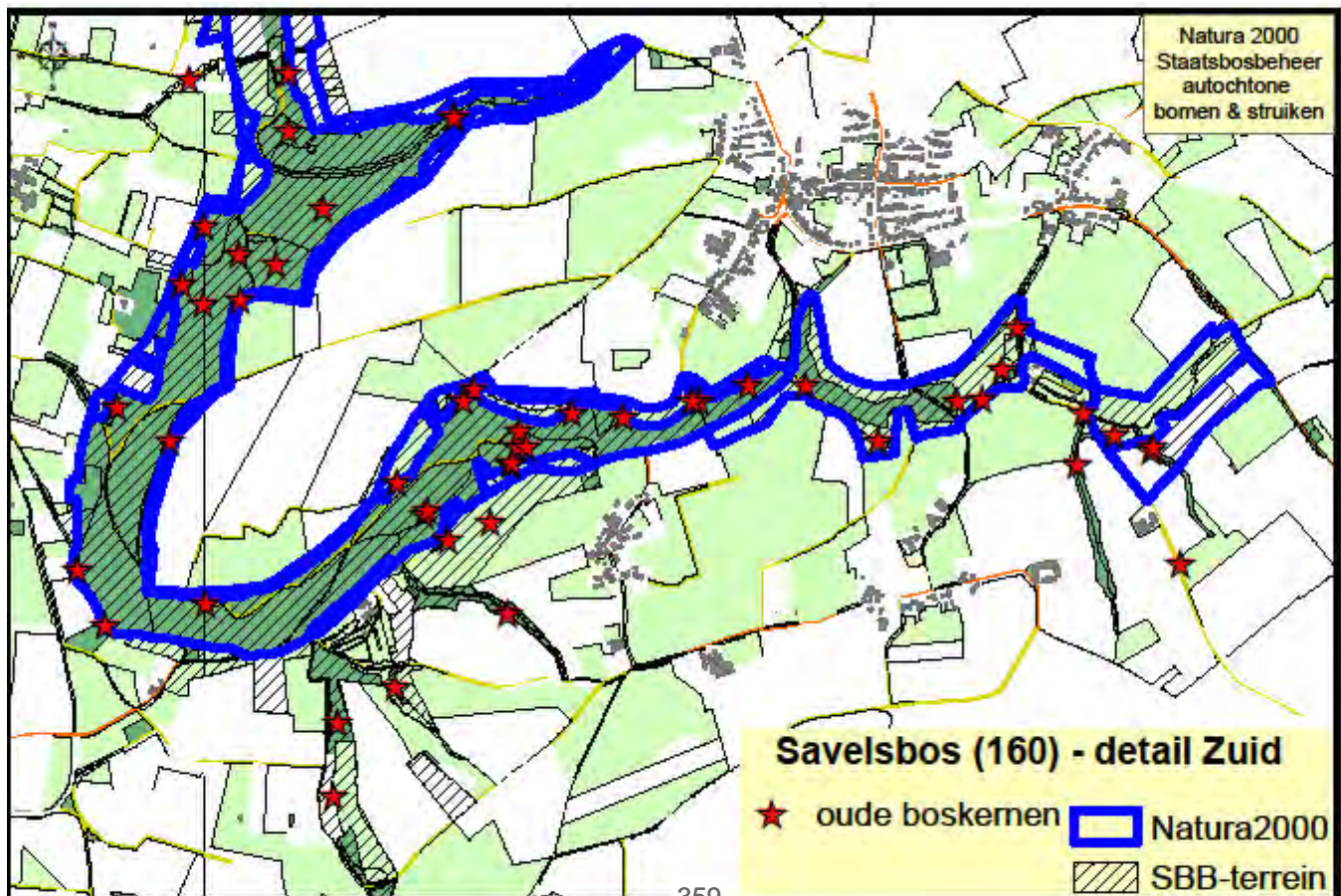
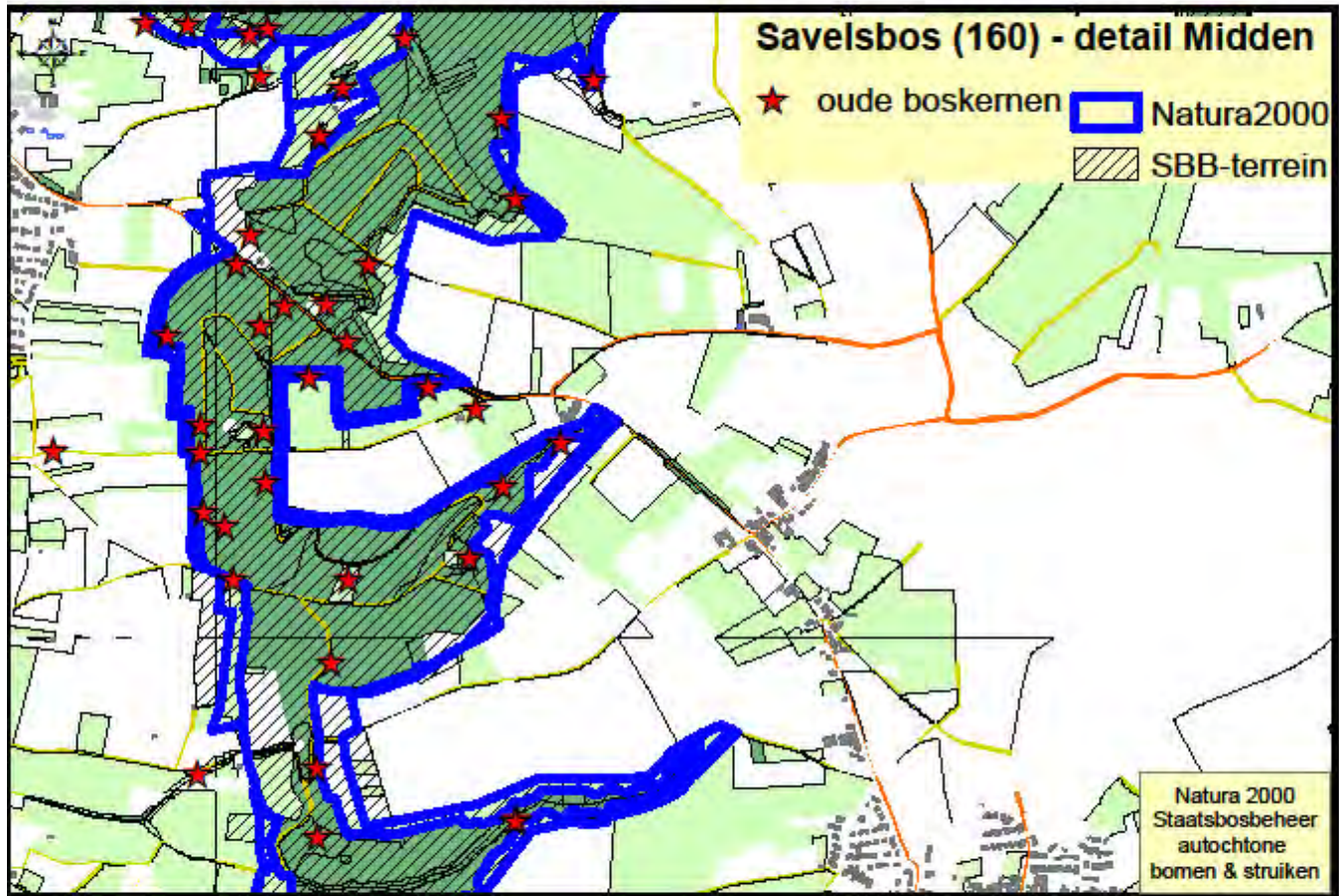
Bijlage 3. Kaartoverzicht opnamelocaties

Natura 2000-gebied

Savelsbos (160)

Savelsbos (160)

Natura 2000-gebied**Strabrechtse Heide & Beuven (137)****floradistrict**

Kempens district

provincie

Noord-Brabant

provincie**habitattypen**

Stuifzandheiden met struikhei [H2310]

Vochtige heiden [H4010]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

kenmerkend

Voorname droge heide met kleine stuifzanden, afgewisseld door natte heide en vennen. Omringende bossen met vooral Groveden. Aan de Noord-Westkant van het Natura-2000 gebied loopt het beekdal van de Kleine Dommel met beekbegeleidende bossen, wilgenstruweel, moerasruigte en vochtige schraallanden met houtwallen. Gagelstruweel.

waardebepaling

Op basis van steekproefonderzoek in het dal van de Kleine Dommel: Waardevolle genenbron voor autochtone bomen en struiken; enkele zeldzame soorten, van nationaal en regionaal belang; (vlgs. literatuur komen ook o.a. Jeneverbes, Stekelbrem en Kruidbrem op de heide voor)

knelpunten

Genetische vervuiling door niet autochtone aanplant of opslag (bijvoorbeeld Gewone es, Gelderse roos, Schietwilg) waardoor oorspronkelijke populaties uit het beeld raken.

beheersadvies

Soortgericht beheer voor Wilde gagel; aandacht voor verspreid voorkomende oude essenhakhoutstoven, m.n. in oude houtwallen, als zeldzame genenbron (b.v. bij nietsdoen- of begrazingsbeheer)

Strabrechtse Heide & Beuven (137)

cultuurhistorische waarden

Oud elzen- en essenhakhout, oude houtwallen, knotbomen van Schietwilg.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Zwarte els

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Heidegebied nog niet geïnventariseerd, beperkte steekproef (ca. 10%) in het dal van Kleine Dommel.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Delen van het Natura 2000 gebied in beheer bij Brabants Landschap, Rijkswaterstaat en particulieren

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Deel uitmakend van aansluitend en nabijgelegen heidelandschap en beekdalen met vergelijkbare kenmerken.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Vlakdekkende inventarisatie oude boskernen in het beekdal van de Kleine Dommel (resterende 90%) en inventarisatie populaties bijzondere (dwerg-)struiken in heideterrein. Terreinen van Brabants Landschap worden in 2009 geïnventariseerd.

overige adviezen

Es en Gelderse roos vermeerderen ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Waardevol genenbrongebied voor autochtone bomen en struiken w.o. enkele zeldzame soorten, van regionaal (nationaal) belang, w.o. Wilde gageel, Stekelbrem en Kruipbrem. Jeneverbes valt onder de Flora en Faunawet. Nog onvolledig onderzocht.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Strabrechtse Heide & Beuven (137)

Literatuurverwijzing

Loon, Van, R. (René) & N.C.M. (Bert) Maes, 2008. Oude Boskernen in Midden- en Oost-Brabant. Berg en Dal & Urecht

Digitale bestanden van veldformulieren en kaarten beschikbaar.

eigenaar / beheerder

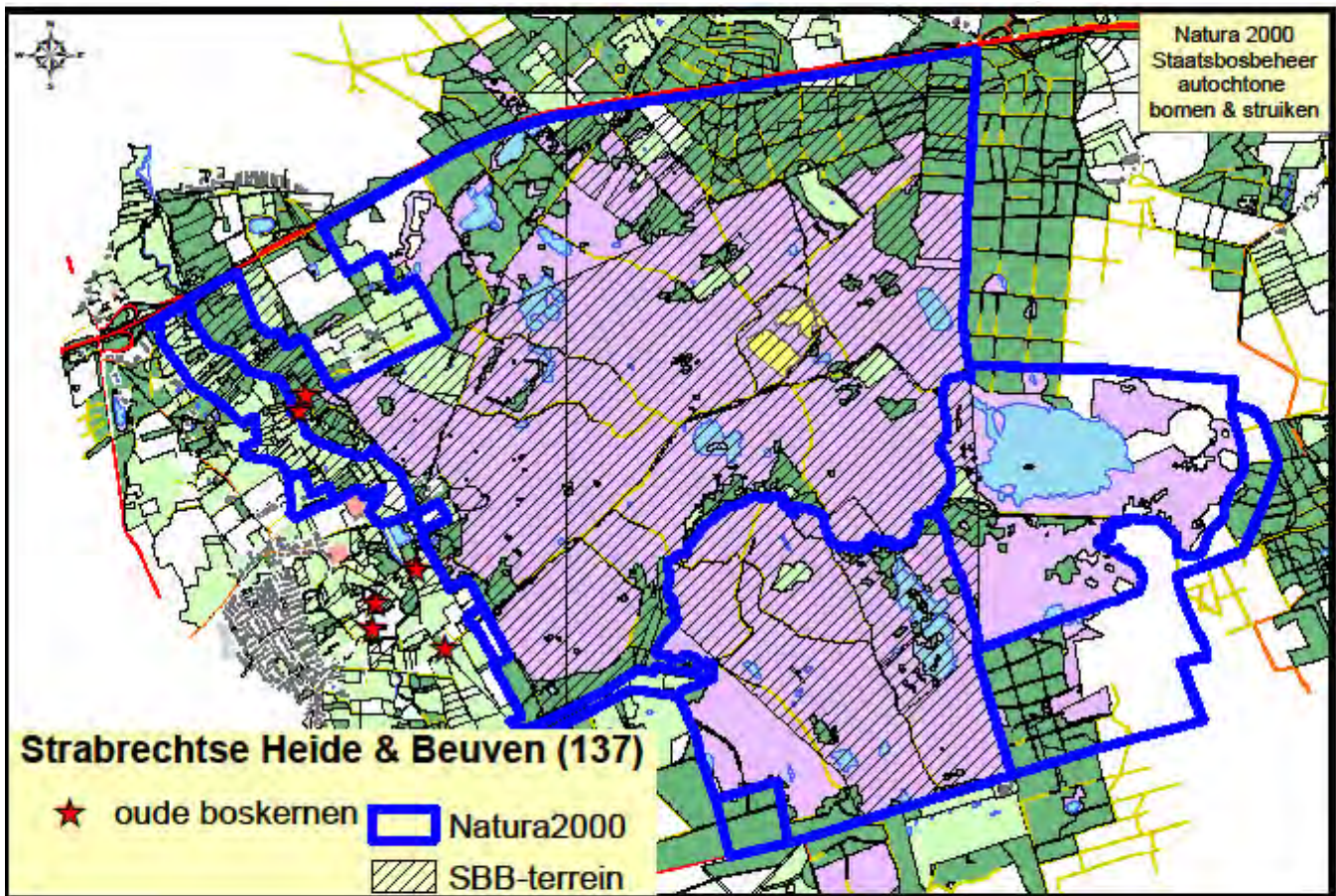
Staatsbosbeheer

Provinciaal Landschap

Rijkswaterstaat

Particulier

Strabrechtse Heide & Beuven (137)

Natura 2000-gebied

Swalmdal (148)

floradistrict

Subcentreuroop district

provincie

Limburg

provincie

habitattypen

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Stroomdalgraslanden [H6120]

kenmerkend

Beekdal met broekbossen en struwelen, naast rietlanden, moeras en vochtige grasland. Broekbossen (deels bronbossen) met o.a. elzenhakhout, Gelderse roos, Rode kornoelje en Zwarte bes. Op oeverwallen, met name westelijk van Swalmen, komen bosjes, houtwallen en singels met oud eiken- en essenhakhout (tevens knotessen), heggen en doornstruweel voor.

waardebepaling

Deels categorie A en B. Waardevolle autochtone genenbron voor meerdere soorten van Broekbossen en (doorn-)struwelen. Zeer waardevolle populatie autochtone Es (oud hakhout en knobomen) op westelijke oeverwal bij De Weerd (buurtschap Wieler). Diverse soorten van regionaal belang.

knelpunten

Genetische vervuiling door aanplant met niet-autochtoon plantmateriaal midden in relictpopulaties van autochtone bomen en struiken, bijvoorbeeld Es, Rode kornoelje, Wilde kardinaalsmuts, Gelderse roos, Eenstijlige meidoorn en Hazelaar op oude oeverwal bij De Weerd (buurtschap Wieler). Autochtone populaties op deze locatie van Es, Rode kornoelje, Sleedoorn en Eenstijlige meidoorn staan vermeld in de Rassenlijst editie 2007.

beheersadvies

Verwijderen/omvorming van niet-autochtone aanplant. Goede mogelijkheden voor natuurlijke verjonging vanuit autochtone populaties (Es, Zwarte els, Zomereik, Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn, Hondсроos). Versterken en genetisch verbreden van kwetsbare restpopulaties door aanplant op maat van regionaal autochtoon plantmateriaal.

cultuurhistorische waarden

Oud voormalig hakhout van Es en Zwarte els en knotbomen van Es en Schietwilg.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Es, Rode kornoelje, Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn.

In voorbereiding: Zwarte els

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Kansrijke steekproeven in Staatsbosbeheerterrein (ca. 25%), één steekproef in overig terrein (ca. 20%).

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Binnen Natura-2000 eveneens terreinen van Rijkswaterstaat en particulieren, met vergelijkbare waarden en potenties.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Populaties sluiten min of meer aan op die van Maasdal, Leudal en overig Swalmdal (Duitsland). Beekdalbos ten oosten van Swalmen is onderdeel van groot grensoverschrijdend bosgebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

In 2008-2009 wordt het terrein van Staatsbosbeheer binnen Natura-2000 gebied verder geïnventariseerd; Uiteindelijk: vlakdekkende inventarisatie oude boskernen en landschapselementen, eveneens overige terreinen (resterende 80%).

overige adviezen

Vermeerdering ten behoeve van de genenbank Autochtone bomen en struiken: Wilde kardinaalsmuts.

Beheer afstemmen op gebruik als Rassenlijst oogstlokatie: eventueel knotten van essen hooguit gefaseerd uitvoeren, i.v.m. voldoende zaadvorming.

algemene conclusies

Waardevolle populaties en restpopulaties van autochtone bomen en struiken, van groot regionaal belang. Goede mogelijkheden voor natuurlijke verjonging. Dringend maatregelen gewenst om genetische vervuiling als gevolg van beplantingen met niet autochtoon plantmateriaal (bijvoorbeeld omgeving De Weerd), teniet te doen. Gebied nog onvoldoende onderzocht.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Swalmdal (148)

Literatuurverwijzing

Rövekamp, C.J.A. (Chris) en N.C.M. (Bert) Maes, 1995. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg. Ministerie LNV, Directie Zuid DLG, Roermond

Rövekamp, C.J.A. (Chris) en N.C.M. (Bert) Maes, 1995. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg. Ministerie LNV, Directie Zuid DLG, Roermond. Vertrouwelijk rapport

Maes, B. en R. van Loon, in voorbereiding. Rapport Limburg en Noord-Brabant: Inventarisatie autochtone bomen en struiken in de terreinen van Staatsbosbeheer. Utrecht-Berg en Dal.

Digitale kaarten en formulieren deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Rijkswaterstaat

Particulier

Bijlage 2. Overzicht autochtone bomen en struiken

Natura 2000-gebied:

Swalmdal (148)

I = internationaal van belang; **N** = nationaal van belang; **R** = regionaal van belang;

RL= Rode Lijst (LNV, 2001); **RL***= Rode Lijst autochtoon (voorstel)

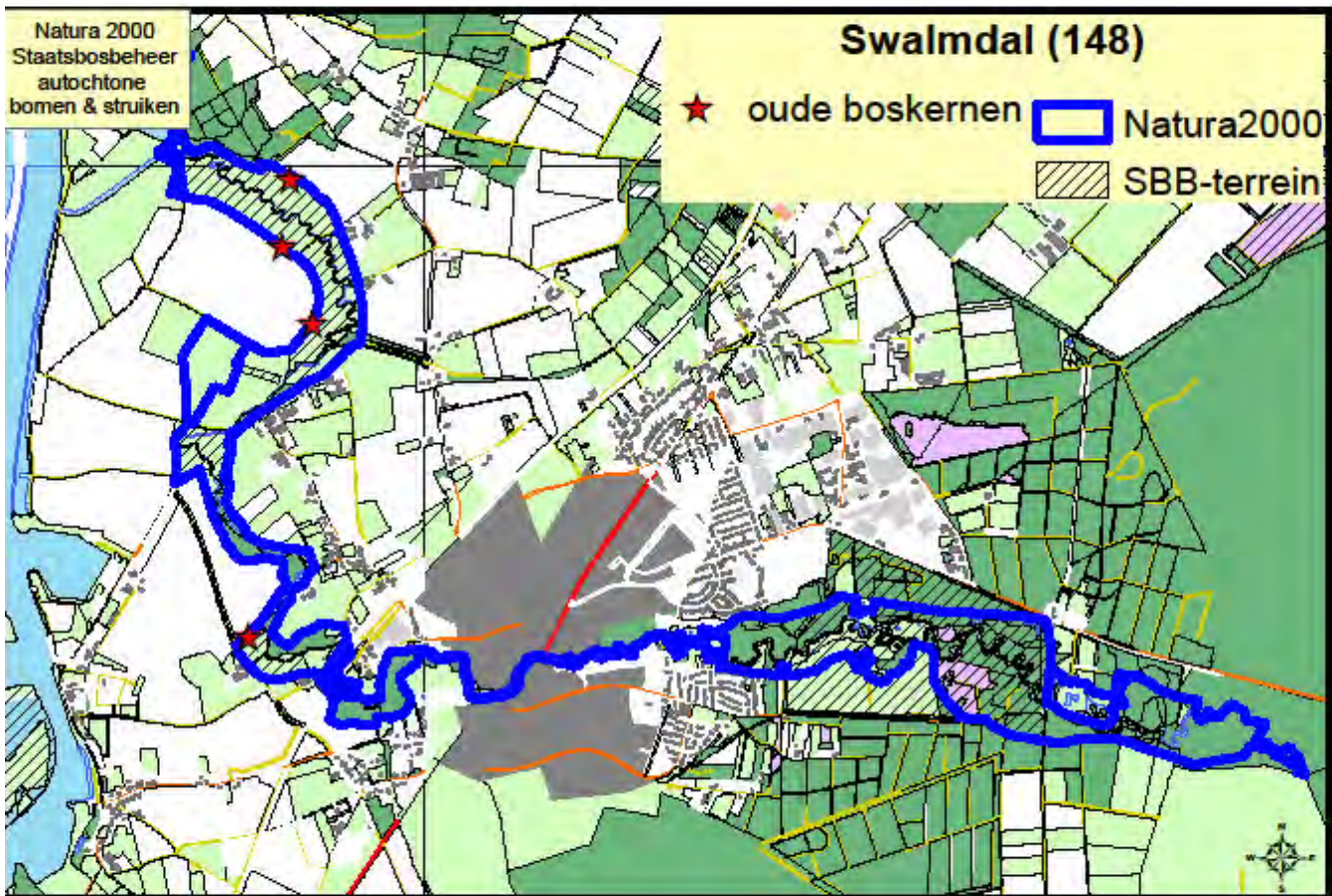
z=vrij zeldzaam; **zz**=zeldzaam; **zzz**=zeerzeldzaam; **a**=vrij algemeen; **aa**=algemeen; **aaa**=zeer algemeen

belangrijke autochtone populaties - groot (≥ 30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)			x			a
Es (<i>Fraxinus excelsior</i>)			x			z
Zomereik (<i>Quercus robur</i>)			x			a
Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)						a
Sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)			x			a
Hondsroos (<i>Rosa canina</i>)			x			a

belangrijke autochtone populaties - klein (6-30 ex.)

	I	N	R	RL	RL*	Z
Wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)			x			a
Rode kornoelje (<i>Cornus sanguineus</i>)			x			z
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)			x			z
Zwarte bes (<i>Ribes nigrum</i>)			x			z

Natura 2000-gebied**Ulvenhoutse Bos (129)****floradistrict**

Kempens district

provincie

Noord-Brabant

provincie**habitattypen**

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

Vochtige alluviale bossen [H91E0]

Beuken-eikenbossen met hulst [H9120]

Oude eikenbossen [H9190]

kenmerkend

Oude bosplaats met op vochtige plaatsen relict van beekbegeleidend bos met oorspronkelijke autochtone ondergroei. Gradiëntrijk loofbos, deels productiebos, met soortenrijke struiklaag, met bijzondere bramensoorten. Relict van regionaal zeer zeldzaam eikenhaagbeukenbostype. Lokaal voormalig eikenhakhout op een houtwal.

waardebepaling

Zeer waardevolle autochtone genenbron van enkele regionale, nationale en internationale belangrijke houtige gewassen. Zeldzame en bedreigde soorten waaronder Fladderiep, Rode kornoelje en Wilde kardinaalmuts.

knelpunten

Verdroging; Verjonging vanuit niet-autochtone beplanting, m.n. Gewone esdoorn, Robinia, Amerikaanse eik, Zomereik; Te veel schaduwvorming door aangeplant productiebos.

beheersadvies

Verwijderen/inperken van verjonging vanuit niet-autochtone aanplant. Omvorming van niet-autochtone opstanden. Herstellen oorspronkelijke grondwaterstand; Bij dunningen zeldzame en kwetsbare soorten bevoordelen; Natuurlijke verjonging vanuit autochtone bomen en struiken bevoordelen; Eventueel aanplant van autochtone bomen en struiken van te kleine populaties.

Ulvenhoutse Bos (129)

cultuurhistorische waarden

Eeuwenoude boskern; voormalig hakhout van Zomereik, Haagbeuk en Fladderiep; lokaal houtwallen en rabattenbos.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Gewone vogelkers.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Meest kansrijke deel van het bos (oudbosrestanten) grotendeels geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

n.v.t.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

St Annabosch, Bavelse beek en Chaamse Bosch, Chaamse beek, Mastbosch en dal van de Mark.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

Aanvulling (ca. 20%) tot vlakdekkende inventarisatie van oud bosrelicten.

overige adviezen

Vermeerderen voor de genenbank Autochtone bomen en struiken: Gewone vogelkers, Wilde kardinaalsmuts, Rode kornoelje, Gelderse roos, Fladderiep, Haagbeuk.

algemene conclusies

Zeer waardevol autochtone genenbronnengebied, met zeldzame soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang, waaronder Fladderiep, Rode kornoelje en Wilde kardinaalsmuts. Vrijstellen van autochtone bomen en struiken en omvorming van aanplantbosvakken aan te bevelen.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Ulvenhoutse Bos (129)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), C.J.A. (Chris) Rövekamp & van R (René) van Loon, 1006. Inventarisatie van autochtone bomen en struiken in West- en Midden-Brabant. Min.LNV, LBL Noord-Brabant; Tilburg.

Maes N.C.M. (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp, 1996. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in West- en Midden-Brabant. Vertrouwelijk rapport. Min.LNV, LBL Noord-Brabant; Tilburg

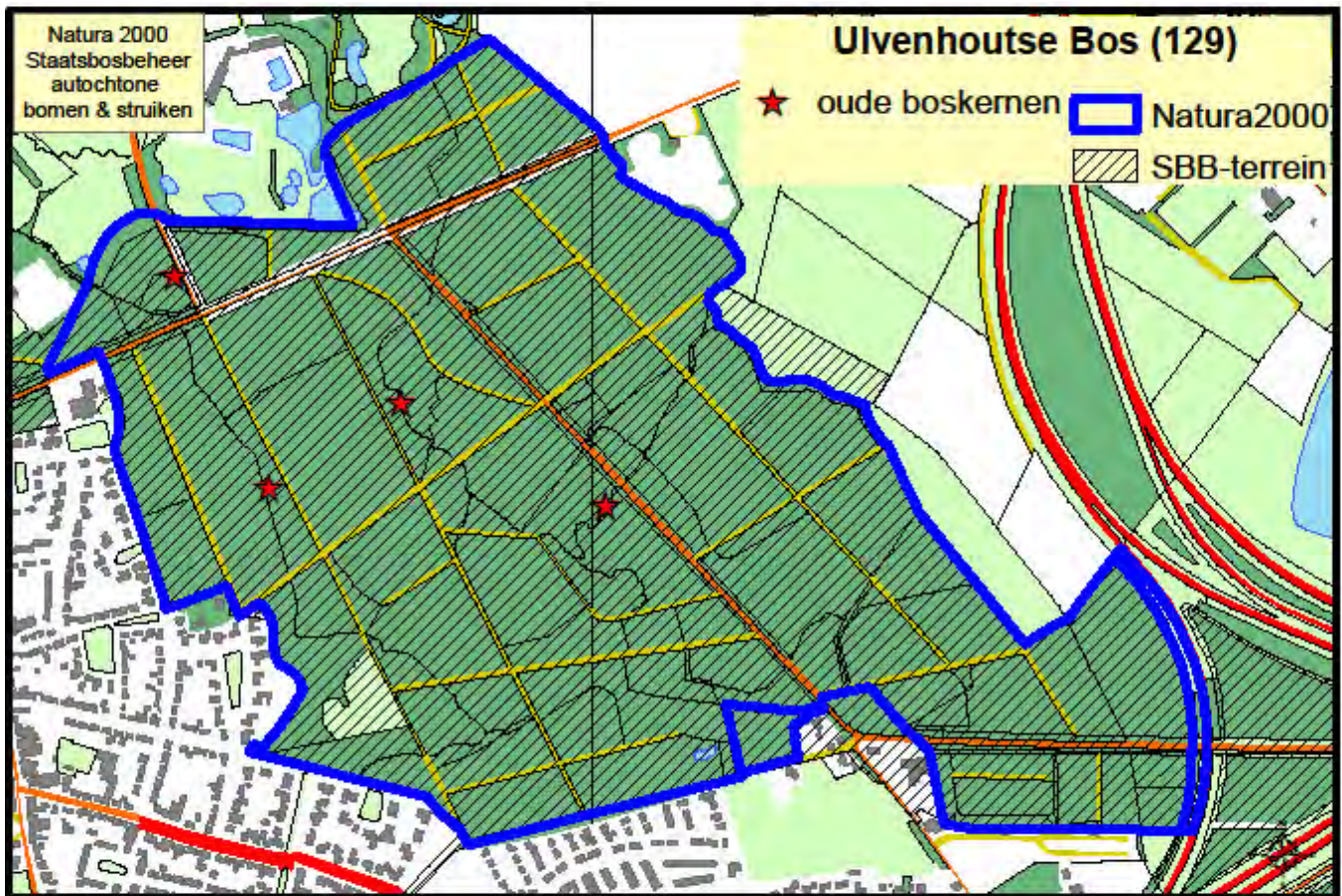
Digitale bestanden van veldformulieren en kaarten deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Rijkswaterstaat

Particulier

Natura 2000-gebied**Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek
(132)****opmerkingen**

Dit Natura 2000 gebied kan als een overgangsgebied worden opgevat van de uiterste benedenloop van de Dommel naar het laagveengebied van de oostelijke Langstraat. Het Nieuwkuiksche Boschje en de Moerputten zijn blijkens vroeg 19e eeuwse topografische kaarten begroeid met houtige gewassen en waarschijnlijk van belang voor autochtone houtige gewassen. Het gaat daarbij voornamelijk om elzenbroek en wilgen.

provincie

Noord-Brabant

provincie**stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Het gebied is niet geïnventariseerd. Met name de Moerputten en de Nieuwkuiksche Bosjes zijn waarschijnlijk kansrijk vanuit het oogpunt van autochtone bomen en struiken.

eigenaar/beheerder

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

Rijkswaterstaat

Particulier

Natura 2000-gebied**Vogelkreek (126)****opmerkingen**

De Vogelkreek betreft een voormalige kreek met omliggende vochtige en zoute graslanden.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Dit Natura 2000 gebied is niet geïnventariseerd. Waarschijnlijk zijn er geen of weinig autochtone bomen en struiken aanwezig. Aan te bevelen is om met name de dijken op dit thema te onderzoeken.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Weerter- en Budelerbergen & Ringselven
(138)****opmerkingen**

Heide-, stuifzand- en vennengebied, deels ingeplant met naaldbos.
Deelgebieden: Weerterbos, Ringselven en Kruispeel (Habitatrichtlijngebied), Hugterheide en de Weerter- en Budelerbergen (Vogelrichtlijngebied). Op natte delen komt berkenbroekbos voor. Het Ringselven is omgeven door moerasvegetaties. De Kruispeel bestaat uit berken- en elzenbroekbossen, met enkele vennen gelegen langs de Tungelroysche beek.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. De terreinen van het Brabants Landschap worden geïnventariseerd in 2009. Inventarisatie van de overige gebieden is aanbevolen.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Westerschelde & Saeftinghe (122)****opmerkingen**

De Westerschelde is een tak van het oorspronkelijke mondingsgebied van de Schelde, met getijdestromingen en droogvallende gronden en slikken. Mogelijk zijn er plaatselijk autochtone wilgenpopulaties aanwezig in het gebied.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Het gebied is niet geïnventariseerd. Op grond van ervaringen in Vlaanderen kunnen er autochtone wilgenstruwelen of griendrestanten aanwezig zijn.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Yerseke en Kapelse Moer (121)****opmerkingen**

Eeuwenoud Zeeuws polderlandschap met oorspronkelijke, kleinschalige verkaveling. In Kapelse Moer komt zeer extensief opslag van meidoorn voor, deels mogelijk als restant van een oorspronkelijke populatie die vanwege de bacterievuurbestrijding is opgeruimd (mond. mededeling dhr. Mollenberg Staatsbosbeheer). Voor Yerseke Moer (Zeeuws Landschap) geldt vermoedelijk hetzelfde.

provincie**provincie****stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken**

Niet geïnventariseerd. Mogelijk zijn hier enkele struiksoorten, w.o. Eenstijlige meidoorn, uit oogpunt van autochtoniteit van belang.

eigenaar/beheerder

Natura 2000-gebied**Zeldersche Driessen (143)****floradistrict**

Subcentreuroop district

provincie

Limburg

provincie**habitattypen**

Eiken-haagbeukenbossen [H9160]

Ruigten en zomen [H6430]

Oude eikenbossen [H9190]

Droge hardhoutooibossen [H91F0]

kenmerkend

Soortenrijk en gradiëntrijk loofbos op rivierduin met hakhout en spaartelgen van Zomer- en Wintereik, Zachte berk en Es. Karakteristieke soortensamenstelling in de struiklaag, in grote mate compleet. Zeldzame soorten als Wilde appel en Wegedoorn.

waardebepaling

Categorie A voor veel autochtone houtige gewassen, waaronder zeldzame en bedreigde soorten. Vrij grote populatie Wilde appel. Soorten van internationaal, nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Wilde appel bedreigd door teveel schaduwstelling en bij onzorgvuldig dunningsbeheer; Lokaal verbraming; uitbreiding van Amerikaanse vogelkers en lokaal verjonging van Fijnpar en Douglasspar.

beheersadvies

Periodiek vrijstellen van bijzondere soorten als Wilde appel.

Bij bosrandbeheer gericht op ruigten en zomen: waar nodig bevoordelen/handhaven van bijzondere soorten als Wegedoorn, Wilde kardinaalsmuts, Rode kornoelje, Gelderse roos en Hondstroos. Verwijderen van Amerikaanse vogelkers.

Op termijn omvorming (oogsten) van gedeeltes met Fijnpar en Douglasspar.

Zeldersche Driessen (143)

cultuurhistorische waarden

Oude boskern, reeds voorkomend op kaarten uit 1720. Voormalig hakhout- en spaartelgenbeheer van eik en Es en Haagbeuk; aanwezigheid van oude houtwallen.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

Zomer- en Wintereik, Rode kornoelje, Wilde kardinaalsmuts; In voorbereiding: Eenstijlige meidoorn, Wegedoorn.

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ongeveer de helft van de oppervlakte van de oude boskern, waaronder kansrijke delen, geïnventariseerd.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

n.v.t.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Min of meer aansluitend op populaties van o.a. Wilde appel en Wintereik van Reichswald (BRD) en Rijk van Nijmegen, en op populaties van o.a. Wilde kardinaalsmuts, Wegedoorn, Rode kornoelje en Es in Maasheggengebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

overige 50%.

overige adviezen

Wegedoorn en Es vermeerderen t.b.v. de genenbank Autochtone bomen en struiken.

algemene conclusies

Zeer waardevol autochtone genenbrongebied voor veel soorten, o.a. vanwege geïsoleerde ligging; Enkele zeldzame soorten, als Wilde appel, Wegedoorn en Wintereik. Habitattype H91F0 zeer zeldzaam in Nederland.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Zeldersche Driessen (143)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M., en C.J.A. Rövekamp, 1995. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg. Ministerie LNV, Directie Zuid DLG, Roermond. Vrtrouwelijk rapport.

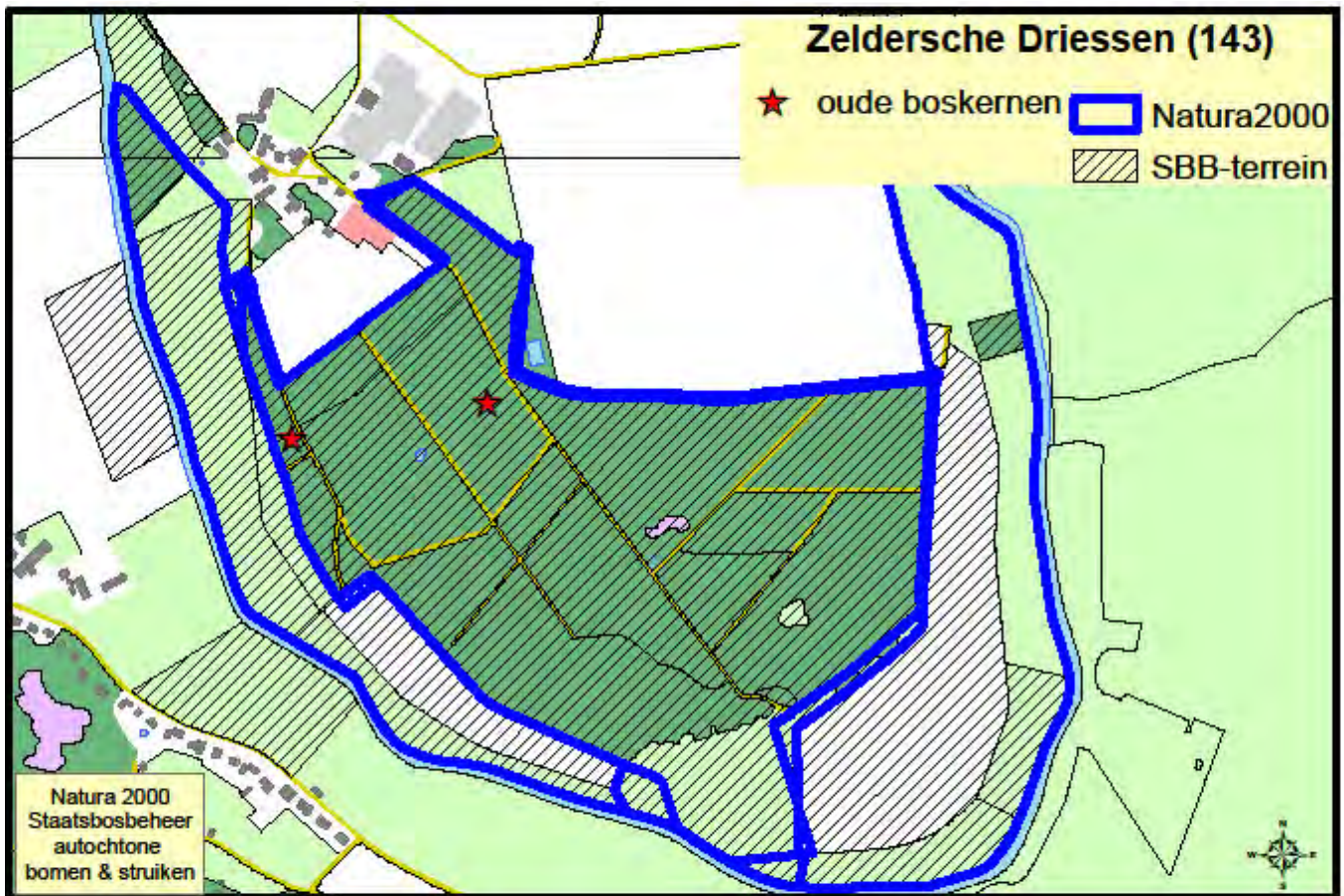
Rövekamp C.J.A., en N.C.M. Maes, 1997. Inventarisatie van oorspronkelijk inheems genenmateriaal in Noord- en Midden-Limburg. Ministerie LNV, DirectieZuid, DLG, Roermond

Rövekamp C.J.A. (Chris) e.a.; Een zaadgaard voor de Wilde Appel; -2001

Digitale bestanden van veldformulieren en kaarten deels beschikbaar.

eigenaar / beheerder

Staatsbosbeheer

Natura 2000-gebied**Zwin & Kievittepolder (123)****floradistrict**

Renodunaal district

provincie

Zeeland

provincie**habitattypen**

Duindoornstruwelen [H2160]

Grijze duinen [H2130]

kenmerkend

Duingebied met kruidvegetaties en duindoornstruweel. Karakteristiek zijn de populaties met wilde rozensoorten waaronder de Viltroos.

waardebepaling

Categorie A vanwege het zeldzame struweeltype met Viltroos. Dit is de enige bekende groeiplaats van Viltroos in het Nederlands kustgebied. Mogelijk betreft het een genetische witbloemige variëteit. Soorten van nationaal en regionaal belang.

knelpunten

Wilde rozensoorten kunnen als lichtminnende soorten in de knel komen. Knelpunten zijn onvoldende onderzocht.

beheersadvies

Beheerders bekend maken met groeiplaatsen van de wilde rozensoorten, met name de viltrozen, zodat er rekening mee gehouden kan worden.

cultuurhistorische waarden

n.v.t.

opgenomen in 8e Rassenlijst BOMEN, editie 2007 ("autochtone herkomst")

In voorbereiding: Viltroos

stand van zaken inventarisatie bronlocaties autochtone bomen en struiken

Ca. 20% geïnventariseerd; van het deel van Staatbosbeheer is nog niets geïnventariseerd. Aansluitend Belgisch deel is geheel in kaart gebracht.

aangrenzende gebieden binnen het Natura 2000-gebied

Aangrenzend duingebied met struwelen.

verbindingen met andere gebieden buiten het Natura 2000-gebied

Aangrenzend duingebied.

advies voor aanvullende inventarisaties van autochtone bomen en struiken

De nog niet geïnventariseerde 80 % van Het Zwin en de aangrenzende duinstrook in oostelijke richting.

overige adviezen

n.v.t.

algemene conclusies

Zeer waardevol duingebied vanwege zeldzame struweeltype met Viltroos.

Bijlage 1. Literatuurverwijzingen

Zwin & Kievittepolder (123)

Literatuurverwijzing

Maes, N.C.M. (Bert), 1995. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen.

Maes, N.C.M. (Bert), 1996. Inventarisatie van autochtoon genemateriaal van houtige gewassen in de kustduinen. Ministerie LNV, IKC-Natuurbeheer. Wageningen. Vertrouwelijk Rapport.

Maes, N.C.M. (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp, Ongepubliceerd (1998). Inventarisatie van autochtoon genemateriaal in Zeeland en aangrenzende gebieden. Vertrouwelijk rapport. Provincie Zeeland, Middelburg.

Maes, N.C.M. (Bert) en C.J.A. (Chris) Rövekamp, 1998) Inventarisatie van autochtoon genemateriaal in Zeeland en aangrenzende gebieden. Provincie Zeeland, Middelburg.

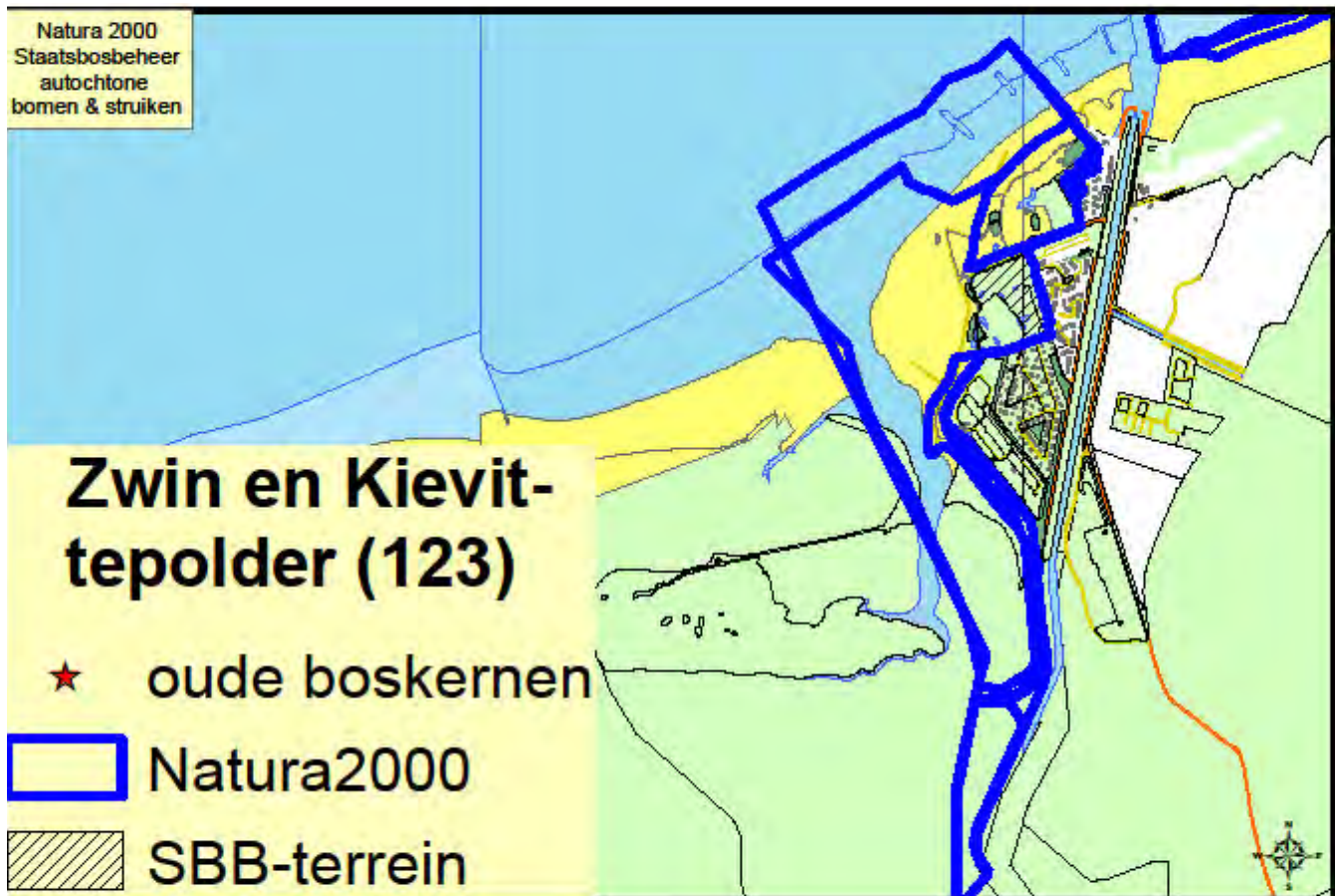
Bakker, Piet (P.A), Bert (N.C.M.) Maes en Jans (J.D.) Kruijer in prep, 2009. De Wilde rozen (Rosa L.) van Nederland. Gorteria, Leiden.

eigenaar / beheerder

Provinciaal Landschap

Particulier

Domeinen

4. Naamlijst van inheemse boom- en struiksoorten, waarvan autochtone exemplaren voorkomen in Nederland

In deze lijst is aangegeven of een soort van internationaal, nationaal en/of regionaal belang is. Verder wordt de zeldzaamheid vermeld: zzz, zz, z, a en aa (resp. zeer zeldzaam, zeldzaam, vrij zeldzaam, vrij algemeen en algemeen). RL betekent plaatsing op de Rode Lijst van vaatplanten en RL* is plaatsing op de voorgestelde Rode Lijst van autochtone bomen en struiken (zonder bramensoorten). Hybriden en ondersoorten zijn alleen opgenomen indien relevant.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam:	Inter nat.	Natio- naal	Region- naal	Zeldz.	Rode Lijst
<i>Acer campestre</i>	Spaanse aak	x	x	x	zz	RL*
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Gewone esdoorn	x	x	x	zzz	RL*
<i>Alnus glutinosa</i>	Zwarte els			x	a	
<i>Alnus incana</i>	Witte els				zzz ?	
<i>Andromeda polifolia</i>	Lavendelhei		x	x	zzz	RL
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Beredruif		x	x	zzz	RL
<i>Berberis vulgaris</i>	Zuurbes	x	x	x	zz	RL*
<i>Betula pendula</i>	Ruwe berk			x	a?	
<i>Betula pubescens</i>	Zachte berk			x	a?	
<i>Calluna vulgaris</i>	Struikhei				aa	
<i>Carpinus betulus</i>	Haagbeuk			x	a	
<i>Clematis vitalba</i>	Bosrank				a	
<i>Cornus mas</i>	Gele kornoelje	x	x	x	zzz	RL
<i>Cornus sanguinea</i>	Rode kornoelje			x	z	
<i>Corylus avellana</i>	Hazelaar			x	a	
<i>Cotoneaster integerrimus</i>	Wilde dwergmispel				zzz?	
<i>Crataegus laevigata</i>	Tweestijlige meidoorn	x	x	x	z	
<i>Crataegus monogyna</i>	Eenstijlige meidoorn				a	
<i>Crataegus rhipidophylla</i>	Koraalme idoorn				†	RL*
<i>Crataegus x macrocarpa</i>	Grootvruchtige meidoorn	x	x	x	zzz	RL*
<i>Crataegus x subsphaericea</i>	Schijnkoraalme idoorn		x	x	zzz	RL*
<i>Cytisus scoparius</i>	Brem				a	
<i>Daphne mezereum</i>	Rood peperboompje	x	x	x	zzz	RL
<i>Empetrum nigrum</i>	Kraaihei			x	a	
<i>Erica cinerea</i>	Rode dophei	x	x	x	zzz	RL
<i>Erica tetralix</i>	Gewone dophei				a	
<i>Euonymus europaeus</i>	Wilde kardinaalsmuts			x	a	
<i>Fagus sylvatica</i>	Beuk		x	x	zzz	RL*
<i>Fraxinus excelsior</i>	Es			x	z	
<i>Genista anglica</i>	Stekelbrem		x	x	z	RL
<i>Genista germanica</i>	Duitse brem	x	x	x	zzz	RL
<i>Genista pilosa</i>	Kruipbrem		x	x	zz	RL
<i>Genista tinctoria</i>	Verfbrem		x	x	zz	RL

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam:	Inter- nat.	Natio- naal	Region- naal	Zeldz.	Rode Lijst
<i>Hedera helix</i>	Klimop				aa	
<i>Hippophae rhamnoides</i>	Duindoorn		x	x	z	
<i>Ilex aquifolium</i>	Hulst	x	x	x	z	
<i>Juniperus communis</i>	Jeneverbes		x	x	z	RL
<i>Ligustrum vulgare</i>	Wilde Iguster		x	x	z	
<i>Linnaea borealis</i>	Linnaeusklokje	x	x	x	zzz	RL
<i>Lonicera periclymenum</i>	Wilde kamperfoelie				aa	
<i>Lonicera xylosteum</i>	Rode kamperfoelie	x	x	x	zzz	RL
<i>Malus sylvestris</i>	Wilde appel	x	x	x	zzz	RL*
<i>Mespilus germanica</i>	Wilde mispel		x	x	zz	
<i>Myrica gale</i>	Wilde gägel		x	x	z	RL
<i>Oxycoccus palustris</i>	Kleine veenbes		x	x	zz	RL
<i>Pinus sylvestris</i>	Grove den				†	RL*
<i>Populus nigra</i>	Zwarte pop ulier	x	x	x	zzz	RL*
<i>Populus tremula</i>	Ratelpopulier				a	
<i>Prunus avium</i>	Zoete kers			x	z	
<i>Prunus padus</i>	Gewone vogelkers			x	a	
<i>Prunus spinosa</i>	Sleedoorn			x	a	
<i>Pyrus pyraeater</i>	Wilde peer	x	x	x	zzz	RL*
<i>Quercus petraea</i>	Wintereik		x	x	zz	
<i>Quercus robur</i>	Zomereik			x	a	
<i>Quercus x rosacea</i>	Zomereik x Wintereik			x	zz	
<i>Rhamnus cathartica</i>	Wegedoorn		x	x	z	
<i>Rhamnus frangula</i>	Sporkehout				a	
<i>Ribes nigrum</i>	Zwarte bes			x	z	
<i>Ribes rubrum var. rubrum</i>	Bosaalbes	x	x	x	zz	RL*
<i>Ribes spicatum</i>	Noordse aalbes				zzz ?	
<i>Ribes uva-crispa</i>	Kruisbes			x	z	
<i>Rosa agrestis</i>	Kraagroos	x	x	x	zzz	RL*
<i>Rosa arvensis</i>	Bosroos		x	x	zz	
<i>Rosa caesia</i>	Behaarde struweelroos	x	x	x	zzz	RL*
<i>Rosa canina</i>	Hondsroos			x	a	
<i>Rosa balsamica</i>	Beklierde heggenroos		x	x	z	
<i>Rosa henkeri-schulzii</i>	Schijnegelantier		x	x	zzz	RL*
<i>Rosa corymbifera</i>	Heggenroos			x	z	
<i>Rosa dumalis</i>	Kale struweelroos	x	x	x	zzz	RL*
<i>Rosa elliptica</i>	Wigbladige roos	x	x	x	zzz	RL*
<i>Rosa inodora</i>	Schijnkraagroos				†	RL*
<i>Rosa micrantha</i>	Kleinbloemige roos		x	x	zzz	RL*
<i>Rosa pseudoscabriuscula</i>	Ruwe viltroos	x	x	x	zzz	RL*
<i>Rosa rubiginosa</i>	Egelantier		x	x	zz	
<i>Rosa sherardii</i>	Berijpte viltroos	x	x	x	zzz	RL*
<i>Rosa spinosissima</i>	Duinroos	x	x	x	zz	
<i>Rosa subcanina</i>	Schijnhondsroos		x	x	zzz	RL*
<i>Rosa subcollina</i>	Schijnheggenroos		x	x	zzz	RL*
<i>Rosa tomentosa</i>	Viltroos		x	x	zzz	RL*
<i>Salix alba</i>	Schietwilg			x	a	
<i>Salix aurita</i>	Geoorde wilg		x	x	zz	
<i>Salix caprea</i>	Boswilg				a	
<i>Salix cinerea</i>	Grauwe wilg				aa	
<i>Salix cinerea</i> subsp. <i>oleifolia</i>	Rossige wilg	x	x	x	zz	
<i>Salix fragilis</i>	Kraakwilg			x	z	
<i>Salix pentandra</i>	Laurierwilg	x	x	x	zz	RL*
<i>Salix purpurea</i>	Bittere wilg		x	x	zzz	
<i>Salix repens</i> subsp. <i>dunensis</i>	Kruipwilg			x	a	
<i>Salix repens</i> subsp. <i>repens</i>	Kruipwilg		x	x	zz	RL*
<i>Salix triandra</i>	Amandelwilg		x	x	zz	

Integratie autochtone bomen en struiken in Natura 2000

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam:	Inter- nat.	Natio- naal	Region- naal	Zeldz.	Rode Lijst
<i>Salix viminalis</i>	Katwilg		x	x	zz	
<i>Sambucus nigra</i>	Gewone vlier				aa	
<i>Sambucus racemosa</i>	Trosvlier			x	z	
<i>Solanum dulcamara</i>	Bitterzoet				aa	
<i>Sorbus aucuparia</i>	Wilde lijsterbes				a	
<i>Taxus baccata</i>	Taxus	x	x	x	zzz	RL*
<i>Tilia cordata</i>	Winterlinde	x	x	x	zzz	RL*
<i>Tilia platyphyllos</i>	Zomerlinde	x	x	x	zzz	RL*
<i>Ulex europaeus</i>	Gaspeldoorn	x	x	x	zz	
<i>Ulmus glabra</i>	Ruwe iep		x	x	zz	RL*
<i>Ulmus laevis</i>	Fladderiep	x	x	x	zzz	RL*
<i>Ulmus minor</i>	Gladde iep			x	zz	
<i>Vaccinium myrtillus</i>	Blauwe bosbes				aa	
<i>Vaccinium uliginosum</i>	Rijsbes		x	x	zzz	RL
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Rode bosbes		x	x	a	
<i>Viburnum lantana</i>	Wollige sneeuwbal	x	x	x	zzz	RL*
<i>Viburnum opulus</i>	Gelderse roos			x	z	
<i>Viscum album</i>	Maretak		x	x	zz	

5. Literatuur

- Brandhof, Jan J. van den, 2008. Overzichtslijst van het Lindearboretum te Winterswijk.
- Buiteveld, J. e.a., 2007. 8e Rassenlijst van Bomen. Wageningen.
- Heybroek, H.M., 1992. Behoud en ontwikkeling van het genetisch potentieel van onze bomen en struiken. Wageningen.
- Jansen, John A.M. en Joop H.J. Schaminée, 2003. Europese Natuur in Nederland; Habitat typen. Utrecht.
- Maes, N.C.M., 1993. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken. Deelproject: Randvoorwaarden en knelpunten bij behoud en toepassing van inheems genemateriaal. Wageningen.
- Maes, Bert (N.C.M.), redactie, 2007. Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen. Amsterdam.
- Meijden, Ruud van der, 2005. Heukels' Flora van Nederland. Groningen-Houten.
- Tack, G., P. Van den Brecht en M. Hermy, 1993. Bossen van Vlaanderen, een historische ecologie. Leuven.
- Rövekamp, C.J.A. (Chris) en N.C.M. (Bert) Maes, 2002. Inheemse bomen en struiken op de Veluwe. Autochtone genenbronnen en oude bosplaatsen. Provincie Gelderland, Arnhem.